

CARTEA SOARELUI NOU

GENE WOLFE s-a născut în 1931 la New York și a crescut în Houston, Texas. După doi ani și jumătate petrecuți la Universitatea Texas A&M, a renunțat la studii și a fost recrutat în armată. A servit în Războiul din Coreea, pentru serviciile sale primind decorația Combat Infantry Badge. A urmat apoi cursurile Universității din Houston, absolvind Facultatea de Mecanică. Din 1984 s-a consacrat exclusiv scrisului.

S-a afirmat ca scriitor de science-fiction odată cu publicarea în 1972 a romanului *The Fifth Head of Cerberus*, iar în 1973 a primit Nebula Award pentru cea mai bună nuvelă (*The Death of Doctor Island*). În 1977 i s-a decernat Chicago Foundation for Literature Award, urmat de Rhysling Award pentru poezie science-fiction.

Tetralogia *Cartea Soarelui Nou* și-a câștigat rapid titlul de operă clasică în domeniu și i-a adus autorului șase premii prestigioase: World Fantasy Award, British SF Association Award, Nebula Award, Locus Award, John W. Campbell Memorial Award, Prix Apollo.

Multiplu laureat pentru scrierile sale (romane, culegeri de povestiri, poezii), Gene Wolfe mai este autorul tetralogiei *Cartea Soarelui Lung*, care, împreună cu *Cartea Soarelui Nou* și trilogia *The Book of the Short Sun* (*Cartea Soarelui Scurt*), formează așa-numitul „Ciclu solar”.

„Cartea Soarelui Nou conține elemente din alegoria spenseriană, satira swiftiană, conștiința socială dickensiană și mitologia wagneriană. Wolfe creează o ordine socială cu adevărat nepământească, pe care cititorul ajunge s-o cunoască dinăuntrul ei... iar odată pătruns în această lume, nu mai are cum să se oprească din drum.”

The New York Times Book Review

GENE WOLFE

CARTEA SOARELUI NOU

GHEARA CONCILIATORULUI

VOLUMUL II

Traducere din limba engleză și glosar
de IRINA HOREA

GRUPUL EDITORIAL CORINT

Redactor: MIRELLA ACSENTE

Tehnoredactare computerizată: Cristina Gvinda

Gene Wolfe, *THE BOOK OF THE NEW SUN*.
VOL. 2: THE CLAW OF THE CONCILIATOR

Copyright © 1981 by Gene Wolfe

All rights reserved.

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate
Editurii LEDA, imprint al GRUPULUI EDITORIAL CORINT

ISBN: 978-973-102-223-9

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
WOLFE, GENE

Cartea Soarelui Nou. Vol. II: Gheara conciliatorului / Gene Wolfe;

trad. și glosar: Irina Horea. - București: Leda, 2009

ISBN 978-973-102-223-9

I. Horea, Irina (trad.)

821.111.31=135.1

*Dar ghimpii tăi mai au putere,
Abisurile tale cântă;
Îți culci pe inima mea umbra,
Asemeni unui trandafir
Prin nopți ca vinu-mbătătoare.¹*

---

¹ Traducere de Ion Horea (n. red.).

I

Satul Saltus

Chipul Morwennei plutea în singura rază de lumină, minunat, încadrat de părul la fel de întunecat ca mantia mea; sângele țâșnea din gâtul ei, împrôscând pietrele. Buzele ei se mișcau fără să scoată un sunet. În loc de vorbe, am zărit conturându-se în cadrul lor (ca și când eu aș fi fost InCreatul, trăgând cu ochiul printr-o crăpătură în Eternitate, pentru a vedea Lumea Timpului) ferma, soțul ei Stachys zvârcolindu-se în agonie pe patul său, micul Chad la iaz, udându-și fața arsă de febră.

Afară, Eusebia, cea care o acuza pe Morwenna, urla ca o vrăjitoare. Am încercat să ajung la zăbrele, să-i spun să tacă, și-ntr-o clipă m-am pierdut în întunericul celulei. Când am dat în sfârșit peste lumină, era drumul verde care se întindea de la umbra Porții Îndurătoare. Sângele țâșnea din obrazul lui Dorcas și, deși erau atâtea țipete și strigăte în jur, îl auzeam picurând pe pământ. Zidul era o construcție atât de

urieșească, încât împărțea lumea, la fel cum sunt despărțite două cărți de simpla linie dintre cotoarele lor; în fața noastră se afla acum o pădure asemenea celor care creșteau poate încă de când a fost întemeiat Urth-ul, copaci la fel de înalți ca stâncile, înveliți în verde pur. Între ei se întindea drumul, tăiat în iarba proaspătă, și pe el se găseau trupuri de bărbați și femei. O caryotă arzândă mânjea cu fum văzduhul limpede.

Cinci călăreți stăteau cocoțați pe destrieri ai căror dinți ca niște cârlige erau încrustați cu lazurit. Bărbații purtau coifuri și cape de un albastru indantren și duceau lănci ale căror vâruri improșcau focuri albastre; chipurile lor semănau între ele mai mult decât dacă ar fi fost frați. În fața acestor călăreți, mulțimea călătorilor se spărgea ca un val de o stâncă, unii luând-o la dreapta, alții la stânga. Dorcas mi-a fost smulsă din brațe, iar eu am scos-o pe *Terminus Est* din teacă pentru a-i spinteca pe cei care se puseseră între noi, și m-am pomnit că eram cât pe ce să-l lovesc pe Maestrul Malrubius, care stătea calm în mijlocul întregului tumult, avându-l alături pe Triskele, câinele meu. Văzându-l astfel, am știut că visez, și de aici am înțeles, chiar în timp ce dormeam, că viziunile cu el pe care le avusesem înainte nu fuseseră vise.

Am azvârlit păturile la o parte. Zvonul clopotelor din turn îmi răsuna în urechi. Era timpul să mă scol, timpul să dau fuga la bucătărie, îmbrăcându-mă din goană, timpul să amestec în oala Fratelui Bucătar și să fur de pe grătar un cârnat — un cârnat cu pielița plesnită, savuros, aproape ars. Era timpul să mă spăl, să servesc calfele la masă, să-mi repet

lecțiile ca pe o incantație, înainte să răspund întrebărilor Maestrului Palaemon.

M-am trezit în dormitorul ucenicilor, dar nimic nu părea să fie la locul știut: un perete gol acolo unde ar fi trebuit să se afle o deschidere rotundă, o fereastră pătrată care ar fi trebuit să fie un perete despărțitor. Rândul de priciuri tari, înguste, dispăruse, tavanul era prea jos.

Apoi m-am trezit de tot. Prin fereastră pătrundeau mirosuri de la țară — asemănătoare cu aromele plăcute ale florilor și copacilor ce pluteau odată peste cortina ruinită din necropolă, dar amestecate acum cu miasma caldă a unui grajd. Și din nou dangătul clopotelor, răsunând într-o campanilă, nu foarte departe, chemându-i pe puținii ce-și mai păstrasera credința să se roage pentru venirea Soarelui Nou. Deși încă era foarte devreme, vechiul soare nu apucase să-și lepede de pe chip vâlul Urth-ului, și în afară de clopote în sat era liniște.

După cum descoperise Jonas cu o noapte înainte, urciorul nostru de apă era plin cu vin. Am luat o înghițitură, ca să-mi clătesc gura, și gustul stifos al licorii a făcut-o chiar mai bună decât apa; dar tot aveam nevoie de apă, ca să-mi stropesc fața și să-mi netezesc părul. Înainte să mă culc, împăturisem mantia — punând Gheara la mijloc — ca s-o folosesc drept pernă. Acum am netezit-o și, amintindu-mi cum încercase Agia odată să-și strecoare mâna în sabrețul ce-l țineam prins la brâu, am vârât Gheara în tureatca cizmei.

Jonas încă dormea. După experiența mea, oamenii arată mai tineri când dorm decât când sunt treji, dar Jonas părea

mai bătrân — sau doar dintr-un alt timp; cu nasul acela drept și fruntea lată, avea un chip pe care-l zărisem adesea în vechile picturi. Am îngropat focul mocnit sub propria lui spuză și am ieșit fără să-l trezesc pe Jonas.

Până să termin cu spălatul — găsisem o găleată la fântâna din curte —, ulița din fața hanului nu mai era liniștită, ci răsună de copitele care nimereau în băltoacele rămase după ploaia de cu o noapte înainte și de pocnetul coarnelor încovoiate care se loveau unele de altele. Dobitoacele, negre sau bălțate, erau mai înalte de-un stat de om și-și roteau în cap ochii pe jumătate orbiți de părul ce le cădea pe față. Din câte îmi aminteam, tatăl Morwennei fusese văcar; poate că ci-reada asta era a lui, deși probabil că nu. Am așteptat până a trecut și ultimul animal greoi și m-am uitat în urma călăreților. Erau trei, plini de colb și fără a avea nimic deosebit în înfățișare; învârteau în aer niște bâte cu vârfuri de fier, mai lungi decât ei; îi însoțeau niște câini din cei mai obișnuiți, dar firoși și pânditori.

Am intrat înapoi în han și am cerut să mi se aducă micul dejun — am fost servit cu pâine caldă, abia scoasă din cup-tor, unt proaspăt, ouă de rață marinate și spumă de ciocolată cu piper. (Cea din urmă fiind un semn limpede — cu toate că la acea vreme nu știam asta — că mă aflam printre oameni care-și trăgeau obiceiurile de la miazănoapte.) Gazda noastră, un gnom chelbos — care fără îndoială mă zărise stând de vorbă, cu o noapte înainte, cu alcaldele — se tot învârtea în jurul mesei mele, își ștergea nasul de mânecă și la fiecare fel pe care mi-l servea mă întreba dacă-mi place —

adevărul e că toate erau foarte bune —, promițându-mi ceva și mai bun la cină și dând vina pe bucătăreasă, care era soția lui. Mi se adresa cu *Sieur*, nu pentru că mă credea un exultant incognito, cum crezuseră unii despre mine în Nessus, ci pentru că aici un torționar, ca braț eficient al legii, era o persoană sus-pusă. Asemenea celor mai mulți peoni, nu putea concepe decât existența unei singure clase sociale mai presus de a sa.

— Patul a fost comod? Cuverturile destule? Mai aducem. Aveam gura plină, așa că am încuviințat din cap.

— O s-aducem. Trei vor fi de-ajuns? Domnia Voastră și celălalt *Sieur*, vă simțiți bine împreună?

Am dat să spun că aș prefera camere separate (nu credeam că Jonas era hoț, dar mă temeam că Gheara era o tentație mult prea mare pentru oricine și, în plus, nu eram obișnuit să dorm cu cineva în pat), când mi-a trecut prin cap gândul că Jonas s-ar putea să nu poată plăti o cameră separată.

— O să fiți acolo azi, *Sieur*? Când sparg zidul? Un zidar ar putea să scoată pietrele una câte una, dar lumea l-a auzit pe Barnoch mișcându-se înăuntru, e posibil să-i mai fi rămas ceva vlagă. O fi găsit vreo armă. Păi, ar putea să-l muște pe zidar de degete, zău așa!

— N-o să fiu în calitate oficială. Dar dacă pot, o să privesc.

— Toată lumea o să se strângă acolo, zise chelbosul și-și frecă mâinile, care alunecau una peste alta ca unse cu ulei. O să fie și iarmaroc, să știți. Așa a zis alcaldele. Are cap bun pentru afaceri, alcaldele ăsta al nostru. Să luăm, bunăoară,

un om obișnuit — vă vede aici în sala mea și habar n-are cine sunteți. Sau știe doar că sunteți ăla care-o va scurta de cap pe Morwenna. Alta-i treaba cu alcaldele nostru! El vede lucrurile. Vede ce poate face cu ele. Ai zice că numa' ce clipești din ochi și tot iarmarocul țâșnește din capul lui, corturi colorate, panglici, carne rumenită și vată de zahăr, toate-toate. Azi? Păi, azi deschidem casa zăvorâtă și-l tragem pe Barnoch afară ca pe-un bursuc din bârlogul lui. Asta o să-i înviioreze pe oameni, o să-i atragă încoace de la multe leghe depărtare. Apoi o să vă vedem pe Domnia Voastră cum îi executați pe Morwenna și pe țăranul ăla. Iar mâine o să vă ocupați de Barnoch — de obicei începeți cu fier înroșit, nu-i așa? Și toată lumea o să vrea să fie acolo. Și peste încă o zi, îl dați gata și corturile or să fie strânse. Nu se face să fie lăsați să mai zăbovească pe-aici după ce și-au cheltuit banii, pentru că or să se apuce de cerșit, or să se încaiere și alte de-astea. Totul e pus la punct, totul a fost gândit în amănunt! ăsta da, alcalde!

După micul dejun am ieșit din nou afară și am urmărit cum prind viață minunatele gânduri ale alcaldelui. Țăranii veneau în sat aducând poame, animale și baloturi de țesături făcute în casă, pentru a le vinde; printre aceștia se numărau și câțiva localnici, ce duceau blănuri sau șiruri de păsări negre și verzi omorâte cu sarbacana. Îmi doream să mai fi avut mantaua pe care mi-o vânduse fratele Agiei, căci mantia mea fuliginoasă atrăgea priviri ciudate. Tocmai voiam să intru înapoi în han, când am auzit zgomot de pași mărșăluind grăbit, un sunet familiar mie de la instrucțiile din garnizoana Citadelei și pe care nu-l mai auzisem de când plecasem de-acolo.

Vitele zărite de mine în acea dimineață coborâseră la râu, unde urmau să fie încărcate pe barje și duse mai departe, până la abatoarele din Nessus. Soldații veneau însă în sus, dinspre apă. Poate că ofițerii lor socoteau că marșul îi va fortifica, ori ambarcațiunile care-i aduseseră erau de trebuință în altă parte, sau poate că soldații înșiși aveau de îndeplinit vreo misie în vreun ținut departe de Gyoll — eu unul nu știam pricina. Când s-au apropiat de mulțimea tot mai deasă, am auzit cum li se dă ordin să cânte, și aproape odată cu acest strigăt au răsunat și loviturile pe care le aplicau vingtnerii cu biciuștile lor, și urletele nefericiților asupra cărora se abăteau.

Soldații erau kelau, fiecare dintre ei înarmat cu o praștie cu mâner lung de doi coți și ducând cu sine un săculeț de piele pictată, plin cu proiectile incendiare. Puțini păreau mai mari în vârstă decât mine, cei mai mulți arătau mai tineri, dar brigandinele lor strălucitoare ca aurul, centurile bogat lucrate și tecile arătoase ale pumnalelor lor lungi îi trădau ca făcând parte din trupele de elită ale erentariilor. Cântecele lor nu vorbea despre bătălii sau femei, așa cum o fac cele mai multe cântece soldățești, ci era un adevărat cântec de aruncător cu praștia. Iată care sunt stihurile sale, așa cum le-am auzit în acea zi:

„Când eram băietan, mama-mi spunea, venind lângă mine:
«Lasă, nu plânge, hai la culcare mai bine;
Viața-i va fi cu drumuri și depărtări datoare
Fiului meu, născut sub o stea căzătoare.»

Peste ani, tata părea să-mi spună și el adevărul,
Când mă bătea, smulgându-mi câteodată și părul:
«Nu mori de-o zgârietură, ce te mai plângi că doare,
Tu, cel născut sub o stea căzătoare!»

Un mag, ieșit în cale, mi-a spus parcă-nadins:
«Te-așteaptă vremuri grele, un viitor încins,
De foc și de răskoale, războaie-ngrozitoare,
Pe tine, o, născutul sub o stea căzătoare!»

Cândva, un păstor mi-a spus cu vorbe foarte ciudate:
«Noi, oile, ne ducem unde suntem mânate,
Spre Poarta Aurorii, acolo unde îngerii stau să zboare
Urmând și ei în stoluri o stea căzătoare!»¹

Și tot așa, vers după vers, unele criptice (așa mi se păreau mie), altele caraghioase de-a dreptul, iar altele vădit puse laolaltă doar de dragul rimelor, care se repetau iară și iară.

— Frumoasă priveliște, nu-i așa?

Vocea era a hangiului, al cărui cap chel era chiar lângă umărul meu.

— Sudiști, a continuat el, priviți câți au părul blond și pielea pistruiată. Sunt obișnuiți cu frigul acolo jos, și-or să fie trimiși la munte. Dar când îi auzi cum cântă, mai că-ți vine să li te alături. Câți or fi, după socoteala Domniei Voastre?

---

¹ Traducere de Ion Horea (n. red.).

Tocmai apăreau în raza privirilor noastre catării cărăuși, deșelați de provizii și mânați de la spate cu ascuțișul săbiilor.

— Două mii. Poate două mii cinci sute.

— Mulțumesc, Sieur. Îmi place să le țin socoteala. Nu m-ați crede dacă v-aș spune câți au străbătut drumul ăsta al nostru. Așa-i războiul, n-ai ce face, gândesc eu. Mereu încerc să-mi spun că încă sunt acolo — adică acolo unde s-or fi dus —, dar și Domnia Voastră știți, și știu și eu că mulți n-or să se mai întoarcă niciodată. Da' cântecul ăsta al lor zău că te face să li te alături.

L-am întrebat dacă avea vești despre război.

— O, da, Sieur. De ani de zile tot urmăresc ce se întâmplă, cu toate că bătăliile pe care le duc ei par cam toate la fel, dacă mă-nțelegeți ce vreau să spun. S-ar zice că nu se apropie de noi, dar nici nu se îndepărtează. Bănuiala mea din totdeauna e că Autocratul nostru și al lor aleg un loc unde să se bată și, când ia sfârșit bătălia, fiecare pleacă acasă. Nevastă-mea, săracă cu duhul cum e, nici nu crede că-i război.

Mulțimea strânsese din nou rândurile în urma ultimului conducător de catări și devenise tot mai compactă cât stătusem noi de vorbă. Cuprinși de agitație, bărbații înălțau tribune și pavilioane, îngustând ulița și sporind astfel îngheșuiala; măști firoase, prinse de pari înalți, apăruseră ca din senin și din pământ, asemenea unor copaci.

— Atunci unde-și închipuie soția dumitale că se duc soldații? l-am întrebat pe hangiu.

— Să-l caute pe Vodalus, așa zice ea. Ca și când Autocratul — ale cărui mâini întorc aurul ca lopețile și ai cărui dușmani îi sărută călcâiele — și-ar trimite întreaga oaste să prindă un bandit!

Abia dacă am mai auzit cuvintele ce urmaseră după *Vodalus*.

Aș da tot ce am ca să fiu ca voi, care vă plângeți cât e ziua de lungă că vă pierdeți ținerea de minte. Eu nu mi-o pierd niciodată pe-a mea. Amintirile îmi sunt mereu la fel de vii ca în prima clipă, încât, de cum le invoc, ele mă învăluie în vraja lor. Îmi amintesc că m-am depărtat de hangiu și m-am amestecat în mulțimea de țărani băgăcioși și negustori gălăgioși, dar nu vedeam mulțimea și nici pe hangiu. Eu simțeam sub tălpi potecile pavate cu oase ale necropolei și zăream prin ceața mișcătoare a râului silueta zveltă a lui *Vodalus* care tocmai îi dădea iubitei sale pistolul și trăgea sabia din teacă. Acum (ce trist e când devii bărbat în toată firea) eram surprins de extravaganta gestului său. El, care în sute de afișe clandestine îndemna la lupta pentru tradiție, pentru străvechea și nobila civilizație pe care *Urth* o pierduse, tocmai el abandona arma cea mai eficientă a acelei civilizații.

Dacă amintirile mele despre trecut rămân intacte, poate că asta se datorează faptului că trecutul există numai în memorie. *Vodalus*, care a dorit, ca și mine, să-l reînvie, a rămas totuși o ființă a prezentului. Putem fi numai ce suntem — iată păcatul nostru de neiertat.

Fără îndoială că, dacă aș fi unul dintre voi aceștia care vă pierdeți memoria, l-aș fi alungat din gândurile mele în acea dimineață în timp ce-mi croiam drum prin mulțime, și astfel, într-un fel, aș fi scăpat de moartea asta vie care mă apucă strâns chiar în vreme ce scriu aceste cuvinte. Sau poate că nu aș fi scăpat defel. Da, mai curând n-aș fi scăpat. Și oricum,

vechile emoții, re trăite, erau prea puternice. Eram prizonierul admirației pe care o nutream față de ceea ce admirasem odată, așa cum rămâne o muscă prizonieră în chihlimbarul unui pin de mult dispărut.

II

Omul din întuneric

Casa banditului nu se deosebea prin nimic de casele obișnuite din sat. Era construită din piatră neșlefuită din mină, cu un singur cat, un acoperiș aproape plat, făcut din lespezi din aceeași piatră, care dădea impresia de trăinicie. Ușa și singura fereastră pe care o zăream din stradă fuseseră acoperite cu zidărie făcută de mântuială. Vreo sută de oameni veniți la iarmaroc se strânseseră în fața casei, vorbind între ei și arătând cu degetul; dinăuntru casei nu se auzea nici un zgomot, iar pe horn nu ieșea fum.

— Așa-i obiceiul prin părțile astea? l-am întrebat pe Jonas.

— Da, așa-i tradiția. Cunoști vorba aia: „O legendă, o minciună și-o asemănare fac o tradiție”?

— Mie mi se pare că de-acolo se poate ieși ușor. Ar putea sparge o fereastră sau chiar zidul în timpul nopții, sau ar putea săpa un tunel. Bineînțeles, dacă ar fi bănuț una ca

asta — iar dacă așa e tradiția și el chiar era iscoada lui Vodalus, nu văd de ce n-ar fi bănuț-o — ar fi putut să-și facă rost de unelte și de mâncare și băutură.

Jonas a clătinat din cap.

— Înainte să zidească ușa și ferestrele, cercetează casa de sus până jos și iau tot ce găsesc de-ale gurii, unelte, lămpi și lumânări, și tot ce e de valoare.

Am auzit deodată o voce răsunătoare:

— De bună seamă că așa facem, pentru că suntem oameni cu scaun la cap, după cum ne place să credem.

Era alcaldele, care se apropiase pe la spate, fără ca vreunul din noi să-l observe în mulțime.

L-am salutat, iar el m-a salutat la rândul său. Era un bărbat solid, spătos, a cărui față deschisă era urâtită de o violență anume a ochilor.

— Mi-a făcut mie impresia că te cunosc, Maestre Severian, cu sau fără haine colorate. Astea-s noi? Așa arată. Dacă nu-s pe gustul dumitale, nu te sfii să-mi spui. Încercăm să aducem la iarmarocul nostru numai negustori cinstiți. Doar așa se face treabă bună. Dacă nu face straie care să-ți placă, oricare ar fi croitorul cu pricina ajunge hrană la pești, fii sigur de-asta. Unu' sau doi trimiși pe fundul apei e de-ajuns ca ceilalți să nu se simtă tocmai cu boii acasă. Alcaldele s-a oprit din vorbit ca să facă un pas îndărăt și să mă cerceteze mai cu luare-aminte, dând din cap ca pentru a zice că e teribil de impresionat. Apoi spuse: Îți vin bine. Trebuie să recunosc că ai o siluetă de invidiat. Și un chip frumos, poate că puțin prea palid, dar vremea asta caldă de la noi, aici, în nord, o

să-ți aducă în curând culoarea în obraji. Oricum, straietele astea-ți vin ca turnate și par să țină la tăvăleală. Dacă te întreabă careva de unde le ai, ai putea spune că le ai de la iarmarocul din Saltus. O minciunică din asta nu face nici un rău.

I-am promis că așa voi face, deși mai mare grijă aveam pentru siguranța spadei *Terminus Est*, lăsată ascunsă în camera noastră, la han, decât pentru înfățișarea mea ori trăinicia veșmintelor de mirean pe care le cumpărasem de la un negustor de bulendre.

— Dumneata și ajutorul dumitale ați venit să vedeți cum îl scoatem afară pe răufăcător, așa presupun. Ajungem la el acușica, numai să aducă Mesmin și Sebald parul. I-am zis berbece parului, când am lăsat să se-nțeleagă ce-avem de gând să facem, dar mă tem că nu-i decât un trunchi de copac, și nici măcar mare — altfel satul ar fi fost nevoit să plătească prea mulți bărbați ca să-l mânuiască. Dar ar trebui să-și facă treaba. Nu cred că ați auzit despre ce s-a petrecut aici acum optsprezece ani?

Am clătinat amândoi din cap.

Alcaldele și-a împins pieptul în afară, așa cum fac politicienii când prind vreo ocazie să rostească mai mult de câteva fraze.

— Eu îmi amintesc bine, cu toate că nu eram decât un tângău. O femeie. Nu mai știu cum o chema, dar noi îi spuneam Mama Pyrexia. Casa i-a fost zidită, așa cum vedeți aici, căci sunt cam aceiași care fac treaba asta, și au făcut-o la fel și atunci. Doar că era cândva la celălalt capăt al verii, la

vremea când se culeg merele, și de lucrul ăsta îmi aduc bine aminte, pentru că oamenii beau cidru nou când se strânseseră să privească, iar eu țineam un măr în mână, ca să-l mănânc în vreme ce mă uitam. Anul următor, când porumbul era deja crescut, cineva a vrut să cumpere casa. Proprietatea condamnatului devine proprietatea târgului, înțelegeți. Așa răsplătim noi treaba asta, cei care-o fac își iau drept plată ce găsesc înăuntru, iar târgul se alege cu pământul și casa. Ce s-o mai lungesc, a continuat alcaldele, ne-am făcut un berbec și am străpuns ușa cu mare artă, gândind să măturăm oasele bătrânei și să dăm casa noului proprietar.

Alcaldele s-a oprit și a izbucnit în râs, răsturnându-și capul pe spate. Era ceva ca de pe altă lume în râsul acela, poate doar pentru că se împletea cu zgomotele hoardei, ceea ce-l făcea să pară mai degrabă mut.

— Nu murise? am întrebat.

— Depinde ce înțelegi dumneata prin asta. Eu zic atâta — o femeie închisă în întuneric vreme îndelungată se poate transforma în ceva foarte ciudat, asemenea ciudățeniilor pe care le găsești în lemnul putrezit într-o pădure cu arbori măreți. Aici, în Saltus, suntem mineri cei mai mulți dintre noi, deprinși să găsim tot felul de lucruri sub pământ, dar atunci am făcut stânga-mprejur și ne-am întors cu torțe. Nu-i plăcea lumina și nici focul.

Jonas m-a atins pe umăr și a arătat spre o tulburare în mijlocul mulțimii. O ceată de bărbați pe ale căror chipuri se citea hotărârea își croia drum de-a lungul străzii. Nici unul nu avea coif ori armură, dar câțiva duceau cu ei niște drugi

de lemn cu vârfuri ascuțite de metal, iar ceilalți, doage legate în alamă. N-am putut să nu-mi amintesc de străjerii voluntari care ne lăsaseră pe Drotte, Roche, Eata și pe mine în necropolă, cu atât de multă vreme în urmă. În spatele acestor oameni înarmați veneau alți patru care aduceau trunchiul despre care ne spusese alcaldele, un buștean de vreo două palme în diametru și lung poate de șase cubiți.

La ivirea lor, mulțimea și-a ținut răsuflarea, ca la un semn; apoi însă oamenii s-au dezlănțuit în strigăte și chiuituri bine dispuse. Alcaldele ne-a părăsit ca să preia comanda, instruindu-i pe cei câțiva cu doagele alămite să elibereze un spațiu în preajma ușii zidite a casei, și folosindu-și autoritatea pentru a convinge mulțimea să ne facă loc atunci când eu și Jonas ne-am împins în față să vedem mai bine.

Crezusem că, după ce demolatorii își vor fi ocupat pozițiile, vor trece la treabă fără să mai stea pe gânduri. Cu alte cuvinte, fără prezența alcaldelui. Dar iată-l pe alcalde, chiar în ultima clipă, urcând pe treapta casei zidite, fluturându-și pălăria ca să facă liniște și adresându-se mulțimii:

— Bine ați venit, oaspeți și consăteni! Până să vă trageți de trei ori răsuflarea, ne veți vedea sfărâmând această barieră și târându-l afară pe banditul Barnoch. Fie că-i mort, fie că-i viu — după cum avem toate motivele să credem, deoarece nu e-nchis acolo de prea multă vreme. Știți ce-a făcut. A lucrat mână în mână cu toți cultelarii ăia ai trădătorului de Vodalus, informându-i despre sosirile și plecările celor care ar putea deveni victimele lor! Domniile Voastre gândiți acum — și mare dreptate aveți! — că o asemenea fărădelege ticăloasă

nu merită clemență. Da, zic eu! Da, zicem cu toții. Sute, chiar mii zac în morminte fără piatră la căpătâi din pricina acestui Barnoch. Sute, chiar mii au avut parte de o soartă mult mai rea. Și totuși, înainte ca pietrele acestea să fie doborâte, vă rog să cumpăniți. Vodalus a pierdut o iscoadă. O să-și caute alta. Aș zice că nu peste mult timp de acum încolo, într-o noapte liniștită, va veni vreun străin la unul dintre voi. Cu siguranță va avea multe de spus...

— Ca și matale! a strigat cineva, stârnind hohote în mulțime.

— Încă și mai multe, și mai iscusit zise — eu sunt doar un miner necioplit, după cum știți mulți dintre Domniile Voastre. Vorbă mieroasă, stăruitoare — așa trebuia să spun — și poate pe lângă ea vor fi și niște bani. Înainte să încuviințați dând din cap, vreau să vă aduceți aminte această casă a lui Barnoch, așa cum arată acum, cu pietrele astea în locul ușii. Gândiți-vă la propria voastră casă fără uși și ferestre, dar cu voi înăuntru. Apoi, a continuat alcaldele, gândiți-vă la ceea ce veți vedea că va păți Barnoch după ce-l vom fi scos de-acolo. Pentru că vă spun, mai ales celor străini de aceste locuri: ce urmează să vedeți aici este doar începutul a ceea ce veți vedea la iarmarocul nostru din Saltus! Pentru tot ce se va petrece în următoarele zile l-am angajat pe unul dintre cei mai pricepuți din Nessus! Veți vedea *cel puțin* două persoane executate aici în stilul oficial, prin retezarea capului dintr-o singură lovitură. Una este o femeie, așa că vom folosi scaunul! Asta e ceva ce o mulțime de oameni care se laudă că-s umblați și se umflă-n pene cu spoiala cosmopolită a învățăturii lor

n-au văzut nicicând. Și-o să-l vedeți pe omul ăsta — oprindu-se din vorbit, alcaldele a lovit cu palma pietrele luminate de soare ce astupau ușa —, Barnoch ăsta, pe care o călăuză destoinică îl va conduce spre Moarte! Poate că și-o fi scobit până acum o găurică în zid. Cei mai mulți așa fac; prin urmare, dacă și-a săpat-o, mă poate auzi.

A urmat un moment de tăcere. Pe mine mă chinuia gândul că în curând voi fi nevoit să-mi demonstrez Arta asupra unui discipol al lui Vodalus. Alcaldele și-a înălțat brațul drept deasupra capului, apoi l-a coborât cu o mișcare hotărâtă:

— În regulă, băieți, la treabă fără șovăire!

Cei patru care aduseseră berbecele au numărat *unu, doi, trei*, toți într-un glas, ca și când așa se înțeleseseră dinainte, și s-au repezit spre ușa zidită, pierzând puțin din avânt când primii doi au urcat singura treaptă. Berbecele s-a izbit de pietre cu o bufnitură răsunătoare, dar fără alt rezultat.

— În regulă, băieți, a repetat alcaldele. Să încercăm din nou. Arătați-le ce flăcăi se nasc în Saltus!

Cei patru au atacat a doua oară. La această încercare, primii doi s-au descurcat mai bine cu treapta; pietrele zidite peste ușă au părut să se cutremure sub lovitură și din mortar s-a ridicat un praf fin. Un voluntar din mulțime, un ins voinic, cu barbă neagră, s-a alăturat celor patru și împreună s-au repezit a treia oară; nu s-ar fi zis că bufnitura berbecelui a răsunat mai tare, în schimb a fost însoțită de o trosnitură, parcă se frânseseră niște oase.

— Încă o dată doar, a strigat alcaldele.

A avut dreptate. Următoarea lovitură a trimis pietrele izbite drept în casă, căscând o gaură de mărimea unui cap de om. După care mânuitorii berbecelui nu s-au mai ostenit să-și ia avânt; ci au dărâmat pietrele rămase prin simpla balansare a berbecelui, până când deschizătura s-a lărgit cât să poată pătrunde un om înăuntru.

Cineva pe care nu-l observasem până atunci adusesese torțe, iar un băietan a dat fuga la casa vecină ca să le aprindă de la focul din bucătărie. Apoi bărbații cu drugi și doage au luat torțele. Dovedind mai mult curaj decât aş fi crezut că are dacă-l judecam după ochii aceia vicleni, alcaldele a scos o măciucă scurtă de sub cămașă și a intrat primul. Noi, spectatorii, ne-am înghesuit în spatele oamenilor înarmați și, întrucât ne aflasem în primul rând al privitorilor, Jonas și eu am ajuns la spărtură aproape imediat.

Înăuntru putea îngrozitor, mai cumplit decât mă așteptasem. De jur împrejur zăcea mobilă făcută bucăți, ca și când Barnoch își încuiase scrinurile și dulapurile când veniseră cei care aveau să-l zidească în casă, iar aceștia făcuseră țândări totul ca să pună mâna pe bunurile sale. Pe o masă rămasă fără un picior am văzut ceara scursă a unei lumânări care arsesese până la tăblie. Oamenii din spatele meu mă împingeau ca să intre mai în adâncul casei; eu însă împingeam îndărăt — lucru care m-a surprins oarecum.

Din fundul casei s-a auzit zarvă — pași grăbiți, nehotărâți, un strigăt — apoi un țipăt ascuțit, neomenesc.

— L-au prins! a zis cineva în spatele meu, iar vestea s-a răspândit iute la cei rămași afară.

Un grăsunel — după înfățișare ai fi zis că e un sătean ceva mai înstărit — a venit în fugă din întunericul casei, cu o torță într-o mână și o doagă în cealaltă.

— Dați-vă la o parte! La o parte, toți! Îl scot de-acolo!

Nu știu ce mă așteptam să văd... Poate o creatură je-goasă, cu păr vâlvoi, încâlcit. Dar ceea ce-a apărut de-acolo era o stafie. Barnoch fusese un om înalt; și acum era înalt, dar îndoit de spate și foarte slab, iar pielea îi era atât de palidă încât părea să lucească dinlăuntru, la fel cum lucește lemnul putrezit. Țeasta pleșuvă, obrazul spân; în acea după-amiază am aflat de la cei care-l păzeau că singur își smulsese părul. Dar cel mai rău arătau ochii: holbați, aparent orbi, întunecați ca și abcese negre din gura lui. M-am răsucit cu spatele, să nu-l mai văd. Iar când am auzit o voce, am știut că e a lui:

— O să fiu liber, spunea vocea. Vodalus! Vodalus o să vină!

Cât mi-am dorit atunci să nu fi fost nicicând întemnițat eu însumi, căci vocea lui mi-a readus în minte toate acele zile lipsite de aer când așteptasem în oubliette, sub Turnul Matlachin. Și eu visasem să fiu salvat de Vodalus, visasem la o revoluție care să măture duhoarea de animal și degenerarea epocii prezente și să restaureze cultura înaltă, strălucitoare, pe care a avut-o odată Urth.

Și iată că fusesem salvat, nu de Vodalus și de armata sa spectrală, ci de pledoaria Maestrului Palaemon — și fără îndoială a lui Drotte și Roche și a altor câtorva prieteni — care-i convinsese pe frați că ar fi prea primejdios să mă omoare și prea nedemn să mă aducă în fața unui tribunal.

Barnoch nu avea să fie salvat. Eu, care ar fi trebuit să fiu tovarășul său, aveam să-l ard cu fierul roșu, să-i zdrobesc oasele pe roată și în cele din urmă să-i retez capul. Am încercat să-mi spun că poate făcuse ceea ce făcuse doar ca să câștige bani; dar în timp ce-mi spuneam asta, un obiect metalic, probabil vârful oțelit al unui drug, s-a lovit de piatră și parcă am auzit clinchetul monedei pe care mi-o dăduse Vodalus, clinchetul ei atunci când o lăsasem să cadă în gaura de sub podeaua de piatră a mausoleului ruinat.

Uneori, când toată atenția ne este concentrată asupra amintirilor, ochii noștri, care nu mai sunt călăuziți de noi, disting dintr-o multitudine de detalii câte un singur obiect, prezentându-l cu o claritate pe care n-o ai niciodată când te concentrezi. Așa s-a întâmplat și cu mine. Dintre toate chipurile care se-nghesuiau și se agitau dincolo de ușă, am văzut unul anume, ridicat în sus, luminat de soare. Era al Agiei.

III

Cortul măscăriciului

Clipa aceea a înghețat, ca și când noi doi și toți cei din jurul nostru făceam parte dintr-un tablou. Chipul ridicat al Agiei, ochii mei larg deschiși; așa am rămas în mijlocul norului ace-luia de săteni cu veșmintele și sarsanalele lor viu colorate. Apoi eu m-am mișcat, iar ea a dispărut. Aș fi fugit după ea dacă aș fi putut; dar tot ce-am reușit să fac a fost să-mi croiesc cu greu drum printre privitori și după vreo sută de bătăi ale inimii să ajung în locul unde stătuse ea.

Dar între timp ea se făcuse nevăzută, iar mulțimea se unduia și se muta din loc asemenea apei sub prora bărcii. Barnoch fusese dus de acolo, țipând înspre soare. L-am apucat pe un miner de umăr și, strigând, i-am pus o întrebare, dar el nu băgase de seamă că lângă el se aflase o tânără și prin urmare nu observase încotro o luase. M-am lăsat și eu dus de mulțimea ce-l urma pe prizonier, până când m-am convins că femeia nu se afla acolo, apoi, neștiind ce altceva să fac,

am început s-o caut prin iarmaroc, uitându-mă în corturi și la tarabe, luându-le la întrebări pe nevestele fermierilor, care veniseră să-și vândă aromata pâine cu nucșoară, și pe tarabagiii care vindeau carne prăjită.

Toate aceste acțiuni — în vreme ce scriu, depănând încet firul de cerneală stacojie a Casei Absolute — par calme și chiar metodice. Nici că se poate ceva mai departe de adevăr. Gâfâiam, eram scaldat în sudoare în timp ce făceam ce am povestit mai sus, strigând întrebări ale căror răspunsuri n-aveam răbdare să le-ascult. Asemenea unui chip văzut în vis, al Agiei îmi plutea în fața ochilor minții: lătăreț, cu pomeții turtiți și o bărbie ușor rotunjită, pielea pistruiată, bronzată, ochii prelungi, râzători, batjocoritori. De ce anume venise nu puteam pricepe; știam doar că era acolo și faptul că o zărisem o clipă îmi readusese dureros aminte de țipătul ei.

— *Ați văzut o femeie atât de înaltă, cu păr castaniu?* întrebam eu și-n stânga, și-n dreapta, asemenea duelistului ăluia care strigase: „*Cadroe de la Șaptesprezece Pietre*”, până când întrebarea și-a pierdut sensul, sunând mai curând a țârâit de cicadă.

— Da. Toate țărăncuțele care vin aici așa arată.

— Cum o cheamă?

— O femeie? De bună seamă că-ți pot da una.

— Unde-ai pierdut-o?

— Nu-ți face griji, o s-o găsești curând. Iarmarocul nu-i chiar atât de mare încât să te pierzi în el prea multă vreme. Nu v-ați dat un loc de întâlnire? Ia, servește-te din ceaiul meu — arăți istovit.

M-am scotocit în buzunar să găsesc o monedă.

— Nu trebuie să-mi plătești, am dever bun aici. Mă rog, dacă insiști. Te costă un aes. Poftim.

Bătrâna și-a vârât mâna în buzunarul șorțului și a scos-o plină de mărunțiș, apoi din oală a turnat într-o cană de lut ceaiul care încă mai clocotea și mi-a dat un pai dintr-un metal ce părea argintat. L-am refuzat.

— E curat. Îl clătesc după fiecare client.

— Nu-s obișnuit să beau cu așa ceva.

— Atunci fii atent la buza canei — o să fie fierbinte. Ai căutat la masa juriului? Acolo se strâng mulți oameni.

— Acolo unde-s vitele? Da.

Ceaiul era maté, condimentat și puțin amar.

— Știe că o cauți?

— Nu cred. Chiar dacă m-a văzut, nu m-ar fi recunoscut. Nu... nu-s îmbrăcat așa cum mă îmbrac de obicei.

Bătrâna a pufnit pe nas și și-a ascuns sub năframă o șuviță rebelă de păr cărunt.

— La iarmarocul din Saltus? De bună seamă că nu. Toată lumea poartă cele mai bune straie pe care le are, și orice fată isteată ar trebui să știe asta. Dar jos, pe malul apei, unde l-au dus pe prizonier în lanțuri, ai căutat?

Am clătinat din cap:

— Parcă a intrat în pământ.

— Însă dumneata n-ai renunțat. Am ghicit asta după cum te uiți la oamenii care trec, în loc să te uiți la mine. Bravo, ce să zic. O s-o găsești, deși lumea vorbește că în ultima vreme s-au întâmplat tot felul de ciudățenii prin părțile locului. Au

prins un om verde, știi? Acolo-l țin, unde-i cortul ăla. Ver-zuliii ăștia știu totul, așa zice lumea, numa' să izbutești să-i faci să vorbească. Apoi mai e povestea cu catedrala. Cred c-ai auzit despre asta?

— Catedrala?

— Am auzit lumea vorbind că nu e chiar ceea ce oame-nii numesc catedrală — știu că ești de la oraș, după cum bei ceaiul — dar e singura catedrală pe care cei mai mulți dintre noi ăștia din Saltus au văzut-o vreodată, și una chiar frumoasă, cu toate lămpile alea atâr-nate și ferestrele de pe laturi, făcute din mătase colorată. Eu una nu cred — sau mai curând cred că dacă Pancreatorului nu-i pasă de mine, n-are de ce să-mi pese nici mie de el. Și de ce mi-ar păsa? Dar e o rușine ce-au făcut, dacă într-adevăr au făcut ce se zice. Cică i-au dat foc.

— Vorbești de Catedrala Pelerinelor?

Bătrâna a dat din cap cu înțelepciune.

— Poftim, ai zis-o chiar mata. Faci aceeași greșeală ca și ei. Nu era Catedrala Pelerinelor, ci Catedrala Ghearei. Carvasăzică nu era a lor, ca s-o ardă cum poftesc ele.

Ca pentru mine, am murmurat:

— Au reaprins focul.

— Poftim? Bătrâna și-a dus mâna la ureche: N-am auzit.

— Am spus că i-au dat foc. Probabil că au aprins po-deaua de paie.

— Așa am auzit și eu. Ele au stat cu mâinile-n sân și s-au uitat cum arde. Catedrala s-a ridicat spre Pajiștile Infinite ale Soarelui Nou, să știi.

Pe partea cealaltă a aleii, un om a început să bată într-o tobă. Când s-a oprit din bubuit, am zis:

— Știu că anumite persoane s-au jurat că au văzut-o înălțându-se în văzduh.

— Oho, și ce s-a mai înălțat! Când nepotu-meu a auzit povestea asta, a stat ca lovit de dambla o jumate de zi. Apoi a făcut din hârtie un fel de pălărie și a ținut-o deasupra sobei mele, și pălăria s-a înălțat, apoi și-a zis că înălțarea în văzduh a catedralei n-a fost mare scofală, nici vorbă de miracol. Asta-nseamnă să fii neghiob — nu i-a trecut nici o clipă prin cap că anume sunt lucrurile făcute astfel, pentru ca acea catedrală să se înalțe așa cum s-a înălțat. El nu vede Mâna în natură.

— El n-a văzut-o? am întrebat. De Catedrală vorbesc.

Ea n-a priceput.

— O, ba da, a văzut-o când au trecut pe-aici, de cel puțin douăsprezece ori.

Incantația omului cu toba — asemănătoare cu aceea pe care o auzisem odată la Doctorul Talos, doar glasul era mai aspru, iar textul lipsit de inteligența malițioasă a doctorului — ne-a întrerupt dialogul:

— *Știe tot! Știe pe toată lumea! Verde ca agrișa! Veniți să-l vedeți cu ochii voștri!*

(Și chemarea insistentă a tobei: BUM! BUM! BUM!)

— Crezi că omul verde poate ști unde-i Agia?

Bătrâna a zâmbit:

— Prin urmare, asta i-e numele, așa-i? Acum o să știu dacă-l va pomeni cineva. Poate că da. Ai bani, de ce nu te duci să-l întrebi?

Chiar așa, de ce nu? mi-am zis eu.

— *Adus din jun-glele de la Miazănoapte! Nu mănâncă niciodată! Ru-bede-nie cu tu-fele și ier-burile!*

BUM! BUM!

— *Vii-torul și trecutul în-depărtat sunt totuna pentru el!*

Când m-a văzut apropiindu-mă de intrarea în cortul lui, toboșarul și-a oprit hărmălaia.

— Doar un aes ca să-l vezi. Doi ca să-i vorbești. Trei ca să rămâi singur cu el.

— Cât pot rămâne singur? l-am întrebat în timp ce număram trei aeși de cupru.

Un rânjet pocit a traversat chipul toboșarului:

— Cât vrei.

I-am dat banii și am pășit înăuntru.

Este limpede că nu se gândise că voi sta mult, iar eu mă așteptasem la o miasmă sau ceva la fel de neplăcut. Dar m-a întâmpinat doar un miros ușor de fân. În mijlocul cortului, într-o rază de soare în care dansa praful și care pătrundea printr-o deschizătură în acoperișul cortului, stătea înlănțuit un bărbat de culoarea jadului palid. Purta o fustanelă de frunze veștede; lângă el, o oală de lut plină până-n buză cu apă limpede.

Preț de o clipă am rămas tăcuți amândoi. Eu stăteam uitându-mă la el. El își ținea privirile-n pământ.

— Nu-i vopsea, am zis eu. Nici colorant nu-mi vine să cred că e. Și n-ai mai mult păr decât omul pe care l-am văzut târât afară din casa lui zidită.

Și-a ridicat privirile, apoi le-a coborât din nou. Chiar și albul ochilor avea o tentă verzuie.

Am încercat să-l încolțesc:

— Dacă ești ceva vegetal, așa cum se zice, mă gândesc că părul tău ar trebui să fie iarbă.

— Ba deloc.

Avea vocea moale și doar faptul că era adâncă o salva de la a fi vocea unei femei.

— Chiar ești ceva vegetal? Un fel de plantă-vorbitoare?

— Nu ești de la țară.

— Am părăsit Nessusul acum câteva zile.

— Școlit într-o anumită măsură.

M-am gândit la Maestrul Palaemon, apoi la Maestrul Malrubius și la sărmana mea Thecla, și am dat din umeri:

— Știi să scriu și să citesc.

— Dar nu știi nimic despre mine. Nu sunt o vegetală vorbitoare, după cum ar trebui să vezi și singur. Chiar dacă o singură plantă din câteva milioane ar urma o cale evolutivă care duce la inteligență, ar fi imposibil să imite în lemn și frunze forma unei ființe umane.

— Același lucru s-ar putea spune despre pietre, și totuși există statui.

Cu tot aerul său disperat (chipul lui era cu mult mai trist decât al prietenului meu Jonas), ceva îi juca la colțurile gurii.

— Bine spus. N-ai nici o pregătire științifică, dar ai mai multe cunoștințe decât îți dai seama.

— Dimpotrivă, toată pregătirea mea a fost științifică, deși nu are nimic în comun cu toate aceste fantasmagorii. Ce ești tu?

— Un mare văzător. Un mare mincinos, asemenea oricărui bărbat care a căzut într-o capcană.

— Dacă-mi spui ce ești, o să încerc să te ajut.

M-a privit și parcă o plantă înaltă făcuse ochi și primise o față umană.

— Te cred, a zis el. Oare de ce tocmai tu, dintre sutele care vin în acest cort, știi ce înseamnă mila?

— Nu știu ce e mila, dar mi-a intrat în sânge respectul pentru dreptate, și îl cunosc bine pe alcaldele acestui sat. Un om verde tot om rămâne; iar dacă e sclav, stăpânul său trebuie să arate cum de-a ajuns în starea asta și cum el însuși a devenit stăpânul lui.

Omul verde a spus:

— Oi fi nebun de-mi pun toată încrederea în tine. Și totuși o fac. Sunt om liber și am venit din viitorul vostru ca să vă cercetez epoca.

— Nu-i cu puțință.

— Culoarea verde care vă uimește atât de mult este doar cea ce voi numiți mătasea-broaștei. Am modificat-o astfel încât a ajuns să trăiască în sângele nostru și cu ajutorul ei am făcut în sfârșit pace în lungul război al umanității cu soarele. Micile plante trăiesc și mor în noi, iar trupurile noastre se hrănesc din ele și din cele care mor și nu au nevoie de altă hrană. Toată foametea și toată truda de a crește și cultiva cele trebuincioase hranei au luat sfârșit.

— Dar ai nevoie de soare.

— Da, a zis omul verde. Iar aici nu am destul. Ziua e mai luminoasă în epoca mea.

Această simplă observație mi-a produs o tulburare cum nu mai simțisem de când dădusem cu ochii de capela fără acoperiș în Curtea Spartă din Citadela noastră.

— Înseamnă că Soarele Nou vine întocmai cum s-a profețit, am spus eu, și că există cu adevărat o a doua viață pentru Urth — dacă ceea ce spui e adevărat.

Omul verde și-a dat capul pe spate și a izbucnit în râs. Mult mai târziu aveam să aud zgomotul pe care îl face alzboul când străbate platourile înzăpezite ale zonei muntoase; râsul său este îngrozitor, dar cel al omului verde era cu mult mai cumplit, încât m-am dat câțiva pași îndărăt.

— Nu ești ființă omenească, am spus eu. Acum în nici un caz, dar mă întreb dacă ai fost vreodată.

A râs din nou:

— Și când mă gândesc că mi-am pus speranța în tine. Ce creatură jalnică sunt. Credeam că mă resemnasem să mor aici, printre oameni care nu sunt altceva decât praf umblător; dar la cea mai mică scăpărare, m-am depărtat de toată resemnarea mea. Sunt om adevărat, prietene. Tu însă nu ești, și în câteva luni voi fi mort.

Mi-am adus aminte de ceea ce era înrudit cu el. De nenumărate ori văzusem tulpinile înghețate ale florilor văratice măturate de vânt lângă soclurile mausoleelor din necropola noastră.

— Te înțeleg. Vin zilele calde ale verii, dar când vor fi trecut acestea, și tu te vei duce cu ele. Împrăștie-ți sămânța cât mai poți.

A devenit dintr-odată serios.

— Nu mă crezi, nici măcar nu înțelegi că sunt un om ca tine, și cu toate acestea ți-e milă de mine. Poate ai dreptate, și pentru noi a venit un soare nou, și tocmai pentru că a venit

am uitat de el. Dacă voi izbuti vreodată să mă întorc în evul meu, o să le povestesc celor de-acolo despre tine.

— Dacă într-adevăr vii din viitor, de ce nu poți merge înainte, acolo la tine, și să scapi de-aici?

— Pentru că sunt legat în lanțuri, după cum poți vedea.

Și-a întins piciorul, ca să-i văd cătușa prinsă de gleznă. Carnea lui ca beriliul se umflase în jurul metalului, așa cum am văzut coaja umflată pe un copac crescut printr-un inel de fier. Pânza de la intrarea în cort s-a dat la o parte și toboșarul și-a vârât capul înăuntru.

— Tot aici ești? Mai am și alții care-așteaptă.

I-a aruncat o privire plină de înțeles omului verde și s-a retras.

— Vrea să spună că trebuie să te alung, altfel închide fe-restruica prin care intră soarele. Îi trimit la plimbare pe cei care plătesc să mă vadă, prezicându-le viitorul, așa că o să ți-l prezic și ție. Acum ești tânăr și viguros. Dar înainte ca această lume să se fi învârtit încă de zece ori în jurul soarelui, vei fi mai puțin viguros și n-o să-ți mai recapeți niciodată vigoarea pe care o ai acum. Dacă vei aduce pe lume băieți, îți vei prăsi propriii dușmani. Dacă...

— Destul! am zis. Ce-mi spui acum este soarta fiecărui bărbat. Răspunde-mi la o singură întrebare, dar sincer, și plec. Caut o femeie, pe nume Agia. Unde o pot găsi?

Preț de o clipă ochii i s-au rostogolit în sus, până când printre pleoape nu s-a mai zărit decât o semilună îngustă de verde palid. L-a cuprins un tremur abia vădit; s-a ridicat, și-a întins brațele și și-a fluturat degetele ca pe niște aripi. Încet a zis:

— Deasupra pământului.

Tremurul a încetat, și el s-a așezat pe locul său, arătând mai bătrân și mai palid ca înainte.

— Înseamnă că ești un șarlatan, i-am spus eu, întorcându-i spatele. Iar eu un nătâng că m-am încrezut în tine, chiar și numai cât negrul sub unghie.

— Nu, a șoptit omul verde. Ascultă. Venind aici, am trecut prin întreg viitorul tău. Unele părți ale lui rămân cu mine, oricât de nebuloase sunt. Ți-am spus numai adevărul — și dacă ești într-adevăr prieten cu alcaldele acestui loc, îți voi spune încă ceva ce ai putea să-i zici lui, ceva ce am aflat din întrebările celor care au venit să mi le adreseze mie. Oameni înarmați caută să-l elibereze pe unul care se numește Barnoch.

Mi-am scos cutea din sabrețușul de la brâu, am frânt-o de vârful parului ce ținea lanțul și i-am dat jumătate omului verde. În primul moment n-a priceput ce ținea în mână. Apoi am văzut cum i se luminează chipul a înțelegere, încât părea să înflorească, atât de mare îi era bucuria, ca și când se desfăta în lumina mai puternică a zilei din evul său.

IV

Buchetul

Părăsind eu cortul măscăriciului, mi-am înălțat ochii spre soare. Orizontul apusean urcase între timp mai mult de jumătate pe cer; într-un rond, poate mai puțin, urma să-mi fac apariția. Agia dispăruse și orice speranță de a-i da de urmă se risipise în acel răstimp hăbăuc în care mă repeziseram de la un capăt la altul al iarmarocului; măcar m-am simțit mângâiat de profeția omului verde, pe care am descifrat-o ca însemnând că mă voi mai întâlni cu Agia înainte să moară unul dintre noi, și de gândul că, deoarece venise să-l vadă pe Barnoch tras afară la lumină, la fel ar putea veni și să vadă execuția Morwennei și a hoțului de vite.

Asemenea socoteli se învârteau în capul meu în timp ce mă întorceam la han. Dar înainte să ajung în odaia pe care o împărțeam cu Jonas, în locul lor s-au strecurat amintirile legate de Thecla și înălțarea mea la rangul de calfă, amândouă izvorând din nevoia de a-mi lepăda noile straie și a îmbrăca

veșmântul fuliginos al ghildei. Într-atât de puternică e forța asociației, încât a putut fi stârnită de mantia ce încă nu se zărea, fiind agățată în cuiul din cameră, și de *Terminus Est*, care stătea ascunsă sub saltea.

Pe vremea când încă mai aveam grijă de Thecla, mă amuza să descopăr că pot anticipa multe din cele ce avea să-mi zică, mai cu seamă primele ei vorbe, judecând numai după natura darului pe care-l aveam asupra mea când intram în celula ei. Dacă, bunăoară, îi aduceam mâncarea preferată, furată de la bucătărie, o provocam să descrie mâncărurile servite la Casa Absolută, iar felul de mâncare pe care-l aduceam determina natura mesei descrise: carnea, un dineu cu vânat, țișetele și mugetele sălbăticiunilor prinse vii răzbătând din abatoarele de dedesubt, și multe vorbe despre ogarce, șoimi și leoparzi vânători; dulciurile, un dejun intim oferit de o Chatelaine din cele mari câtorva prietene, minunat de intim și bine stropit cu bărfulițe; fructele, o petrecere la iarbă vede, în amurg, în parcul imens al Casei Absolute, luminat de o mie de torțe și animat de jongleri, actori, dănțuitori și spectacol pirotehnic.

Thecla mânca fie așezată, fie în picioare, fie străbătând dintr-o parte în alta cei trei pași cât măsura celula, în vreme ce ținea farfuria cu mâna stângă și gesticula cu dreapta.

„Uite-așa, Severian, așa țâșnesc toate în văzduhul răsunător, improșcând scânteii verzi și albastre, iar pocnitorile bubuie ca tunetul.”

Dar biata ei mână nu prea putea arăta cum țâșneau rachetele mai sus de capul ei, căci tavanul însuși nu era cu mult mai înalt decât ea.

„Te plictisesc, văd. Acum câteva clipe, când mi-ai adus piersicile alea, arătai atât de fericit, iar acum ți-a pierit zâmbetul. Treaba e că mie, aici, îmi prinde bine să-mi amintesc de lucrurile astea. Cât o să mă bucur când o să le văd din nou!”

De bună seamă că nu eram plictisit. Ci doar mă întrista s-o văd astfel întemnițată pe ea, o femeie încă tânără și dăruită cu o frumusețe nemaivăzută...

Când am intrat în cameră, Jonas tocmai o scotea pe *Terminus Est* de sub saltea, pregătindu-mi-o. Mi-am turnat o cupă de vin.

— Cum te simți? m-a întrebat el.

— Dar tu? Pentru tine e prima oară.

El a dat din umeri:

— Eu nu trebuie decât să iau și să duc. Tu ai mai făcut-o? Mă-ntreb doar pentru că arăți atât de tânăr.

— Da, am mai făcut-o. Dar nu asupra unei femei.

— Crezi că e nevinovată? m-a întrebat, în timp ce-mi dezbrăcam cămașa.

După ce mi-am eliberat brațele, mi-am șters fața cu ea și am clătinat din cap.

— Sunt sigur că nu e, am zis. M-am dus la ea aseară și-am stat de vorbă — au pus-o în lanțuri la marginea apei, acolo-s musculițe foarte afurisite. Ți-am povestit despre asta.

Jonas s-a întins după vin, iar mâna lui de metal a clincănit când a atins cupa.

— Mi-ai spus că e frumoasă și că are păr negru la fel ca...

— Thecla. Dar al Morwennei este drept. Al Theclei era ondulat.

— La fel ca Thecla, pe care se pare că ai iubit-o așa cum o iubesc eu pe prietena ta Jolenta. Recunosc că tu ai avut mai mult răgaz decât mine să te îndrăgostești. Și mi-ai spus că ea zicea că soțul și copilul ei muriseră de un fel de boală, poate din pricina apei rele. Soțul fusese ceva mai în vârstă decât ea.

— Cam de vârsta ta, așa cred, am zis eu.

— Și mai fusese acolo o femeie, și ea mai în vârstă, care și ea îl dorise, iar acum o chinuie pe prizonieră.

— Doar cu vorba.

În ghildă, singurii care poartă cămăși sunt ucenicii. Am îmbrăcat pantalonii și mi-am pus mantia (mantia fuliginoasă, mai neagră decât negrul) peste umerii goi.

— Clienții care sunt dați astfel în vileag de autorități sunt de obicei bătuti cu pietre. Când ajung la noi, sunt plini de vânătăi și cel mai adesea le lipsesc câțiva dinți. Uneori au oase frânte. Iar femeile sunt violate.

— Zici că e frumoasă. Poate că oamenii cred că-i nevinovată. Poate că le e milă de ea.

Mi-am luat spada și-am tras-o din teaca moale, pe care am lăsat-o să cadă.

— Nevinovații au dușmani. Se tem de ea.

Am ieșit împreună.

Când intrasem în han, fusesem nevoit să-mi croiesc drum prin mulțimea de băutori. Acum calea mi se deschidea de la sine. Purtam masca și o duceam pe *Terminus Est* agățată de

umăr, fără teacă. Afară, zarva iarmarocului se domolea pe măsură ce înaintam, până n-a mai rămas decât un murmur, de-aș fi zis că străbăteam un loc pustiu, plin de frunze.

Execuțiile urmau să aibă loc în miezul festivităților, unde se și strânsese o masă compactă de oameni. Un caloger îmbrăcat în roșu stătea lângă eșafod, strângând în mână cărțulia cu textul de ceremonie; era un om bătrân, așa cum sunt mai toți din ghilda lui. Cei doi prizonieri stăteau lângă el, înconjurați de oamenii care-l scosese răzăr pe Barnoch și-l duseseră de-acolo. Alcaldele purta veșmântul galben al rangului său și colanul de aur.

După cum cere datina străveche, nu avem voie să folosim treptele (deși pe Maestrul Gurloes îl văzusem ajutându-se cu spada ca să sară pe eșafod). Se prea poate ca eu să fi fost singura persoană acolo de față care cunoșteam datina; dar n-am încălcat-o, și un urlet nemaipomenit, ca al unei fiare neștiute, a scăpat din piepturile celor prezenți când am sărit sus, cu mantia înfoindu-se în jurul meu.

— *Increatele, a citit calogerul, ne este știut că aceia care pier aici nu-s mai plini de păcate în fața ochilor tăi decât noi. Mâinile lor sunt mânjite cu sânge. Ale noastre așijderea.*

Am cercetat butucul. Toată lumea știe că butucii folosiți în afara ghildei noastre nu sunt buni când nu sunt pregătiți de noi: „Lat precum șezutul scaunului, tare precum capul neghiobului, găunos precum judecata domnului”. Cel de-acum îndeplinea peste măsură primele două persiflări din descrierea proverbială, dar, slavă Sfintei Katharine, era doar ușor scobit și, chiar dacă lemnul ăla afurisit de tare avea să

bontească puțin tăișul pe care urma să-l abat asupra bărbatului, mă găseam în situația norocoasă de a avea în fața mea doi condamnați de ambele sexe, încât fiecare urma să fie executat cu un tăiș proaspăt.

— ...prin voia ta, la acel ceas își vor fi purificat într-atât spiritele încât se vor putea bucura de grația ta. Ci noi asupra-le osânda o vom împlini, și sângele li-l vom vărsa azi...

Mi-am luat poziția, cu picioarele depărtate și sprijinit în spadă, ca și când eu aș fi controlat deplin întreaga ceremonie.

— Tu, eroule care vei distruge viermele negru ce devo-rează soarele; tu, pentru care cerurile se desfac asemenea unei perdele; tu, a cărui răsuflare îi va veșteji pe uriașii Erebus, Abaia și Scylla care se bălăcesc sub valuri; tu, care viețuiești așijderea în învelișul celei mai mici semințe din cea mai îndepărtată pădure, sămânța ce s-a rostogolit în întunecime, unde ochiul omenesc nu străpunge.

Femeia Morwenna urca treptele, precedată de alcalde și urmată de-un bărbat cu o țepușă de fier, pe care o folosea ca s-o împingă pe condamnată. Cineva din mulțime a făcut o sugestie obscenă.

— ...ai milă de cei care nu au milă. Ai milă de noi care nu vom avea milă acum.

Calogerul a isprăvit, așa că a început alcaldele:

— Cel mai neplăcut și mai nefiresc...

Vocea îi era stridentă, neasemănându-se câtuși de puțin cu vocea lui când vorbea și cu tonul retoric pe care-l adoptase când se adresase mulțimii în fața casei lui Barnoch. După ce am ascultat absent câteva momente (mă uitam după Agia

în mulțime), mi-am dat seama că alcaidelui îi e frică. Era nevoit să fie martor la tot ce urma să se întâmple cu ambii prizonieri, și-ncă de aproape. Am zâmbit, dar masca mi-a acoperit zâmbetul.

— ... din respect pentru sexul tău. Dar tu vei fi însemnată cu fierul roșu pe obrazul drept și pe cel stâng, picioarele îți vor fi rupte, iar capul despărțit de trup.

(Speram să fi avut destulă minte să-și amintească faptul că era nevoie de un vas pentru jărat.)

— Prin puterea înaltei judecăți ce a fost încredințată brațului meu nevolnic prin bunăvoința Autocratului — ale cărui gânduri sunt ca o muzică pentru supușii săi — declar acum... declar acum...

Uitase cuvintele. I-am șoptit eu:

— Că a sosit clipa pentru tine.

— Declar acum că a sosit clipa pentru tine, Morwenna.

— Dacă vrei să invoci clemența Conciliatorului, fă-o în inima ta.

— Dacă vrei să invoci clemența Conciliatorului, fă-o.

— Dacă ai sfaturi pentru copiii femeilor, nu-ți vor mai auzi vocea după această clipă.

Alcaldele își recâștiga stăpânirea de sine, așa că a repetat cuvânt cu cuvânt ce-i spusese:

— Dacă ai sfaturi pentru copiii femeilor, nu-ți vor mai auzi vocea după această clipă.

Cu voce limpede însă stinsă, Morwenna a spus:

— Știu că dintre voi cei mai mulți mă socotesc vinovată. Sunt nevinovată. N-aș face niciodată faptele oribile de care m-ați acuzat.

Mulțimea s-a apropiat ca s-o audă mai bine.

— Mulți dintre voi au fost martori că l-am iubit pe Stachys. L-am iubit pe copilul pe care mi l-a dat Stachys.

O pată de culoare mi-a prins privirea, ceva negru-purpuriu în soarele acela puternic de primăvară. Era un buchet de trandafiri mortuari, din cei pe care o persoană mută i-ar duce la o înmormântare. Femeia care-i ținea în brațe se numea Eusebia, o întâlnisem când o chinuise pe Morwenna pe malul râului. În timp ce o priveam, ea a inspirat cu voluptate parfumul lor, apoi s-a folosit de cozile lor spinoase ca să-și taie drum prin mulțime și astfel a ajuns la picioarele eșafodului.

— Țștia sunt pentru tine, Morwenna. Să mori înainte să se ofilească ei.

Am bătut în scândurile eșafodului cu vârful bont al spa-dei mele, cerând astfel să se facă liniște.

— Omul bun care mi-a citit litanie, a zis Morwenna, și care mi-a vorbit înainte să fiu adusă aici m-a rugat să te iert dacă voi cunoaște extazul înaintea ta. Până acum nu mi-a stat în putere să împlinesc o rugămintă, dar pe aceasta o pot împlini. Te iert acum.

Eusebia a dat să mai spună ceva, dar privirea mea a făcut-o să-și înghită vorba. Bărbatul de lângă ea, care rânjea cu o gură știrbă, mi-a făcut semn cu mâna; cu o tresărire l-am recunoscut pe Hethor.

— Ești gata? m-a întrebat Morwenna. Eu sunt.

Jonas tocmai pusese pe eșafod găleata cu jărat încins. Din găleată ieșea ceea ce bănuiam a fi mânerul fierului de

însemnat; dar nu vedeam nicăieri scaunul. I-am aruncat al-caldelui o privire din care el să înțeleagă ce voiam.

Dacă m-aș fi uitat la un stâlp, tot aia ar fi fost. În cele din urmă am spus:

— Putem avea un scaun, Înălțimea Voastră?

— Am trimis doi oameni să aducă unul. Și niște funie.

— Când?

(Mulțimea începuse să se foiască și să murmure.)

— Acum câteva clipe.

Cu o seară înainte mă asigurase că totul va fi pregătit ca la carte, dar nu avea rost să-i amintesc acest lucru acum. Experiența mi-a dovedit că nimeni nu se tulbură mai tare pe eșafod ca mai-marele unui sat. Pe de o parte, îl arde dorința de a fi în centrul atenției (o poziție ce nu-i este hărăzită la o execuție), iar pe de alta îl macină teama, aș zice îndreptățită, că îi lipsesc capacitatea și pregătirea ce l-ar putea ajuta să se comporte bine. În nouăsprezece cazuri din douăzeci, cel mai laș client, atunci când urcă treptele știind prea bine că ochii îi vor fi scoși din orbite, se comportă cu mult mai bine. Până și pe-un cenobit sfiicios, nedeprins cu gălăgia oamenilor și temător până la lacrimi, poți să pui mai mult temeii.

— Hai, isprăvește odată! s-a auzit un glas.

M-am uitat la Morwenna. Cu chipul acela supt de foame, cu pielea deschisă, zâmbetul gânditor, ochii mari și negri, era o prizonieră care putea stârni sentimente de simpatie în rândul mulțimii, ceea ce nu era de dorit.

— Putem s-o așezăm pe butuc, i-am spus eu al-caldelui și nu m-am putut abține să nu adaug: Oricum, așa ar fi mai potrivit.

— N-avem cu ce s-o legăm.

Și-așa îmi îngăduisem o observație nepermisă, încât mi-am mușcat limba ca să nu spun ce credeam despre cei care cer ca prizonierii lor să fie legați.

M-am mulțumit s-o pun pe *Terminus Est* culcată pe jos, în spatele butucului, i-am făcut semn Morwennei să se așeze, mi-am ridicat brațele în salutul străvechi, am apucat fierul cu mâna dreaptă și, prinzându-i Morwennei încheieturile mâinilor cu stânga, i-am lipit fierul întâi pe-un obraz, apoi pe celălalt, după care am ridicat fierul ce încă lucea aproape alb. Țipătul a amuțit mulțimea preț de-o clipă; dar acum spectatorii urlau.

Alcaldele s-a îndreptat de spate, cu gestul celui care vrea să devină un om cu totul nou.

— Lasă-i s-o vadă, mi-a zis el.

Sperasem să pot evita acest lucru. Am ajutat-o pe Morwenna să se ridice. Ținând-o de mâna dreaptă, ca și când luam parte la un dans popular, am înconjurat încet platforma, ca într-o prezentare ceremonioasă. Hethor era încântat peste poate și, cu toate că am încercat să-i ignor vocea, tot l-am auzit lăudându-se în jur că mă cunoaște. Eusebia și-a ridicat buchetul către Morwenna, strigându-i:

— Ia-le, or să-ți trebuiască în curând.

După încheierea unui tur, m-am uitat la alcalde și, după câteva momente care i-au trebuit ca să se lămurească de ce mă oprisem, am primit semnalul să continui.

Morwenna m-a întrebat șoptit:

— Cât e până se termină?

— Aproape că am terminat. O aşezasem din nou pe butuc, iar acum îmi luam de jos spada. Închide ochii. Încearcă să-ţi aminteşti că aproape toţi cei care au trăit odată au şi murit, chiar şi Conciliatorul, care se va înălţa sub înfăţişarea Soarelui Nou.

Pleoapele ei palide, cu gene lungi, s-au închis, încât Morwenna nu a văzut spada ridicată. Scăpărarea oţelului a amuţit încă o dată mulţimea şi, când tăcerea a fost deplină, am repezit latul spadei peste coapsele ei; plesnetul metalului pe carne a fost acoperit de trosnetul femururilor care se rupeau, *crac, crac*, asemenea sunetului pe care-l scot croşeurile unui boxer. Preţ de o clipă, Morwenna a rămas nemişcată pe butuc, leşinată, însă fără să se răstoarne; în aceeaşi clipă am făcut un pas îndărăt şi i-am retezat grumazul cu o lovitură perfectă, orizontală, care este cu mult mai greu de executat decât cea verticală.

Sincer să fiu, abia când am văzut sângele ţâşnind ca jetul unei fântâni şi am auzit bufnetul capului căzut pe scândurile eşafodului am înţeles că dusesem treaba la bun sfârşit. Fără să-mi dau seama, fusesem la fel de tulburat ca şi alcaldele...

Acela e momentul în care, conform aceleiaşi tradiţii străvechi, sobrietatea cerută de gilda noastră poate fi dată uitării. Îmi venea să râd şi să dănţuiesc. Alcaldele mă scutura de umăr şi bolborosea ceva, aşa cum bolboroseam şi eu în sinea mea; n-am crezut ce mi-a spus — o prostie glumeaţă. Mi-am ridicat spada, am apucat capul de chică şi l-am înălţat şi pe acesta, şi am făcut turul eşafodului. Nu o singură dată, ci de două, de trei, de patru ori. Vântul începuse să sufle;

mi-a mânjit cu stropi purpurii masca, brațele, pieptul dezgolit. Din mulțime răsunau glumele inevitabile: „Vrei să rezezi și chica soției mele (soțului meu)?” „Îți dau juma de livră de cârnați când isprăvești.” „Îmi dai mie pălăria ei?”

Am răs de glumele lor și m-am prefăcut că azvârl capul spre ei, când cineva m-a prins de gleznă. Era Eusebia, și încă înainte de a-i ieși primul cuvânt pe gură, am știut că simte acea nevoie să vorbească pe care o resimt — din câte am băgat eu de seamă — clienții din turnul nostru. Ochii îi sclipeau de agitație, chipul îi era pocit de efortul de a-mi atrage atenția, încât apărea mai bătrână și totodată mai tânără decât înainte. N-am deslușit ce voia să-mi zică, așa că m-am aplecat spre ea.

— *Nevinovată! Era nevinovată!*

Nu era momentul să-i deslușesc că nu eu judecasem faptele Morwennei. M-am mărginit să dau din cap.

— *Ea mi l-a luat... pe Stachys! Acum e moartă. Înțelege? Ea n-a fost vinovată, dar mă bucur!*

Am încuviințat iarăși din cap și am făcut încă un tur al eșafodului, ținând țeasta ridicată.

— *Eu am omorât-o!* a țipat Eusebia. *Nu tu...!*

— Fie cum zici! i-am strigat la rândul meu.

— *Nevinovată! O cunoșteam... era atât de grijulie. Ar fi păstrat ceva asupra ei... otravă pentru sine! Ar fi murit înainte să apuci tu s-o omori.*

Hethor a prins-o de mână și a arătat spre mine:

— *Stăpânul meu! Al meu! Al meu și numai al meu!*

— *Așa că altcineva a ucis-o. Sau boala...*

Am strigat:

— Dreptatea este doar a Demiurgului!

Mulțimea era încă zgomotoasă, totuși se mai potolise întrucâtva.

— *Dar ea mi l-a furat pe Stachys, și-acum s-a stins și ea.*

Și cu un strigăt și mai răsunător: *Ah, ce minunat! S-a stins!*

Zicând acestea, Eusebia și-a cufundat fața în buchet, ca pentru a-și umple cât mai mult plămânii cu parfumul sățios al trandafirilor. Eu am aruncat capul Morwennei în coșul care-l aștepta și am șters tăișul cu o pânză roșie pe care mi-o dăduse Jonas. Când m-am uitat din nou la Eusebia, zăcea fără suflare, răstignită pe jos, în mijlocul unui cerc de curioși.

La vremea respectivă, n-am zăbovit cu gândul asupra acestei întâmplări, bănuind doar că inima ei nu îndurase atâta bucurie. Însă mai târziu în acea după-masă, alcaldele a cerut ca buchetul să fie cercetat de un spițer, care a descoperit între petale o otravă puternică dar subtilă, pe care el unul n-o putea identifica. Presupun că Morwenna o avusese în mână când urcase treptele și probabil că o aruncase între florile buchetului când am încercuit împreună eșafodul, după însemnarea cu fierul roșu.

Dă-mi voie, cititorule, să mă opresc aici din povestit și să-ți vorbesc așa, ca de la o minte la alta, cu toate că fără doar și poate ne desparte un abis de eoni. Deși ceea ce am scris până acum — de la poarta încuiată până la iarmarocul din Saltus — cuprinde cea mai mare parte din viața mea adultă, iar ceea ce rămâne de înfățișat acoperă numai câteva luni, simt că

n-am ajuns nici măcar la jumătate cu povestea mea. Pentru a nu umple o bibliotecă la fel de mare ca aceea a bătrânului Ultan, voi sări (iată că ți-o spun pe șleau) peste multe lucruri. Am descris executarea lui Agilus, fratele Agiei, dat fiind însemnătatea acestui fapt în narațiune, iar pe a Morwennei datorită împrejurărilor neobișnuite în care s-a petrecut. Nu voi mai relata despre altele asemenea decât dacă prezintă vreun interes special. Dacă ești amator de suferințele și moartea vreunui semen de-al tău, ei bine, de la mine n-o să primești prea multă satisfacție. E de-ajuns să spun că am îndeplinit aceleași operațiuni asupra hoțului de vite, încheindu-le cu execuția finală; în viitor, când îmi voi descrie călătoriile, trebuie să înțelegi că am practicat tainele ghildei noastre acolo unde aveam și un câștig din asta, dar voi trece sub tăcere unde și când anume.

V

Tărâmul

În acea seară, am cinat împreună cu Jonas în camera noastră, numai noi doi. Am descoperit că e foarte plăcut să fii îndrăgit de gloată și toată lumea să te cunoască; dar este și obositor, și după o vreme te sature să răspunzi aceluiași întrebări naive și să refuzi politicos invitații la un pahar de vorbă.

Am avut o mică neînțelegere cu alcaldele în legătură cu plata pe care urma s-o primesc pentru munca mea, căci la început ne tocmisem să-mi dea, pe lângă sfertul din toată suma primit la angajare, plata datorată după executarea fiecărui client, în vreme ce alcaldele voia — zicea el — să-mi plătească suma întreagă doar după ce-i executam pe toți condamnații. Nici în ruptul capului nu m-aș fi învoit cu o asemenea târguială, mai ales dacă puneam la socoteală avertismentul pe care mi-l dăduse omul verde (pe care, din loialitate față de Vodalus, nu-l dezvăluisem nimănui). Dar după

ce-am amenințat că nu mă voi înfățișa a doua zi după-masă, mi-am primit plata și totul s-a rezolvat prin bună învoială.

Acum Jonas și eu ședeam în fața unui castron aburind și a unei sticle de vin. Ușa era încuiată și zăvorâtă, iar hangiuul primise poruncă să nege că eu m-aș găsi în stabilimentul lui. Și m-aș fi simțit pe deplin în apele mele dacă vinul din pocal nu mi-ar fi amintit cu atâta intensitate de vinul cu mult mai bun pe care Jonas îl descoperise în urciorul nostru cu o seară înainte, după ce în taină privisem cu atenție Gheara.

Bănuiesc că Jonas mi-a văzut chipul în timp ce mă holbam la lichidul de un roșu palid; și-a umplut și el pocalul și a zis:

— Nu trebuie să uiți că nu tu ești răspunzător de sentințele date. Dacă nu ai fi venit tu aici, ei tot ar fi fost pedepsiți, și poate că mâini mult mai puțin pricepute le-ar fi pricinuit chinuri mai mari.

I-am spus că nu înțeleg despre ce vorbește.

— Văd că te frământă... ce s-a petrecut astăzi.

— Eu cred că totul a mers bine, am zis.

— Știi ce-a spus octopodul când a coborât din patul de varec al Sirenei: „Eu nu-ți pun la îndoială măiestria — dimpotrivă. Ci ai aerul că nu ți-ar strica să te-nvesești puțin.”

— După ce se săvârșește totul, suntem întotdeauna puțin abătuți. Așa ne spunea Maestrul Palaemon și am descoperit că, în ceea ce mă privește, este adevărat. El o numea o funcție psihologică pur mecanică, ceea ce, la vremea respectivă, mi s-a părut un oximoron, dar acum nu sunt convins că nu avea dreptate. Ai văzut ce s-a întâmplat, sau ți s-a dat prea multă treabă de făcut?

— Am stat pe trepte în spatele tău aproape tot timpul.

— Înseamnă că ai văzut bine, că ai văzut cum s-a petrecut — totul a decurs fără nici o problemă după ce am hotărât să nu mai așteptăm scaunul. Măiestria cu care mi-am îndeplinit datoria a fost aplaudată și toată lumea m-a admirat. După care apare un sentiment de moleșală. Maestrul Palaemon ne vorbea adesea despre melancolia mulțimii și melancolia curții, și spunea că unii dintre noi le resimțim pe amândouă, alții nu sunt cuprinși de nici una, și sunt din cei care simt ori una, ori cealaltă. Ei bine, eu sufăr de melancolia mulțimii; nu cred că în Thrax o să am vreodată șansa să descopăr dacă sufăr și de melancolia curții sau nu.

— Asta ce înseamnă? m-a întrebat Jonas, cu privirile ațintite în fundul pocalului său.

— Un torționar, să zicem un maestru din Citadelă, intră uneori în contact cu exultanți de cel mai înalt rang. Să zicem că un prizonier extrem de sensibil este bănuیت a deține informații prețioase. Este posibil ca o oficialitate din vârful ierarhiei să fie delegată să asiste la interogarea acestui prizonier. Foarte adesea, această oficialitate n-a avut cum să afle despre operațiunile mai delicate, prin urmare îi va pune maestrului întrebări și poate îi va mărturisi anumite temeri ale sale privitoare la temperamentul sau la sănătatea supusului. În atare împrejurări, torționarul se simte în miezul lucrurilor...

— Apoi se simte dezamăgit, ca să zic așa, când totul se termină. Da, cred că înțeleg.

— Ai văzut vreodată o asemenea treabă când lucrurile au fost făcute de mântuială rău de tot?

— Nu. Nu vrei să mănânci din carnea asta?

— Nici eu n-am văzut, dar mi s-a povestit și de aceea eram încordat. Au fost cazuri când clientul a luat-o la fugă prin mulțime. Sau când a fost nevoie de mai multe lovituri pentru a despărți capul de trup. Ori când torționarul s-a pierdut cu firea și nu și-a mai făcut treaba. Când am sărit pe eșafod, n-aveam de unde ști că nu mi se va întâmpla ceva asemănător. Iar dacă s-ar fi întâmplat, aș fi fost terminat pentru tot restul vieții.

— „Totuși, e cumplit să-ți câștigi astfel traiul” — așa i-a spus scaietele sfrânciocului, știi vorba.

— Chiar nu...

M-am întrerupt pentru că zărisem o mișcare în capătul celălalt al camerei. Întâi am crezut că e un șobolan, o specie care-mi provoacă o silă cumplită; prea mulți clienți am văzut mușcați în subterana de sub turnul nostru.

— Ce-i?

— Ceva alb.

Am dat ocol mesei, ca să mă uit.

— O foaie de hârtie. Cineva a strecurat un bilet pe sub ușa noastră.

— Încă o femeie care vrea să se culce cu tine, a zis Jonas, dar eu apucasem să ridic foaia.

Era într-adevăr caligrafia delicată a unei femei, scrisă cu cerneală cenușie pe pergament. M-am apropiat de lumânare, ca s-o citesc.

Preaiubitul meu Severian,

De la unul dintre oamenii buni care mă ajută am aflat că te găsești în satul Saltus, oarecum în apropiere. E o veste

mult prea minunată ca să fie adevărată, dar acum trebuie să descopăr dacă mă poți ierta.

Îți jur că orice suferință ai îndurat de dragul meu nu cu voia mea ți-a fost pricinuită. Din prima clipă am vrut să-ți spun totul, dar ceilalți nici n-au vrut s-audă de-așa ceva. Au socotit că nimeni nu trebuia să știe, afară de aceia care trebuiau să știe (cu alte cuvinte, nimeni altcineva în afară de ei înșiși), și în cele din urmă mi-au spus pe șleau că, dacă nu mă supun vrerii lor *în tot și-n toate*, vor abandona planul și mă vor lăsa să mor. Știam că ți-ai fi dat viața pentru mine, astfel că am îndrăznit să sper că, dacă ți-ar fi fost dat să alegi, ai fi ales și să suferi pentru mine. Iartă-mă.

Dar acum am scăpat de acolo și sunt aproape liberă — propria mea stăpână atâta vreme cât mă supun ordinelor simple și umane ale bunului Părinte Inire. Așa că îți voi spune tot, în speranța că atunci când vei fi aflat totul, mă vei ierta cu adevărat.

Știi despre arestarea mea. Îți amintești, cu siguranță, și cât de preocupat era Maestrul Gurloes al vostru pentru confortul meu, și cât de adesea venea în vizită la mine în celulă, ca să stăm de vorbă, sau cerea să fiu dusă la el pentru ca el și ceilalți maestri să mă supună la interogatorii. Aceasta deoarece protectorul meu, bunul Părinte Inire, îl însărcinase să fie extrem de atent cu mine.

Cu timpul, când a devenit limpede că Autocratul nu mă va elibera, Părintele Inire a aranjat lucrurile în așa fel încât să mă elibereze el. Nu știu în ce fel a fost amenințat Maestrul Gurloes sau cum a fost mituit. Dar a avut efect și, cu câteva zile înainte să mor — așa cum ai crezut tu,

preaiubitul meu Severian —, mi-a explicat care era planul. De bună seamă că nu era de ajuns să fiu eliberată. Trebuia să fiu eliberată în așa fel încât nimeni să nu mă caute. Ceea ce înseamnă că trebuia să pară că murisem; dar Maestrul Gurloes primise poruncă să nu care cumva să mă lase să mor.

Acum poți să-ți închipui și singur cum ne-am strecurat prin această plasă de piedici. Au ticluit în așa fel încât să fiu pusă într-o mașinărie care avea efect numai asupra interiorului trupului, iar Maestrul Gurloes a aranjat-o înainte astfel încât să nu mă rănească în nici un fel. Apoi, când tu aveai să crezi că mă aflu în agonie, urma să-ți cer ceva ca să-mi curm suferința și viața nenorocită. Totul a mers după plan. Tu mi-ai dat cuțitul, eu mi-am făcut o tăietură mică în braț, m-am ghemuit lângă ușă ca să se scurgă un fir de sânge pe sub ea, apoi m-am mânjit pe gât și m-am trântit de-a latul patului, ca să mă vezi dacă te-ai fi uitat prin geamlâc.

Te-ai uitat? Am zăcut nemișcată ca moartă. Ochii îmi erau închiși, dar parcă ți-am simțit durerea când m-ai văzut acolo. Îmi venea să plâng și-mi amintesc ce speriată eram că ai putea să-mi vezi lacrimile curgând. Apoi ți-am auzit pașii îndepărtându-se, mi-am bandajat brațul, mi-am spălat fața și gâtul. După o vreme, a venit Maestrul Gurloes și m-a luat de-acolo. Iartă-mă.

Acum aș vrea să te văd din nou, și dacă Părintele Inire obține iertarea pentru mine, așa cum mi-a promis solemn că va face, nu văd de ce ne-am mai despărți tu și cu mine. Dar vino la mine neîntârziat — eu îi aștept solul, iar dacă acesta sosește, va trebui să zbor la Casa Absolută, să mă

arunc la picioarele Autocratului, fie-i numele binecuvântat de trei ori și balsam pe frunțile pârlolite ale sclavilor săi.

Nu vorbi *nimănui* despre asta, însă din Saltus apuc-o spre nord-est, până dai de un pârau care curge șerpuit spre Gyoll. Ia-o de-a lungul lui în sens opus și-o să vezi că izvorăște din gura unei mine.

Acum trebuie să-ți împărtășesc o taină mare, pe care cu nici un chip să n-o dezvălui altora. Această mină este o vistierie a Autocratului, în care el a pus la păstrare mormane de monede, lingouri și nestemate, pentru a le avea atunci când va fi poate obligat să părăsească Tronul Phoenix. Este păzită de câțiva servitori ai Părintelui Inire, dar tu n-ai de ce te teme de ei. Au primit poruncă să mi se supună, iar eu le-am spus de tine și le-am poruncit să te lase să treci fără să-ți stea în cale. Prin urmare, după ce intri în mină, urmează cursul apei până la capăt, adică acolo unde izvorăște ea dintr-o piatră. Aici te aștept eu, aici îți scriu, în speranța că o vei ierta pe a ta

Thecla.

Nu pot să descriu valul de bucurie pe care l-am simțit în timp ce citeam și reciteam această scrisoare. Văzându-mi chipul, Jonas întâi a sărit de pe scaun — o fi gândit că îmi vine să leșin — apoi însă s-a retras ca din fața unui lunatic. Când, în sfârșit, am împăturit scrisoarea și am pus-o în sabreț, el nu mi-a adresat nici o întrebare (căci Jonas era un prieten adevărat), ci mi-a dat de înțeles, după cum mă privea, că era gata să mă ajute.

— Am nevoie de iapa ta, am zis. Pot s-o iau?

— Bucuros. Dar...

Dintr-un pas am fost la ușă și-am tras zăvorul.

— Nu poți veni. Dacă totul merge bine, o să am grijă să se întoarcă la tine.

Am alergat pe scări în jos, am ieșit în curtea interioară și-n tot acest timp textul scrisorii îmi răsuna în urechi, citit cu vocea Theclei; iar când am intrat în grajd, eram nebun de-a binelea. M-am uitat după mericipul lui Jonas, însă în locul iepușoarei m-am pomenit în față cu un destrier din cei mari, a cărui spinare se desena mai sus de ochii mei. N-aveam idee cine ar fi putut veni călare pe-un asemenea armăsar de luptă în satul ăsta, așa că n-am zăbovit cu gândul. Fără să mai pierd vremea, am sărit în șa, am scos-o pe *Terminus Est* din teacă și cu o lovitură am retezat hamul ce-l ținea priponit.

În viața mea nu văzusem un armăsar mai grozav. Dintr-un salt a ieșit din grajd, iar din alte două a ajuns în ulița principală. Preț de-o răsuflare m-am temut că o să se împiedice de frânghia vreunui cort, dar avea călcătura la fel de sigură ca pașii unui dansator. Ulița se îndrepta la răsărit spre râu; de cum am lăsat casele în urma noastră, l-am mânat spre stânga: a sărit peste un gard, ca un băietan care sare peste un băț, și m-am pomenit galopând ca vântul peste o pajiște unde taurii își înălțau coarneau în lumina verde a lunii.

Nu mă prea pricep la călărie, iar atunci mă pricepeam încă și mai puțin. În ciuda șei înalte, cred că aș fi căzut de pe spinarea unui animal de rând înainte să fi străbătut jumătate de leghe; dar destrierul meu furat alerga, chiar și la

acea viteză, la fel de lin ca o umbră. Și cu adevărat ca o umbră trebuie să fi și arătat amândoi, el cu pielea lui neagră, eu cu mantia mea fuliginoasă. În același galop am trecut împrôșcând peste pârâul pomenit în scrisoare. Acolo l-am strunit — pe jumătate trăgând de căpăstru, pe jumătate cu vorba, căreia i-a dat ascultare asemenea unui frate. Potecă nu se zărea pe nici un mal și, în curând, fără să fi apucat să înaintăm prea mult, copacii crescuți aproape de apă ni s-au pus în cale. L-am mânat pe destrier prin albie (cu toate că n-a făcut-o cu tragere de inimă) și am înaintat urcând terase înspumate, ca și când am fi urcat trepte, și am înotat în ochiuri de apă adânci.

Mai mult de-un rond ne-am luptat cu pârâul acesta printr-o pădure ce semăna mult cu aceea prin care trecusem cu Jonas după ce ne rătăcisem de Dorcas, de Doctorul Talos și de ceilalți, la Poarta Îndurătoare. Apoi malurile au devenit mai înalte și mai gloduroase, copacii mai mici, contorșionați. Pârâul era presărat cu bolovani; muchiile lor drepte îmi dădeau de înțeles că erau tăiați cu mâna și că ne aflam în ținutul minelor, iar undeva mai jos de noi se găseau ruinele unui oraș mare. Drumul era tot mai abrupt și, cu toată îndrăcirea lui, bidiviul își pierdea pasul pe pietrele alunecoase, încât am fost nevoit să descasc și să-l duc de căpăstru. Astfel am trecut prin mai multe vâlcele mici, aproape ireale, cufundate în umbrele întunecate aruncate de malurile înalte, dar stropite din loc în loc de lumina verde a lunii, fiecare răsunând de murmurul apei — singurul zgomot de altfel, restul fiind numai tăcere.

Într-un târziu am intrat într-o văioagă mai mică și mai îngustă decât toate celelalte; la capătul ei, cam la un lanț distanță, unde lumina lunii se revărsa peste un perete prăpăstios, am văzut o deschizătură întunecată. De acolo izvora pârâul, scurgându-se afară precum saliva printre buzele unui titan împietrit. Am găsit un petic de pământ lângă apă, suficient de neted pentru ca armăsarul meu să poată sta acolo, și am reușit chiar să-l priponesc, înnodând ce mai rămăsese din hamul lui în jurul unui copac pitic.

Fără doar și poate că, odată, în mină se ajungea pe o estradă de lemn, dar aceasta putrezise de mult și se făcuse praf și pulbere. Cu toate că în lumina lunii urcușul până la deschizătură părea imposibil, am izbutit să găsesc niște prize în peretele străvechi, astfel că m-am cățarat de-a lungul jetului căzător.

Tocmai mă prinsesem de buza deschizăturii, când am auzit, sau mi s-a părut că aud, un zgomot în valea de sub mine. M-am oprit și mi-am răsucit capul ca să mă uit peste umăr. Vuietul apei ar fi înăbușit orice alt zgomot mai slab decât un sunet de goarnă sau o explozie, și acoperise și ceea ce auzisem eu, cu toate acestea percepușem ceva — poate ecou de piatră căzând pe piatră ori plescăitul a ceva azvârlit în apă.

Văioaga părea liniștită și tăcută. Apoi mi-am zărit destrierul schimbându-și poziția, capul lui mândru cu urechile ciulite apărând o clipită în lumină. Mi-am zis totuși că ceea ce auzisem nu fusese altceva decât copita lui cu potcoavă de oțel, care lovise stâncă, semn că era nemulțumit pentru că-l

priponisem atât de strâns. M-am săltat în deschizătura minei și, făcând aceasta — după cum aveam să aflu mai târziu —, mi-am salvat viața.

Un om cu mintea la cap, care s-a pornit la drum așa ca mine și știa că va trebui să pătrundă într-un asemenea loc, și-ar fi adus un felinar și o provizie serioasă de lumânări. Dar eu fusesem atât de înnebunit de gândul că Thecla era încă în viață, încât nu luasem cu mine nimic de-acest soi. Astfel că m-am târât înainte, în întuneric, și abia dacă făcusem vreo doisprezece pași, când lumina lunii din văioagă a dispărut în urma mea. Cizmele îmi erau în pârâu, încât mergeam așa cum mersesem și când îl dusesem pe destrier în susul albiei. *Terminus Est* îmi atârna de umărul stâng și nu mă temeam că vârful tecii s-ar uda în apă, pentru că tunelul era atât de jos încât mergeam îndoit de spate. Și așa am înaintat vreme îndelungată, temându-mă tot timpul că nu nimerisem unde trebuia, iar Thecla mă aștepta în altă parte și va aștepta în van.

VI

Lumină albastră

Mă obișnuisem într-atât cu sunetul apei înghețate, încât dacă Domniile Voastre m-ați fi întrebat, v-aș fi răspuns că umblam în liniște deplină; dar nu era așa, și când, deodată, tunelul strâmt s-a deschis într-un spațiu larg, la fel de întunecos, mi-am dat seama de acest lucru după cum se schimbaseră muzica pârâului. Am mai făcut un pas, încă unul, și mi-am înălțat capul. Nici o piatră rugoasă de care să mă lovesc. Mi-am înălțat brațele. Nimic. Am prins-o pe *Terminus Est* de mânerul de onix și am rotit-o fără să-i scot tăișul din teacă. Tot nimic.

Apoi am făcut ceva ce Domniile Voastre, care citiți această mărturie, veți socoti a fi prostesc într-adevăr, deși vă veți fi amintind că mi se spusese că aceia care păzesc mina fuseseră preveniți de venirea mea și li se poruncise să nu-mi facă nici un rău. Am strigat numele Theclei.

Iar ecourile au răspuns: „*Thecla... Thecla... Thecla...*”

Și din nou liniștea. Mi-am adus aminte că ar fi trebuit să urmez albia până unde apa izvora dintr-o stâncă și că nu făcusem acest lucru. Poate că aici se scurgea prin tot atâtea galerii prin câte vâlcele cursese în afara minei. Am început din nou să mă opintesc prin apă, pipăindu-mi fiecare pas, de frică să nu cad în cap la următorul.

Abia dacă am făcut cinci pași când am auzit ceva; departe, totuși cu claritate, peste șopotul apei care acum curgea lin. Încă vreo cinci pași, și am zărit o lumină.

Nu era reflectarea de smaragd a legendarelor păduri de pe lună și nici acea lumină pe care ar purta-o cu ei străjerii — flama roșie a torței, strălucirea galbenă a lumânării sau chiar raza albă, străpungătoare, pe care uneori o zăream noaptea când navetele Autocratului se înălțau deasupra Citadelei. Mai curând era o ceață luminoasă, acum părând incoloră, acum de-un verde-gălbui murdar. Imposibil de spus cât era de departe, și părea să n-aibă nici o formă. O vreme a tremurat în fața ochilor mei, iar eu, urmând încă pâ râul, plescăiam spre ea. Apoi i s-a mai alăturat una.

Îmi este greu să mă concentrez asupra evenimentelor ce au avut loc în următoarele câteva minute. Poate că fiecare ascunde în subconștient anumite clipe de groază, așa cum tăinuia temnița noastră subterană, în cel mai adânc nivel populat, pe acei clienți ale căror minți fuseseră de mult distruse ori transformate în stări de veghe ce nu mai aveau nimic omenesc în ele. Asemenea lor, aceste amintiri urlă și izbesc în ziduri cu lanțurile lor, dar arar sunt aduse îndeajuns de sus pentru a vedea lumina.

Ceea ce am trăit sub munte a rămas cu mine, așa cum ființele acelea au rămas cu noi, ceva ce mă străduiesc să zăvorăsc în cele mai îndepărtate cotloane ale minții, dar din când în când devin conștient de ele. (Nu cu mult timp în urmă, când *Samru* se găsea încă aproape de gura râului Gyoll, am privit noaptea peste parapetul de la pupa; și-am văzut acolo cum fiecare cufundare a vâslelor apărea ca un strop de foc fosforescent și, preț de-o clipă, mi-am închipuit că aceia de sub munte veniseră în cele din urmă să mă înșface. Acum ei se află sub comanda mea, dar acest fapt mă liniștește prea puțin.)

Luminii pe care o văzusem i s-a alăturat o a doua, așa cum am mai spus, apoi o a treia, și primelor trei o a patra, iar eu continuam să merg. Curând erau prea multe lumini ca să le mai număr; dar neștiind ce sunt, mă simțeam în fapt liniștit văzându-le, și încurajat, imaginându-mi-o pe fiecare ca pe o scânteie de la vreun soi de torță necunoscut mie, o torță ținută de unul dintre paznicii despre care pomenea scri-soarea. După ce am mai făcut vreo doisprezece pași, am văzut că petele astea de lumină se reuneau într-un desen și că desenul era o javelină ori un vârf de săgeată îndreptat asupra mea. Și am auzit, foarte slab, un muget din cele pe care le auzeam îndeobște răsunând dinspre turnul numit al Urșilor, când fiarelor li se împărțea hrana. Chiar și atunci — îmi vine să cred — aș fi putut scăpa dacă aș fi făcut stânga-mprejur și aș fi fugit.

Dar n-am fugit. Mugetul creștea — nici ca un zgomot de animal, dar nici ca urletul celei mai înnebunite gloate umane.

Am văzut că picățelele de lumină nu erau chiar lipsite de formă, așa cum mi se păruse înainte. Ci fiecare avea acea formă care în artă se numește stea, cu cinci colțuri inegale.

Abia atunci, mult prea târziu, m-am oprit.

La momentul respectiv, lumina nesigură, lipsită de aură, pe care o aruncau stelele acelea sporise destul ca să văd formele din jurul meu, ca niște umbre vagi. De-o parte și de alta erau niște suprafețe ale căror laturi unghiulare sugerau că fuseseră dăltuite de oameni — părea că mă aflu în orașul îngropat (aici anume nesurpat sub greutatea pământului așezat peste el) din care minerii din Saltus își extrăgeau comorile. Printre aceste suprafețe se aflau coloane scurte și groase, de-o iregularitate ordonată, așa cum am observat uneori la stivele de lemne de foc, din care fiecare băț iese în afară și totuși compune cu celelalte întregul. Coloanele acestea luceau ușor, trimițând înapoi lumina cadaverică a stelelor mișcătoare și făcând-o să pară mai puțin sinistră sau cel puțin mai frumoasă decât cea pe care o primiseră.

O clipă m-am minunat de coloanele acelea; apoi m-am uitat din nou la formele stelare și pentru prima oară le-am văzut cu adevărat. V-ați îndreptat vreodată noaptea spre ceea ce pare să fie geamlâcul unei colibe, numai ca să descoperiți că este focul de avertizare al unei mari fortărețe? Sau urcând, alunecați, vă prindeți și, privind în jos, vedeți hăul de o sută de ori mai adânc decât vi l-ați închipuit? Dacă ați pățit așa ceva, veți avea o oarecare idee despre ceea ce am simțit eu. Stelele nu erau scânteii de lumină, ci forme asemănătoare cu oamenii, mici doar pentru că peștera în care mă aflam era

mai uriașă decât îmi imaginasem vreodată că poate fi un asemenea loc. Iar oamenii, care nu păreau să fie oameni, fiind mai lați în umeri și mai cocârjați decât oamenii, se repezeau spre mine. Mugetul pe care-l auzeam era răsunetul vocilor lor.

M-am răsucit și, când am văzut că nu pot fugi prin apă, am urcat malul spre locul unde se înălțau structurile întunecate. Creaturile aproape că mă încolțiseră și unele îmi dădeau un ocol larg prin dreapta și prin stânga, tăindu-mi calea spre lumea de afară.

Erau cumplite la vedere, într-un fel pe care nu-s sigur că-l pot explica — păreau niște maimuțe, căci aveau trupuri păroase și strâmbe, brațe lungi, picioare scurte și gâturi groase. Dinții ai fi zis că-s colți de smilodon, curbați, cu margini zimțate, coborând de-un deget sub fălcile lor masive. Dar nimic din toate acestea și nici lumina noctilucență ce parcă stătea agățată de blana lor nu-mi stârneau groaza pe care o resimțeam. Pricina era ceva de pe chipurile lor, poate din ochii uriași, cu iriși palizi, care îmi spunea că erau la fel de oameni ca și mine. Așa cum bătrânii sunt întemnițați în trupuri putrezinde și femeile în trupuri neputincioase care le fac prăzi ușoare pentru poftile murdare ale multor altora, așa și oamenii aceștia erau înveșmântați în costume lugubre de maimuțe, și erau conștienți de asta. În timp ce strângeau cercul în jurul meu, le-am citit în ochi că știau, și cel mai rău lucru dintre toate era că ochii aceia erau singura parte din întregul lor care nu lucea.

Am tras aer în piept ca să mai strig o dată *Thecla*. În clipa următoare am înțeles totul, am închis gura și am scos-o din teacă pe *Terminus Est*.

O creatură, mai mare sau poate mai îndrăzneată decât celelalte, a înaintat spre mine. Avea în mână o ghioagă cu coadă scurtă, făcută dintr-un femur. Păstrându-se la o distanță la care n-o putea atinge spada, m-a amenințat cu ghioaga, mugind și lovind capul de metal al armei sale de laba ei lungă.

Ceva a tulburat apa din spatele meu, și m-am răsucit la timp să-l văd pe unul din oamenii-maimuță lucitori înaintând prin pârâu. A sărit înapoi când am lovit cu spada spre el, dar vârful tăiat în muchii l-a atins chiar la subsuoară. Atât de fină era lama, atât de magnific de călită și de bine ascuțită, încât și-a tăiat drum până în partea cealaltă a sternului.

S-a prăbușit și apa i-a dus leșul, dar înainte ca lovitura să-și nimerească ținta apucasem să bag de seamă că mergea prin apă cu scârbă și că undele acelea îi încetiniseră mișcările cel puțin tot atât cât le încetiniseră pe ale mele. Răsucindu-mă ca să-i am sub ochi pe toți atacatorii mei, m-am dat înapoi spre albie și încet-încet am început să mă îndrept cu spatele spre locul unde pârâul ieșea în lumea de afară. Simțeam că, dacă aș putea ajunge la tunelul îngust, m-aș afla în siguranță; dar știam și că ei n-or să mă lase să fac acest lucru.

S-au strâns și mai mulți în jurul meu, până când s-au făcut câteva sute. Lumina pe care o răspândeau era atât de puternică, încât am putut vedea că suprafețele acelea dreptunghiulare pe care le zărisem mai devreme erau într-adevăr clădiri, aparent extrem de vechi, construite fiecare dintr-un singur bloc de piatră cenușie și mânjite peste tot de scârna li-
liecilor.

Coloanele neregulate erau stive de lingouri în care fiecare strat era pus peste celălalt de-a curmezișul. Culoarea lor mă făcea să cred că era vorba de argint. Fiecare stivă avea o sută de lingouri, și cu siguranță în orașul îngropat se găseau sute de stive.

Toate acestea le-am văzut cât am făcut șase pași. La al șaptelea, s-au repezit spre mine, cel puțin douăzeci, și din toate părțile. Nu era timp pentru lovituri curate la gât. Loveam în cercuri și zbârnâitul lamei a umplut lumea aceea subpământeană, iar zidurile și tavanul de piatră au răspuns cu ecou, care se auzea peste mugete și țipete.

Simțul timpului o ia cu totul razna în asemenea momente. Îmi amintesc de iuțeala atacului și de loviturile mele înnebunite, dar, gândindu-mă retrospectiv, totul pare să se fi petrecut dintr-o răsuflare. Doi, cinci, zece au căzut la pământ, până când apa din jurul meu apărea neagră de sânge în lumina leșurilor, aproape zăgăzuită de muribunzi și morți; dar ei veneau încă și mai mulți. O lovitură în umăr mi s-a părut ca izbitura unui pumn de uriaș. *Terminus Est* mi-a alunecat din mână și greutatea trupurilor m-a împins în jos, până am ajuns sub apă, orb, zbatându-mă. Colții dușmanului meu mi-au sfâșiat brațul ca două sulite, dar el s-a temut să se scufunde prea mult, așa cred. Căci părea să nu mai poată lupta ca până atunci. Mi-am înfipt degetele în nările lui largi și i-am răsucit grumazul, cu toate că părea mai solid decât al unui om.

Dacă mi-aș fi putut ține atunci respirația cât să-mi croiesc drum până la tunel, aș fi reușit să scap. Oamenii-maimuță

s-ar fi zis că nu mă mai vedeau, iar eu m-am lăsat dus de curent pe sub apă, la oarece distanță de ei. Dar plămânii îmi stăteau gata să explodeze; mi-am scos fața deasupra apei, și-n clipa următoare s-au aruncat asupra mea.

Fără îndoială că fiecărui om îi vine vremea să moară. Acea era vremea mea, așa am gândit. Viața pe care am avut-o de atunci încoace o socotesc drept un chilipir, un dar nemeritat. Armă nu aveam, iar brațul drept mi-era inert și sfâșiat. Oamenii-maimuță prinseseră curaj. Curajul acela al lor mi-a mai dăruit o clipă de viață, pentru că atât de mulți se îmbulzeau să mă omoare, încât se împiedicau unii de alții. L-am pocnit pe unul în față. Un al doilea m-a prins de cizmă; o scăpărare de lumină, și (împins de cine știe ce instinct sau inspirație) am tras de ea. În mână țineam Gheara.

Ca și când ar fi strâns în ea toată lumina cadavrelor, vopsind-o în culoarea vieții, Gheara a revărsat o rază de azur limpede care a umplut peștera. Preț de o bătaie de inimă, oamenii-maimuță s-au oprit ca la lovitura unui gong, iar eu am ridicat gema deasupra capului; ce groază speram (dacă speram ceva) să stârnesc nu mai știu acum.

Dar ceea ce s-a întâmplat a fost cu totul altceva. Oamenii-maimuță n-au fugit țipând și nici nu și-au înnoit atacul. Ci s-au retras până când cei aflați mai aproape de mine au ajuns la trei pași distanță, și s-au ghemuit, cu fețele lipite de podeaua minei. Liniștea se înstăpânise din nou, așa cum fusese la început, când intrasem în peșteră, singurul zgomot fiind susurul pâ râului; doar că acum puteam să văd totul, de la stivele de lingouri de argint, mânjite, în apropierea cărora

mă afluam, până la capătul îndepărtat unde oamenii-maimuță coborâseră de pe un zid ruinat, apărând atunci în fața ochilor mei ca niște picățele de foc palid.

Am început să mă retrag. Oamenii-maimuță și-au înălțat fețele, care arătau acum ca ale ființelor umane. Văzându-le astfel, mi-am dat seama de eonii de lupte în întunecime, care făcuseră să apară acei colți și ochii mari cât farfuriile, și urechile clăpăuge. Din câte spun magii, și noi am fost maimuțe odată, maimuțe fericite în păduri înghițite de deșerturi cu atât de multă vreme în urmă, încât nu li se mai știu numele. Bătrânii se întorc la deprinderi copilărești când anii le înouă în cele din urmă mințile. Oare lumea nu se va întoarce (asemenea bătrânilor) la imaginea decăzută a ceea ce a fost odată, dacă va fi ca soarele cel bătrân să moară într-un târziu, și noi vom rămâne să ne păruim pentru oase în întuneric? Am văzut viitorul nostru — în sfârșit viitorul nostru — și am simțit mai multă tristețe pentru cei care triumfaseră în bătăliile întunecate decât pentru cei care-și vărsaseră sângele în acea noapte fără sfârșit.

M-am dat un pas în spate (așa cum am spus), și încă unul, dar oamenii-maimuță n-au făcut nici o mișcare pentru a mă opri. Apoi mi-am amintit de *Terminus Est*. Dacă mi-aș fi găsit scăparea din cea mai cruntă bătălie, și tot m-aș fi dispreguit pentru că fugisem fără spadă. Să ies de-acolo nevătămat dar fără ea era mai mult decât puteam să îndur. Am început din nou să înaintez, căutând în lumina Ghearei să-i zăresc tăișul lucitor.

La aceasta, chipurile acelor oameni ciudați, cocârjați, au părut să se lumineze și din înfățișarea lor am înțeles că trăgeau nădejdea că aveam intenția să rămân cu ei, astfel ca Gheara și strălucirea ei albastră să fie a lor pentru totdeauna. Ce cumplit îmi pare acum când scriu aceste rânduri; deși aș zice că în realitate nu ar fi fost atât de cumplit. Oricât ar fi arătat de animalici, citeam adorație pe chipul fiecărei brute, încât mi-am spus (așa cred acum) că dacă sunt în multe privințe mai răi decât suntem noi, oamenii aceștia din orașele ascunse sub Urth sunt mai buni în alte privințe, binecuvântați cu o inocență urâtă.

Am căutat în toate părțile, de la un mal la celălalt; dar n-am văzut nimic, deși mi s-a părut că lumina Ghearei devenise mai puternică, și tot mai puternică, până când, într-un târziu, fiecare colț de piatră ce atârna de tavanul aceluia spațiu cavernos arunca în spatele său o umbră ascuțită, neagră ca smoala. Așa că am strigat oamenilor care stăteau înclinați până-n pământ:

— Spada mea. . . Unde mi-e spada? A luat-o vreunul dintre voi?

Nu le-aș fi vorbit dacă n-aș fi fost pe jumătate înnebunit de teama de-a nu o pierde; dar mi s-a părut că m-au înțeles. Au început să bolborosească între ei și către mine și să-mi facă semne — fără să-și îndrepte spinările — ca să-mi dea de înțeles că nu mai voiau să se lupte, întinzându-mi ghioagele și sulițele din oase ascuțite, ca să le iau eu.

Apoi, peste murmurul apei și peste mormăielile oamenilor-maimuță, am auzit un alt sunet, și brusc oamenii aceia au

amuțit. Dacă un căpcăun ar roade înșiși stâlpii lumii, scrâșnetul dinților săi ar scoate întocmai acest zgomot. Albia pârâului (în care încă stăteam) s-a cutremurat sub mine, iar prin apă, care fusese atât de limpede, a început să curgă un fuior de mâl fin, ca și când o panglică de fum ar fi șerpuit prin ea. De undeva de jos, din depărtare, am auzit un pas ce ar fi putut fi mersul unui turn în Ziua de pe Urmă, când se zice că toate orașele de pe Urth vor porni să întâmpine zorii Soarelui Nou.

Și apoi încă unul.

Într-o clipită, oamenii-maimuță s-au ridicat și, făcând stânga-mprejur, au rupt-o la fugă, mai mult în patru labe, spre capătul îndepărtat al galeriei, tăcuți și iuți ca tot atâția lilieci zburători. Lumina s-a dus odată cu ei, căci, din cât se părea, și așa cum mă și temusem oarecum, Gheara se aprinsese pentru ei, nu pentru mine.

Un al treilea pas s-a auzit din adânc, și-n aceeași clipă ultima scăpărare de lumină s-a stins; dar tot atunci, în cea ultimă scăpărare, am văzut-o pe *Terminus Est* zăcând pe fundul albiei, unde era apa mai adâncă. M-am aplecat în beznă și, vârând Gheara în carâmbul cizmei, am apucat spada; iar când am făcut aceasta, am descoperit că neputința îmi părăsise brațul, care părea acum la fel de vânjos pe cât fusese înainte de luptă.

Un al patrulea pas a răsunat și atunci, răsucindu-mă pe călcâie, am rupt-o la fugă, încercându-mi cu spada drumul dinainte. Cred că acum știu ce creatură chemasem de la rădăcinile continentului. Atunci însă nu știam, și nu știam

nici dacă mugetul oamenilor-maimuță, sau lumina Ghearei, sau o altă pricină o trezise la viață. Știam doar că departe în adânc, sub noi, era ceva din fața căruia oamenii-maimuță, cu toată spaima pe care-o stârneau înfățișarea și numărul lor, s-au risipit asemenea scânteilor la suflarea vântului.

VII

Asasinii

Când îmi amintesc a doua mea trecere prin tunelul ce ducea spre lumea de-afară, simt ca și când mi-a luat mai bine de-un rond. N-am stat niciodată bine cu nervii, aş zice, chinuiți cum sunt și-au fost mereu de memoria mea fără sfârșit. La momentul acela erau întinși la maximum, încât trei pași păreau să-mi ia o viață. De bună seamă că eram speriat. De când am fost băietan de-o șchioapă nu m-a făcut nimeni laș, iar în anumite împrejurări au fost unii care mi-au lăudat curajul. Mi-am îndeplinit obligațiile de membru al ghildei fără să cli-pesc, m-am luptat și în bătăliile mele personale, și în război, am urcat steiuri și de câteva ori aproape m-am înecat. Dar cred că nu există altă deosebire între cei care sunt numiți curajoși și cei care sunt etichetați drept fricoși decât aceea că ultimii se tem de pericol înainte, iar primii după ce acesta a trecut.

De bună seamă că nimeni nu poate fi foarte speriat într-un timp de mare și inevitabilă primejdie — mintea e mult prea

concentrată pe lucrul în sine și pe acțiunile necesare pentru a-i face față ori a o evita. Înseamnă că lașul e laș în atare situație pentru că și-a adus teama cu el; persoane despre care credem că-s lașe ne pot uimi uneori prin curajul lor, dacă n-au fost prevenite asupra primejdiei.

Maestrul Gurloes, pe care, când eram băietan, îl crezusem a avea un curaj de neînfrânt, era fără doar și poate un laș. În perioada în care Drotte era căpitanul ucenicilor, Roche și eu obișnuiam să facem cu schimbul în a-i sluji pe Maestrul Gurloes și Maestrul Palaemon; într-una din nopți, după ce Maestrul Gurloes s-a retras în cabina lui, dar mi-a cerut să rămân ca să-i umplu cupa, a început să mi se destăinuie:

— Băiete, o știi pe clienta Ia? Fiica unui armiger, frumuseică aș zice.

Ca ucenic, aveam puțin de-a face cu clienții; am clătinat din cap.

— Trebuie să fie necinstită.

Neavând habar ce voia să spună cu asta, am zis:

— Da, Maestre.

— Aceasta este cea mai mare dezonoare pentru o femeie. Sau pentru un bărbat. Să fie necinstită. De către un torționar.

Și-a atins pieptul și și-a dat capul pe spate, ca să mă privească. Avea un cap mult prea mic pentru un trup atât de mătăhălos; dacă ar fi purtat cămașă ori jachetă (ceea ce desigur că nu purta niciodată), ai fi fost tentat să crezi că-i căptușită.

— Da, Maestre.

— N-ai de gând să te oferi s-o faci în locul meu? Un tânăr așa ca tine, plin de zeamă. Să nu-mi spui că încă nu ți-au crescut perișorii.

În sfârșit am înțeles unde bătea și i-am răspuns că nu crezusem că e îngăduit așa ceva, căci încă eram ucenic; dar dacă-mi poruncea astfel, de bună seamă că aveam să mă supun.

— Mi-am închipuit eu. Nu-i rea, să știi. Da-i înaltă, și mie nu-mi plac înaltele. În familia aceea, acum o generație sau două a fost un bastard de exultant, bag mâna-n foc. Sângele apă nu se face, cum se zice, deși numai noi știm ce-nseamnă asta. Vrei s-o faci?

A ridicat cupa și eu i-am umplut-o.

— Dacă așa doriți, Maestre.

Adevărul e că mă excitase gândul. Niciodată nu posedasem o femeie.

— Nu poți. Eu trebuie s-o fac. Dacă o să fiu luat la întrebări? Apoi mai trebuie și să adeverez — să semnez documentele. Sunt maestru al ghildei de douăzeci de ani, și niciodată n-am falsificat documente. Presupun că te gândești că n-o pot face.

Gândul nu-mi trecuse nici o clipă prin minte, așa cum gândul opus (anume că ar mai avea ceva potență în el) nu-mi trecuse nicicând prin minte în ceea ce-l privea pe Maestrul Palaemon, care, cu părul lui alb, umerii căzuți și lentilele pentru văzut, părea ca un om care a fost întotdeauna decrepit.

— Ei bine, ia privește, a zis Maestrul Gurloes și s-a ridicat din jilț.

Era genul de om care poate merge drept și vorbi limpede chiar când este foarte beat; s-a îndreptat spre un scrin, sigur pe sine, cu toate că preț de-o clipă am crezut că avea să scape vasul din porțelan albastru pe care tocmai îl scotea de-acolo.

— Acesta este un leac rar și puternic. A ridicat capacul și mi-a arătat o pulbere maronie. Nu dă greș niciodată. Într-o bună zi va trebui să-l încerci și tu, prin urmare trebuie să știi de el. Iei pe vârful unui cuțit doar cât îți încape sub unghie, înțelegi? Dacă iei prea mult, n-o să poți să te înfățișezi în fața altor oameni câteva zile bune.

— O să țin minte, Maestre.

— De bună seamă că e o otravă. Toate sunt, și-asta-i cea mai bună — puțin mai mult decât *atât* te-ar omorî. Și nu trebuie să iei altă porție decât când se schimbă luna, pricepi?

— Poate că ar fi mai bine să-l rugați pe Fratele Corbinian să măsoare doza, Maestre.

Corbinian era spițerul nostru; mă îngrozea gândul că Maestrul Gurloes ar putea înghiți o lingură întreagă în fața ochilor mei.

— Eu? N-am nevoie.

Disprețuitor, a acoperit la loc vasul și l-a izbit la locul lui pe raftul din scrin.

— Prea bine, Maestre.

— În plus (și mi-a făcut semn cu ochiul) am și asta.

Din sabretașul de la brâu a scos un falus de fier. Era lung de-o palmă și jumătate și avea o curea de piele petrecută prin capătul opus vârfului.

Poate vi se pare o prostie ce citiți acum, dar pentru o clipă nu mi-am putut imagina la ce servește un asemenea obiect, în ciuda formei sale oarecum exagerat de realistă. Îmi spuneam cu disperare că poate vinul îl făcea să fie infantil, ca un băiețel care nu crede că există o deosebire fundamentală între calul de lemn și unul adevărat. Îmi venea să și râd.

— „A necinsti”, ăsta-i cuvântul lor. Și astfel, înțelegi tu, ne-au lăsat o cale de ieșire.

Lovise falusul de fier de palmă — același gest, acum că mă gândesc la asta, pe care-l făcuse cu ghioaga sa omul-mai-muță, când mă amenințase. Apoi am înțeles și m-a cuprins greața.

Dar nici măcar acea greață nu este senzația pe care aș simți-o acum dacă m-aș găsi în aceeași situație. Nu aveam nici o simpatie față de clientă, pentru că nu mă gândeam la ea câtuși de puțin; ci numai un fel de scârbă față de Maestrul Gurloes, care, în ciuda masivității și a forței sale, era obligat să se bizuie pe pulberea aceea maronie și, încă și mai rău, pe falusul de fier pe care-l văzusem, un obiect care ar fi putut fi tăiat de la o statuie, și poate că și fusese. Și totuși, l-am văzut în altă împrejurare, când treaba trebuia să fie îndeplinită pe loc, de teamă că ordinul n-ar fi putut fi executat întocmai înainte să moară clienta, l-am văzut acționând fără preget, și fără pulberi sau falus, ba chiar fără dificultate.

Înseamnă că Maestrul Gurloes era laș. Totuși, poate că lașitatea lui era mai bună decât curajul pe care l-aș fi dovedit eu în locul lui, căci curajul nu este întotdeauna o virtute. Fusesem curajos (cum sunt socotite asemenea atitudini) când

mă luptasem cu oamenii-maimuță, dar curajul meu nu era altceva decât un amestec de îndrăzneală nesăbuită, surprindere și disperare; acum, în tunel, când nu mai aveam pricină a mă teme, m-a cuprins frica și aproape că mi-am spart capul de tavanul jos; dar nu m-am oprit, nici nu mi-am domolit fuga înainte să văd deschizătura în fața mea, pe care binecuvântata lumină strălucitoare a lunii o desena cu limpezime. Abia atunci m-am oprit; și socotind că mă aflu în siguranță, mi-am șters spada cât am putut mai bine, cu poala zdrențuită a mantiei, și am vârât-o înapoi în teacă.

Isprăvind trebușoara asta, mi-am atârnat-o de umăr, am ieșit și-am început să cobor, pipăind cu vârfurile cizmelor ude ieșiturile care mă ajutaseră să urc. Tocmai ajunsesem la o a treia, când două săgeți de arbaletă au lovit stânca exact deasupra capului meu. Una trebuie să-și fi înfipt vârful în vreo crăpătură din străvechea scară, căci a rămas lipită de pereți, arzând cu o flacără albă. Îmi amintesc cât de uimit am fost și cum, în cele câteva clipe înainte ca a doua să lovească și mai aproape, cât pe ce să mă orbească, am sperat ca arbaletierii să nu fie din acel soi care scot un nou proiectil în coardă când armează și trag încă o dată aproape imediat.

Când o a treia săgeată s-a izbit de stâncă și a explodat, am știut ce fel de arbaletieri erau și m-am lăsat să cad înainte ca țintașii care mă rataseră să tragă a patra oară.

Era acolo, așa cum probabil știam că trebuia să fie, un iaz adânc în care pârâul cădea din gura minei. M-am scufundat pentru a doua oară, dar oricum eram ud și, în fapt, scufundarea a stins petele de flăcări ce mi se lipiseră de față și brațe.

Era cu neputință să încerc viclenia de a rămâne sub apă. Căci undele m-au prins ca și când aș fi fost un bețigaș și m-au aruncat la suprafață, unde au vrut ele. Am avut mare noroc să mă împingă la oarece distanță de fața stâncii și astfel să-mi văd atacatorii din spate, în timp ce mă cățăram pe mal. Era și o femeie cu ei, stăteau toți și priveau la locul unde cădea cascada.

Scoțând-o pe *Terminus Est* pentru ultima oară în acea noapte, am strigat:

— Aici, Agia.

Ghicisem ceva mai înainte că ea era, dar când s-a răsucit (mai iute decât oricare dintre bărbații care-o însoțeau) i-am zărit chipul în lumina lunii. O față ce mie mi s-a părut cumplită (și totuși minunată, în ciuda părerii pe care Agia o avea despre sine), pentru că, văzând-o, am înțeles că Thecla era neîndoielnic moartă.

Bărbatul aflat cel mai aproape de mine s-a dovedit într-atât de nesocotit încât a încercat să-și ducă arbaleta la umăr înainte să apese pe trăgaci. M-am aplecat în față și i-am retezat picioarele de sub el, în vreme ce săgeata celuilalt a zbârâit pe deasupra mea ca un meteorit.

Până să apuc să mă îndrept de spate, al doilea bărbat și-a aruncat arbaleta și a scos sabia scurtă. Agia a fost mai rapidă, creștându-mă la gât cu o athame înainte ca sabia lui să iasă din teacă. M-am ferit de prima ei lovitură, am parat-o pe-a doua, deși lama lui *Terminus Est* nu era potrivită pentru duel. Propriul meu atac a făcut-o pe Agia să se dea înapoi.

— Treci în spatele lui, i-a strigat celui de-al doilea arbaletier. Eu îl atac din față.

Bărbatul nu a răspuns. Dar gura lui s-a deschis larg și sabia i s-a rotit în aer. Înainte să-mi dau seama că nu la mine se uita, ceva foarte strălucitor a trecut în salturi pe lângă mine. Am auzit sunetul urât al unei țeste care se sparge. Grațioasă ca o pisică, Agia s-a răsucit și cu siguranță l-ar fi atins pe omul-maimuță, dar eu i-am smuls cu o lovitură tăișul otrăvit din mână, care-a zburat în apă. Agia a dat să fugă, eu am prins-o de păr și am trântit-o la pământ.

Omul-maimuță bolborosea aplecat deasupra arbaletierului pe care-l omorâse — n-am aflat niciodată dacă voia să-l jefuiască ori pur și simplu înfățișarea acestuia îi stârnise curiozitatea. Eu i-am pus Agiei piciorul pe gât, iar omul-maimuță s-a îndreptat de spate și s-a răsucit spre mine, apoi a căzut la pământ, așa cum îi văzusem pe fărtații lui făcând în peșteră, și și-a ridicat brațele. Nu mai avea o mână; am recunoscut tăietura curată făcută de *Terminus Est*. Omul-maimuță a bolborosit ceva ce eu n-am priceput.

Am încercat să răspund:

— Da, eu am făcut asta. Îmi pare rău. Acum am căzut la pace.

Privirea rugătoare stăruia și omul-maimuță iar a bolborosit ceva. Sângele curgea încă din ciot, cu toate că specia lor trebuie să aibă un mecanism care închide venele, așa cum se spune că li se întâmplă thylacodonilor; fără a fi îngrijit de un felcer, un om ar fi murit din pricina sângelui scurs dintr-o asemenea rană.

— Eu am tăiat-o, am zis. Dar s-a întâmplat când încă ne mai luptam, înainte ca voi să vedeți Gheara Conciliatorului.

Atunci mi-a trecut prin cap că mă urmase afară ca să mai vadă o dată gema, înfruntându-și spaima stârnită de ceea ce trezisem în adâncul muntelui, orice o fi fost acel ceva. Am vârât mâna în tureatca cizmei și-am scos Gheara, și-n clipa în care am făcut acest lucru mi-am dat seama ce neghiob eram să-mi țin cizma și încărcătura sa prețioasă atât de aproape de Agia, căci ochii ei s-au căscat largi, plini de lăcomie, în vreme ce omul-maimuță s-a ghemuit și mai mult, întinzând spre mine ciotul său vrednic de milă.

O clipă am rămas toți trei nemișcați în acele poziții, iar cine ne-ar fi văzut astfel în lumina lugubră ne-ar fi socotit un grup tare ciudat. O voce uluită — a lui Jonas — a strigat „Severian!” de pe înălțimile de deasupra noastră. Asemenea răsunetului unei trompete într-o piesă de umbre, care dizolvă toată iluzia, strigătul său a pus capăt tabloului nostru vibrant. Am lăsat Gheara în jos și am ascuns-o în palmă. Omul-maimuță s-a repezit spre peretele de stâncă, iar Agia a început să se zbată și să blesteme sub talpa mea.

O lovitură ușoară cu latul spadei a potolit-o, dar mi-am ținut cizma pe ea până când Jonas mi s-a alăturat, astfel că eram doi acum care-o puteam împiedica să scape.

— M-am gândit că s-ar putea să ai nevoie de ajutor, mi-a zis el. Văd că m-am înșelat.

Se uita la cadavrele bărbaților care veniseră cu Agia.

— Nu asta a fost lupta adevărată, am răspuns eu.

Agia se ridica în capul oaselor, frecându-și gâtul și umerii.

— Au fost patru, și te-am fi învins, dar corpurile creaturilor ăloră, oamenii-tigru, cu scăpărici, au început să se reverse din gaură, și pe doi i-a apucat frica și au fugit.

Jonas s-a scărpinat în creștet cu mâna lui de oțel, scoțând un sunet ca și când ar fi țesălat un cal de luptă.

— Înseamnă că într-adevăr am văzut ce-am crezut că văd. Începusem să mă îndoiesc.

L-am întrebat ce crezuse că vede.

— O ființă lucitoare într-un veșmânt de blană, înclinându-se în fața ta. Tu țineai în mână o cupă cu o licoare arzândă, așa cred. Ori era tămâie? Asta ce-i?

S-a aplecat și a cules ceva de pe buza malului, unde stătuse ghemuit omul-maimuță.

— O măciucă.

— Da, văd.

La capătul mânerului de os era o buclă făcută dintr-un tendon, și Jonas și-a petrecut-o peste încheietura mâinii.

— Cine-s oamenii ăștia care-au încercat să te omoare?

— L-am fi ucis, a zis Agia, dacă n-ar fi avut mantia. L-am văzut ieșind din gaură, dar mantia l-a acoperit când a început să coboare, iar oamenii mei n-au mai văzut ținta, doar pielea brațelor lui.

Am povestit cât mai scurt cu putință cum am intrat în cârdășie cu Agia și fratele ei geamăn, și am descris moartea lui Agilus.

— Iar acum ea a venit să i se alăture, a spus Jonas, trecându-și privirea de la Agia la lungimea purpurie a spadei

mele și ridicând din umeri. Mi-am lăsat iepușoara ceva mai încolo, poate ar trebui să mă duc să văd ce face. Astfel o să pot spune mai târziu că n-am văzut nimic. Asta-i femeia care-a trimis scrisoarea?

— Ar fi trebuit să-mi dau seama. Îi povestisem despre Thecla. Tu nu știi nimic despre Thecla, ea însă da, și tocmai despre asta era vorba în scrisoare. I-am povestit în timp ce ne plimbam prin Grădinile Botanice din Nessus. Erau greșeli în scrisoare și lucruri pe care Thecla nu le-ar fi spus nicio-dată, dar nu m-am oprit să cuget la ele când am citit-o. M-am îndepărtat câțiva pași și am pus Gheara înapoi în cizmă, vârând-o cât mai adânc. Mai bine te-ai duce să-ți îngrijești animalul, cum ai spus. Al meu pare să-și fi rupt legătura și să fi fugit, așa că mă tem că va trebui să călărim pe-al tău, cu schimbul.

Jonas a încuviințat din cap și a început să urce înapoi pe unde coborâse.

— Mă așteptai, nu-i așa? am întrebat-o pe Agia. Am auzit ceva, iar destrierul și-a ciulit urechile la zgomot. Tu erai. De ce nu m-ai omorât atunci?

— Eram acolo sus — a arătat spre înălțimi — și voiam ca oamenii pe care i-am plătit pentru asta să te omoare când te apropiai prin pârau. Dar au fost proști și încăpățânați, așa cum sunt bărbații întotdeauna, și-au spus că nu-și irosesc săgețile — că ființele alea dinăuntru or să te răpună. Am împins în jos un pietroi, cel mai mare pe care l-am putut urni din loc, dar a fost prea târziu.

— Ei ți-au spus despre mină?

Agia a dat din umeri, iar lumina lunii i-a preschimbat umerii goi în ceva mult mai neprețuit și mai frumos decât carnea.

— Acum o să mă omori, așa că ce mai contează? Toți localnicii spun tot felul de povești despre locul ăsta. Spun că ființele alea ies noaptea când e furtună și fură animalele din staule, și uneori pătrund în case, după copii. E și o legendă care zice că păzesc o comoară acolo înăuntru, așa că am pus și asta în scrisoare. M-am gândit că, dacă nu pentru Theclata, măcar pentru comoară tot ai să vii. Pot să stau cu spatele la tine, Severian? Dacă e totuna, nu vreau s-o văd venind.

Când a spus acestea, am simțit cum mi se ridică o povară de pe suflet: nu eram sigur că o voi putea lovi dacă voi fi nevoit s-o privesc în față.

Mi-am înălțat propriul meu falus de fier și, făcând aceasta, am simțit că mai era o întrebare pe care voiam să i-o pun Agiei, dar nu-mi aminteam care era.

— Lovește, a zis ea. Sunt gata.

Am căutat un loc bun pentru picior, iar degetele mele au găsit capul de femeie de la un capăt al gărzii, capul care marca tăișul pentru femei.

Câteva clipe mai târziu, din nou:

— Lovește!

Dar eu apucasem să ies din vale.

VIII

Cultelarii

Ne-am întors la han în tăcere și atât de încet încât cerul de la răsărit era gri la ceasul la care am ajuns în sat. Jonas deșeu mericipul când i-am zis:

— N-am omorât-o.

A încuviințat din cap fără să mă privească.

— Știu.

— Te-ai uitat? Ziceai că n-o să te uiți.

— I-am auzit vocea când tu ajunseseseși lângă mine. O să încerce din nou?

Am rămas pe gânduri, în timp ce el a dus șaua mică în încăperea pentru harnașamente. După ce a ieșit de-acolo, i-am spus:

— Da, sunt sigur că o să încerce. N-am smuls nici o promisiune de la ea, dacă la asta te gândeai. Oricum nu și-ar fi ținut-o.

— În locul tău aș fi omorât-o.

— Da, am spus. Asta ar fi trebuit să fac.

Am ieșit împreună din grajd. Era destulă lumină în ogradă ca să vedem fântâna și porțile cele mari care dădeau spre han.

— Nu cred că ar fi fost bine — spun doar că aş fi făcut-o, zise Jonas. Mi-aş fi imaginat că sunt înjunghiat în somn, că mor pe-un pat jegos cine ştie unde, şi i-aş fi retezat capul. Nu că aşa ar fi fost bine.

Jonas a ridicat ghioaga lăsată pe mal de omul-maimuţă şi a izbit cu ea, imitând, brutal şi fără graţie, lovitura unei spade. Capul ghioagei a prins lumina zilei şi amândoi am rămas cu gurile căscate.

Era făcută din aur masiv.

Nici unul dintre noi n-avea chef să participe la festivităţile pe care iarmarocul încă le oferea celor care benchetuiseră toată noaptea. Ne-am retras în odaia noastră şi ne-am pregătit pentru somn. Când Jonas mi-a propus să împartă aurul cu mine, am refuzat. Înainte avusesem eu bani cu ghio-tura şi primisem şi o parte din plata ce mi se cuvenea, iar el trăise de pe urma dărniciei mele, ca să spun aşa. Acum eram fericit că n-o să se mai simtă îndatorat faţă de mine. Mi-era şi ruşine văzând câtă încredere avea în mine în privinţa auru-lui său şi mi-am amintit cum îi tăinuisem (şi, de fapt, încă îi tăinuiam) existenţa Ghearei. M-am simţit obligat să-i spun despre ea; totuşi nu i-am spus şi-am căutat să-mi scot picio-rul din cizma udă în aşa fel încât Gheara să cadă până în vâr-ful ei.

M-am trezit pe la prânz și, după ce m-am asigurat că Gheara era tot la locul ei, l-am trezit pe Jonas, așa cum mă rugase.

— Or fi la iarmaroc giuvaiergii care mi-ar da ceva pe aurul ăsta, mi-a spus el. Măcar mă pot târgui cu ei. Vrei să vii cu mine?

— Ar trebui să mâncăm ceva înainte și, până isprăvim, se face vremea să mă duc la eșafod.

— Înapoi la treabă, prin urmare.

— Da.

Îmi luasem mantia. Era jalnic de sfâșiată, cizmele nu mai aveau glanț și încă erau jilave.

— Una din servitoarele de la han poate să ți-o coasă. N-o să arate ca nouă, dar oricum mult mai bine ca acum. Jonas a deschis ușa. Haide odată, dacă ești flămând. Ce faci mutra asta gânditoare?

În sala mare a hanului, cu bucate îmbelșugate între noi, și în vreme ce într-o altă încăpere soția hangiului își încerca acul pe mantia mea, i-am povestit ce se întâmplase sub munte, încheind cu pașii pe care-i auzisem în adâncul pământului.

— Ești un ciudat, s-a mulțumit Jonas să-mi spună.

— Tu ești mai ciudat decât mine. Nu vrei ca oamenii să afle asta, dar ești un străin, nu știi de ce soi.

A zâmbit:

— Un cacogen?

— Un străin de pe alt meleag.

Jonas a clătinat din cap, apoi a încuviințat.

— Da, poate că sunt. Dar tu — tu ai acest talisman care te-ajută să stăpânești coșmarurile, și-ai descoperit o comoară de argint. Cu toate acestea, vorbești despre ea așa cum altul ar vorbi despre vreme.

Am luat o îmbucătură de pâine și i-am răspuns:

— E ciudat, recunosc. Dar ciudățenia cea mare este Gheara, ea, și nu eu. Cât despre faptul că ți-am vorbit despre ea, de ce n-aș face-o? Dacă ți-aș fura aurul, l-aș putea vinde și-aș cheltui banii, dar nu cred că i-ar prii celui care ar fura Gheara. Nu știu de ce cred asta, dar așa cred, și de bună seamă Agia a furat-o. Cât despre argint. . .

— Și ți-a pus-o ție în buzunar?

— În sabrețul ce-mi atârnă la brâu. Credea că fratele ei o să mă omoare, ți-am spus doar. Apoi urmau să-mi revendice cadavrul — așa plănuiseră —, ca să-mi ia spada și mantia. Ar fi primit astfel spada mea, hainele mele, gema de asemenea, iar dacă gema ar fi fost găsită între timp, eu aș fi fost învinovățit, nu ea. Îmi amintesc. . .

— Ce?

— Pelerinele. Ne-au oprit când am încercat să ieșim. Jonas, crezi că-i adevărat că unii oameni pot citi gândurile altora?

— De bună seamă.

— Alții nu sunt atât de siguri. Maestrul Gurloes obișnuia să vorbească de bine despre această idee, dar Maestrul Palaemon nici să n-audă de ea. Și totuși, eu cred că marea preoteasă a Pelerinilor avea această putere, măcar într-o oarecare măsură. Știa că Agia luase ceva, și nu eu. A pus-o pe Agia să

se dezbrace, ca să o poată percheziționa, pe mine însă m-au lăsat în pace. Mai târziu și-au distrus catedrala și cred că asta a fost din pricină că dispăruse Gheara — la urma urmei, era Catedrala Ghearei.

Jonas a încuviințat din cap gânditor.

— Dar nu despre toate astea voiam să te întreb, am continuat eu. Aș vrea să-ți aflu părerea despre pașii aceia. Toată lumea știe despre Erebus și Abaia și celelalte ființe din mare care într-o bună zi vor veni pe uscat. Cu toate acestea, simt că tu știi mai multe despre ele decât oricare dintre noi.

Chipul lui Jonas, atât de deschis de felul său, arăta închis acum și precaut.

— De ce crezi asta?

— Pentru că ai fost marinar, și datorită poveștii despre fasole — cea pe care ne-ai spus-o la poartă. Trebuie să fi văzut cărțulia mea cafenie, din care am citit sus în cameră. Ea dezvăluie tainele lumii sau, să zicem, ceea ce au spus despre ele unii sau alții dintre magi. N-am citit-o pe toată, nici măcar pe jumătate, cu toate că împreună cu Thecla obișnuiam să citim câte-un paragraf la câteva zile și să petrecem timpul dintre lecturi certându-ne pe ceea ce se spunea acolo. Dar am băgat de seamă că toate lămuririle din cartea asta sunt simple și aș zice copilărești.

— Ca și povestea mea.

Am încuviințat din cap.

— Povestea ta pare scoasă din cartea cafenie. Când i-am dus-o întâi și-ntâi Theclei, am crezut că e pentru copii ori pentru adulți cărora le plac copilăriile. Dar discutând noi

despre unele cugetări cuprinse în ea, am înțeles că numai astfel ar fi putut fi exprimate, nicidecum altfel. Dacă autorul voia să descrie un fel nou de a face vinul sau cel mai bun mod de a face dragoste, ar fi putut folosi un limbaj complex și exact. Dar în carte a scris astfel: „La început a fost numai hexameronul” sau „Nu trebuie să vedem icoana stând nemișcată, ci însăși nemișcarea.” Ceea ce am auzit sub pământ. . . era una dintre taine?

— N-am văzut cartea, a răspuns Jonas, ridicându-se. Mă duc să vând ghioaga, dar mai întâi vreau să-ți spun ceea ce toate nevestele le spun bărbaților lor mai devreme sau mai târziu: „Înainte să mai pui întrebări, gândește-te dacă într-adevăr vrei să afli răspunsurile.”

— O ultimă întrebare, am zis eu, și apoi promit să nu te mai întreb nimic. Când treceam prin Zid, ai spus că ceea ce vedeam acolo înăuntru erau soldați și ai dat de înțeles că erau încartiruiți în acel loc ca să țină piept lui Abaia și altora asemenea. Oamenii-maimuță sunt soldați de acest soi? Și dacă sunt, ce pot face niște războinici de statură omenească atunci când vrăjmașii sunt mari cât munții? Și de ce n-au folosit vechii autocrați soldați din spița oamenilor?

Jonas învelise ghioaga într-o zdreanță și acum stătea mutând-o dintr-o mână în cealaltă.

— Astea-s trei întrebări și singura căreia îi pot da un răspuns lămurit este a doua. Am o bănuială în privința celorlalte două, dar te cred pe cuvânt: e ultima oară când vorbim despre asemenea lucruri. . . Întâi ultima întrebare. Vechii autocrați, care nu erau autocrați și nici nu erau numiți astfel, se foloseau de soldați-oameni. Dar războinicii pe care i-au

creat dând alcătuire umană animalelor și poate, în taină, dând alcătuire animalică oamenilor, erau mult mai loiali. Așa trebuiau să fie, pentru că populația — care-și ura conducătorii — îi ura pe servitoriiăștia neumanii încă și mai mult. Astfel, servitorii puteau fi făcuți în așa fel încât să îndure lucruri pe care soldații-oameni nu le îndurau. De aceea or fi fost folosiți în Zid. Sau poate că explicația este cu totul alta. Jonas a tăcut și s-a dus la drum, uitându-se nu la stradă, ci la norii de sus. Apoi a continuat: Nu știu dacă oamenii ăia maimuță ai tăi sunt același soi de hibrizi. Cel pe care l-am văzut arăta destul de uman, doar că avea blană, prin urmare mă gândesc, la fel ca și tine, că sunt ființe umane care au suferit niște modificări în natura lor profundă, ca urmare a vieții lor în mină și a contactului cu relicvele orașului îngropat acolo. Urth e foarte bătrân acum. E foarte bătrân și fără doar și poate multe comori au fost tănuite în vremuri apuse. Aurul și argintul nu se alterează, dar cei care le păzesc pot să sufere metamorfoze mai ciudate decât cele care preschimbă strugurii în vin și nisipul în perle.

— Dar noi, afară, îndurăm întunericul în fiecare noapte, iar comorile scoase din mine la noi ajung. De ce nu ne-am schimbat și noi?

Jonas n-a răspuns, iar eu mi-am amintit promisiunea de a nu-l mai întreba nimic. Cu toate acestea, când s-a întors spre mine era ceva în ochii lui care-mi spunea că sunt neghiob, că noi *ne-am schimbat*. S-a răsucit iarăși spre fereastră și și-a îndreptat încă o dată privirile spre cer.

— Bun, am zis eu, nu trebuie să-mi răspunzi la întrebarea asta. Dar ce-i cu cealaltă întrebare la care ai făgăduit că-mi răspunzi? Cum pot soldații umani să țină piept monștrilor din ape?

— Ai avut dreptate când ai spus că Erebus și Abaia sunt mari cât munții și, sincer să fiu, am fost mirat că știi acest lucru. Majoritatea oamenilor n-au destulă imaginație să conceapă ceva atât de uriaș, și-și închipuie că nu-s mai mari decât casele ori corăbiile. Dar sunt atât de uriași încât, cu toate că se află pe lumea asta, nu pot părăsi apa — propria lor greutate i-ar strivi. Să nu te gândești că vor veni să bată cu pumnii în Zid sau că vor arunca bolovani în dreapta și-n stânga. Dar cu gândurile lor ei își atrag slujitori și-i asmut împotriva tuturor cârmuitorilor care se împotrivesc mai-marilor lor.

Zicând acestea, Jonas a deschis ușa hanului și s-a strecurat afară, în iureșul drumului; eu am rămas la locul meu, sprijinit într-un cot pe masa la care luasem micul dejun, și mi-am amintit visul pe care-l avusesem când dormisem în același pat cu Baldanders. *Uscatul nu ne-a putut îndura*, spusese ră femeile acelea monstruoase.

Am ajuns la o parte a poveștii mele unde sunt nevoit să scriu despre ceva ce am evitat până acum. Domniile Voastre care citiți nu se poate să nu fi observat că nu am avut rețineri să povestesc cu de-amănuntul despre lucruri care s-au petrecut cu mulți ani în urmă și să redau întocmai cuvintele celor care au vorbit cu mine, și întocmai cuvintele mele când le-am răspuns; și probabil că ați gândit că era un procedeu

convențional pe care l-am adoptat pentru ca povestea mea să curgă mai lin. Ei bine, adevărul e că sunt unul dintre cei blestemați cu ceea ce se numește aducere-aminte perfectă. Nu ne putem aduce aminte totul — așa am auzit pe unii spunând, ceea ce e o negliobie. Mă rog, nu-mi amintesc bunăoară ordinea cărților pe rafturile din biblioteca Maestrului Ultan. Dar îmi amintesc mult mai multe alte lucruri decât ar crede unii: poziția fiecărui obiect pe o masă prin dreptul căreia am trecut în copilărie, și chiar că mi-am amintit ceva înainte de a trece pe lângă ea, și cum se deosebește acea întâmplare memorată de amintirea pe care o am acum despre ea.

Puterea tinereii mele de minte a făcut din mine elevul preferat al Maestrului Palaemon, prin urmare cred că ea trebuie trasă la răspundere pentru existența acestei povești, căci dacă Maestrul nu m-ar fi îndrăgit, nu aș fi fost trimis la Thrax, purtându-i spada.

Unii spun că puterea aceasta e legată de-o gândire slabă — eu unul nu pot judeca o asemenea afirmație. Ceea ce nu înseamnă că nu e periculoasă într-alt fel, unul cu care m-am confruntat de multe ori. Când îmi îndrept mintea spre trecut, așa cum fac acum și am făcut atunci când am căutat să-mi amintesc visul, trecutul îmi vine în memorie atât de limpede, încât îmi pare că iarăși re trăiesc acea zi de mult dusă, o zi veche-nouă și neschimbată ori de câte ori o scot la suprafața minții mele, cu nălucile sale la fel de reale ca și mine. Chiar și acum pot să închid ochii și să intru în celula Theclei, așa cum am făcut într-o noapte de iarnă; și curând

degetele mele vor simți căldura veșmântului său, iar parfumul ființei ei îmi umple nările, asemenea parfumului crinilor încălziți în fața unui foc. Îi ridic veșmântul de pe trup și-i îmbrățișez trupul de fildeș, simțindu-i sfârcurile lipite de chipul meu...

Înțelegeți? E foarte ușor să pierd ore și zile cu asemenea amintiri, și uneori mă cufund atât de adânc în ele, încât mă simt ca drogat, beat. Așa era și acum. Pașii pe care-i auzisem în peștera oamenilor-maimuță încă îmi răsunau în minte și, căutând o lămurire, m-am întors la visul meu, încredințat acum că știam de unde venea și trăgând nădejdea că mărturisirea mai mult decât dorise cel care îl țesuse.

Din nou călăresc armăsarul cu mitră și aripi de piele. Sub noi, pelicani zboară cu lovituri de aripi puternice, mărețe, pescăruși se rotesc și țipă a jale.

Cad din nou, rostogolindu-mă cu șuier prin abisul văzduhului, spre mare, și totuși suspendat, o vreme, între val și nor. Îmi arcuiesc trupul, mă răstorn cu capul în jos, îmi las picioarele să mă urmeze ca un stindard și astfel spintec apa și văd plutind în cel mai limpede azur capul cu păr de șerpi și fiara cu multe capete, iar apoi grădina de nisip învârtjindu-se departe jos. Giganticele își ridică brațe groase cât trunchiurile de siconuri, fiecare deget având la vârf o unghie purpurie. Apoi, dintr-odată, eu care fusesem orb înainte am înțeles de ce-mi trimisese Abaia acest vis, încercând să mă înregimenteze în marele și zdrobitorul război de pe Urth.

Dar acum tirania memoriei mi-a copleșit voința. Deși vedeam odaliscele titanice și grădina lor, și știam că nu-s altceva decât alcătuiți morfeice rechemate în amintire, nu puteam scăpa de fascinația lor și de amintirea visului. Mâini m-au apucat ca pe-o păpușă și, cum mă legănam eu așa între meretricele lui Abaia, am fost ridicat de pe jilțul cu brațe late din hanul din Saltus; cu toate acestea, preț de încă vreo sută de bătaii de inimă, nu mi-am putut elibera mintea de marea aceea și de femeile ei cu păr verde.

— Doarme.

— Ochii îi sunt deschiși.

O a treia voce:

— Să aducem spada?

— Aduceți-o — s-ar putea să aibă de lucru.

Titanicele au pălit. Bărbați îmbrăcați în piei de căprioară și lână aspră mă țineau fiecare de câte-un braț, și unul cu o față însemnată de cicatrice își înfipsese vârful stiletului în gâtul meu. Bărbatul din dreapta mea a apucat-o pe *Terminus Est* cu mâna liberă; era voluntarul cu barbă neagră care pusese umărul la spargerea casei zidite.

— Vine cineva.

Bărbatul cu fața crestată s-a furișat de lângă mine. Am auzit ușa zăngănind și exclamația lui Jonas când a fost tras înăuntru.

— Ăsta-i stăpânul tău, nu-i așa? Ei bine, să nu te miști, amice, și să nu cumva să strigi. Vă omorâm pe amândoi.

IX

Liege al Frunzelor

Ne-au ținut cu fața la perete cât ne-au legat mâinile. Mantele ne-au fost apoi legate pe umeri, ca să ascundă legăturile, încât păream că mergem cu mâinile împreunate la spate, și astfel am fost scoși în curtea hanului, unde un baluciter uriaș se legăna de pe-un picior pe celălalt sub un howdah simplu, făcut din fier și os. Omul care mă ținea de brațul stâng și-a întins brațul celălalt și l-a lovit pe animal cu coada unei țepușe în spatele încheieturii genunchiului, ca să-l facă să îngenuncheze, și am fost puși să ne urcăm pe spinarea lui.

Când venisem cu Jonas în Saltus, poteca pe care mersesem urca dealuri de sfărâmaturi din mine, dealuri făcute mai cu seamă din pietre și cărămizi sparte. Când călărisem chemat de rugămintea mincinoasă din scrisoarea Agiei, trecusem în galop pe lângă alte multe dealuri asemenea, cu toate că drumul meu se așternea mai ales prin pădure, în partea ei cea mai apropiată de sat. Acum eram duși printre grămezi de

tot felul de resturi, pe unde nu era nici o potecă. Aici, pe lângă sfărâmaturi, minerii azvârliseră tot ce aduseseră la lumină din trecutul îngropat, care altfel ar fi făcut de rușine și satul lor, și meseria ce-o aveau. Spurcăciuni zăceau de-a valma în mormane de zece ori mai înalte, dacă nu și mai mult, decât spinarea colosală a baluciterului — statui obscene, sparte, fărâmându-se, oase umane de care încă stăteau lipite fâșii de carne și jurubițe de păr. Și împreună cu acestea, zece mii de bărbați și femei; cei care, căutând o înviere personală, ceruseră să li se îmbălsămeze leșurile pentru a fi veșnic nemuritoare, zăceau aici asemenea unor bețivi după orgie, cu sarcofagele lor de cristal sparte, cu mădulele atârând în poziții grotești, cu veșminte putrezite sau putrezinde, și ochii holbați goi către cer.

La început, Jonas și cu mine încercasem să-i descoasem pe răpitori, dar ne amuțiseră cu lovituri. Acum, când baluciterul își croia drum prin acest tărâm sumbru, păreau și ei mai împăciuitori, așa că i-am întrebat din nou unde anume ne duceau. Omul cu fața crestată a răspuns:

— În sălbăticie, unde trăiesc bărbați liberi și femei minunate.

Gândul mi-a fugit la Agia și l-am întrebat dacă pe ea o slujea; a râs și a clătinat din cap.

— Stăpânul meu este Vodalus al Pădurii.

— Vodalus!

— Aha, a zis el. Înseamnă că-l cunoști — și l-a înghiontit pe omul cu barbă neagră, care călărea în același howdah cu noi. Tare frumos o să se poarte Vodalus cu tine, nu mă

îndoiesc de asta, pentru că ai primit cu atâta bună dispoziție să-l supui la cazne pe unul din servitorii lui.

— Într-adevăr îl știu, am spus și am dat să-i povestesc omului cu fața crestată despre legătura mea cu Vodalus, căruia îi salvasem viața în ultimul meu an înainte de a deveni căpitan al ucenicilor.

Dar dintr-odată m-a apucat îndoiala că Vodalus își amintea de întâmplare și am zis că de-aș fi știut că Barnoch este servitorul lui Vodalus, n-aș fi primit cu nici un chip să duc la împlinire schingiuirea lui. De bună seamă mințeam; pentru că știusese și îmi împăcasem cugetul că aveam să primesc o răsplată, gândindu-mă că voi reuși să-l feresc pe Barnoch de și mai multă suferință. Minciuna nu mi-a fost de nici un folos; toți trei au râs în hohote, chiar și dresorul care călărea pe grumazul fiarei.

Când veselia lor s-a potolit, am spus:

— Noaptea trecută am călărit afară din Saltus, spre nord-est. Într-acolo ne îndreptăm acum?

— Prin urmare, acolo ai fost. Stăpânul nostru a venit să te caute și s-a întors cu mâna goală.

Omul cu fața crestată a zâmbit și am citit pe chipul lui că nu era cătuși de puțin neplăcut gândul că se întorcea acum victorios acolo unde Vodalus însuși dăduse greș.

Jonas mi-a șoptit:

— Mergem spre miazănoapte, se vede după soare.

— Da, a zis față-crestată, care pare-se că avea auzul ascuțit. Spre miazănoapte, dar nu pentru multă vreme.

Apoi, ca să treacă timpul mai iute, s-a apucat să-mi descrie cum se purta stăpânul său cu prizonierii, cei mai mulți dintre aceștia fiind ființe cum nu se poate mai primitive, și cum felul său de a se purta era mult mai bogat în efecte teatrale decât în agonie adevărată.

Ca și când o mână invizibilă întinsese o cortină peste noi, umbrele copacilor au căzut peste howdah. Scăpărarea miriadelor de cioburi de sticlă a rămas în urmă, dimpreună cu privirile fixe ale ochilor morți, iar noi am intrat în răcoarea și umbra verde a pădurii înalte. Printre acele trunchiuri mărețe, chiar și baluciterul, care era de trei ori mai înalt decât un stat de om, părea doar o jivină mărunță, tropăind din piciorușe; iar noi, care călăream pe spinarea lui, arătam ca niște pigmei dintr-un basm pentru copii, îndreptându-ne spre fortăreața ca un mușuroi de furnici a unui monarh al spiridușilor.

Și mi-a venit gândul că acești copaci nu fuseseră cu mult mai mici nici înainte de-a mă naște eu, și că se înălțau la fel ca acum și când eu eram un copilandru, jucându-mă printre chiparoșii și mormintele liniștite ale necropolei noastre, și încă vor mai sta în picioare ca și acum, sorbind ultima rază a soarelui muritor, atunci când eu voi fi murit de tot atâta vreme cât și cei care zăceau morți acolo. Mi-am dat seama cât de puțin cântărea în balanța lucrurilor dacă eu trăiam sau muream, deși viața îmi era neprețuită. Și din cele două gânduri mi-am făurit o stare de spirit ce mă pregătea pentru a mă agăța de orice șansă, oricât de mică, de a trăi, dar în același timp să nu-mi pese prea mult dacă scăpam cu viață sau nu. Datorită acestei stări de spirit am rămas în viață, așa

gândesc acum; mi-a fost un prieten atât de bun încât am încercat s-o port cu mine de atunci încoace, reușind să fac asta, dacă nu întotdeauna, măcar adesea.

— Severian, ți-e bine?

Jonas fusese cel care mă întrebase. L-am privit poate cu oarece uimire.

— Da. Arătam ca și cum mi-era rău?

— Preț de-o clipă.

— Mă gândeam doar cât de familiar îmi pare locul ăsta și încercam să pricep de ce. Cred că-mi amintește de multe zile de vară în Citadela noastră. Copacii ăștia sunt aproape la fel de înalți ca turnurile de-acolo, și multe turnuri sunt acoperite de iederă, încât în zilele de vară cu vreme liniștită, lumina dintre ele are această nuanță de smaragd. Și aici e la fel de multă liniște ca și acolo...

— Da?

— Trebuie că ai călătorit de multe ori în bărci, Jonas.

— Când și când, da.

— E ceva ce mi-am dorit de mult să fac, și am făcut-o întâiași dată când am fost dus, împreună cu Agia, pe insula pe care se află Grădinile Botanice, și apoi încă o dată când am traversat Lacul Păsărilor. Mișcarea bărcii seamănă mult cu mișcarea acestui dobitoc, și e la fel de tăcută, și doar plescăitul acela se aude, uneori, când vâslele intră în apă. Mă simt acum ca și când aș călători prin Citadelă pe un râu, iar cineva vâslește cu solemnitate.

La aceste vorbe, Jonas m-a privit atât de serios, încât am izbucnit în râs văzându-i fața, și m-am ridicat în picioare, vrând (cred acum) să mă uit peste marginea howdahului și, spunând ceva despre solul pădurii, să-l las să înțeleagă că îmi dădusem frâu liber fanteziei, nimic altceva.

Dar abia m-am ridicat în picioare, că față-crestată s-a ridicat și el și, repezindu-și stiletul la un deget de gâtul meu, mi-a spus să mă așez la locul meu. În derâdere am clătinat din cap.

El și-a agitat arma:

— Stai jos, sau îți spintec mațele!

— Și să nu te mai întorci glorios că m-ai adus? Nu cred că asta vrei. Așteaptă până ceilalți îi vor spune lui Vodalus că m-ai avut și că m-ai înjunghiat când aveam mâinile legate.

Și-acum urmează răsturnarea de soartă. Bărbosul, care o ținea pe *Terminus Est*, a încercat s-o scoată din teacă și, neștiind cum se mânuiește o spadă atât de lungă — anume, cu o mână prinzi spada de mâner, cu cealaltă prinzi teaca de capătul de sus și, deschizându-ți larg brațele spre dreapta și spre stânga, tragi spada afară — a încercat s-o scoată trăgându-o în sus, ca și cum ar fi smuls o buruiană din pământ. În această trebușoară stângace a fost surprins de un pas rostogolit al baluciterului și s-a prăbușit peste omul cu fața crestată. Muchiile tăișului, destul de subțiri cât să despice un fir de păr, i-au tăiat pe amândoi; față-crestată s-a aruncat pe spate, iar Jonas, vârându-și un picior în dosul piciorului omului și împingându-i același picior cu călcâiul celuilalt picior al său, a reușit să-l răstoarne peste marginea howdahului.

Între timp, bărbatul cu barbă neagră o scăpase pe *Terminus Est* din mână și se holba la rana căpătată, foarte lungă dar câtuși de puțin adâncă. Îmi știam arma la fel de bine cum îmi știu propria mână, încât nu mi-a trebuit decât o secundă ca să mă răsucesc, să mă ghemuiesc, să o apuc de plăsele și apoi, strângând-o între călcâie, să-mi tai legăturile de la mâini. Barbă-neagră a scos un pumnal și m-ar fi omorât fără doar și poate dacă Jonas nu l-ar fi izbit între picioare.

Barbă-neagră s-a îndoit de mijloc și, cu mult înainte să izbutească să se îndrepte de spate, eu eram în picioare, cu *Terminus Est* pregătită.

Contracția musculaturii sale i-a ridicat brusc trupul, așa cum se întâmplă îndeobște când omul nu e pus să îngenuncheze; cred că stropii de sânge au fost primul semn pentru dresor (atât de repede se petrecuse totul) că ceva nu era în regulă. S-a uitat la noi peste umăr, iar eu, aplecându-mă peste marginea howdahului, am reușit să-l execut foarte curat, avântând, în lovitura orizontală, spada cu o singură mână.

Abia apucase capul lui să atingă pământul, că baluciterul a pășit printre doi copaci uriași care crescuseră atât de apropiați încât animalul părea să se strecoare asemenea unui șoa-rece printr-o crăpătură din zid. Dincolo de copaci se afla o poiană mai mare decât tot ce-mi fusese dat să văd în pădurea aceea — în care creștea și iarbă, și ferigă, iar petele de lumină solară, neadumbrite de verde și la fel de strălucitoare ca auripigmentul, dansau pe brazdele de iarbă. Aici pusese Vodalus să i se ridice tronul, sub un baldachin împletit din vițe înflorate; și întâmplarea făcea ca, tocmai când am intrat noi,

el să şadă acolo, cu Chatelaine Thea lângă el, împărţind sentimente şi răsplăţi ciracilor săi.

Jonas n-a văzut nimic din toate acestea, fiind încă ghemuit pe jos în howdah, chinuindu-se să-şi taie legăturile de la mâini cu pumnalul. Am privit eu şi-n locul lui, deoarece stăteam în picioare, căutând să-mi ţin echilibrul, din pricină că spinarea baluciterului se înclina în faţă, şi ridicându-mi spada în aer, roşie acum până la plăsele. O sută de chipuri s-au răsucit spre noi, al exultantului de pe tron aşijderea, ca şi cel în formă de inimă al consoartei lui; şi în ochii lor am văzut ceva ce probabil vedeau ei în acea clipă: uriaşul animal călărit de un om fără cap, cu toată partea sa din faţă mânjită cu sânge; eu în picioare pe spinarea animalului, purtând spada şi mantia fuliginoasă.

Dacă m-aş fi lăsat să alunec în jos pe pământ şi să fug ori să mân baluciterul să o ia la picior, cu siguranţă aş fi murit. În loc de asta, prin virtutea stării de spirit ce se formase în mine când văzusem leşurile de mult moarte printre rămăşiţele scoase din galeriile minelor, şi copacii veşnici, am rămas unde eram; iar baluciterul, care nu mai avea dresor care să-l strunească, înainta cu pas neabătut (discipolii lui Vodalus dându-i-se la o parte din drum, ca să-i facă loc), până când platforma pe care se aflau tronul şi baldachinul au ajuns în faţa lui. Abia acolo s-a oprit şi decapitatul a fost azvârlit în faţă, prăvălindu-se pe platformă, la picioarele lui Vodalus; iar eu, întinzându-mă mult peste marginea howdahului, am lovit fiara cu latul spadei, în dosul unui picior şi al celuilalt, făcând-o să îngenuncheze.

Vodalus a schițat un zâmbet subțire ce mărturisea multe lucruri, printre care și amuzament, și poate că acesta în primul și în primul rând.

— Mi-am trimis oamenii să-l aducă pe gâde, a zis el. Văd că au izbutit.

Am salutat cu spada, ținând plăselele în dreptul ochilor, așa cum fusesem învățați să facem când un exultant venea să ia parte la o execuție în Curtea cea Mare.

— Sieur, vi l-am adus pe antigâde — cândva, capul Domniei Voastre s-ar fi rostogolit pe pământul proaspăt săpat dacă n-aș fi fost eu.

Atunci m-a privit mai îndeaproape, cercetându-mi chipul și nu spada sau mantia, și după o clipă a spus:

— Da, tu ai fost tânărul. Atâta a trecut de-atunci?

— Destul, Sieur.

— O să vorbim despre asta între patru ochi, dar acum am treburi obștești de orânduit. Stai aici.

Și a arătat spre pământ, la stânga platformei.

Am coborât de pe baluciter, cu Jonas urmându-mă, și doi rândași au dus fiara de-acolo. Am așteptat în locul arătat, și l-am auzit pe Vodalus împărțind porunci, vorbind despre planurile sale, pedepsind și răsplătind, vreme de aproape un rond. Toată mult lăudata panoplie de pilaștri și arce făcute de mâna omului sunt doar o imitație în piatră seacă a trunchiurilor și rămurișurilor boltite ale pădurii, iar în acel loc mi se părea a nu exista aproape nici o deosebire între cele două, doar că una era cenușie sau albă, iar cealaltă cafenie sau de un verde palid. Și am crezut că înțeleg atunci de ce toți soldații

Autocratului și toate suitele numeroase ale exultanților nu puteau să-l îngenuncheze pe Vodalus — el ocupa cea mai măreață fortăreață de pe Urth, mai mare cu mult decât Citadela noastră pe care eu o asemănasem cu aceasta.

În sfârșit, a făcut semn mulțimii să plece, fiecare bărbat și fiecare femeie la locul său, iar el a coborât de pe platformă ca să stea de vorbă cu mine, aplecându-se asupra mea ca și când s-ar fi aplecat asupra unui copil.

— Mi-ai fost de ajutor odată, a spus el. Pentru aceasta îți voi cruța viața, orice s-ar întâmpla, cu toate că s-ar putea să fie nevoie să rămâi oaspetele meu o vreme. Știind că viața nu-ți mai este în primejdie, mă vei sluji din nou?

Jurământul făcut Autocratului atunci când fusesem înălțat în rang nu avea puterea să înfrângă amintirea acelei seri cețoase cu care mi-am început povestea vieții. Jurămintele sunt doar însemne slabe ale onoarei, în comparație cu beneficiile pe care le oferim altora, care țin de spirit; dacă salvăm o dată viața cuiva, ai acelei ființe vom rămâne pentru totdeauna. Am auzit adesea spunându-se că nu există grațitudine. Ceea ce nu e adevărat — cei care spun așa ceva au căutat grațitudinea acolo unde nu trebuia. Cel care face un bine cuiva este, preț de o clipă, egal Pancreatorului, și în semn de recunoștință pentru această egalitate îl va sluji pe celălalt până la capătul zilelor sale; astfel i-am răspuns lui Vodalus.

— Bine! a zis el și m-a bătut pe umăr. Vino. Nu departe de-aici ni s-a pregătit masa. Dacă tu și prietenul tău veți ședea și veți mânca împreună cu mine, îți voi spune ce e de făcut.

— Sieur, mi-am dezonorat ghilda o dată. Nu cer decât să nu fiu silit s-o dezonzorez încă o dată.

— Nimic din ce vei face nu se va afla, a spus Vodalus. Vorbele lui m-au mulțumit.

X

Thea

Împreună cu alți doisprezece am plecat pe jos din poiană și, la o jumătate de leghe depărtare, am găsit o masă pregătită între copaci. Am fost așezat în stânga lui Vodalus și, în timp ce alții se înfruptau, eu m-am prefăcut doar a face același lucru, dar ochii mei se desfătau privind la el și la doamna lui, pe care mi-o amintisem adesea când zăcusem întins pe priciul meu, printre ucenici, în turnul nostru.

Când îi salvasem lui viața, încă eram un băietan, cel puțin mental, și unui băietan toți oamenii mari îi par înalți, chiar dacă sunt foarte mici de statură. Acum vedeam că Vodalus era la fel de înalt ca Thecla, poate chiar mai înalt, și că sora vitregă a Theclei, Thea, era la fel de înaltă ca ea. Și am știut, fără urmă de îndoială, că erau de sânge de exultant, nu doar de armiger, așa cum fusese Sieur Racho.

De Thea mă îndrăgostisem întâi și-ntâi, venerând-o pentru că era femeia bărbatului pe care-l salvasem. Pe Thecla o

iubisem, la început, pentru că îmi amintea de Thea. Acum (aşa cum toamna e pe sfârşite, şi urmează iarna, şi primăvara, şi apoi vara, sfârşitul anului ca şi începutul lui), o iubeam din nou pe Thea — pentru că îmi amintea de Thecla.

— Eşti un admirator al femeilor, a spus Vodalus, iar eu mi-am plecat ochii.

— Am fost necuviincios într-o adunare cuviincioasă, Sieur. Rog să fiu iertat.

— Îţi împărtăşesc admiraţia, aşa că nu am ce ierta. Dar trag nădejde că nu cercetai acel gât zvelt cu gândul de a-l reteză?

— Nicidecum, Sieur.

— Sunt încântat să aud asta.

A luat un platou cu sturzi, a ales unul şi mi l-a pus în farfurie. Era un semn de favoare deosebită.

— Dar trebuie să recunosc, a continuat el, că sunt puţin surprins. Aş fi crezut că un om cu îndeletnicirea ta se uită la noi, bieţii oameni, mai curând aşa cum se uită un măcelar la vite.

— Despre aceasta nu ştiu ce să vă spun, Sieur. N-am fost crescut ca măcelar.

Vodalus a izbucnit în râs.

— *Touché!* Aproape că-mi pare rău că ai consimţit să intri în slujba mea. Dacă ai fi ales să rămâi prizonierul meu, am fi avut multe conversaţii minunate în timp ce eu te-aş fi folosit — aşa cum intenţionasem — ca să plăteşti astfel pentru viaţa nefericitului de Barnoch. Dar aşa, până mâine-dimineaţă vei fi plecat de-aici. Cred totuşi că am o misie pentru tine, care se va potrivi de minune cu înclinaţiile tale.

— Dacă misia vine de la Domnia Voastră, Sieur, se va împlini.

— Te irosești pe eșafod. A zâmbit și a continuat: Nu peste mult o să-ți găsim o slujbă mai acătării. Dar dacă vrei să mă slujești bine, trebuie să înțelegi câte ceva despre poziția pieselor pe tablă și despre ținta jocului pe care-l jucăm. Să spunem că cele două tabere sunt una albă și una neagră, și în onoarea veșmintelor tale — ca să știi de partea cui trebuie să fii —, noi vom fi cei negri. Fără îndoială că ți s-a spus că noi, negrii, suntem doar bandiți și trădători, dar oare știi ce ne străduim noi să facem?

— Să dați șah mat Autocratului, Sieur?

— Bun răspunsul, dar este doar un pas și câtuși de puțin ținta noastră finală. Tu vii din Citadelă — vezi bine că știi câte ceva despre drumurile și povestea vieții tale —, acea mare fortăreață din zilele de odinioară, prin urmare trecutul nu-ți este indiferent. Ți-a trecut vreodată prin minte că, în urmă cu o mie de ani, omenirea a fost cu mult mai bogată și mai fericită decât e acum?

Iar eu am răspuns:

— Toată lumea știe că am decăzut mult față de zilele glorioase din trecut.

— Așa cum a fost atunci, va fi din nou. Oamenii de pe Urth, navigând printre stele, sărind dintr-o galaxie în alta, stăpânii fiicelor soarelui.

Chatelaine Thea, care probabil ascultase tot ce spusese Vodalus, deși n-o arătase, s-a uitat la mine pe după umărul lui și a spus cu o voce dulce, gângurită:

— Știi care este numele nou al lumii noastre, torționarele? Oamenii răsăritului s-au dus pe Verthandi cel roșu, care apoi a fost numit *Războiul*. Și pentru că au socotit că numele nu suna bine și-i va descuraja pe alții să-i urmeze, i-au pus un alt nume, botezându-l *Prezentul*. Era o ironie în limba lor, căci același cuvânt însemna și *Acum*, și *Darul*. Sau cel puțin așa ne-a explicat odată mie și surorii mele unul dintre tutorii noștri, cu toate că nu înțeleg cum poate o limbă să îndure o asemenea confuzie.

Vodalus o asculta ca și când era nerăbdător să vorbească el însuși, dar era prea manierat s-o întrerupă.

— Apoi alții — care, din pricini numai de ei știute, ar fi atras un popor în cea mai străfundă lume locuibilă — au intrat și ei în joc, numind lumea aceea Skuld, Lumea Viitorului. Astfel, a noastră a devenit Urth, Lumea Trecutului.

— Mă tem că aici greșești, i-a spus Vodalus. Am aflat de la cineva care cunoaște bine aceste lucruri că lumea asta a noastră și-a căpătat numele în cele mai îndepărtate evuri ale antichității. Și totuși, greșeala ta este atât de fermecătoare, încât prefer să spun că tu ai dreptate și eu greșesc.

Thea a zâmbit la vorbele lui, iar Vodalus s-a întors din nou spre mine.

— Deși nu explică de ce Urth se numește astfel, povestea dragei mele Chatelaine pune punctul pe i, anume că în acele timpuri omenirea călătorea cu propriile ei nave dintr-o lume în alta, o stăpânea pe fiecare și zidea pe ele orașele Omului. Acelea au fost marile zile ale rasei noastre, când părinții părinților noștri doreau să stăpânească universul.

S-a oprit și, pentru că părea să aștepte ca eu să spun ceva, am zis:

— Sieur, înțelepciunea noastră s-a împuținat mult de-atunci încoace.

— Aha, acum lovești chiar în inimă. Dar, în ciuda perspicacității tale, greșești. Nu, nu suntem mai puțin înțelepți. Puterea ni s-a împuținat. Învățătura a progresat fără întrerupere, dar în timp ce oamenii au învățat tot ceea ce e trebuincios pentru a deveni stăpâni, puterea lumii a slăbit de tot. Existăm acum, în nesiguranță, pe ruinele celor care au trăit înaintea noastră. În vreme ce unii străbat văzduhul în navele lor, câte zece mii de leghe pe zi, noi ceilalți ne târâm pe scoarța lui Urth, fără să fim în stare să mergem de la un orizont la altul înainte ca apusul cel mai apusean să se înalțe ca să acopere Soarele. Ziceai mai adineaori să dăm șah mat neghiobului ăluia miorlăitor, Autocratul. Acum vreau să-ți închipui doi autocrați — două mari puteri care se luptă pentru supremație. Albul caută să păstreze starea de lucruri așa cum este, negrul — să pună din nou piciorul Omului pe drumul puterii. N-am zis „negru” la întâmplare, dar e bine de ținut minte că noaptea vedem stelele strălucind, stele care sunt îndepărtate și nevăzute în lumina roșie a zilei. Acum, din cele două puteri, pe care ai sluji-o?

Vântul tulbura copacii și mie mi s-a părut că toată lumea de la masă amuțise, ca să-l asculte pe Vodalus și să aștepte acum un răspuns de la mine. Drept care am zis:

— Negrul, de bună seamă.

— Bun! Dar ca om cu judecată, trebuie să înțelegi că drumul spre recucerirea puterii nu este ușor. Cei care nu doresc schimbarea vor ține etern cu dinții de scrupulele lor. *Noi* trebuie să facem totul. *Noi* trebuie să încercăm totul!

Ceilalți se reapucaseră de mâncat și de vorbit. Eu mi-am coborât vocea, ca numai Vodalus să mă poată auzi:

— Sieur, e ceva ce nu v-am spus. Nu îndrăznesc să tănuiesc prea multă vreme, de teamă să nu mă socotiți necredincios.

La intrigi pricepându-se mai bine decât mine, s-a răsucit spre farfuria lui, prefăcându-se a mânca, înainte să-mi răspundă:

— Și care poate fi taina? S-o aud.

— Sieur, am o relicvă, aceea care se spune că este Gheara Conciliatorului.

Când spuneam acestea, el tocmai mușca din pulpa rume-nită a unei bibilici. L-am văzut oprindu-se; ochii i s-au îndreptat spre mine, fără să-și miște capul.

— Vreți s-o vedeți, Sieur? E foarte frumoasă și o am aici, în carâmbul cizmei.

— Nu, a șoptit el. Da, poate, dar nu aici... Nu, mai bine deloc.

— Atunci cui ar trebui s-o dau?

Vodalus a mestecat și a înghițit.

— Am auzit de la prieteni de-ai mei din Nessus că a dispărut. Vasăzică e la tine. Trebuie s-o păstrezi până vei putea s-o dai înapoi. Nu încerca s-o vinzi — ar fi imediat recunoscută. Ascunde-o undeva. Dacă n-ai de ales, arunc-o într-un hău.

— Dar, Sieur, fără doar și poate este foarte prețioasă.

— Este dincolo de orice valoare, ceea ce înseamnă că nu are valoare. Tu și cu mine suntem oameni cu judecată.

În ciuda cuvintelor sale, în vocea lui era o vibrație de teamă.

— Norodul însă o crede sacră, făcătoare de tot felul de minuni. Dacă ar fi s-o am eu asupra-mi, m-ar socoti un pângăritor și-un dușman al Teologumenonului. Mai-marii noștri ar crede că am devenit un trădător. Trebuie să-mi spui...

Chiar în clipa aceea, un bărbat pe care nu-l văzusem până atunci s-a apropiat în fugă de masă, cu o privire ce arăta că avea vești importante. Vodalus s-a ridicat și s-a dus câțiva pași mai încolo cu mesagerul, și mi-a făcut impresia că semăna foarte mult cu un dascăl de școală chipeș împreună cu un școlar, deoarece capul mesagerului nu-i trecea de umăr.

Am continuat să mănânc, gândindu-mă că se va întoarce curând; dar după ce l-a descusut îndelung pe mesager, Vodalus a plecat împreună cu acesta, dispărând printre trunchiurile groase ale copacilor. Unul câte unul s-au ridicat și ceilalți meseni, până n-am mai rămas decât frumoasa Thea, Jonas și eu, și încă un bărbat.

— O să vă alăturați nouă, a spus Thea la un moment dat, cu vocea ei găngurită. Dar nu ne știți obiceiurile. Aveți nevoie de bani?

Eu am ezitat, Jonas însă a spus:

— Banii sunt întotdeauna bine-veniți, Chatelaine, asemenea nenorocirilor unui frate mai mare.

— Vi se va pune deoparte ceea ce vi se cuvine din tot ceea ce luăm noi, începând cu această zi. Când vă veți întoarce la noi, vi se va da partea voastră. Până atunci, am o punguliță pentru fiecare dintre voi, ca să aveți de cheltuială pe drum.

— Prin urmare, plecăm? am întrebat eu.

— Încă nu vi s-a spus? Vodalus o să vă instruiască la cină. Crezusem că mâncarea din care ne înfruptam era ultima în acea zi, și probabil că acest gând mi se citea pe chip.

— O să fie o cină în seara asta, când luna va fi sus pe cer, a spus Thea. O să vină cineva să vă ia.

Apoi a recitat câteva stihuri:

„În zori să mănânci, ochii să ți se limpezească,
La prânz să mănânci, puterea să-ți crească,
La apus să mănânci, vorba să-ți sporească,
Noaptea să mănânci, înțelepciunea să-ți înflorească...”

— Iar acum servitorul meu Chuniald o să vă ducă într-un loc unde vă veți odihni după călătoria voastră.

Omul, care până atunci tăcuse, s-a ridicat și a spus:

— Veniți cu mine.

Eu m-am adresat Theei:

— Aș dori să-ți vorbesc, Chatelaine, când vom avea puțin răgaz. Știu ceva privitor la colega de școală a Domniei Tale.

A văzut că nu glumesc în ceea ce spun, iar eu am văzut că ea văzuse. Apoi l-am urmat pe Chuniald printre copaci — după socoteala mea, să tot fi mers mai bine de-o leghe — și la un moment dat am ajuns la un mal ierbos, lângă un pârau.

— Așteptați aici, a zis el. Dormiți dacă puteți. Nimeni nu va veni să vă tulbure înainte de lăsarea întinericului.

— Și dacă plecăm? l-am întrebat eu.

— Pădurea e plină de aceia care știu de orânduiala seniorului în ceea ce vă privește, a spus el și, făcând stânga-mprejur, s-a îndepărtat.

Apoi i-am spus lui Jonas ce văzusem lângă mormântul deschis, întocmai așa cum am scris aici.

— Înțeleg acum de ce vrei să i te alături lui Vodalus, a zis el după ce mi-am încheiat povestea. Dar trebuie să înțelegi și tu că eu sunt prietenul tău, nu al lui. Ceea ce doresc eu este s-o găsesc pe femeia numită Jolenta. Tu vrei să-l slujești pe Vodalus și să te duci în Thrax, să începi o viață nouă în exil, și astfel să ștergi pata pe care spui că ai adus-o onoarei ghildei tale — deși, mărturisesc, nu înțeleg cum așa ceva poate fi pătat —, s-o găsești pe femeia numită Dorcas și să faci pace cu femeia numită Agia și, nu în ultimul rând, să duci înapoi femeilor numite Pelerine ceva despre care amândoi știm. Zâmbea când a încheiat această înșiruire, iar eu râdeam în hohote. Și, continuă el, deși îmi amintești de vânturelul-roșu al bătrânului din poveste, care a stat cocoțat pe stinghie timp de douăzeci de ani și apoi și-a luat zborul în toate direcțiile, eu trag nădejde că vei duce la bun sfârșit toate aceste lucruri. Dar sunt încredințat că îți dai seama că este cu puțință — foarte mică puțință, e adevărat, și totuși puțință — ca unul sau două dintre ele să se pună în drumul a patru sau cinci dintre celelalte.

— Ceea ce spui tu este într-un totu adevărat, am recunoscut eu. Mă străduiesc să le împlinesc pe toate cele și, deși n-ai să mă crezi, îmi pun întreaga putere și mare parte din atenția mea în slujba tuturor acestor lucruri. Deși trebuie să spun că treaba nu merge chiar atât de bine pe cât mi-aș fi dorit. Ambițiile mele împărțite în atâtea părți m-au adus doar până la umbra acestui copac, unde nu-s altceva decât un rătăcitor fără acoperiș deasupra capului. În vreme ce tu, care ai o singură țintă și toată puterea asupra ei ți-e îndreptată... poftim unde-ai ajuns.

Astfel vorbind, ne-am petrecut rondurile după-amiezii târzii. Păsările ciripeau în văzduh și era foarte plăcut să ai un prieten ca Jonas, loial, chibzuit, plin de înțelepciune, umor și prevedere. La vremea respectivă habar n-aveam de povestea vieții lui, dar simțeam că era ceva necurat cu originile sale și am căutat, fără a-i pune întrebări directe, să-l descos. Am aflat (sau, mai corect, așa credeam) că tatăl său fusese meșteșugar; că fusese crescut de ambii părinți, așa cum cresc toți copiii, cum s-a exprimat el, ceea ce în fapt e un lucru cu totul rar; și că era de loc dintr-un oraș de coastă, din sud, dar când fusese acolo ultima oară îl găsisse atât de schimbat, încât n-a mai vrut să rămână acasă.

Când îl întâlnisem întâiași dată lângă Zid, înfățișarea lui mă făcuse să cred că era cu zece ani mai mare decât mine. Dar din ce spunea acum (și în mai mică măsură din alte discuții pe care le avusesem înainte) m-am convins că era mult mai în vârstă; dădea de înțeles că citise multe cronici din trecut, iar eu eram încă prea naiv și necitit, în ciuda atenției

cu care Maestrul Palaemon și Thecla îmi modelaseră mintea, să-mi închipui că o persoană care nu atinsese încă mijlocul vieții putea să aibă erudiția lui. Arăta o detașare ușor cinică față de omenire, care sugera că văzuse o mare parte a lumii.

Încă mai vorbeam când am deslușit silueta grațioasă a lui Chatelaine Thea mișcându-se printre copaci, la o oarecare depărtare. L-am înghiontit pe Jonas și am tăcut amândoi, ca să o privim. Venea spre noi fără să ne fi văzut, ceea ce înseamnă că umbla orbește, așa cum merg oamenii care urmează instrucțiuni. Când și când, o săgeată de lumină cădea pe fața ei care, când se întorcea în profil, semăna atât de mult cu a Theclei, încât la vederea ei simțeam o sfâșiere în piept. Chiar și mersul îi semăna cu al Theclei, pasul mândru al phorusracosului care n-ar trebui niciodată închis în colivie.

— Pare într-adevăr să se tragă dintr-o familie foarte veche, i-am șoptit lui Jonas. Uită-te la ea! Ca o driadă. Parcă e o trestie umblătoare.

— Acele familii străvechi sunt cele mai noi dintre toate, a răspuns el. În vremurile de demult nu exista așa ceva.

Nu cred că se apropiase destul cât să ne audă vorbele, dar vocea părea să i-o fi auzit și s-a uitat către noi. I-am făcut semn cu mâna și ea a grăbit pasul, fără să alerge, apropiindu-se iute, pentru că pasul ei era foarte mare. Ne-am ridicat și, după ce ea a ajuns la noi și s-a așezat pe eșarfa ei, cu fața spre pârâiaș, ne-am așezat și noi.

— Ziceai că ai să-mi spui ceva despre sora mea?

Vocea o făcea să pară mai puțin impresionantă, iar așezată abia dacă mă întrecea în înălțime.

— Am fost ultimul ei prieten, i-am spus. Mi-a zis că aveau de gând să încerce să te facă să-l convingi pe Vodalus să se predea, ca să o salvezi pe ea. Știai că era ținută prizonieră?

— Ai fost servitorul ei? Thea părea să mă cântărească din priviri. Da, am auzit că au dus-o în locul ăla îngrozitor din mahalaua orașului Nessus, unde am înțeles că a murit curând după aceea.

Mi-am amintit de timpul pe care îl petrecusem în dreptul ușii de la celula Theclei, până când firul roșu de sânge se strecurase pe sub ușă, dar am încuviințat din cap.

— Cum a fost arestată — știi cumva?

Thecla îmi spusese detaliile și le-am redat acum întocmai cum le aflasem de la ea, fără să las nimic deoparte.

— Înțeleg, a zis Thea, și câteva clipe a rămas tăcută, uitându-se la apa mișcătoare. Curtea mi-a lipsit, desigur. Au-zind despre oamenii aceia și despre cum au înfășurat-o într-o tapiserie — cât de caracteristic! — îmi amintesc de motivele pentru care am plecat de-acolo.

— Cred că uneori și ei îi lipsea, am zis eu. Cel puțin vorbea despre curte foarte mult. Dar mi-a spus că, dacă ar fi scăpat din temniță, nu s-ar mai fi întors acolo. Mi-a povestit despre casa de la țară, de la care și-a primit și titlul, și mi-a zis că voia s-o repare și să organizeze dineuri acolo pentru mai-marii ținutului, și să vâneze.

Chipul Theei s-a schimonosit într-un zâmbet amar.

— M-am săturat de vânătoare cât pentru zece vieți. Dar când Vodalus va deveni Autocrat, eu voi fi consoarta lui.

Atunci mă voi plimba din nou pe lângă Fântâna Orhideelor, de data aceasta cu fiicele a cincizeci de exultanți în suita mea, ca să mă binedispună cu cântecul lor. Gata cu asta; mai sunt câteva luni până atunci. Deocamdată am... ce am.

S-a uitat înnegurată la Jonas și la mine, s-a ridicat foarte grațioasă, indicând cu un gest că noi trebuia să rămânem pe loc.

— Sunt fericită că am auzit câte ceva despre sora mea vitregă. Casa aceea despre care ai vorbit este a mea acum, să știi, deși nu pot să mi-o revendic. Ca să te răsplătesc, vreau să te previn asupra cinei la care ne vom găsi împreună. N-ai părut deschis la aluziile pe care ți le-a făcut Vodalus. Le-ai înțeles?

Cum Jonas tăcea, eu am clătinat din cap. Ea a continuat:

— Dacă este să izbândim noi și aliații și stăpânii noștri care așteaptă în țările de sub valuri, trebuie să învățăm tot ce se poate despre trecut. Ai auzit vreodată de alzaboul analaptic?

— Nu, Chatelaine, am zis eu, dar am auzit povestindu-se despre un animal purtând acest nume. Se zice că poate vorbi și că vine noaptea la casa în care a murit un copil și plânge să fie lăsat înăuntru.

Thea a încuviințat din cap.

— Animalul acela a fost adus din stele acum mult timp, așa cum au fost aduse multe alte lucruri, de pe urma cărora Urth a avut de câștigat. E o fiară care nu e mai inteligentă decât un câine, poate chiar mai puțin. Dar devorează leșuri și scurmă mormintele cu ghearele, și dacă apucă să se înfrupte din carne de om, știe, cel puțin pentru o vreme,

vorbirea și obiceiurile oamenilor! Alzaboul analeptic este preparat dintr-o glandă aflată la baza craniului animalului. Mă înțelegeți?

După ce ea a plecat, Jonas nu s-a uitat la mine și nici eu nu i-am căutat chipul; amândoi am înțeles la ce fel de banchet aveam să mergem în noaptea aceea.

XI

Thecla

După ce am stat o vreme îndelungată — așa mi s-a părut (deși poate că nu trecuseră mai mult de câteva clipe) —, n-am mai putut îndura ceea ce simțeam. M-am dus pe malul pâraiașului, am îngenuncheat acolo pe pământul moale și-am dat afară din mine tot ce mâncasem cu Vodalus; și când n-am mai avut ce scoate, am rămas acolo, cu spasme și tremurând din tot corpul, clătindu-mi chipul și gura, în vreme ce apa rece și limpede a dus la vale vinul și carnea doar pe jumătate digerată pe care le vomitasem.

Într-un târziu am reușit să mă ridic în picioare, m-am întors la Jonas și i-am spus:

— Trebuie să plecăm.

Mi-a aruncat o privire ca și când îi era milă de mine, și chiar cred că-i era.

— Luptătorii lui Vodalus sunt peste tot în jurul nostru.

— Din câte văd, ție nu ți s-a făcut rău așa ca mie. Doar ai auzit cine le sunt aliații. Chuniald poate că mințea.

— I-am auzit pe gardienii noștri mișunând printre copaci — nu sunt chiar silențioși. Tu ai o spadă, Severian, eu un cuțit, dar oamenii lui Vodalus or fi având arcuri. Am băgat de seamă că mai toți cei care au șezut cu noi la masă aveau. Putem să încercăm să ne ascundem în spatele copacilor, ca niște alouatte. . .

Am înțeles unde bătea și i-am zis:

— Alouattele sunt vâdate în fiecare zi.

— Dar nimeni nu le vânează noaptea. Peste un rond sau chiar mai curând va fi întuneric.

— Mergi cu mine dacă așteptăm până atunci? l-am întrebat și i-am întins mâna.

Jonas mi-a strâns-o într-a sa.

— Severian, bietul meu prieten, mi-ai povestit că l-ai văzut pe Vodalus — și pe această Chatelaine Thea, și încă un om — lângă un mormânt pângărit. Nu știai ce aveau de gând cu ceea ce-ar fi găsit înăuntru?

Știusese desigur, însă la vremea respectivă ce știam era ceva îndepărtat și aparent irelevant. Acum m-am pomenit că nu aveam ce să spun, și aproape nici un gând în afară de speranța că noaptea va coborî cât mai iute.

Dar oamenii trimiși de Vodalus să ne ia au venit mai curând decât noaptea: patru matahale, țărani după înfățișare, înarmați cu barde, și un al cincilea, având ceva de armiger în ținută, care purta o sabie de ofițer. Se prea poate ca oamenii

aceștia să se fi aflat în mulțimea din fața platformei și ne văzuseră venind; fapt e că păreau hotărâți să nu-și pună pielea în joc cu noi, astfel că ne-au înconjurat cu armele pregătite, chiar dacă ne-au salutat prietenește, ca pe niște vechi camarazi. Jonas și-a luat un aer cât mai curajos cu putință și a pălăvrăgit cu ei tot timpul cât ne-au escortat pe cărările pădurii; eu nu mă puteam gândi la altceva decât la greaua încercare ce ne aștepta și mergeam ca și când era sfârșitul lumii.

Între timp, Urth și-a întors fața de la soare. Nici o scăpărare de lumină stelară nu părea să pătrundă prin desișul de frunze, dar călăuzele noastre cunoșteau drumul atât de bine, încât n-au încetinit nici o clipă. Cu fiecare pas pe care-l făceam, inima îmi dădea ghes să-ntreb dacă vom fi siliți să luăm parte la festinul spre care eram duși, dar, fără să întreb, am știut că, dacă refuzam — sau măcar dădeam semne că doresc să refuz —, aș fi spulberat bruma de încredere pe care mi-o arătase Vodalus, primejduindu-mi libertatea și poate chiar viața.

Cei cinci paznici ai noștri, care se arătaseră scumpi la vorbă la început, tăcând la toate glumele și iscodirile lui Jonas, s-au binedispus pe măsură ce eu eram cuprins de o tot mai mare disperare, bârfind de-ai fi zis că merg la chermeză ori la bordel. Și cu toate că recunoșteam acea notă de nerăbdare din vocile lor, le înțelegeam zeflemelile la fel de puțin ca un copilandru care aude clevetelile unor desfrânați:

— Mergi până departe azi? Mergi până te-neci din nou?
(Vorbise omul din coada șirului, o voce fără trup în întuneric.)

— Pe Erebus, o să mă scufund atât de departe, încât n-o să mă mai vezi până-n iarnă.

O voce pe care am recunoscut-o ca fiind a armigerului a întrebat:

— A văzut-o careva dintre voi?

Ceilalți păruseră să se laude doar, însă în vorbele simple ale armigerului descifram o foame cu totul nouă pentru mine. Parcă auzeam un călător rătăcit care întreabă de casa lui.

— Nu, Waldgrave.

(O altă voce.)

— Alcmund zice că-i bună, nici bătrână, nici prea tânără.

— Să nu fie tot o tribadă.

— Nu șt...

Vocea a tăcut, sau poate că n-am mai fost eu atent la ceea ce a răspuns. Văzusem o strălucire printre copaci.

După alți câțiva pași, am deslușit torțele și am auzit zvon de multe glasuri. Cineva din față ne-a strigat să ne oprim, iar armigerul a luat-o înainte și a șoptit o parolă.

Curând ședeam pe covorul de frunze al pădurii, cu Jonas în dreapta mea și un jilț din lemn sculptat în stânga. Armigerul se postase în dreapta lui Jonas, și ceilalți aflați de față (care parcă așteptaseră sosirea noastră) formaseră un cerc în mijlocul căruia se găsea un felinar portocaliu-fumuriu, atârnat de crengile unui copac.

Nu mai mult de o treime din cei care fuseseră prezenți în poiană erau acum aici, dar după veșminte și arme îmi păreau a fi dintre cei de rang foarte înalt și, pe lângă aceștia, câțiva dintre războinicii de frunte aflați cu osebite în grații. Bărbații

erau de patru sau cinci ori mai mulți decât femeile; dar femeile păreau la fel de războinice ca bărbații, și chiar mai nerăbdătoare decât ei să înceapă petrecerea.

Așteptam de ceva vreme când Vodalus și-a făcut o apariție impresionantă din întuneric și a traversat cu pași mari cercul. Toți cei de față s-au ridicat în picioare și nu și-au reluat locurile decât după ce el s-a așezat în jilțul sculptat de lângă mine.

Aproape imediat, un bărbat îmbrăcat cu o livrea de servitor superior într-o casă de viță nobilă a înaintat până în centrul cercului, sub lumina portocalie. Ducea un platou pe care se aflau o sticlă mare, una mică și un pocal de cristal. S-a stârnit un murmur — nu neapărat vorbe deslușite, ci sunetul a o sută de zgomote mici de satisfacție, gâfâieli scurte și limbi care lingeau buze. Bărbatul cu platoul a stat nemișcat până s-a stins murmurul, apoi a înaintat spre Vodalus, cu pași mășurați.

În spatele meu, am auzit vocea gângurită a Theei:

— Alzaboul de care ți-am vorbit se află în sticla mică. Cealaltă conține un amestec de ierburi care astâmpără stomacul. Să iei o înghițitură plină din mixtură.

Vodalus s-a răsucit să se uite la ea cu o privire surprinsă.

Ea a pășit în cerc, trecând printre Jonas și mine, apoi printre Vodalus și bărbatul care purta platoul, și în sfârșit s-a oprit în stânga lui Vodalus. Vodalus s-a aplecat spre ea și a dat să-i spună ceva, dar bărbatul cu platoul începuse să amestece în pocal conținutul sticlelor, încât Vodalus a părut să socotească nepotrivit momentul.

Platoul a fost rotit în cercuri mici, pentru ca lichidul să se învârtă încet în pocal.

— Foarte bine, a spus Vodalus.

Cu ambele mâini a luat pocalul de pe platou și l-a ridicat la buze, apoi mi l-a dat mie.

— Așa cum ți-a spus Chatelaine, trebuie să iei o înghițitură plină. Dacă iei mai puțin, cantitatea va fi neîndestulătoare și înseamnă că nu va fi împărtășire. Dacă iei mai mult, ție nu-ți va fi mai de folos, iar drogul, care este foarte prețios, se va irosi.

Am luat din pocal o înghițitură întocmai cum mi se spusese. Amestecul era îngrozitor de amar, ca pelinul, și părea rece și fetid, amintindu-mi de o zi de iarnă de demult când mi se poruncise să curăț canalul exterior prin care curgeau zoaiele din cartierul ucenicilor. O clipă am crezut că mi se răscoală măruntaiele, cum mi se întâmplase la pârau, cu toate că nu mai aveam nimic în stomac ce ar fi putut să iasă. M-am înecat, am înghițit, i-am trecut pocalul lui Jonas, apoi mi-am dat seama că salivez din abundență.

Nici lui nu i-a fost mai ușor decât mie, ba aș zice dimpotrivă, dar a reușit până la urmă și i-a dat pocalul lui Waldgrave, căpitanul paznicilor noștri. Apoi am urmărit pocalul care făcea încet înconjurul cercului. Părea să aibă destul amestec pentru zece degustători; când s-a golit, omul în livrea a șters buza pocalului, l-a umplut din nou din sticlele de pe platou și degustarea a continuat de unde rămăsese.

Treptat, bărbatul a părut să-și piardă consistența firească pentru un corp compact, devenind doar o siluetă, o simplă

figură colorată, tăiată în lemn. Mi-am amintit de marionetele pe care le văzusem în vis, în noaptea în care dormisem în același pat cu Baldanders.

Cercul însuși în care stăteam cu toții, deși știam că numără treizeci sau patruzeci de persoane, parcă fusese tăiat din hârtie și îndoit ca o coroană de jucărie. Vodalus, în stânga mea, și Jonas, în dreapta, arătau încă normali; dar armigerul parcă nu se mai vedea decât pe jumătate, la fel și Thea.

Când omul în livrea a ajuns la Thea, Vodalus s-a ridicat și, mișcându-se cu atâta ușurință de-ai fi zis că e împins de adierea nopții, a plutit spre felinarul portocaliu. În lumina aceea galben-roșiatică, părea foarte departe, cu toate acestea îi simțeam privirea, așa cum simți căldura de la vasul pentru jăratnic pe care se încing fiarele.

— E un jurământ ce trebuie făcut înainte de împărtășire, a spus el, și copacii de deasupra noastră și-au înclinat vârfurile a consfințire. Jurați pe a doua viață ce urmează s-o primiți, că nu-i veți trăda niciodată pe cei adunați aici? Și că veți consimți să vă supuneți, fără ezitare sau scrupule, chiar să vă dați viața de va fi nevoie, lui Vodalus cel al vostru ales cârmuitor?

Am încercat să dau din cap la fel ca și copacii, dar am avut simțământul că nu-i destul doar atât, și am zis: „Jur”, și Jonas, „Da”.

— Și că veți da ascultare, așa cum îi veți da ascultare lui Vodalus, oricărei persoane alese de Vodalus a vă fi mai-marele?

— Da.

— Da.

— Și că veți pune acest jurământ mai presus de orice alt jurământ, făcut până acum ori după?

— Așa vom face, a zis Jonas.

— Da, am zis și eu.

Adierea dispăruse, ca și când un duh fără liniște bântuise conclavul și apoi pierise dintr-odată. Vodalus ședea la locul său în jilt, în stânga mea. S-a aplecat către mine. Dacă vocea lui era nedeslușită, n-am băgat de seamă; dar ceva în ochii lui mi-a spus că era sub influența alzaboului, poate la fel de profund cum eram și eu.

— Nu sunt un învățat, a început el, dar știu că se spune despre cele mai înalte cauze că sunt adesea însoțite de cele mai josnice mijloace. Națiunile sunt unite prin negoț, frumosul fildeș și esențele rare de lemn ale altarelor și relicvariilor — prin hoiturile fierte ale unor vietăți ignobile, bărbații și femeile — prin organele eliminării. Astfel suntem uniți și noi — tu și eu. Astfel noi doi vom fi uniți, peste câteva clipe, de o făptură omenească moartă care va trăi din nou — cu putere, o vreme — în noi, prin efluviile stoarse din momițele uneia dintre cele mai murdare fiare. Astfel apar florile din mocirlă.

Am încuviințat din cap.

— Am învățat aceasta de la aliații noștri, cei care așteaptă ca omul să se purifice din nou și să fie pregătit să li se alăture în cucerirea universului. Ceilalți au fost cei care au adus-o, pentru rosturi mârșave pe care nădăjduiau să le țină tănuite.

Îți spun toate acestea pentru că tu, atunci când te vei duce la Casa Absolută, se prea poate să-i întâlnești pe aceia pe care oamenii de rând îi numesc cacogeni, extrasolarieni cultivați sau hieroduli. Trebuie să fii cu grijă să nu le atragi atenția cu nici un chip, pentru că, dacă te scrutează, vor ști, după anumite semne, că ai folosit alzabo.

— Casa Absolută?

Chiar și numai pentru o clipă, gândul a risipit ceața drogului.

— Întocmai. Am pe cineva acolo căruia trebuie să-i transmit anumite instrucțiuni, și am aflat că trupa de actori din care ai făcut parte la un moment dat va fi primită acolo peste câteva zile, la un thias. Te vei alătura lor și vei profita de ocazie să dai ce-ți voi da eu — și s-a scotocit în tunică — celui care îți va spune: „Argosia pelagică vede pământ.” Și dacă-ți încredințează vreun mesaj drept răspuns, îl vei transmite mai departe celui ce-ți va spune: „Eu sunt din altarul de stejar.”

— Liege, i-am spus eu, capul mi-e cuprins de amețeală. (Apoi, mințind:) Nu pot ține minte asemenea cuvinte — ba chiar le-am și uitat. Am auzit bine când ați spus că Dorcas și ceilalți vor fi în Casa Absolută?

Vodulus mi-a apăsât în palmă un obiect mic, nu un cuțit și totuși având această formă. M-am holbat la el; o bucată de oțel, ca un amnar cu care lovești cremenea ca să aprinzi focul.

— O să-ți amintești, a zis el. Și nu vei uita niciodată jurământul ce mi l-ai făcut. Mulți din cei pe care-i vezi aici și-au închipuit că vin doar o dată.

— Dar, Sieur, Casa Absolută. . .

Notele suave ale unei upanga au răsunat dinspre copacii din partea cealaltă a luminișului, în spatele cercului.

— Curând trebuie să plec, s-o escortez pe mireasă, dar tu să nu te temi. Cu ceva timp în urmă, ai întâlnit un viezure de-al meu. . .

— Hildegryn! Sieur, nu mai înțeleg nimic.

— E un nume pe care-l folosește, printre altele câteva. I s-a părut destul de neobișnuit să vadă un torționar atât de departe de Citadelă — și pomenind de mine — ca să considere că merită osteneala să te pună sub urmărire, cu toate că habar n-avea că în noaptea aceea îmi salvaseși viața. Din nefericire, urmăritorii ți-au pierdut urma la Zid; de atunci au pândit mișcările tovarășilor tăi de călătorie, în speranța că li te vei alătura. Bănuiam că un surghiunit ar alege să ni se alăture și să cruțe viața bietului meu Barnoch până când vom reuși noi să-l eliberăm. Noaptea trecută, eu însumi am plecat călare spre Saltus, ca să-ți vorbesc, dar, drept răsplată pentru strădania mea, cineva mi-a furat calul și altceva n-am izbândit. Astfel că azi a fost nevoie să punem mâna pe tine, prin orice mijloace, pentru a te împiedica să-ți exersezi îndemânarea asupra servitorului meu; încă mai trăgeam nădejde că ne vei sprijini cauza, și din această pricină i-am înstruit pe oamenii pe care i-am trimis după tine să mi te aducă viu. Ceea ce m-a costat trei și am câștigat doi. Întrebarea acum e dacă cei doi vor cântări mai mult decât cei trei.

Zicând acestea, Vodalus s-a ridicat, cam nesigur pe picioare; eu i-am mulțumit Sfintei Katharine că nu trebuia să

mă ridic, fiind convins că picioarele nu m-ar fi ținut. Ceva palid, alb și de două ori mai înalt de-un stat de om plutea printre copaci, pe trilurile upangăi. Toate grumazurile s-au întins să privească, și Vodalus a pornit, ca purtat de vânt, în întâmpinarea formeii. Thea s-a aplecat peste jilțul lui gol, ca să-mi vorbească:

— E minunată, nu-i așa? Au făcut adevărate minuni.

Era o femeie, așezată pe o lectică de argint, purtată pe umeri de șase bărbați. O clipă am crezut că e Thecla — într-atât semăna cu ea în lumina aceea portocalie. Apoi mi-am dat seama că mai curând era o statuie înfățișând-o pe ea, făcută probabil din ceară.

— Se spune că e periculos, a gângurit Thea, dacă l-ai cunoscut pe cel împărțit când era în viață; amintirile comune te amețesc de cap. Dar eu, care am iubit-o, îmi asum acest risc și, înțelegând din privirea ta, când ai vorbit despre ea, că ți-ai dori și tu același lucru, nu i-am spus nimic lui Vodalus.

Acesta se întinsese ca să atingă brațul statuii care era purtată înăuntrul cercului; odată cu ea s-a insinuat și o mireasmă dulce, de neconfundat. Îmi amintea de agoutii serviți la banchetele noastre de primire a măștii, cu blana lor din nucă de cocos condimentată și ochii din fructe conservate, și am știut atunci că ceea ce vedeam era întocmai o asemenea recreare a unei ființe umane în carne rumenită.

Cred că aș fi înnebunit pe loc de n-ar fi fost alزابoul. Stătea între simțurile mele și realitate, asemenea unui uriaș de ceață, prin care puteai vedea totul, dar nu pricepeai nimic. Mai aveam un aliat: știam cu tot mai multă certitudine că

dacă acum consimțeam să înghit o parte din trupul Theclei, urmele minții ei, care altfel ar fi trebuit să se șteargă cu totul în curând, aveau să pătrundă în mine și să dăinuiască, oricât de firave, atât cât trăiam și eu.

Și am consimțit. Ceea ce urma să fac nu mi se mai părea scârbavnic sau înspăimântător. Ci m-am deschis cu totul în fața Theclei și cu bucurie mi-am pregătit esența ființei pentru a o primi. Dorința s-a făcut și ea simțită, stârnită de drog, o foame pe care nici o hrană n-o putea ostoi, și, uitându-mă la cei care alcătuiau cercul, am văzut aceeași foame întipărită pe fiecare chip în parte.

Servitorul cu livrea — îmi vine să cred că era unul dintre foștii servitori ai lui Vodalus plecați în exil împreună cu el — s-a alăturat celor șase care o aduseseră pe Thecla înăuntrul cercului și i-a ajutat să pună lectica pe pământ. Preț de câteva răsufări, spinările lor mi-au ascuns-o vederii. Când s-au dat la o parte, ea dispăruse; tot ce mai rămăsese erau cărnuri fumegânde așezate pe ceva ce aducea a față de masă albă...

Am mâncat și am așteptat, implorând iertare. Ea merita cel mai magnific sepulcru, din marmură neprețuită, îmbinată într-o armonie desăvârșită. În loc de asta, avea să fie înmormântată în camera de lucru a unui torționar, acela fiind eu, cu pardoseală frecată și instrumentele de tortură pe jumătate ascunse sub ghirlande de flori. Aerul nopții era rece, dar eu transpiram. Am așteptat-o să vină, simțind cum mi se preling broboanele pe pieptul gol și ținându-mi privirile pironite în pământ pentru că mi-era frică să n-o văd pe chipurile celorlalți înainte să-i simt prezența în mine.

Și tocmai când începusem să disper — numai ce o simt acolo, umplându-mă ca o melodie ce umple o colibă. Eram cu ea, alergând de-a lungul râului Acis, când eram amândoi un singur copil. Știam vila străveche, împrejmuată de un lac întunecat, privești ce se vedea prin ferestrele prăfuite ale belvederii și spațiul tainic în acel ungher ciudat dintre două încăperi, unde ședeam amândoi la ceasul prânzului, ca să citim la lumânare. Cunoșteam viața la curtea Autocratului, unde otrava aștepta într-o cupă de diamant. Am aflat ce însemna pentru acela care nu văzuse niciodată o celulă și nu simțise pleasna biciului să fie prizonier la torționari, am aflat ce însemna să fii pe moarte și să mori.

Am aflat că am însemnat mai mult pentru ea decât îmi închipuisem vreodată și, într-un târziu, am căzut într-un somn în care nu am visat-o decât pe ea. Nu erau amintiri — din acestea avusesem din belșug înainte. Îi țineam bieteile ei mâini reci într-ale mele și nu mai purtam zdrențele de ucenic, nici negrul fuliginos al calfelor. Eram, ea și eu, o singură ființă, despuiată, fericită, curată, și știam că ea nu mai era și că eu încă trăiam, dar nu ne împotriveam acestei stări de lucruri, ci, cu pletele amestecate unele în altele, citeam din aceeași carte și vorbeam și cântam despre cu totul altceva.

XII

Notulii

M-am trezit din visele cu Thecla în plină dimineată. Adineori ne plimbam tăcuți amândoi prin ceea ce negreșit era paradisul deschis, din câte se spune, de Soarele Nou tuturor celor care, în clipele de pe urmă, îl invocă; și cu toate că înțelepții ne învață că este închis celor ce-și sunt propriii călăi, nu pot să nu mă gândesc că acela care iartă atât de multe trebuie uneori să uite și acest lucru. Iar în clipa următoare am simțit lumina rece, deloc bine-venită, și am auzit ciripitul păsărilor.

M-am ridicat. Mantia îmi era îmbibată de rouă, și tot rouă mi se așternuse pe față, parcă eram asudat. Lângă mine, Jonas începea să se miște. Zece pași mai încolo, doi destrieri mari — unul, de culoarea vinului alb, celălalt, negru din cap până-n picioare — își mușcau zăbalele și loveau cu copitele a nerăbdare. Din tot banchetul și din benchetuitori nici o urmă, cum nu rămăsese vreo urmă nici din Thecla, pe care

n-am mai văzut-o niciodată, iar acum nici nu mai am speranța s-o mai văd în această viață.

Terminus Est zăcea în iarbă, lângă mine, pusă în siguranță în teaca ei tare și bine unsă. Am luat-o de-acolo și am pornit la vale, până am găsit un pârau, unde am făcut ce era de făcut ca să mă îmbroscălesc. Când m-am întors, Jonas se trezise. L-am îndrumat spre apă și, cât a lipsit el, mi-am luat rămas-bun de la Thecla cea moartă.

Dar o parte din ea este și acum cu mine; uneori, eu cel care îmi amintesc nu sunt Severian, ci Thecla, ca și când mintea mi-ar fi un tablou înrămat sub sticlă, iar Thecla stă în fața acelei sticle și se reflectă în ea. Și mai e ceva: din acea noapte, când mă gândesc la ea fără să mă gândesc și la un anumit moment și un anumit loc, Thecla cea care apare în imaginația mea stă în fața unei oglinzi, într-un veșmânt licăritor, de un alb de promoroacă, ce abia îi acoperă sânii, dar cade în cascade mereu schimbătoare de la talie în jos. O văd oprită acolo preț de-o clipă; amândouă mâinile sunt ridicate pentru a ne atinge chipul.

Apoi e luată ca de-un vârtej și dusă într-o cameră ai cărei pereți, tavan și pardoseală sunt numai oglinzi. Fără îndoială că ceea ce văd eu este amintirea ei despre propria imagine în acele oglinzi, dar după un pas sau doi, ea dispare în întuneric și n-o mai văd.

Când s-a întors Jonas, izbutisem să-mi stăpânesc durerea și acum mă prefăceam a cerceta îndeaproape caii.

— Cel negru e-al tău, a zis el, iar albiciosul pentru mine, desigur. Oricum amândoi arată cu mult mai de preț decât oricare dintre noi, cum i-a spus marinarul felcerului care i-a retezat picioarele. Încotro mergem?

— Spre Casa Absolută. I-am citit neîncrederea pe chip. L-am întrebat: M-ai auzit vorbind cu Vodalus noaptea trecută?

— Am prins numele, dar nu și că mergem într-acolo.

Eu nu sunt călăreț, după cum v-am mai spus, dar mi-am băgat un picior în scara negrului și m-am aburcat pe spina-reă lui. Armăsarul pe care i-l furasem lui Vodalus cu două nopți înainte purtase o șa de război, înaltă, dușmănos de incomodă, însă din care nu aveai cum să cazi; calul negru era înșeuat cu o șa aproape plată, din catifea vătuită, care era și luxoasă, și înșelătoare. Abia am apucat să-l încălec și să-l strâng între pulpe, că armăsarul a și-nceput să danseze de nerăbdare.

Poate că momentul era cel mai nefericit cu putință; dar nici n-aș fi avut altul. Așa că am întrebat:

— Cât îți amintești?

— Despre femeia de noaptea trecută? Nimic.

A ocolit armăsarul negru, a dezlegat hățurile celui alb-gălbui și a sărit în șa.

— Eu n-am mâncat. Vodalus era cu ochii pe tine, dar după ce-au înghițit drogul, nimeni nu se mai uita la mine, și oricum am deprins arta de-a mă preface că mănânc fără a și mânca în fapt.

M-am uitat uimit la el.

— Am făcut-o de câteva ori și cu tine — bunăoară ieri, la micul dejun. Nu prea am poftă de mâncare, încât prefăcătoria asta este utilă în societate. Mânându-și alb-gălbuiul la vale pe o potecă din pădure, mi-a aruncat peste umăr: Se întâmplă să știu drumul destul de bine, în cea mai mare parte în orice caz. Dar te-ar supăra să-mi spui de ce mergem acolo?

— Acolo sunt Dorcas și Jolenta, i-am răspuns eu. Și trebuie să împlinesc o solie pentru seniorul nostru, Vodalus.

Fiind aproape sigur că eram supravegheați, m-am gândit că e mai bine să nu-i spun că nu aveam de gând s-o duc la îndeplinire.

Ajuns aici, dacă nu vreau ca povestea cursului vieții mele să dureze la nesfârșit, trebuie să trec foarte iute peste întâmplările petrecute de-a lungul mai multor zile. În timp ce călăream, i-am povestit lui Jonas tot ceea ce-mi spusese Vodalus, și încă și mai multe. Ne-am oprit în sate și orașe întâlnite pe drum, și unde am poposit mi-am făcut meseria după cum era cazul — nu pentru că am fi avut trebuință de banii pe care-i câștigam (căci aveam pungile dăruite de Chatelaine Thea, o bună parte din plata primită la Saltus precum și banii luați de Jonas pentru aurul omului-maimuță), ci pentru a nu stârni bănuieli.

În a patra dimineață, încă ne îndreptam spre miazănoapte. Gyollul se însorea în dreapta noastră, asemenea unui dragon leneș care păzea drumul interzis ce se lăsase înghițit de iarbă

în apropierea malului. Cu o zi înainte, văzusem ulani patru-lând, oameni călare, așa cum eram și noi, purtând lănci, ca aceia care-i uciseseră pe drumeți la Poarta Îndurătoare.

Jonas, care nu prea fusese în apele sale de când plecasem la drum, a mormăit:

— Trebuie să ne grăbim dacă vrem să ajungem la Casa Absolută până diseară. Ar fi fost bine ca Vodalus să-ți fi spus când anume începe thiasul și cât o să dureze.

— Mai e mult până la Casa Absolută? am întrebat eu.
Mi-a arătat cu degetul o insulă pe râu.

— Parcă mi-o amintesc, și a treia zi după ce-am trecut de ea, niște pelerini mi-au spus că undeva în apropiere se găsește Casa Absolută. M-au avertizat asupra pretorienilor, și păreau să știe despre ce vorbesc.

Urmându-i exemplul, îmi lăsasem calul la trap.

— Mergeai pe jos, am zis eu.

— Călăream pe mericipul meu — presupun că niciodată n-o să-mi mai văd biata iepușoară. Când gonea cu toată puterea, era mai înceată decât armăsarii ăștia când nu-și dau nici un pic de osteneală, poți să mă crezi pe cuvânt. Dar nu cred că ăștia doi sunt în stare să alerge mai repede decât o fac acum.

Am dat să-i spun că nu credeam că Vodalus ne-ar fi trimis la drum în acea dimineață dacă n-ar fi socotit că putem ajunge la Casa Absolută la timp, când ceva ce semăna cu un liliac uriaș a trecut razant la o palmă de capul meu.

Eu nu știam ce putea fi zburătoarea aceea, dar Jonas știa. A strigat niște vorbe pe care nu le-am priceput și mi-a biciuit armăsarul cu capătul hamului său. Armăsarul a țâșnit înainte,

aproape azvârlindu-mă din șa, și-n clipa următoare goneam amândoi ca nebunii. Îmi amintesc că am trecut ca fulgerul printre doi copaci atât de apropiați încât abia dacă era o palmă între mine și ei de ambele părți, și că vedeam zburătoare desenându-se pe cer ca un fulg de funingine. O clipă mai târziu, huruia printre crengile rămase în urma noastră.

Când am ieșit din pădure și am intrat în valea seacă de la poala ei, zburătoarea nu se zărea nicăieri; dar când am ajuns în fundul văii și am început să urcăm malul opus, numai ce s-a ivit dintre copaci, parcă și mai zdrențuită.

Cât să zic o rugăciune, a părut să nu ne mai vadă, zburând înclinat chiar de-a lungul potecii noastre, ca apoi să se re-peadă din nou spre noi, într-o alunecare lungă, paralelă cu pământul. Mi-am scos spada din teacă și, trăgând de hățuri, mi-am adus armăsarul între zburătoare și Jonas.

Oricât ar fi fost de iuți destrierii noștri, zburătoarea se dovedea și mai iute. Dacă aș fi avut un tăiș ascuțit la vârf, cred că aș fi reușit s-o trag în țeapă când cobora în picaj; și de-aș fi făcut astfel, fără doar și poate c-aș fi pierit. Așa însă, am lovit-o cu spada ținând-o cu ambele mâini. Parcă am despiciat văzduhul și, chiar și pentru tăișul acela neîndurător, ținta mi s-a părut mult prea ușoară și în același timp greu de nimerit. O clipă mai târziu, s-a rupt în două, ca o cârpă; am avut o senzație scurtă de căldură, ca și când s-ar fi deschis ușa unui cuptor și apoi s-ar fi închis fără zgomot.

Aș fi descălecat, să cercetez ce anume fusese, dar Jonas a strigat la mine și mi-a făcut semn cu mâna. Lăsasem departe în urmă semeața pădure din jurul satului Saltus și acum

intram într-un ținut de dealuri abrupte și cedri zburliți. Un pâlț se găsea chiar în vârful povârnișului; ne-am repezit ca bezmeticii în desişul lor încâlcit, lipiți de grumazurile armăsarilor noștri.

Curând, frunzișul lor s-a îndesit într-atât încât mai repede am fi înaintat pe jos decât călare. Câțiva pași încă, și am ajuns la poalele unei stânci abrupte care ne-a obligat să ne oprim. Cum nu mai frângeam crengile împletite, ca să ne facem loc, am auzit în spatele nostru un foșnet uscat, ca și când o pasăre rănită dădea din aripi printre vârfurile copacilor. Aroma de spițerie a cedrilor îmi apăsa plămânii.

— Trebuie să ieșim de-aici, a îngăimat Jonas abia respirând, sau măcar să ne mișcăm.

Ciotul așchios al unei ramuri îi crestase obrazul; un firicel de sânge se prelingea acum din rană. După ce s-a uitat în ambele direcții, a hotărât s-o luăm la dreapta, spre râu, și și-a biciuit calul să-și taie drum prin ceea ce arăta a fi un desiş de netrecut.

L-am lăsat s-o ia înainte, gândind că, dacă zburătoarea aceea întunecată ne prindea din urmă, puteam oareșicum să-i țin piept. Curând am văzut-o prin frunzișul gri-verzui; câteva clipe mai târziu, a mai apărut una, asemănătoare cu cealaltă, la mică distanță în urma ei.

Pădurea s-a sfârșit și am putut din nou să dăm pinteni cailor, ca s-o ia la galop. Fărămele acelea de noapte fâlfâitoare erau pe urmele noastre dar, cu toate că, mici cum erau, păreau mai iuți, zburau mai încet decât atunci când formaseră un singur corp mai mare.

— Trebuie să găsim un foc, a strigat Jonas ca să acopere duduital copitelor. Sau un animal mai mare pe care să-l ucidem. Dacă ai spinteca pântecul unuia dintre armăsarii ăștia, poate că ar fi de-ajuns. Dar dacă n-ar fi, n-am mai reuși să scăpăm.

Am încuviințat din cap, în semn că nici eu nu voiam să-l ucid pe unul dintre destrieri, cu toate că al meu îmi făcea impresia că avea curând să se prăbușească de oboseală. Jonas a trebuit să-l strunească pe-al său, ca să nu se depărteze prea mult de mine.

— Sânge le trebuie lor? am întrebat eu.

— Nu. Căldură.

Jonas și-a smucit destrierul spre dreapta și l-a lovit peste crupă cu mâna lui de oțel. O fi fost o lovitură strașnică, pentru că animalul s-a repezit înainte ca mușcat de streche. Am sărit peste o albie secată, am coborât în buiestru o coastă colbuită, mai mult alunecând și prăvălindu-ne, și am ajuns la teren deschis, cu gruiuri mici, unde destrierii își puteau da adevărata măsură.

În urma noastră zburau zdrențele negre. Zburau de două ori mai sus decât un copac înalt și păreau purtate de vânt, cu toate că unduirea ierbii dovedea că zburau împotriva vântului.

În fața noastră, suprafața pământului se schimba pe nesimțite aproape, și totuși la fel de abrupt ca o țesătură la tighel. O panglică sinuoasă de verde se întindea la fel de dreaptă ca și când ar fi fost pusă acolo cu mâna, și l-am mînat pe destrier de-a lungul ei, strigându-i în urechi și îmboldindu-l cu latul spadei. Destrierul era scăldat în sudoare

și mânjit de sângele scurs din zgârieturile pricinuite de ramurile rupte ale cedrilor. În urma noastră, auzeam strigătele prevenitoare ale lui Jonas, dar nu le-am dat ascultare.

Panglica făcea un cot, și după acesta am zărit, printr-un răriș, lucirea râului. Încă un cot, și armăsarul meu negru începea să dea iarăși semne de oboseală — când, în depărtare, a apărut priveliștea pe care-o așteptam. Poate că n-ar trebui s-o spun, dar atunci mi-am ridicat spada spre Ceruri, spre soarele împuținat și cu inima sfredelită de vierme; și-am strigat:

— Viața lui pentru a mea, Soare Nou, spre mânia ta și nădejdea mea!

Fără doar și poate că ulanul (unul singur era) a crezut că-l ameninț și, într-adevăr, asta făceam. Strălucirea albastră din vârful lăncii lui sporea pe măsură ce se apropia de noi.

Deși în plin galop, armăsarul negru s-a rotit deodată, ca un iepure hăituit. O simplă smucire a hățului, și destrierul a frânat și s-a răsucit, copitele lui mușcând din tivul verde al drumului. În mai puțin de-o clipită, schimbasem direcția și acum goneam spre zburătoarele ce ne urmăreau. Dacă Jonas mi-a înțeles intenția, nu am de unde ști, dar a făcut întocmai ca mine, ca și când o pricepuse, fără să-și domolească galopul.

Una dintre creaturile acelea înaripate s-a repezit în jos, arătând, pentru întregul Urth, ca o gaură în univers, căci era la fel de fuliginoasă și de ușoară ca mantia mea. Aș fi zis că Jonas era ținta ei, dar s-a apropiat de mine cât s-o ating cu spada, iar eu am despicat-o așa cum mai făcusem și iarăși am simțit un suflu cald. Știind acum de unde venea acea căldură,

mi s-a părut mult mai îngrozitoare decât orice miasmă, oricât de puturoasă; simpla senzație pe piele mi-a făcut rău. Am tras de hățuri și m-am depărtat brusc de râu, temându-mă ca ulanul să nu arunce cu lancea după mine. Abia părăsisem drumul, când pârjolul a cuprins pământul și a preschimbat în pălălaie un copac uscat.

Iar am tras de hățuri, făcându-l pe destrier să se cabreze și să necheze. O clipă m-am uitat după cele trei înaripate întunecate, așteptându-mă să le văd în jurul copacului ce ardea ca o torță. Nu erau acolo. Atunci m-am uitat spre Jonas, temându-mă să nu-l fi ajuns pe el din urmă și să-l atace cumva, nici eu nu știam cum.

Nu le-am văzut acolo, dar ochii lui mi-au arătat încotro se îndreptaseră: zburau în jurul ulanului, iar acesta — chiar în timp ce eu priveam — căuta să se apere cu lancea. Lovitură după lovitură spintecau văzduhul, răsunând ca un tunet continuu. Cu fiecare lovitură, lumina soarelui părea să se stingă tot mai mult, dar tocmai energiile cu care el încerca să nimicească zburătoarele păreau să le dea și mai multă putere. Privindu-le, îmi părea că nu mai zboară, ci scapără ca niște raze de întuneric, apărând ba într-un loc, ba-n altul, tot mai aproape de ulan, până când, în mai puțin timp decât mi-a trebuit mie să scriu despre această întâmplare, cele trei îi atacaseră fața. Ulanul s-a prăbușit din șa, lancea i-a căzut din mână și s-a stins.

XIII

Gheara Conciliatorului

— A murit? am strigat eu, iar Jonas a încuviințat din cap.

Eu mi-aș fi văzut de drum, dar el mi-a făcut semn să-l urmez și a descălecat. Când ne-am întâlnit lângă leșul ulanului, mi-a spus:

— Putem să le distrugem, ca să nu mai fie trimise împotriva noastră ori să fie folosite pentru a vătăma pe altcineva. Acum sunt sătule și cred că le putem prinde. Avem nevoie de ceva în care să le băgăm — ceva din metal sau sticlă, în care să nu intre apa.

N-aveam la mine nimic de acest fel, și i-am spus-o.

— Nici eu n-am.

A îngenuncheat lângă ulan și l-a căutat prin buzunare.

Fumul parfumat ce se înălța din copacul cuprins de flăcări se răspândea în jur ca fumul de tămâie, și am avut sentimentul că mă aflu din nou în Catedrala Pelerinelor. Covorul de vreascuri și frunze uscate pe care zăcea ulanul îmi

amintea de podeaua acoperită cu paie; iar trunchiurile celor câțiva copaci din jur, de pilaștrii de susținere.

— Ia te uită! a exclamat Jonas, ridicând o cutie mică din alamă.

I-a deșurubat capacul, a golit-o de ierburi, apoi l-a răsturnat pe ulanul mort pe spate.

— Unde sunt? am întrebat eu. Le-a absorbit trupul?

Jonas a clătinat din cap și în clipa următoare a început, foarte atent și delicat, să tragă afară din nara stângă a ulanului una din creaturile întunecate. Nu era doar complet opacă, ci semăna cu o foiță de hârtie dintre cele mai fine.

M-a mirat prudența cu care o trăgea afară.

— Dacă o rupi, ce se întâmplă altceva decât că or să fie două în loc de una?

— Așa e, dar acum e sătulă. Dacă o rup în două, pierde din energie și n-o mai pot stăpâni. Că veni vorba, mulți oameni au murit pentru că au descoperit că le pot tăia, și le-au ținut piept tot tăindu-le, până când au fost înconjurați de atâtea încât nu s-au mai putut apăra.

Un ochi al ulanului stătea pe jumătate deschis. Văzusem multe cadavre la viața mea, dar nu puteam scăpa de sentimentul dătător de fiori că, într-un fel, mă urmărea pe mine, omul care-l ucisese ca să-și salveze propria viață. Ca să-mi abat gândurile, am spus:

— După ce-am spintecat prima creatură, a părut că zboară mai încet.

Jonas vârâse scârboșenia în cutie și extrăgea acum o a doua din nara dreaptă.

— Viteza fiecărei zburătoare din astea depinde de mărimea aripilor. Dacă n-ar fi așa, adepții care folosesc asemenea creaturi le-ar rupe în bucăți înainte să le trimită la treabă, așa cred eu.

— Vorbești de parcă ai mai avut de-a face cu ele și înainte.

— Am acostat odată într-un port unde erau folosite în omucideri ritualice. Mai devreme sau mai târziu, cineva tot aducea câteva acasă, dar acestea sunt primele pe care le văd aici.

A deschis capacul de alamă și a vârât a doua înaripată fuliginoasă în cutie, peste prima, care a tresărit ușor.

— Or să se reîmpreuneze aici înăuntru — asta-i ceea ce fac adepții pentru a le reface. Mă îndoiesc că ai băgat de seamă, dar când au străbătut pădurea s-au sfâșiat într-o oarecare măsură, iar în zbor s-au vindecat.

— Uite încă una, am zis eu.

A încuviințat din cap și s-a folosit de mâna lui de oțel ca să deschidă cu forța gura mortului; dar în loc de dinți și o limbă și gingii livide, gura era o gaură fără fund, și preț de-o clipă am simțit că-mi vine să vomit. Jonas a tras afară o a treia creatură mânjită de saliva mortului.

— Ar fi scăpat cu o nară sau cu gura neînfundată dacă n-aș fi despiciat creatura asta încă o dată?

— Până și-ar fi croit drum în plămâni lui. De fapt, suntem norocoși că am ajuns la el atât de iute. Altfel, ar fi trebuit să-i spintecăm trupul ca să le scoatem.

Un fuior de fum mi-a amintit de cedrul care ardea.

— Dacă ceea ce-și doreau era căldura...

— Căldura vieții le place lor, cu toate că uneori se lasă ademenite de focul materiei vegetale care arde. Cred că ceea ce le atrage e mai mult decât căldura. Poate o energie radiantă ce se află în celulele care se dezvoltă. Jonas a introdus a treia creatură în cutie și a trântit capacul peste ea. Noi le numeam notuli, a continuat el, pentru că de obicei apăreau după lăsarea întunericului, când nu puteau fi zărite, și primul avertisment despre prezența lor era o pală caldă; nu știu însă cum le numesc oamenii din partea locului.

— Unde-i insula aceea?

M-a cercetat cu o privire ciudată.

— E departe de coastă? Întotdeauna mi-am dorit să văd Uroborosul, dar am bănuiala că-i un loc primejdios.

— E foarte departe, mi-a răspuns el cu o voce plată. Chiar foarte departe. Așteaptă-mă puțin.

Am așteptat urmărindu-l cum se îndreaptă spre malul râului. Acolo a azvârlit vasul cu toată puterea — a căzut aproape în mijlocul apei. Când s-a întors la mine, l-am întrebat:

— N-am fi putut folosi noi creaturile alea? Nu-mi vine să cred că acela care le-a trimis, oricine ar fi, o să se dea bătut taman acum, și s-ar putea să avem și noi nevoie de așa ceva.

— „Nu ne-ar da ascultare și, oricum, lumea e mai bună fără ele” — așa i-a spus bărbatului ei nevasta măcelarului, în timp ce-l jugănea. Acum am face bine s-o luăm din loc. Uite că vine cineva pe drum.

M-am uitat în direcția arătată de Jonas și am văzut două siluete care veneau pe jos. Jonas își apucase de frâu destrierul care se adăpa, și tocmai voia să urce în șa.

— Stai așa, l-am oprit eu. Sau mergi preț de-un lanț sau două și așteaptă-mă.

Îmi venise în minte ciotul sângerând al omului-maimuță și mi se părea că zăresc atârând printre copaci palidele lumini votive ale catedralei, purpurii și fucsine. Mi-am vârât mâna în carâmb, până în adânc, unde împinsesem Gheara pentru siguranță, și am scos-o.

Era pentru prima oară că o vedeam în lumina zilei. A prins soarele și a scăpărat de-ai fi zis că ea însăși e Soarele Nou, și nu mai era doar albastră, ci în toate nuanțele de la violet la azuriu. Am pus-o pe fruntea ulanului și câteva clipe am încercat cu voința mea să-l readuc la viață.

— Vino, a strigat Jonas. Ce faci acolo?

N-am știut ce să-i răspund.

— Nu-i mort de tot, a strigat Jonas. Pleacă de pe drum înainte să-și găsească lancea!

Zicând acestea, și-a biciuit armăsarul.

O voce stinsă, pe care mi s-a părut c-o recunosc, a strigat: „Stăpâne!” Mi-am întors capul și m-am uitat în lungul drumului năpădit de iarbă.

— Stăpâne!

Unul dintre drumeți și-a fluturat brațul și cei doi au rupt-o la fugă spre mine.

— E Hethor, am spus eu, dar Jonas dispăruse.

M-am uitat din nou la ulan. Ambii ochi îi erau deschiși, pieptul i se ridica și cobora. I-am luat Gheara de pe frunte și am pus-o înapoi în cizmă, iar ulanul s-a ridicat în capul oaselor. Le-am strigat lui Hethor și celui care-l însoțea să iasă de pe drum, dar nu păreau să mă fi înțeles.

— Cine ești?

— Un prieten, am răspuns eu.

În ciuda slăbiciunii ce-o simțea, ulanul a încercat să se ridice în picioare. O clipă s-a uitat ca buimac în jur — la mine, la cei doi oameni care se apropiau în fugă, la râu, la copaci. Părea înspăimântat de destrieri, chiar și de-al său, care-și aștepta răbdător călărețul.

— Ce-i locul ăsta?

— Doar o bucată din vechiul drum de-a lungul Gyollului.

Și-a scuturat capul și l-a apăsă cu mâinile.

Hethor a ajuns la noi gâfâind, cu aerul unui câine răsfățat care a venit fuga la chemarea stăpânului și acum așteaptă să fie mângâiat. Însoțitorul său, pe care-l întrecuse cu mai bine de-o sută de pași, purta veșminte bătătoare la ochi și avea purtarea mieroasă a unui negustor mărunț.

— S-s-stăpâne, s-a bâlbâit Hethor, n-ai idee câte n-n-necazuri, câte pierderi teribile și greutăți am înfruntat ca să te ajungem din urmă peste munți, peste mările suflate de vânturi și peste câmpiile ț-ț-țârâitoare ale acestei lumi minunate. Ce-s eu, s-s-sclavul tău, doar o c-c-cochilie abandonată, jucăria a o mie de marea, aruncat aici, în locul ăsta pustiu din pricină că nu-mi găsesc o-o-odihna fără tine?

C-c-cum ai putea, stăpân al cleștelui înroșit în foc, să ai habar de truda fără sfârșit la care ne-ai supus?

— Multă trudă, aş zice, dacă mă gândesc că v-am lăsat în Saltus, unde nu aveţi cai. Iar eu am mers numai călare în zilele astea din urmă.

— Întocmai, a zis el. Întocmai.

Şi s-a uitat cu subînţeles la tovarăşul său de drum, ca şi când vorbele mele întăriseră ceva ce-i spusese el mai devreme, apoi s-a lăsat în jos, pe pământ, ca să-şi tragă sufletul.

— Eu sunt Cornet Mineas, a spus încet ulanul. Voi cine sunteţi?

Hethor şi-a lăsat capul în piept, ca pentru a face o plecăciune.

— S-s-stăpânul e nobilul Severian, slujitorul Autocratului — a cărui urină este vinul supuşilor săi —, din Ghilda Căutătorilor Adevărului şi Penitenţei. H-h-hethor este umilul său slujitor. Beuzec, şi el, este umilul său slujitor. Presupun că omul care a plecat călare este tot umilul său slujitor.

I-am făcut semn să termine cu pălăvrăgeala.

— Suntem cu toţii drumeţi sărmani, Cornet. Te-am văzut zăcând aici ca lovit de dambla şi am căutat să te ajutăm. Adineaori te credeam mort; în orice caz, moartea îţi dădea târcoale.

— Ce-i locul ăsta? a-ntrebat din nou ulanul.

Hethor s-a grăbit să răspundă:

— Drumul la miazănoapte de Quiesco. S-s-stăpâne, eram pe-o barcă, străbătând apele întinse ale Gyollului în bezna nopţii. Am d-d-debarcat la Quiesco. Am muncit pe punte şi

la pânzele ei, Beuzec și cu mine, ca să ne plătim călătoria. Atât de-ncet am înaintat în susul râului, în vreme ce norocoșii zbârnâiau pe deasupra noastră, îndreptându-se spre C-c-casa Absolută, iar ea î-î-înainta fără o-o-oprire, și când dormeam, și când eram treji, și-așa v-am prins din urmă.

— Casa Absolută? a murmurat ulanul.

— Nu cred că-i departe de-aici, am spus eu.

— Trebuie să fiu cu ochii-n patru.

— Sunt sigur că vreunul dintre tovarășii tăi va sosi aici cât de curând.

Mi-am luat calul de căpăstru și m-am săltat pe spinarea lui înaltă.

— S-s-stăpâne, doar n-ai de g-g-gând să ne părăsești din nou? Beuzec nu te-a văzut în acțiune decât de două ori.

Am dat să-i răspund lui Hethor, când am zărit deodată o scăpărare albă printre copacii de peste drum. Ceva uriaș se mișca acolo. Mi-a și trecut prin cap gândul că acela care trimisese notulii o mai avea și alte arme la îndemână, drept care mi-am înfipt călcâiele în pântecul armăsarului meu negru.

A țâșnit ca din pușcă. Mai bine de-o jumătate de leghe am gonit de-a lungul fâșiei înguste de pământ ce despărțea drumul de râu. Când, în sfârșit, l-am zărit pe Jonas, m-am îndreptat în galop spre el, ca să-l avertizez, și i-am povestit ce văzusem.

În timp ce vorbeam, el a părut cufundat în gânduri. Iar când am isprăvit, mi-a zis:

— Nu știu de nici o ființă care să semene cu aceea descrisă de tine, dar s-ar putea să fie multe aduse din alte părți, despre care eu să n-am habar.

— Dar o asemenea creatură doar n-ar hălădui de capul ei, ca o vită rătăcită!

În loc să-mi răspundă, Jonas a arătat spre pământ la câțiva pași în fața noastră.

O potecă de pietriș, nu cu mult mai lată de-un cubit, șerpuia printre copaci. Pe margini crescuseră flori sălbatice, atât de multe cum nu mai văzusem niciodată la un loc, iar pietricelele erau atât de egale ca mărime, și de o albeață atât de strălucitoare, încât fără doar și poate fuseseră aduse de pe o plajă tainică și îndepărtată.

Fără să descălecăm, ne-am apropiat să cercetăm mai de aproape poteca. L-am întrebat pe Jonas care putea fi rostul unei asemenea poteci în acel loc.

— Unul singur, de bună seamă — anume acela că ne aflăm de-acum pe pământurile Casei Absolute.

Și deodată mi-am amintit de locul acela.

— Da, am zis eu. Odată am plecat la pescuit împreună cu Josepha și alte câteva prietene și am ajuns până aici. Am trecut pe lângă stejarul răsucit...

Jonas s-a uitat la mine ca la un nebun și, o clipă, am crezut același lucru despre mine. Călărisem de multe ori la vânatoare înainte, dar acum stăteam pe spinarea unui cal de luptă, și nu era vorba de nici o vânatoare. Mâinile mi s-au ridicat de la sine și, ca niște păianjeni, s-au apropiat de ochi, să mi-i scoată — și-ar fi făcut așa dacă omul zdrențaros de lângă mine nu le-ar fi lovit în jos cu propria lui mână, care era de oțel.

— Nu ești Chatelaine Thecla, mi-a spus el. Ești Severian, din Ghilda Torționarilor, care a avut ghinionul s-o iubească. Privește-te!

Și și-a ridicat mâna de oțel, ca să văd reflectat în palma șlefuită de trudă chipul unui străin, supt, urât, uluit.

Atunci mi-am amintit de turnul nostru, de pereții curbați, făcuți din metal întunecat, neted.

— Sunt Severian, am zis eu.

— Corect. Chatelaine Thecla e moartă.

— Jonas...

— Da?

— Ulanul e viu acum — l-ai văzut. Gheara l-a readus la viață. Am pus-o pe fruntea lui, dar poate că a văzut-o cu ochii lui morți. S-a ridicat în capul oaselor. Jonas, respira și mi-a vorbit.

— Nu era mort.

— L-ai văzut, am repetat eu.

— Sunt mult mai bătrân decât tine. Mai bătrân decât îți închipui tu. Dacă am învățat ceva din multele mele călătorii, este că morții nu învie, și nici anii nu se-ntorc. Ce-a fost și a trecut nu se mai întoarce.

Chipul Theclei încă se mai afla în fața ochilor mei, dar un vânt întunecat sufla peste el, până ce l-a făcut să fluture și să dispară. Și-atunci am spus:

— Dacă aș fi folosit-o, dacă m-aș fi folosit de puterea Ghearei acolo, la banchetul morților...

— Ulanul aproape se sufocase, dar nu murise de tot. Când am scos notulii din el, a putut din nou să respire și

după o vreme și-a recăpătat cunoștința. Dar pe Thecla ta, nici o putere din Univers nu ar fi putut-o readuce la viață. Presupun că au dezgropat-o când tu te aflai încă în închi-soare, în Citadelă, și au pus-o la păstrare într-o peșteră de gheață. Înainte s-o vedem noi, au spintecat-o și au golit-o de măruntaie, ca pe-o potârniche, și i-au rumenit carnea. M-a prins de braț, zicând mai departe: Severian, nu fi neghiob!

În acele clipe, nu-mi doream decât să pier. Dacă ar fi reapărut notulul, l-aș fi îmbrățișat. Dar ceea ce a apărut, de-parte pe potecă, era o formă albă, asemănătoare celei pe care o zărisem în apropierea râului. M-am smuls din strânsoarea lui Jonas și-am pornit în galop spre ea.

XIV

Antecamera

Există ființe — și artefacte — care ne fac să ne batem mintea ca să le pricepem și, până la urmă, ne împăcăm cu situația, mulțumindu-ne să spunem: „A fost o nălucire, ceva cum nu se poate mai frumos și mai cumplit.”

Undeva, printre lumile rotitoare pe care foarte curând urmează să le explorez, trăiește o rasă asemănătoare celei umane, și totuși diferită. Făpturile acelea nu sunt mai înalte decât noi. Trupurile lor sunt ca ale noastre, doar că n-au nici un cusur, dar felul lor de a fi ne este cu totul străin. Ca și noi, au ochi, nas, gură; numai că ele folosesc aceste elemente ale chipului (care sunt fără cusur, după cum am spus) pentru a exprima emoții netrăite de noi vreodată, încât a le privi chipurile este ca și când am privi un alfabet străvechi și cumplit al sentimentelor, extrem de important și totodată cu desăvârșire neinteligibil.

Rasa aceasta există, doar că eu nu cu un exemplar al ei m-am întâlnit la marginea grădinilor Casei Absolute. Ceea ce am văzut mișcându-se printre copaci și spre care m-am avântat — până când, în sfârșit, am putut să o văd cu limpezime — era mai curând imaginea gigantică a unei asemenea făpturi, căreia i se insuflase viață. Carnația era din piatră albă, ochii aveau orbirea rotundă și perfect netedă (ca două secțiuni tăiate din coji de ouă) pe care o vedem la statuile făcute de oameni. Se mișca încet, ca o ființă drogată ori somnambulă, dar sigură pe picioare. Nu părea să vadă, și totuși ai fi zis că își dă seama de ce e în jur, chiar dacă mai anevoie.

Tocmai am făcut o pauză ca să recitesc cele scrise mai sus, și îmi dau seama că n-am reușit defel să redau esența acelei creaturi. Spiritul ei era identic cu al unei sculpturi. Dacă vreun înger căzut ar fi auzit conversația mea cu omul verde, ar fi putut născoci o asemenea enigmă doar ca să-și bată joc de mine. Cu fiecare mișcare a sa purta în sine seninătatea și statornicia pietrei; simțeam că fiecare gest, fiecare poziție a capului, a mădularelor, a torsului putea să fie ultima. Sau că fiecare se putea repeta la nesfârșit, așa cum pozițiile gnomonilor de pe cadranul cu multe fațete al Valeriei se repetau de-a lungul coridoarelor curbate ale clipelor.

Spaima mea inițială, după ce bizareria statuii albe îmi toparse orice dorință de-a muri, a fost una instinctivă, anume că-mi va pricinui o suferință de-un fel sau altul.

A doua spaimă a fost aceea că n-ar încerca să-mi facă nici un rău. Și ar fi fost o umilință insuportabilă să fiu atât de

îngrozit de ceva cum fusesem de acea arătare tăcută, neome-nească, și apoi să descopăr că nu-mi voia răul. Uitând o clipă de stricăciunea ce i-aș fi pricinuit-o tăișului dacă aș fi lovit piatra aceea vie, am tras-o pe *Terminus Est* din teacă și-am strunit armăsarul. Vântul însuși a părut să se oprească odată cu noi, armăsarului negru nu-i tremura aproape nici un mușchi, eu stăteam cu spada ridicată, nemișcați și calul, și eu, de-ai fi zis că suntem și noi niște statui. Adevărata statuie venea spre noi, chipul ei, de trei sau patru ori mai mare decât un chip adevărat, marcat de-o emoție greu de imaginat, mădularele — de-o frumusețe cumplită și desăvârșită.

L-am auzit pe Jonas strigând și a răsunat o lovitură. Abia am apucat să-l văd trântit la pământ, luptându-se cu niște bărbați ce purtau coifuri înalte, cu creastă, care dispăreau și reapăreau în fața ochilor mei, când ceva a șuierat pe lângă urechea mea; altceva m-a lovit în încheietura mâinii și m-am pomenit că mă zbat într-o plasă de funii care se strângeau în jurul meu ca niște șerpi boa. Cineva m-a prins de picior, a tras și eu am căzut.

Când mi-am revenit destul ca să-mi dau seama ce se întâmplă, în jurul gâtului aveam un laț de sârmă, iar unul dintre cei care mă luaseră în captivitate scotocea în sabrețușul meu. Îi vedeam cu limpezime mâinile, repezindu-se ca niște vrăbii maronii. Îi zăream și chipul, o mască impasibilă, suspendată deasupra mea, ca spânzurată de vergeaua unui magician. O dată sau de două ori, mișcările lui au făcut să sclipească armura formidabilă pe care-o purta; apoi am văzut-o așa cum

se vede un pocal de cristal cufundat în apă limpede. Reflecta lumina, șlefuită fiind, așa-mi vine să cred, cu o dibăcie ce întrecea orice pricepere omenească, încât propria sa materie era invizibilă, nu se zăreau decât culorile verzi și maro ale pădurii, curbate de formele platoșei, gardei și gambierelor.

Am protestat, spunând că eram un membru al ghidei, cu toate acestea, pretorianul mi-a luat toți banii (dar mi-a lăsat cărțulia cafenie a Theclei, bucata de cută, uleiul, cârpa de flanelă și alte obiecte ce se găseau în sabretaș). Apoi a îndepărtat în doi timpi și trei mișcări funiile ce mă strângeau și le-a vârât (din câte mi-am dat seama) la subsuoara armurii, dar apucasem să le văd. Mi-au amintit de biciul pe care noi îl numeam de obicei „pisica” — în fapt, un mănunchi de curele legate laolaltă la un capăt și purtând greutatea la celălalt; de atunci am aflat că arma aceasta se numește *achico*.

Cel care mă luase captiv a tras în sus de lațul de sârmă, până când m-am ridicat în picioare. Eram conștient, așa cum fusesem în alte câteva împrejurări asemănătoare, că, într-un anumit fel, participam la un joc. Pretindeam amândoi că eu mă aflam total în puterea lui, când în realitate aș fi putut să refuz să mă ridic, până când fie m-ar fi sugrumat, fie și-ar fi chemat câțiva camarazi să mă ducă pe sus. Aș fi putut face și alte lucruri — cum ar fi, să prind sârma și să-ncerc să i-o smulg din mână, să-l lovesc peste față. Aș fi putut să evadez, să fiu omorât, să fiu lovit ca să-mi pierd cunoștința, să fiu supus la cazne; dar nimeni nu mă putea obliga să fac ceea ce tocmai făcusem.

Măcar știam că e vorba de-un joc, și am zâmbit când a băgat-o pe *Terminus Est* în teacă și apoi m-a dus unde stătea Jonas.

— N-am făcut nimic rău, a zis Jonas. Dați-i înapoi prietenului meu spada, dați-ne înapoi animalele și plecăm.

N-a urmat nici un răspuns. În tăcere, doi pretorienii (patru vrăbii agitate, ca să zic așa) i-au apucat de dârlogi pe destrierii noștri și i-au dus de-acolo. Cât se asemănau cu noi animalele acelea, cu mersul lor răbdător spre oareunde, cu capetele lor masive urmând niște curele subțiri de piele. Aș zice că nouă zecimi din viață constă din atare capitulări.

Am fost obligați să-i urmărim pe aceia care ne luaseră captivi, afară din pădure, în josul unui clin ierbos care curând s-a transformat într-o pajiște. Statuia venea după noi, și alte câteva asemenea acesteia, până s-au făcut douăsprezece, poate mai multe, toate uriașe, toate altminteri, toate frumoase. L-am întrebat pe Jonas cine erau soldații și unde ne duceau; el n-a răspuns, iar eu mai-mai să fiu gătit pentru această curiozitate.

Din câte-mi dădeam seama, erau acoperiți de armuri din cap până-n picioare, cu toate acestea, lustrul desăvârșit al metalului din care erau făcute armurile le dădea o aparentă moliciune, o consistență aproape lichidă care tulbura profund ochiul și le ajuta ca la o distanță de numai câțiva pași să se piardă pe fundalul cerului sau al ierbii. După ce-am mers vreo jumătate de leghe pe acea pajiște, am pătruns într-un crâng de pruni în floare, și de îndată coifurile cu creastă și

umerii armurilor ieșiți în afară au fost acoperiți de o revărsare de roz și alb.

Am dat de-o potecă acolo, care cotea și iar cotea. Când să ieșim din crâng, ne-am oprit, iar Jonas și eu am fost împinși cu violență în spate. Am auzit pașii acelor alcătuiuri din piatră, care veneau după noi, scrâșnind pe pietriș atunci când și ele au trebuit să se oprească brusc; cu un strigăt care mie mi s-a părut fără cuvinte, unul dintre soldați le-a prevenit să nu se apropie. Eu m-am uitat printre flori, încercând să văd ce se întâmplă.

În fața noastră se afla o alee mult mai lată decât cea pe care venisem până acolo. De fapt, era o potecă de grădină ce se lățea până se transforma într-un impresionant drum pentru procesiuni. Era pavat cu piatră albă și mărginit de balustrade de marmură. Pe el înainta o ceată pestriță. Cei mai mulți mergeau pe jos, dar câțiva călăreau tot felul de dobitoace. Unul îl conducea de dârlogi pe un arctother flocos; altul stătea cocoțat pe grumazul unui unau de pământ, mai verde decât pajiștea. Abia ce a trecut acest grup, și altele i-au urmat. Încă se aflau prea departe să le pot distinge trăsăturile, dar tot am observat un grup în care capul plecat al unui individ se găsea mai sus cu vreo trei cubiți, dacă nu și mai bine, decât toate celelalte. Câteva clipe mai târziu, l-am recunoscut pe un altul ca fiind Doctorul Talos, mărșăluind cu pieptul avântat înainte și capul lăsat pe spate. Dorcas a mea, draga de ea, îl urma îndeaproape, având mai mult decât oricând aerul unui copil pierdut, ajuns aici din cine știe ce sfere mai înalte. Cu văluri fâlfâitoare și giuvaieruri scăpărătoare

sub parasol, Jolenta călărea un ponei pe care era prinsă o șa de damă; iar în urma tuturor acestora, împingând cu răbdare la careta încărcată cu tot ceea ce nu putea duce în spate, mergea greoi cel pe care nu-l identificasem de la prima ochire, uriașul Baldanders.

Mă durea să-i văd trecând fără să pot să-i strig, iar pentru Jonas trebuie să fi fost o adevărată tortură. Când Jolenta a ajuns aproape în fața noastră, de partea cealaltă a drumului, și-a întors capul. În acea clipă, mie mi s-a părut că ea îi simțise dorința, așa cum, în munți — din cât se povestește —, anumite spirite necurate sunt atrase de mirosul cărnii care a fost aruncată în foc anume pentru ele. Fără îndoială că în adevăr ceea ce-i atrăsese atenția erau pomii în floare în mijlocul cărora stăteam noi. L-am auzit pe Jonas inspirând adânc; dar prima silabă a numelui ei a fost retezată de bufnetul loviturii care a urmat, iar el a căzut grămadă la picioarele mele. Aducându-mi acum aminte de acea scenă, zăngănitul mâinii lui de metal pe pietrișul aleii este la fel de viu ca și mireasma florilor de prun.

După trecerea trupei de actori, doi pretorienii l-au ridicat pe bietul Jonas și l-au luat pe sus. Îl duceau cu ușurința cu care ar fi dus un copil; dar la vremea aceea am socotit că asta se datora puterii lor. Am traversat drumul pe care veniseră actorii și am pătruns într-un gard de trandafiri mai înalt de-un stat de om, acoperit de flori albe imense și plin de păsări care cuibăreau acolo.

Dincolo de gard se întindeau grădinile. De-ar fi să le descriu, ați crede că am împrumutat vorbăria fără șir, bâlbâită,

a lui Hethor. Fiecare deal, fiece copac și floare păreau aranjate de o inteligență supremă (despre care am aflat ulterior că este cea a Părintelui Inire), pentru a alcătui o priveliște ce-ți tăia răsuflarea. Privitorul simte că se află în centru, iar tot ceea ce vede se îndreaptă spre punctul în care se află el; dar după ce străbate o sută de pași, sau o leghe, descoperă că tot în centru se află; și fiecare priveliște pare să mărturisească un adevăr ce nu poate fi rostit, asemenea acelor intuiții inefabile hărăzite numai eremiților.

Atât de frumoase erau acele grădini, încât, deși ne găseam în ele de ceva vreme, abia într-un târziu mi-am dat seama că nu se înălța nici un turn deasupra lor. Numai păsările și norii și, dincolo de aceștia, bătrânul soare și stelele palide se aflau mai sus de vârfurile copacilor; îți venea să crezi că rătăceam printr-o sălbăticie divină. Apoi am ajuns pe creasta unui val de pământ, mai minunat decât orice val de cobalt al lui Uroboros, și deodată un adânc s-a căscat la picioarele noastre, atât de brusc încât mi s-a oprit respirația. Am spus adânc, dar nu era câtuși de puțin ca abisul întunecat asociat îndeobște cu acest cuvânt. Ci mai curând o grotă plină cu fântâni și flori ale nopții și, din loc în loc, oameni, mai minunați decât orice floare, care adăstau lângă apele ei și șușoteau în umbrele ei.

În clipa următoare, ca și când un zid s-ar fi prăbușit ca să lase lumina să pătrundă într-un mormânt, multe amintiri despre Casa Absolută, devenite ale mele acum după ce le absorbisem din viața Theclei, s-au contopit. Și am priceput ceva ce exista implicit în piesa doctorului și în multe dintre

poveștile pe care mi le spusese Thecla, deși ea niciodată nu făcuse referire la asta: tot acest măreț palat, în întregul său, se afla sub pământ — sau mai exact, acoperișurile și zidurile sale erau căptușite cu pământ plantat și transformat într-un peisaj minunat, astfel că în tot acest timp noi mersesem chiar pe locașul puterii Autocratului, despre care crezusem că se afla încă departe.

Noi n-am intrat în grota aceea care, fără îndoială, se deschidea în încăperi nepotrivite pentru a adăposti niște prizonieri, și n-am intrat nici în alte grote asemenea, prin dreptul cărora treceam. Într-un târziu, am ajuns totuși la una care nu arăta câtuși de puțin îmbietoare, cu toate că era la fel de frumoasă ca și celelalte. Scara pe care am coborât fusese tăiată astfel încât să amintească de așezarea firească a stâncilor negre, cu trepte neregulate, adesea înșelătoare. De deasupra picura apa, ferigi și iederă neagră creșteau în partea de sus a acestei peșteri artificiale în care o rază firavă de soare izbutise să-și croiască drum. În afundul peșterii, la o mie de trepte sub pământ, pereții erau acoperiți cu fungi orbi; unii radiau o luminiscentă; alții impregnau aerul cu miasme ciudate, jilave; și erau unii care se făceau să te gândești la fetișuri falice dintre cele mai bizare.

În mijlocul acestei grădini întunecate, atârnavă niște gonguri, sprijinite pe schele și acoperite de cocleală verde-gri. M-am gândit că poate gongurile acestea trebuiau să răsună în bătaia vântului; dar nu prea vedeam cum putea vântul să ajungă vreodată la ele.

Sau cel puțin așa gândeam, până când unul dintre pretorienii a deschis o ușă grea, de bronz și lemn ros de cari, ce se afla pe unul din pereții întunecați de piatră. Și prin ușa aceea deschisă a năvălit un curent de aer rece, uscat, care a legănat gongurile și le-a făcut să se lovească unele de altele, și erau atât de bine acordate încât dangătul lor semăna cu o muzică scrisă anume de un compozitor ale cărui gânduri erau acum exilate aici.

M-am uitat în sus la gonguri (fără ca pretorienii să mă împiedice) și am zărit statuile, cel puțin patruzeci, care ne urmaseră tot drumul prin grădini. Stăteau una lângă alta pe buza hăului, în sfârșit nemișcate, privind în jos la noi, asemenea unei frize cu cenotafe.

Mă așteptasem să fiu singurul ocupant al unei celule mici, poate pentru că, inconștient, transferasem practicile din închisoarea noastră subterană în acest loc necunoscut. Dar nu mi-aș fi putut închipui ceva mai diferit decât ceea ce am văzut acolo. Intrarea dădea nu într-un coridor de uși înguste, ci într-o încăpere spațioasă, cu podeaua acoperită cu un covor și o a doua intrare la capătul opus. Hastarii cu lănci aprinse stăteau ca santinele în fața acestei a doua intrări. La un cuvânt al unuia dintre pretorienii, au deschis cele două aripi ale ușii; dincolo de prag, o încăpere uriașă, întunecoasă, goală, cu un tavan foarte jos. Câteva zeci de suflete, bărbați, femei și câțiva copii, erau răspândite peste tot în încăperea aceea — cei mai mulți de unii singuri, dar și câte doi sau în grupuri. Familiile ocupau alcovuri, iar în unele locuri

fuseseră spânzurate zdrențe, drept paravan, pentru a oferi puțină intimitate.

Acolo am fost îmbrânciți. Sau, mai exact, eu am fost îmbrâncit, iar bietul Jonas a fost aruncat. Am încercat să-l prind din cădere și măcar am reușit să-l feresc să-și izbească țeasta de podea; în aceeași clipă, am auzit ușile trântindu-se în spațele meu.

XV

Focul nebunului

Am fost înconjurat de chipuri. Două femei l-au luat pe Jonas de lângă mine și, promițând să aibă grijă de el, l-au dus de-acolo. Ceilalți s-au năpustit asupra mea cu întrebări. Care mi-era numele? Ce veșminte erau acelea pe care le purtam? De unde veneam? Îl știam pe cutare sau pe cutare, sau pe cutare? Am fost vreodată în orașul ăla sau în celălalt? Eram din Casa Absolută? Din Nessus? De pe malul răsăritean al Gyollului, sau de pe cel apusean? Din ce cartier? Autocratul mai trăia? Dar Părintele Inire? Cine era arhonte în oraș? Care era soarta războiului? Aveam vești despre cutare comandant? Sau despre cum-îl-cheamă, cavalerist? Sau cum-îl-cheamă, chiliarhul? Mă pricepeam să cânt, să recit, să cânt la vreun instrument?

După cum vă puteți închipui, la o asemenea grindină de întrebări n-am fost în stare să răspund aproape la nici una. După ce a trecut prima rafală, un bătrân cu barba sură și o

femeie ce părea aproape la fel de bătrână i-au redus la tăcere pe ceilalți și i-au tras deoparte. Metoda lor, care cu siguranță n-ar fi avut efect în altă parte decât acolo, era să-l bată pe fiecare pe umăr, să-i arate cel mai îndepărtat colț al încăperii și să spună răspicat: „*Vreme destulă*”. Treptat, ceilalți au amuțit și s-au îndreptat spre ceea ce părea să fie limita până la care se putea auzi în acel loc, și în cele din urmă încăperea scundă s-a cufundat în aceeași liniște care o stăpânise când se deschisese ușile.

— Eu sunt Lomer, a spus bătrânul. Și-a dres glasul cu zgomot. Ea e Nicarete.

I-am spus numele meu și pe-al lui Jonas.

Bătrâna o fi citit îngrijorarea din vocea mea.

— N-o să pățească nimic, stai liniștit. Fetele alea or să-l îngrijească bine, pentru că speră ca în curând să fie în stare să stea de vorbă cu ele.

A izbucnit în râs și ceva din felul în care și-a dat pe spate capul bine proporționat m-a făcut să-i ghicesc frumusețea de altădată.

Am început și eu să-i descos, dar bătrânul m-a întrerupt.

— Vino cu noi, în ungherul nostru, mi-a zis el. Acolo putem ședeă comod și pot să-ți ofer o ceașcă de apă.

De cum a rostit acest cuvânt, mi-am dat seama că îmi era cumplit de sete. Ne-a condus în spatele paravanului de zdrențe aflat cel mai aproape de ușă și mi-a turnat apă dintr-un urcior de lut, într-o ceașcă delicată de porțelan. Erau perne acolo și o măsuță nu mai înaltă de-o palmă.

— Întrebare la întrebare, a zis el. Asta-i o regulă străveche. Ți-am spus cum ne cheamă, ne-ai spus cum vă cheamă, acum e iar rândul nostru. De ce-ați fost prinși?

Le-am spus că n-aveam habar, poate doar pentru că intrasem pe pământurile lor fără să ne dăm seama.

Lomer a încuviințat din cap. Pielea lui avea culoarea palidă a celor pe care soarele nu-i vede niciodată; cu barba rară și dinții inegali, ar fi fost respingător în orice alt loc de pe pământ; dar el aparținea acelui loc la fel de mult ca și da-lele pardoselii, pe jumătate tocite.

— Răutatea lui Chatelaine Leocadia m-a adus aici. Eram seneșalul lui Chatelaine Nympha, rivala ei, și când Chatelaine m-a adus cu ea aici, în Casa Absolută, pentru a putea verifica toate cheltuielile și veniturile moșiei sale, în vreme ce ea lua parte la ceremoniile philomatului Phocas, Chatelaine Leocadia m-a prins cu ajutorul Sanchei, care...

Bătrâna Nicarete l-a întrerupt, exclamând:

— Uite! O cunoaște.

Într-adevăr, o cunoșteam. O odaie colorată în roz și ivoriu îmi apăruse în minte, o cameră cu doi pereți de sticlă transparentă, minunat înrămată. În șemineuri de marmură ardeau focuri, pălind în lumina razelor de soare ce pătrundeau prin geamuri, dar umplând camera cu o căldură uscată și aromă de lemn de santal. O bătrână învelită în multe șaluri sedea într-un jilț ca un tron; o carafă de cristal fațetat și câteva sticlule maronii erau așezate lângă ea, pe o masă încrustată.

— O femeie mai în vârstă, cu nas coroiat, am spus eu. Văduva din Fors.

— Chiar o cunoști, a zis Lomer dând încet din cap, ca și când răspundea întrebării rostite de propria-i gură. Ești primul de mulți, mulți ani.

— Să spunem că mi-o amintesc.

— Da. Bătrânul a dat din cap. Se zice că a murit. Dar pe vremea mea era o femeie tânără, sănătoasă, frumoasă. Chataine Leocadia a convins-o să intre în toată povestea asta, apoi a făcut în așa fel încât să fim descoperiți, lucru de care Sancha știa că se va întâmpla. Avea numai paisprezece ani, ea n-a fost învinovățită de nimic. Oricum nu făcusem nimic, noi doi; abia începuse să mă dezbrace.

— Și dumneata trebuie să fi fost un om tânăr, am zis eu. N-a spus nimic, așa că a răspuns Nicarete în locul lui:

— Avea douăzeci și opt de ani.

— Iar dumneata, am întrebat-o eu, dumneata de ce te afli aici?

— Eu sunt voluntară.

M-am uitat la ea cu oarece surprindere.

— Cineva trebuie să îndrepte cumva răul de pe Urth, altfel Soarele Nou nu va mai veni niciodată. Și cineva trebuie să atragă atenția asupra acestui loc și a altora asemenea. Eu mă trag dintr-o familie de armigeri, care poate că își mai aduce aminte de mine, astfel că paznicii de pe-aici trebuie să ne poarte de grijă, mie și tuturor celorlalți, atâta vreme cât mă aflu aici.

— Vrei să spui că poți pleca, însă nu vrei?

— Nu, a zis ea și a clătinat din cap. Avea părul alb, pe care îl purta despletit, curgându-i pe umeri, așa cum îl poartă

femeile tinere. Voi pleca, dar numai cu o condiție, anume să fie eliberați toți cei care se află aici de atâta vreme încât și-au uitat propriile fărădelegi.

Mi-am amintit de cuțitul de bucătărie pe care-l furasem pentru Thecla și de panglica purpurie ce se furișase pe sub ușa celei sale din temnița noastră.

— E adevărat că prizonierii chiar își uită fărădelegile aici? am spus eu.

Auzindu-mă, Lomer și-a ridicat privirile:

— Nu-i cinstit! Întrebare contra întrebare — asta-i regula, vechea regulă. Aici încă respectăm regulile vechi. Noi suntem ultimii din vechea gardă, Nicarete și cu mine, dar atâta vreme cât noi mai trăim, legile vechi dăinuiesc. Întrebare contra întrebare. Ai prieteni care se pot zbate ca să fii pus în libertate?

Dorcas ar face-o, fără doar și poate, dacă ar ști unde mă aflu. Doctorul Talos era la fel de imprevizibil ca siluetele desenate de nori, și tocmai din acest motiv ar încerca să mă vadă în libertate, chiar dacă n-avea nici un motiv real s-o facă. Dar cel mai important era faptul că eram mesagerul lui Vodalus, iar Vodalus avea cel puțin un agent în Casa Absolută — cel căruia trebuia să-i transmit mesajul lui. În timp ce călărisem cu Jonas spre miazănoapte, încercasem de două ori să arunc oțelul, dar, lucru de mirare, nu fusesem în stare; așa zice că alzaboul îmi învăluisese mintea într-o altă vrajă. Acum eram bucuros că n-o făcusem.

— Ai prieteni? Rude? Dacă ai, poate o să reușești să faci ceva pentru noi toți ceilalți.

— Prieteni, poate, am răspuns eu. Și poate or să încerce să mă ajute dacă află ce mi s-a întâmplat. Au cum să reușească?

Astfel am stat de vorbă vreme îndelungată; de-ar fi să scriu totul aici, istoria asta nu s-ar mai sfârși. În acea încăpere, n-ai altceva de făcut decât să stai de vorbă și să joci câteva jocuri simple, și prizonierii asta și fac, până când toate își pierd savoarea și rămân ca un zgârci pe care lihnitul îl roade o zi întreagă. În multe privințe, prizonierilor acestora le este mult mai bine decât clienților din adâncul turnului nostru; în timpul zilei n-au de ce se teme de suferințe și nimeni nu e singur. Dar din pricină că cei mai mulți sunt acolo de atâta vreme, iar prea puțini din clienții noștri rămân închiși timp îndelungat, ai noștri sunt stăpâniți de un sentiment de speranță, în vreme ce prizonierii din Casa Absolută sunt cuprinși de disperare.

După vreo zece ronduri, poate mai mult, lămpile arzânde din tavan au început să pălească și le-am spus lui Lomer și Nicarete că nu mai puteam de somn. M-au dus într-un loc departe de ușă, unde era foarte întuneric, și mi-au explicat că va fi al meu până murea unul dintre prizonieri, când puteam spera la un loc mai bun.

Când au plecat, am auzit-o pe Nicarete spunând:

— Or să vină în seara asta?

Lomer i-a răspuns ceva, dar n-am auzit ce anume și, fiind rupt de oboseală, nici n-am întrebat. Picioarele îmi spuneau că pe podea se găsea o saltea subțire; m-am așezat pe ea și am dat să mă întind cât eram de lung, când mâna mea a atins un trup viu.

Și am auzit vocea lui Jonas:

— Nu sări ca ars. Eu sunt.

— De ce n-ai spus nimic? Te-am văzut mișunând, dar n-am putut să mă rup de cei doi bătrâni. De ce n-ai venit la noi?

— N-am spus nimic pentru că m-am tot gândit, și n-am venit la voi pentru că nu m-am putut rupe de femeile care au pus mâna pe mine, asta la început. După care, nu s-au mai putut ele rupe de mine. Severian, trebuie să scap de-aici.

— Cred că toată lumea vrea. Și eu, de bună seamă.

— Dar eu *trebuie*.

Mâna lui subțire, tare — mâna lui stângă, de carne — a apucat-o pe-a mea.

— Dacă n-o fac, o să mă omor sau o să înnebunesc. Sunt prietenul tău, nu-i așa?

Vocea lui s-a stins într-o șoaptă abia auzită.

— Oare talismanul ăla pe care-l ai... gema albastră... nu ne poate elibera? mă întrebă. Știu că pretorienii n-au găsit-o; m-am uitat atent când te-au percheziționat.

— Nu vreau s-o scot, am zis eu. Strălucește foarte tare în întuneric.

— O să ridic una din saltelele astea pe-o parte, să ne acopere.

Am așteptat până am simțit că salteaua e ridicată și am scos Gheara. Lumina ei era atât de palidă, încât ar fi fost de-ajuns s-o feresc cu mâna.

— Moare? a întrebat Jonas.

— Nu, adesea e așa. Dar când e activă — când a preschimbat apa din carafa noastră, și când i-a făcut pe

oamenii-maimuță să se prosterneze — strălucește cu putere. Dacă îi stă în puteri să ne scoată de-aici, nu cred că o va face acum.

— Trebuie s-o ducem la ușă. Poate că desface încuietoarea. Vocea îi tremura.

— Mai târziu, când vor fi adormit ceilalți. O să-i eliberez și pe ei dacă noi reușim să scăpăm; dar dacă ușa nu se deschide — și nu cred că o va face — nu vreau ca ei să știe că am Gheara. Acum spune-mi de ce trebuie mort-copt să scapi fără întârziere.

— În timp ce tu vorbeai cu bătrânii, am fost luat la întrebări de o familie întreagă, a început Jonas. Erau câteva bătrâne, un bărbat de vreo cincizeci de ani, altul de vreo treizeci, încă trei femei și un cârd de copii. M-au dus în mica lor nișă din perete, înțelegi, unde ceilalți prizonieri nu puteau veni decât dacă erau invitați, ceea ce nu s-a întâmplat. Credeam c-or să mă întrebe despre prieteni aflați afară, sau despre treburi politice, sau despre luptele din munți. În loc de asta, mi s-a părut că eu nu-s altceva decât un motiv de amuzament pentru ei. Voiau să audă despre râu, unde fusesem, câți oameni se îmbracă așa ca mine. Și despre mâncarea de-afară — mi-au pus multe întrebări despre mâncare, unele dintre ele de-a dreptul caraghioase. Am văzut vreodată cum se măcelăresc animalele? Și se roagă animalele să le cruți viețile? Și e adevărat că alea care fac zahăr poartă săbii otrăvite și se luptă să apere zahărul?... N-au văzut în viața lor albine și par să creadă că-s mari ca iepurii. După o vreme, a continuat Jonas, am început să pun și eu întrebări și am

aflat că nici unul dintre ei, nici măcar cea mai bătrână femeie, n-a fost vreodată liber. În încăperea asta sunt puși la grămadă bărbați și femei, așa am înțeles, și la timpul convenit aduc pe lume copii. Unii dintre ei sunt duși de-aici, însă cei mai mulți rămân aici toată viața. N-au nimic care să fie al lor și nici o nădejde să fie eliberați. De fapt, nici nu știu ce-i aia libertate — bărbatul mai în vârstă și o fată mi-au spus, cu toată seriozitatea, că ar vrea să iasă în lumea de-afară, dar nu mi-au dat de înțeles că ar vrea să și rămână acolo. Bătrânele sunt a șaptea generație de prizonieri, așa zic ele — dar uneia i-a scăpat că și mama ei a fost a șaptea generație de prizonieri. În unele privințe, sunt niște ființe remarcabile. Pe dinafară sunt modelați în întregime de acest loc, unde și-au petrecut toată viața. Dar pe dinăuntru...

Jonas s-a oprit din vorbit, iar eu am simțit tăcerea lăsându-se grea peste tot în jurul nostru.

— Cred că aş putea să le numesc amintiri de familie, a zis Jonas mai departe. Tradiții din lumea de-afară, ce le-au fost transmise din generație în generație, de la primii prizonieri din care se trag. Au uitat înțelesul unor cuvinte, dar se agață de tradiții, de povești, pentru că asta e tot ce au, poveștile și numele lor.

A tăcut. Vârâsem mica scânteiere a Ghearei înapoi în cizmă, iar acum stăteam amândoi în beznă deplină. Răsuflarea lui chinuită semăna cu aerul pompat de foale într-o fierărie.

— I-am întrebat cum se numea primul prizonier, cel mai îndepărtat strămoș al lor. Kimleesoong... Ai auzit de numele ăsta?

N-auzisem, i-am răspuns eu.

— Sau ceva asemănător? Poate la origine au fost trei cuvinte.

— Nu, nimic de felul ăsta, am spus eu. Cei mai mulți oameni pe care-i cunosc au nume dintr-un singur cuvânt, ca al tău, asta doar dacă o parte din nume nu e un titlu sau vreo poreclă ce a fost cu timpul legată de nume pentru că erau prea mulți Bolcani sau Altoși sau mai știu eu ce.

— Odată mi-ai spus că ți se pare că numele meu e neobișnuit. Kim Lee Soong ar fi fost un nume foarte obișnuit pe vremea... copilăriei mele. Un nume comun în regiuni care acum sunt înghițite de apele mării. Ai auzit vreodată de corabia mea, Severian? Se numea *Norul Norocos*.

— O corabie cazinou? N-am auzit, dar...

Privirea mi-a fost atrasă de o lucire de lumină verde, atât de firavă încât până și în acea întunecime abia putea fi zărită. Deodată s-a auzit murmur de voci, pe care ecoul îl făcea să sporească în încăperea aceea întinsă, joasă, întortocheată. L-am auzit pe Jonas ridicându-se în picioare. Am făcut același lucru, dar abia ce m-am ridicat că am și fost orbit de o scăpărare de foc albastru. Durerea pe care-am simțit-o a fost mai puternică decât tot ce simțisem vreodată; parcă mi se sfâșiasse chipul. Aș fi căzut dacă n-ar fi fost peretele.

Undeva mai departe, focul albastru a scăpărat din nou și o femeie a scos un țipăt.

Jonas blestema — cel puțin tonul vocii sale îmi spunea că blestema, deși rostea cuvintele în graiuri necunoscute mie. I-am auzit cizmele pe podea. Încă o scăpărare, și am

recunoscut scânteierile ca niște fulgere pe care le văzusem în ziua în care Maestrul Gurloes, Roche și cu mine o supusem pe Thecla revoluționarei. Fără îndoială că și Jonas a țipat așa cum țipasem și eu, dar între timp se stârnise un asemenea vacarm încât nu-i mai puteam distinge vocea.

Lumina verzuie s-a intensificat și, în timp ce eu priveam, aproape paralizat de durere și înnebunit de o frică pe care nu-mi amintesc s-o mai fi trăit vreodată, lumina s-a închegat într-o față monstruoasă ce se holba la mine cu ochi cât farfuria, apoi a pălit iute, topindu-se în întuneric.

Toate acestea au fost cu mult mai înspăimântătoare decât va putea condeiul meu să descrie vreodată, oricât m-aș chinui cu această parte a poveștii mele. Era spaima de orbire și durere, deși aș fi zis că eram deja cu toții orbi. Nici o lumină nicăieri, și nici nu puteam face noi lumină. Nimeni dintre noi nu putea aprinde o lumânare, cu atât mai puțin să aprindă iasca de la cremene. Peste tot în încăperea cavernoasă, voci țipau, plângeau, se rugau. În larma aceea sălbatică, am deslușit hohotele de râs ale unei tinere; apoi s-au stins.

XVI

Jonas

Tânjeam după lumină cum tânjește flămândul după carne și, în cele din urmă, am riscat și am scos Gheara. Mai corect ar fi să spun că ea m-a împins să risc; părea că nu-mi mai pot controla mâna care s-a strecurat în tureată și a apucat-o.

În clipa următoare, durerea a dispărut. Vacarmul s-a întetit din pricină că nenorociții care trăiau acolo, văzând strălucirea, s-au înspăimântat că altă grozăvenie apăruse între ei. Am vârât gema înapoi în cizmă și, când lumina ei s-a făcut nevăzută, am început să-l caut pe Jonas.

Nu-și pierduse cunoștința, așa cum mă temusem, ci zăcea chircit la vreo douăzeci de pași distanță de culcușul nostru. L-am dus în brațe (descoperind cu uimire că era foarte ușor) și, după ce am tras mantia mea peste amândoi, i-am atins fruntea cu Gheara.

N-a trecut mult și s-a ridicat în capul oaselor. I-am spus să se întindă la loc și să se odihnească, pentru că ceea ce fusese cu noi în închisoarea aceea dispăruse.

A tresărit și a murmurat:

— Trebuie să punem în funcțiune compresoarele înainte să se strice ventilația.

— E-n regulă, i-am spus eu. Totul e-n regulă, Jonas.

Mă disprețuiam pentru faptul că vorbeam cu el ca și când era un ucenic din cei foarte tineri, așa cum îmi vorbise și mie, cu ani în urmă, Maestrul Malrubius.

Ceva tare și rece mi-a atins încheietura mâinii, mișcându-se ca și când ar fi fost viu. L-am prins și atunci am descoperit că era mâna de oțel a lui Jonas; după o clipă mi-am dat seama că încercase să mă apuce de mână cu ea.

— Simt greutatea! Vocea lui prindea putere. Probabil că-s luminile, a mai spus el.

S-a răsucit și i-am auzit mâna pocnind și zgâriind când a atins peretele. A început să vorbească pentru sine, într-un grai nazal, monosilabic, pe care nu-l priceeam.

Riscând o dată în plus, am scos Gheara din nou și l-am atins cu ea. Era la fel de palidă ca și prima oară când o cercetasem în acea seară, iar Jonas nu s-a simțit mai bine; dar încetul cu încetul am reușit să-l liniștesc. Într-un târziu, mult după ce tăcerea se așternuse în încăpere, ne-am întins ca să dormim.

Când m-am trezit, lămpile chioare ardeau din nou, deși simțeam, nu știu cum, că afară era încă noapte, sau cel puțin abia se iviseră zorii.

Jonas zăcea lângă mine, dormind. În tunica lui am zărit o ruptură lungă și arsura cu care-l însemnase lumina albastră.

Amintindu-mi de mâna retezată a omului-maimuță, m-am asigurat că nu ne vede nimeni și am început să plimb Gheara peste arsură.

În lumină, gema strălucea mai tare decât cu o seară înainte; și, cu toate că cicatricea neagră n-a dispărut cu totul, părea să se fi îngustat, iar carnea din jurul ei era mai puțin inflamată. Ca să ajung la capătul de jos al răni, am ridicat ușor țesătura. Mi-am vârât mâna dedesubt și am auzit un clinchet ușor; gema atinsese ceva de metal. Ridicând și mai mult tunica, am văzut că pielea prietenului meu se sfârșea la fel de brusc precum se sfârșește iarba în jurul locului pe care stă un bolovan mare, iar de acolo se continua cu argint lucitor.

Primul gând care mi-a trecut prin minte a fost că avea armură; dar curând am văzut că nu era câtuși de puțin vorba de armură. Ci mai curând că acolo unde trebuia să fie carne era metal, același metal din care îi era făcută și mâna dreaptă. Până unde se întindea metalul ăsta nu mi-am putut da seama, și m-am ferit să-i ating picioarele, de teamă să nu-l trezesc.

Am ascuns Gheara și m-am ridicat. Voiam să fiu singur, doar cu gândurile mele, așa că m-am îndepărtat de Jonas și m-am dus spre mijlocul încăperii. Spațiul acela mi se părușe ciudat și cu o zi înainte, când toată lumea fusese trează și prinsă de grijile fiecărei zile. Acum părea și mai ciudat, o încăpere ca vai de lume, neregulată, zdrențuită de tot felul de unghere, strivită sub tavanul prea jos. Sperând că puțină mișcare îmi va pune mintea la treabă (așa cum se întâmplă adesea), am hotărât să măsoar încăperea în lung și-n lat, pășind ușor ca să nu-i trezesc pe ceilalți.

Abia dacă făcusem patruzeci de pași, când am zărit un obiect ce părea să nu-și aibă locul în acea adunătură de zdrențăroși și saltele de pânză jengoase. Era o eșarfă femeiască, dintr-o țesătură bogată, moale, de culoarea piersicii. Mi-e cu neputință să descriu a ce mirosea, un miros care nu era nici de floare și nici de fruct din cele ce cresc pe Urth, dar era minunat.

Am împăturit acest obiect nemaipomenit, cu gândul să-l pun în sabretaș, și tocmai atunci am auzit o voce de copil spunând:

— E ghinion. Ghinion îngrozitor. Nu știi?

Uitându-mă în jur, apoi în jos, am văzut o copiliță cu față palidă și ochi strălucitori, negri ca miezul nopții, ce păreau prea mari pentru acel chip.

— Ce anume e ghinion, domniță? am întrebat-o eu.

— Să păstrezi lucruri găsite. Or să se întoarcă după ele mai târziu. De ce porți hainele astea negre?

— Sunt fuliginoase, un negru mai întunecat decât negrul. Dă-mi mâna, să-ți arăt. Vezi cum pare să dispară când trec marginea mantiei peste ea?

Căpșorul ei, care, deși mic, tot părea prea mare pentru umerii ce-l purtau, s-a înclinat solemn.

— Groparii poartă negru. Tu îngropi oameni? Când navigatorul a fost îngropat, au venit furgoane negre și oameni în haine negre mergeau alături. Ai văzut vreodată o asemenea înmormântare?

M-am lăsat pe vine, ca să văd mai îndeaproape fețișoara aceea solemnă.

— Nimeni nu poartă fuligin la funeralii, domniță, pentru că s-ar teme să nu fie luat drept un membru al gildei mele, ceea ce ar însemna o blasfemie la adresa morților — de cele mai multe ori. Acum, eșarfa asta. Vezi ce drăguță e? Vrei să spui că-i un lucru găsit?

Copila a încuviințat din cap.

— Biciurile le lasă aici, și trebuie să le împingi afară, pe sub ușă. Pentru că or să se-ntoarcă să și le ia înapoi.

Ochii ei nu-i mai aținteau pe-ai mei, ci se uitau la cicatricea ce-mi brăzda obrazul drept.

Mi-am atins cicatricea.

— Astea-s biciurile? Cele care mi-au făcut asta? Cine-s? Am văzut un chip verde.

— Și eu. Râse și râsetul ei părea clinchet de clopoței. Credeam c-or să mă mănânce.

— Nu-mi pari înspăimântată.

— Mama zice că lucrurile pe care le vezi în întuneric nu-nseamnă nimic — aproape de fiecare dată sunt altfel. Doar biciurile fac rău, iar ea m-a ținut ascunsă în spatele ei, între ea și zid. Prietenul tău se trezește. De ce faci mutra asta caraghioasă?

(Îmi aminteam că râdeam cu alți oameni; trei tineri și două femei de vârsta mea. Guibert mi-a dat un bici cu un mâner greu și șfichiu din cupru împletit. Lollian pregătea pasărea de foc, pe care avea s-o rotească legată de-o coardă lungă.)

— *Severian!* Jonas mă striga, și m-am repezit spre el. Mă bucur că ești aici, a zis când m-am ghemuit lângă el. Am... crezut că ai plecat.

— N-aş prea avea cum face asta, ți-amintești doar.

— Da. Îmi amintesc acum. Știi cum se numește locul ăsta, Severian? Mi-au spus ieri. Este antecamera. Văd că știai.

— Ba nu.

— Ai dat din cap.

— Mi-am amintit numele când l-ai rostit și am știut că într-adevăr acesta este. Eu... Thecla a fost aici, cred. Ea nu l-a considerat niciodată ca pe un loc ciudat pentru o închi-soare, poate pentru că a fost singurul loc pe care l-a văzut înainte să fie dusă în turnul nostru, dar mie mi se pare ciudat. Niște celule individuale sau măcar câteva camere separate mi s-ar părea mult mai practice. Poate am prejudecăți.

Jonas s-a împins în sus, sprijinindu-se cu spatele de pere-te. Pielea lui oacheșă pălise și s-a acoperit de broboane de sudoare când el mi-a spus:

— Oare nu-ți poți da seama cum a apărut locul ăsta? Uită-te în jur.

Am făcut întocmai, nevăzând nimic mai mult decât văzusem înainte: încăperea rășchirată, lămpile chioare.

— Aici a fost un apartament — probabil mai multe apar-tamente. Pereții au fost dărâmați și peste vechile pardoseli s-a pus una nouă. Sunt sigur că tavanul e fals — așa numeam noi pe vremuri asemenea tavane. Dacă ridici o tăblie din ace-lea, o să vezi deasupra structura originală.

M-am ridicat și am făcut încercarea; dar cu toate că am atins cu vârfurile degetelor tăbliile pătrate, nu eram într-atât de înalt să le pot și împinge în sus. Copilița, care ne privise de la vreo zece pași depărtare și fără îndoială ascultase fiecare cuvânt, a zis:

— Ridică-mă și-o să împing eu.

A alergat spre noi. Am prins-o în brațe și, ținând-o de mijloc, am înălțat-o cât ai clipi până deasupra capului meu. Preț de câteva secunde, micile ei brațe s-au chinuit cu pătratul de deasupra. Apoi acesta s-a ridicat, scuturând asupra noastră o ploaie de colb. Dincolo de el am văzut o rețea de bare subțiri de metal și printre ele un tavan boltit, cu multe frize și o pictură murală cu nori și păsări, care se scorojea. Brațele fetei au obosit, tăblia a căzut la locul ei, împrăștiind și mai mult colb, și n-am mai putut vedea nimic.

După ce-am pus-o pe copilă jos, m-am reîntors la Jonas.

— Ai dreptate. Deasupra tavanului ăstuia e unul vechi, pentru o încăpere mult mai mică decât aceasta. Cum de-ai știut?

— Păi, am vorbit cu oamenii. Ieri. Și-a ridicat mâinile, cea de oțel și cea de carne, și a părut să-și frece fața cu amândouă. Fă-o pe copilă să plece de-aici.

I-am spus fetei să se ducă la mama ei, deși cred că n-a făcut decât să traverseze încăperea și să se furișeze înapoi pe lângă perete, până aproape de noi, ca să tragă cu urechea.

— Mă simt ca și când tocmai mă trezesc din somn, a zis Jonas. Parcă ieri am spus că mă temeam că o să-nnebunesc. Dar probabil că îmi revine mintea la cap, ceea ce e la fel de rău, poate chiar mai rău.

Până în clipa aceea, șezuse în capul oaselor, pe salteaua de pânză pe care dormise. Acum s-a trântit cu spatele de perete și a rămas așa cum ar ședea un cadavru lipit cu spatele de-un copac — mi-a fost dat să văd unul de atunci încolo.

— Obişnuiam să citesc, atunci când eram pe navă. Odată am citit o carte de istorie. Nu cred că ai habar de ea. Au trecut atâtea milenii de-atunci.

— Nici eu nu cred.

— Atât de diferită de lumea de-aici, şi totuşi foarte asemănătoare. Obiceiuri mărunte ciudate, maniere ciudate... unele câtuşi de puţin mărunte. Instituţii ciudate. Am cerut de la navă încă o carte, şi ea mi-a dat alta.

Încă transpira şi mi s-a părut că mintea lui era în altă parte. Am luat peticul de flanelă pe care îl duceam cu mine ca să şterg tăişul spadei, şi i-am tamponat fruntea.

— Cârmuitori din tată-n fiu, supuşi din tată-n fiu, şi tot felul de oficialităţi bizare. Lăncieri cu mustăţi albe, lungi.

Preţ de-o clipă, pe chipul lui a apărut năluca vechiului său zâmbet plin de umor.

— Cavalerul Alb alunecă în jos pe vătrai. Îşi ţine cu greu echilibrul, după cum i-a şi spus caietul de însemnări al Regelui.

În capătul îndepărtat al încăperii s-a iscat agitaţie. Prizonierii care dormiseră până atunci sau stătuseră liniştiţi de vorbă în grupuri mici se ridicau acum şi se-ndreptau într-acolo. Lui Jonas i-a făcut impresia că şi eu vreau să mă duc, drept care m-a prins de umăr cu mâna stângă; o mână lipsită de vlagă, parcă era a unei femei.

— Nimic n-a început astfel.

Vocea lui tremurătoare a căpătat deodată intensitate:

— Severian, regele era ales pe Câmpul lui Marte. Conţii erau numiţi de rege. Epoca aceea se numea evul întunecat. Un baron era doar un libert din Lombardia.

Copilița pe care o ridicasem până în tavan a apărut ca din senin și ne-a strigat:

— Se dă de mâncare. Nu veniți și voi?

Așa că m-am ridicat și am zis:

— Aduc eu ceva. Poate o să te facă să te simți mai bine.

— S-a învechit. A durat prea mult.

Îndreptându-mă spre gloată, l-am auzit spunând:

— Oamenii nu știau.

Prizonierii se întorceau cu niște pâinici în îndoitura brațului. Când am ajuns și eu la ușă, nu mai era atâta buluceală, astfel că am văzut că ușile stăteau deschise. Dincolo de ele, în coridor, un servitor purtând o mitră din voal alb scrobit servea dintr-un cărucior de argint. Prizonierii părăseau antecamera și dădeau ocol acestui om. M-am luat după ei, simțind pentru o clipă că am fost eliberat.

Dar amăgirea s-a risipit curând. La ambele capete ale coridorului stăteau de pază hastariiii, și alți doi își încrucișaseră armele în dreptul ușii care ducea la Fântâna Clopotelor Verzi.

Cineva mi-a atins brațul și, când m-am răsucit, am văzut-o pe Nicarete, cea cu părul alb.

— Trebuie să iei ceva, mi-a spus ea. Dacă nu pentru tine, măcar pentru prietenul tău. Niciodată n-aduc destul.

Am dat din cap și, întinzându-mă peste capetele câtorva din fața mea, am reușit să iau două pâinici lipicioase.

— De câte ori aduc mâncare?

— De două ori pe zi. Ieri ați sosit chiar după a doua masă. Fiecare încearcă să nu ia prea mult, dar niciodată nu e destulă mâncare.

— Astea-s patiserii, am zis eu.

Vârfurile degetelor mi-erau acoperite cu glazură de zahăr aromată cu lămâie, nucșoară și șofran.

Bătrâna a încuviințat din cap.

— Așa-s întotdeauna, deși în fiecare zi sunt altfel. În ibricul ăla e cafea, și pe raftul de jos al căruciorului sunt cești. Celor mai mulți dintre cei închiși aici nu le place și nu beau așa ceva. Cred că sunt câțiva care nici nu știu ce-i aia cafea.

Nu mai rămăsese nici o pâinică și ultimii prizonieri, în afară de Nicarete și de mine, s-au întors în încăperea scundă. Eu am luat o ceașcă de pe raftul de jos și am umplut-o. Cafeaua era foarte tare și fierbinte, fără pic de lapte și îndulcită până la greață cu ceea ce-mi părea a fi miere de cimbriu.

— N-o bei?

— I-o duc lui Jonas. Or să zică ăștia ceva dacă iau cana?

— Mă-ndoiesc, a răspuns Nicarete, dar în același timp a răsucit capul în direcția soldaților.

Își țineau lăncile în față, semn că erau în gardă, și focurile din vârful lăncilor ardeau cu mai multă strălucire. M-am întors cu Nicarete în antecameră, iar ușile s-au închis în urma noastră.

I-am amintit lui Nicarete că-mi spusese cu o zi înainte că se găsea aici din proprie voință, și am întrebat-o dacă știa de ce prizonierii erau hrăniți cu asemenea patiserii și cafea din sud.

— Știi și singur, a zis ea. O aud în vocea ta.

— Nu. Dar cred că Jonas știe.

— Poate. Motivul e că această închisoare n-ar trebui să fie închisoare. Demult de tot — cred că înaintea domniei lui

Ymar — obiceiul era ca Autocratul însuși să judece pe oricine era acuzat de o fărădelege comisă între hotarele Casei Absolute. Pesemne autocrații socoteau că, dacă ascultau mărturiile împricinaților, vor ghici comploturile ce se urzeau împotriva lor. Ori poate că doar sperau ca, judecându-i cu dreptate pe cei din anturajul lor, să demaște ura și să descurajeze gelozia. Cazurile importante erau imediat judecate, dar cei care comiteau fărădelegi mărunte erau trimiși aici, să aștepte...

Ușile, care abia se închiseseră, s-au deschis din nou. Un bărbat mărunțel, zdrențaros și știrb a fost împins înăuntru. A căzut răstignit pe podea, apoi s-a ridicat și s-a aruncat la picioarele mele. Era Hethor.

Întocmai cum se întâmplase când ajunsesem cu Jonas acolo, prizonierii s-au strâns cu mic, cu mare în jurul lui, ridicându-l și potopindu-l cu întrebări. Întâi Nicarete, apoi și Lomer i-au făcut să se retragă și i-au cerut lui Hethor să-și spună numele. Strângându-și la piept căciula (văzându-l, mi-am amintit deodată de acea dimineață în care mă găsisem în apropiere de Crucea lui Ctesiphon, unde făcusem popas), Hethor a răspuns:

— Sunt sclavul stăpânului meu, mult-umblatul, de hărți s-s-ătulul Hethor sunt eu, de colb sufocat și de două ori părăsit...

Și cât a spus acestea, s-a uitat la mine tot timpul, cu ochi luminoși, tulburați, parcă era un șobolan din aceia fără blană, de-ai lui Chatelaine Lelia, șobolani care, când băteau din palme, alergau în cerc și-și mușcau propriile cozi.

Eram atât de dezgustat de înfățișarea lui și atât de îngrijorat din pricina lui Jonas, încât i-am întors spatele fără să mai stau pe gânduri și m-am îndreptat spre culcușul nostru. Când m-am așezat, încă îmi stăruia în fața ochilor imaginea unui șobolan tremurător, cu carnea cenușie; apoi, ca și când singură și-a amintit că nu era altceva decât o imagine furată dintre amintirile moarte ale Theclei, a dispărut din mintea mea, asemenea peștelui Domninei.

— S-a întâmplat ceva? a întrebat Jonas.

Parcă îi mai reveniseră puterile.

— Nu-mi dau pace niște gânduri.

— Ceea ce nu-i prea bine pentru un torționar, dar mă bucur că-mi ești alături.

I-am pus pâinile dulci în poală și cana lângă mână.

— Cafea de oraș — n-are piper. Așa-ți place?

A încuviințat din cap, a luat ceașca și a sorbit din ea.

— Tu nu bei?

— Eu am băut-o pe-a mea acolo. Mănâncă pâinea, e foarte bună.

A mușcat dintr-una.

— Trebuie să-mi descarc cuiva sufletul, așa că tu trebuie să fii acela, cu toate că, după ce voi fi terminat, o să crezi despre mine că-s un monstru. Și tu ești un monstru, știi asta, prietene Severian? Un monstru, pentru că ți-ai ales drept profesie ceea ce majoritatea oamenilor fac doar ca hobby.

— Ești peticit cu metal, am zis eu. Nu-i doar mâna ta. Știu asta de ceva vreme, prietene monstru Jonas. Acuma mănâncă-ți pâinea și bea-ți cafeaua. Cred că vor trece vreo opt ronduri până ne vom hrăni din nou.

— Ne-am prăbușit. Trecuse atâta vreme pe Urth, încât nu mai exista nici un port, nici un doc. Apoi mi-am pierdut mâna și fața. Tovarășii mei de pe navă m-au cârpit cât au putut de bine, dar nu mai existau piese de schimb, doar material biologic.

Cu mâna de oțel — pe care eu o crezusem întotdeauna a fi doar ceva mai mult decât un cârlig — și-a apucat mâna de mușchi și oase, cu aerul unui om care ridică un gunoi, ca să-l arunce.

— Ai febră. Te-a rănit biciul, dar o să te faci bine și-o să ieșim de-aici și-o s-o găsim pe Jolenta.

Jonas a încuviințat din cap.

— Îți amintești că, atunci când ne-am apropiat de capătul Porții Îndurătoare, în toată harababura aia de-acolo, ea și-a întors capul și soarele a lucit pe-un obraz al ei?

Într-adevăr, i-am spus eu.

— N-am iubit niciodată înainte, niciodată de când s-a risipit echipajul nostru.

— Dacă nu mai poți mânca, ar trebui să te odihnești acum.

— Severian! M-a prins de umăr, așa cum mai făcuse și înainte, dar de data asta cu mâna de oțel; parcă era o menghină, atât era de puternică. Trebuie să stai de vorbă cu mine. Nu mai pot îndura încâlceala din propriile mele gânduri.

O vreme am vorbit despre orice-mi trecea prin cap, fără să primesc nici un răspuns. Apoi mi-am amintit de Thecla, care adeseori se chinuise în același fel, iar eu îi citeam. Am scos cărțulia ei cafenie și-am deschis-o la întâmplare.

XVII

Povestea învățăcelului și a fiului său

Partea I

Fortăreața magicienilor

Odată demult, la marginea mării nețărmurite, se găsea un oraș de turnuri palide. Aici sălășluiau înțelepții. Orașul avea o lege și un blestem. Legea suna astfel: pentru toți sălășluidorii lui, viața avea doar două drumuri — fie creșteau și rămâneau să viețuiască printre înțelepți și umblau purtând capișoane în miriade de culori, fie părăseau orașul și se pierdeau în lumea neprietenoasă.

Unul dintre locuitorii orașului studiase multă vreme toată magia cunoscută în oraș, ceea ce însemna cam toată magia cunoscută în lume. Crescuse și acum se apropia de vârsta la care trebuia să-și aleagă drumul în viață. În toiul verii, când florile cu petale galbene și nepăsătoare creșteau până și pe pereții întunecați ce se înălțau deasupra mării, tânărul s-a dus

la unul dintre înțelepți, care nici nu se mai știa de când își umbrea chipul cu miriadele de culori și de mult era dascălul acestui învățăcel pentru care venise vremea alegerii. Și învățăcelul i-a spus:

— Cum aş putea — tocmai eu, care nu știu nimic — să-mi găsesc locul printre înțelepții orașului? Căci în toate zilele ce le am de trăit eu vreau să studiez descântece care *nu* sunt sacre, nicidecum să plec în lumea neprietenoasă, unde să mă spetesc și să-mi fac griji pentru pâinea de zi cu zi.

Atunci bătrânul a râs și a spus:

— Îți amintești că, pe vremea când nu erai decât un băietan, te-am învățat cum să plămădim fii din materia vise-lor? Cât de priceput erai în acele zile, pe toți îi întreceai! Te du acum și plămădește un fiu, iar eu îl voi arăta purtătorilor de capișoane și tu vei fi asemenea nouă.

Dar învățăcelul a spus:

— Anotimpul următor. Să mai treacă un anotimp și-o să fac tot ce mă sfătuiești să fac.

A venit toamna și sicomorii orașului de turnuri palide, pe care zidurile sale înalte îi fereau de vânturile mării, își scuturau frunzele aurii precum aurul făurit de stăpânii orașului. Gâștele sălbate de mare se revărsau în zbor printre turnurile palide, urmate de vulturii-pescari și de zăgani. Atunci bătrânul a trimis din nou după tânărul ce-i fusese învățăcel și i-a spus:

— Acum a sosit cu adevărat vremea să plămădești pentru tine o creație din vise, așa cum ți-am spus să faci. Pentru că purtătorii de capișoane au început să fie nerăbdători. În afară

de noi, tu ești cel mai în vârstă din oraș, și dacă nu treci la treabă acum, se prea poate ca înainte de venirea iernii să te alunge de-aici.

Dar învățăcelul a răspuns:

— Încă mai am de învățat, pentru a dobândi ceea ce caut. Nu poți să mă protejezi încă un anotimp?

Și bătrânul ce-i era dascăl s-a gândit la frumusețea copacilor care-i încântau ochii de atâta amar de ani, asemenea mădularelor albe ale femeilor.

Și a venit vremea ca toamna aurie să se sfârșească, și Iarna a pătruns cu pași mari în țară, dinspre orașul său înghețat, unde soarele se rostogolește de-a lungul tivului lumii, asemenea unei mingi de beteală aurită, iar focurile ce curg între stele și Urth încing cerul. Atingerea sa a preschimbat valurile în oțel, iar orașul magicienilor i-a urat bun sosit, atârând pancarte de gheață de balcoanele sale și înălțând acoperișurile cu tuțudane de zăpadă. Bătrânul l-a chemat din nou la sine pe învățăcel, iar acesta i-a dat același răspuns.

Primăvara a venit și, odată cu ea, bucuria întregii naturi, dar în acea primăvară orașul era sub un vâl negru; iar ura și scârba față de propriile puteri — care roade ca un vierme inima — i-au cuprins pe magicieni. Pentru că orașul avea o singură lege și un singur blestem, și dacă legea era stăpână tot anul, blestemul devenea stăpân primăvara. Primăvara, cele mai frumoase fecioare ale orașului, fiicele magicienilor, erau înveșmântate în verde; și, în vreme ce vânturile blânde ale primăverii se jucau șturlubatrice în pletele lor bălaie, ele treceau desculțe prin portalul orașului, urmau poteca îngustă

ce ducea la cheu și se urcau la bordul corabiei cu pânze negre care le aștepta. Și din pricina părului lor bălai și a veșmintelor din fai verde, și pentru că magicienilor li se părea că erau culese asemenea grânelor, fecioarele primiseră numele de Fecioarele-Grâne.

Când bărbatul care de multă vreme era învățăcelul bătrânului dar încă nu purta capișon a auzit tânguiri și bocetele și, uitându-se pe fereastră, a văzut fecioarele mergând în șir, a lăsat deoparte cărțile și a început să deseneze niște siluete cum nici un om nu văzuse vreodată și să scrie în multe graiuri din cele deprinse de-a lungul timpului de la maestrul său.

Partea a II-a Întruparea eroului

Zi după zi a trudit el. Când apărea la fereastră prima rază a zilei, penelul său nu se oprise de ore întregi; iar când luna își rătăcea spinarea cocârjată printre turnurile palide, lampa lui strălucea. La început i-a părut lui că toată arta ce-o deprinsese de la maestrul său de atâta vreme îl părăsise, căci de la prima rază a zilei și până la răsăritul lunii stătea singur în odăile lui, în compania doar a fluturului de noapte care bătea uneori din aripi pentru a etala amprenta Morții la flacăra neînfricată a lumânării lui.

Apoi, când i se întâmpla să picotească deasupra mesei, în visele sale se strecura cineva; și el, știind cine era acel cineva,

îi ura bun venit, cu toate că visele zburau și iute alunecau în uitare.

Și-a continuat munca și ceea ce se străduia el să creeze se strângea în jurul său la fel cum se strânge fumul în jurul lemnelor azvârlite în focul aproape stins. Uneori (mai cu seamă când începea lucrul foarte devreme dimineața ori îl continua până foarte târziu, și când, în sfârșit, își punea alături ustensilele artei sale și se întindea pe patul îngust de care aveau parte cei care încă nu câștigaseră capişonul multicolor) auzea, întotdeauna în altă încăpere, pașii omului căruia nădăjduia să-i dea viață.

Cu timpul, aceste manifestări, la început rare și, într-adevăr, limitate aproape în întregime la acele nopți când tunetul bubuia printre turnurile palide, au devenit ceva obișnuit și erau semne neîndoioase ale prezenței celuiilalt: o carte pe care n-o scosese de zeci de ani din raft zăcea lângă un scaun; ferestre și uși care se deschideau, pasămite, de la sine; un străvechi alfange, care timp de ani de zile fusese un simplu ornament, prin nimic mai ucigător decât un desen trompe l'oeil, era acum curățat de negreală, lustruit și bine ascuțit.

Într-o după-amiază aurie, când vântul juca jocurile inocente ale copilăriei cu sicomorii proaspăt înmuguriți, a auzit un ciocănit în ușa odăii lui de lucru. Neîndrăznind să se răsucească spre ușă, nici să trădeze în tonul vocii chiar și o fărâmă din ceea ce simțea, și nici măcar să se întrerupă din muncă, a strigat: „Intră!”

Așa cum se deschid ușile la miezul nopții, cu toate că nici o ființă vie nu se mișcă prin preajmă, așa a început și această

ușă să se deschidă încet, cât de-un fir de păr odată. Dar pe măsură ce se mișca, prindea parcă putere, încât atunci când s-a deschis (și-a spus el, judecând după sunet) destul ca o mână să se poată strecura în odaie, adierea jucăușă ce pătrunsesse prin fereastră a părut să-i însuflețească inima lemnoasă. Și după ce s-a mai deschis — și-a spus el din nou — încă și mai larg, cât să facă loc unui ilot sfios cu o tavă în mâini, deodată a părut că o furtună marină o prinsese în ghearele sale și o izbise de perete. Apoi a auzit pași în spatele său — iuți, hotărâți — și o voce tânără, respectuoasă, dar adâncă, precum vocea primei bărbății, i s-a adresat spunând:

— Tată, nu-mi place câtuși de puțin să te necăjesc atunci când ești aplecat asupra artei tale. Dar inima mea este adânc tulburată de zile întregi și te implor, pentru dragostea ce mi-o porți, să mă ierți că am intrat nechemat și să-mi dai sfaturi pentru frământările mele.

Atunci învățăcelul și-a luat inima-n dinți, s-a răsucit în scaun și a văzut în fața lui un tânăr, 'nalt de stat, lat în umeri și vânos. Gura lui hotărâtă trăda voință, ochii strălucitori — înțelepciune și cunoaștere, chipul — temeritate. Pe fruntea lui era așezată acea coroană pe care nu orice ochi o poate vedea, dar pe care o pot vedea până și orbii; coroana fără de preț ce-i atrage pe temerari spre aventuri eroice și dă curaj celor slabi de înger. Atunci învățăcelul a spus:

— Fiul meu, nu te teme că mă rupi de la ale mele, nici acum, nici altă dată, căci nu există nimic sub Bolta Cerească mai drag ochilor mei decât chipul tău. Ce anume te frământă?

— Tată, a zis tânărul, în fiecare noapte, de multe nopți încoace, somnul meu a fost sfâșiat de țipete de femei și adesea am văzut — asemenea unui șarpe verde ademenit de sunurile unui fluier — o coloană de verde furișându-se în josul stâncii de sub orașul nostru, până pe cheu. Și uneori, în vis, mi se îngăduie să mă apropiu, și atunci văd că toate cele care merg în acea coloană sunt femei frumoase și toate plâng și țipă și se poticnesc mergând, încât îmi închipui despre ele că sunt un lan de grâne tinere bătute de-un vânt tânguitor. Care-i tâlcul acestui vis?

— Fiul meu, a spus învățăcelul, a venit vremea când trebuie să-ți spun ce am ținut ascuns de tine până acum, de teamă că în nechibzuința tinereții tale ai putea să te avâți prea departe înainte să fi sosit clipa potrivită. Află dar că acest oraș este asuprit de un căpcăun care în fiecare an cere să i se aducă cele mai frumoase fiice ale orașului, întocmai cum ai văzut în vis.

La acestea, ochii tânărului au scăpărat, iar el a întrebat:

— Cine e căpcăunul acesta și ce formă are, și unde sălășluiește?

— Numele nimeni nu i-l cunoaște, căci nici un om nu se poate apropia prea mult de el. Forma lui este aceea de navis caput, ceea ce înseamnă că oamenilor el le apare ca o navă ce are pe punte — de fapt umerii lui — un castel, care îi este capul, și în acest castel un singur ochi. Dar trupul lui înoată în apele adânci alături de calcan și rechin, cu brațe mai lungi decât orice catarg, și picioare asemenea unor piloni ce se înalță drepti de pe fundul mării. Sălașul lui e o insulă, spre

soare-apune, unde un canal cu multe coturi și șerpuiiri, care se tot bifurcă și iar se bifurcă, ajunge până în inima insulei. Pe această insulă — după cum spun legendele pe care le-am învățat — sunt obligate să trăiască Fecioarele-Grâne; și acolo stă el ancorat, în mijlocul lor, întorcându-și ochiul de la dreapta la stânga, pentru a le privi în deznădejdea lor.

Partea a III-a Întâlnirea cu prințesa

A plecat atunci tânărul și a strâns în jurul său alți tineri ai orașului magicienilor, care să-i alcătuiască echipajul, și de la cei care purtau capișoanele colorate a primit o corabie solidă, și cât a fost vara de lungă el și tinerii pe care-i alesese au blindat-o și au montat pe laturile ei cea mai puternică artilerie născocită la acea dată, și au exersat de-o sută de ori cum se înalță și se coboară pânzele și cum se armează și se trage cu tunurile, până când corabia s-a supus voinței lor asemenea unei iepe pursânge care ascultă de căpăstru. De mila pe care-o simțeau pentru Fecioarele-Grâne, au botezat corabia *Țara Virginelor*.

În sfârșit, când frunzele aurii au prins să se scuture din sicomori (așa cum aurul făurit de magicieni cade, în cele din urmă, din mâinile oamenilor), și găștele de mare cu penajul cenușiu au împânzit văzduhul printre turnurile palide ale orașului, iar zăgani și vulturii-pescari le urmau țipând, tinerii au ridicat pânzele și au pornit la drum. Până la insula

căpcăunului au trecut prin multe peripeții care nu-și au locul aici; dar la capătul acelor aventuri, marinarii de veghe au văzut în fața lor un uscat cu dealuri roșiatice stropite cu verde; și când și-au dus mâna streășină la ochi, să vadă mai bine, punctele verzi au început să se mărească tot mai mult. Atunci tânărul pe care învățăcelul îl întrupase din vise a știut fără urmă de îndoială că aceea era insula căpcăunului și că Fecioarele-Grâne se grăbeau spre țărm, ca să-i vadă corabia.

Au pregătit ei dară tunurile cele mari și au înălțat flămarile orașului magicienilor, care sunt toate galbene cu negru. S-au apropiat din ce în ce mai mult, până când, temându-se să nu se înnămolească, au întors corabia și au înaintat de-a lungul coastei. Fecioarele-Grâne îi urmau și tot mai multe surate de-ale lor li se alăturau, până ce au acoperit uscatul, asemenea grânelor. Dar tânărul nu uitase ce i se spusese: căpcăunul trăia printre Fecioarele-Grâne.

După ce au navigat ei astfel o jumătate de zi, la un moment dat au ocolit un promontoriu și au văzut coasta isprăvindu-se brusc într-un canal adânc al cărui capăt nu se zărea, dar care șerpuia printre dealurile mici ale ținutului, pierind din vedere. La gura acestui canal se găsea o cupolă de marmură albă, înconjurată de grădini, și aici tânărul a dat poruncă fărtaților săi să arunce ancora și a coborât pe țărm.

Abia a apucat să pună piciorul pe pământul insulei, că în întâmpinarea lui a venit o femeie de o mare frumusețe, cu pielea măslinie, părul negru și ochi luminoși. El a făcut o plecăciune în fața ei, spunând:

— Prințesă ori Regină, văd că nu ești una din Fecioarele-Grâne. Veșmintele lor sunt verzi; al Domniei Tale are culoarea nisipului. Dar și dacă ai purta un veșmânt verde, tot te-aș deosebi, pentru că ochii Domniei Tale nu sunt triști, iar lumina ce sclipește în ei nu este de pe Urth.

— Adevăr grăiești, a spus prințesa. Căci eu sunt Noctua, fiica Noptii și a celui pe care ai venit să-l răpui.

— Atunci nu putem fi prieteni, Noctua, a zis tânărul. Dar să nu fim nici dușmani.

Căci, deși nu știa de ce anume, fiind plămădit din materia viselor, se simțea atras de ea; iar ea, ai cărei ochi purtau lumina stelară, se simțea atrasă de el.

Auzindu-i vorbele, prințesa și-a desfăcut brațele și a rostit:

— Află, dar, că tatăl meu a luat-o pe mama cu de-a sila, iar pe mine mă ține împotriva voinței mele aici, și mi-aș pierde iute mințile de n-ar veni mama la sfârșitul fiecărei zile. Dacă nu vezi tristețe în ochii mei este pentru că tristețea îmi stă în inimă. Ca să mă eliberez, sunt gata să te sfătuiesc ce și cum să faceți să-l atacați pe tatăl meu și să învingeți.

Toți tinerii din orașul magicienilor au tăcut la aceste vorbe și s-au apropiat să asculte.

— Întâi trebuie să înțelegeți că pe această insulă cursurile apelor sunt atât de întortocheate și șerpuite încât nu pot fi desenate pe hartă. Nu puteți folosi pânzele când le veți străbate, dar va trebui să aprindeți focul în cuptoare cu cât veți înainta.

— De-asta nu mă tem, a spus tânărul întrupat din vise. O jumătate de codru a fost retezată pentru a ne umple magaziile, și roțile acelea mari pe care le vezi vor străbate apele acestea cu o călcătură de uriaș.

Dar prințesa a fost scuturată de-un fior și a spus:

— Ah, nu vorbi de uriași, pentru că nu știi ce spui. Multe corăbii au venit așa cum ați venit și voi, pân-au albit de tigve fundurile nămolose ale acestor canale nesfârșite. Căci este obiceiul tatălui meu să-i lase să rătăcească printre ostroave și strâmtori până ce-și ard toate lemnele — oricât ar avea de multe — și apoi îi atacă în timpul nopții, când îi poate vedea după lucirea focurilor lor muribunde, iar ei nu-l văd, și-i răpune.

Cu inima tulburată dintr-odată, tânărul întrupat din vise a spus:

— Îl vom găsi, așa cum am jurat că vom face, dar nu există nici o cale prin care să putem scăpa de soarta celorlalți?

La aceasta, prințesei i s-a făcut milă de el, căci toți cei care au în ei plămada viselor par frumoși, cel puțin în ochii fetelor Noptii, iar el era cel mai frumos dintre toți. Astfel că ea a spus:

— Ca să-l găsești pe tatăl meu înainte să ardă ultimul lemn pe care-l aveți, trebuie să cauți cea mai întunecată apă, căci pe unde trece el trupul lui uriaș stârnește un noroi urât mirositor, și căutând noroiul îl vei găsi pe el. Dar în fiecare zi trebuie să începi căutarea în zori, și să te oprești la prânz; căci altfel vei da peste el în amurg, și va fi vai și-amar de voi.

— Pentru acest sfat mi-aş fi dat viaţa, a spus tânărul, şi toţi fărtaşii săi care coborâseră pe ţărm împreună cu el au început să chiuie de bucurie. Căci acum fără doar şi poate îi vom veni de hac căpcăunului.

Dar chipul solemn al prinţesei a devenit şi mai grav, iar ea a spus:

— Nu, câtuşi de puţin „fără doar şi poate”, pentru că este un potrivnic primejdios în orice luptă pe mare. Dar eu ştiu o stratagemă care s-ar putea să vă ajute. Ziceai că ai venit cu provizii îndestulătoare. Aveţi smoală, să vă călăfătuiţi corabia dacă va lua apă?

— Butoaie din belşug, a răspuns tânărul.

— Atunci, când vă veţi bate, aşezaţi-vă în aşa fel încât vântul să sufle dinspre voi spre el. Şi când lupta se încinge — ceea ce se va întâmpla curând după ce veţi fi început —, pune-i pe oamenii tăi să toarne smoală în cuptoare. Nu pot făgădui că vă va aduce victoria, dar vă va ajuta mult.

Auzind-o, tinerii i-au mulţumit peste poate, iar Fecioarele-Grâne, care stătuseră sfioase în preajmă cât au vorbit unul cu altul tânărul întrupat din vise şi fiica Noptii, au chiuit aşa cum numai fecioarele ştiu să chiuie, un chiuit nu neapărat puternic, dar plin de bucurie.

Apoi tinerii s-au pregătit de plecare, aprinzând focurile în marile cuptoare din pântecul corabiei, până s-a ivit spectrul alb care împinge corăbiile bune înainte, oricum ar bate vântul. Şi prinţesa i-a condus cu privirea de pe mal, dându-le binecuvântarea ei.

Dar când marile roți au început să se-nvârtă, atât de încet la început încât păreau să stea pe loc, prințesa l-a strigat pe tânărul întrupat din vise să vină la parapet și i-a spus:

— Poate o să-l găsiți pe tatăl meu. Dacă-l veți găsi, poate că o să-l învingeți, dovedindu-vă astfel mai dibaci decât el. Dar chiar și așa, veți avea mult de furcă să vă găsiți drumul înapoi spre mare, căci canalele insulei ăsteia sunt măiestrit croite. Există însă o cale. De la mâna dreaptă a tatălui meu trebuie să retezi vârful primului deget. Pe el vei vedea întrețesute o mie de linii. Să nu te descurajezi, ci să le observi cu atenție; căci este harta pe care a urmat-o când a alcătuit plasa canalelor, și pe care trebuie mereu s-o aibă cu sine.

Partea a IV-a Bătălia cu căpcăunul

Spre uscat și-au întors cârma și curând, așa cum le spusese prințesa, canalul s-a împărțit în două și iar în două, până ce au ajuns să fie o mie de brațe de canale și zece mii de insulițe. Când umbra catargului principal a rămas doar cât o pălărie de mare, tânărul întrupat din vise a poruncit să fie aruncate ancorele, iar focurile să fie îngrădite, pentru a arde mai încet, și acolo au așteptat, o după-amiază lungă, ungând armele, pregătind praful de pușcă și tot ceea ce ar fi putut fi de trebuință în bătălia cea mai grea ce urmau s-o dea.

În sfârșit a venit Noaptea și au văzut-o cum pășește de pe-o insulă pe alta, cu liliecii zburând în jurul umerilor ei și

lupii călcându-i pe urme. Nu părea să se afle mai departe de-o împușcătură de caronadă de la locul în care ancoraseră, și totuși au văzut cu toții că nu trecuse prin fața lui Hesperus sau măcar a lui Sirius; ci ele trecuseră prin fața ei. Preț de-o clipă și-a întors chipul spre ei, dar nici unul n-ar fi putut spune ce se citea pe acel chip. Însă cu toții s-au întrebat dacă într-adevăr căpcăunul o luase împotriva voinței ei, așa cum spusese prințesa; iar dacă fiica ei spusese adevărul, oare nu-și pierduse cumva resentimentul pe care fiica bănuia că l-ar fi nutrit? La ivirea primilor zori, pe punte a răsunat trâmbița și lemne au fost puse pe focuri; dar cum briza era bună pe canalul unde ancoraseră, tânărul a dat ordin să fie pregătite pânzele simple până se puneau în mișcare roțile cele mari. Și când spectrul alb s-a trezit, corabia a prins de două ori mai multă viteză.

Canalul acela se întindea pe multe leghe, nu drept, dar destul de drept ca ei să nu fie nevoiți să strângă pânzele, nici măcar să cârmească. Alte o sută de canale le-au tăiat calea și la fiecare întretăiere ei priveau atent apa; dar în fiecare canal apa era limpede precum cristalul. Pentru a povesti despre priveliștile ciudate văzute de ei pe insulițele prin dreptul cărora treceau ar fi nevoie de douăsprezece povești tot atât de lungi ca aceasta — femei crescute din tulpini, asemenea florilor, se înclinau peste parapetul corabiei și-i sărutau, încercând să le mânjească fețele cu pudra de pe obrajii lor; bărbați cărora vinul le pricinuise moartea cu mult timp în urmă zăceau lângă izvoare de vin și nu se opreau din băut, cu mințile prea amortite ca să-și dea seama că viețile lor se

sfârșiseră; fiare ce prevesteau timpurile viitoare, cu mădulare răsucite și blănuri în culori nemaivăzute, așteptau apropierea bățăliilor, cutremurelor, regicidelor.

Într-un târziu, tânărul care era secundul celui întrupat din vise s-a apropiat de acesta, acolo unde se afla, lângă cârmaci, și i-a spus:

— Departe am pătruns pe acest canal, iar soarele, care nu și-a arătat chipul când am învergat pânzele, se apropie de zenit. Urmând canalul, am traversat alte o mie, și nici unul n-avea urme de căpcăun. Poate că urmăm o cale nefericit aleasă? N-ar fi mai înțelept să cârmim când se va ivi primul prilej și să încercăm alt canal?

Atunci tânărul a răspuns:

— Tocmai trecem pe lângă un canal la tribord. Uită-te în jos și spune-mi dacă apa lui este mai tulbure decât a noastră.

Tânărul a făcut așa cum fusese rugat și a răspuns:

— Nu, ci mai limpede.

— Uite că alt canal se deschide la babord. Până la ce adâncime poți vedea?

Tânărul a așteptat să ajungă în dreptul aceluia canal și apoi a răspuns:

— Până jos de tot, văd epava unei corăbii de demult, la zeci de stâneni sub apă.

— Și la fel de adânc poți să vezi și în canalul pe care-l străbatem acum?

Secundul a privit la apele pe care le spintecau și le-a văzut devenind ca cerneala; și stropii înșiși ce zburau din roțile tru-ditoare ai fi zis că sunt ciori și corbi. De îndată a înțeles ce

se întâmplă și a strigat către toți să treacă la arme, căci nu le putea spune să se pregătească celor care erau pregătiți de-atâta vreme.

În față se afla io insuliță mai înaltă decât cele mai multe, încununată cu arbori maiestuoși; aici canalul cotea ușor, încât vântul, care murise la pupa, bătea acum dintr-o parte. Cârmaciul și-a încleștat mâinile pe cârmă, omul de cart a slăbit câteva școte, a strâns altele, iar prora corabiei a luat curba strâmtă din jurul stâncii și-acolo, în fața lor, se afla o carenă lungă și îngustă, cu un castel de fier la mijlocul ei și un singur tun ieșind din ambrazură, mai mare decât oricare dintre tunurile lor.

Atunci tânărul întrupat din vise și-a deschis gura ca să strige echipajului său de la tunul de la prova să tragă. Înainte să apuce să rostească vreun cuvânt, marele tun al dușmanului lor a bubuit, iar bubuitul nu semăna cu un tunet și cu nimic cunoscut de urechile omenești; ci mai curând tinerilor li s-a părut că stătuseră într-un turn înalt făcut din pietre și că toate se prăbușiseră în jurul lor într-o clipită.

Iar ghiuleaua a nimerit culata primului tun din bateria lor de la tribord și, lovind-o, a făcut-o fărâme și s-a făcut și ea fărâme, astfel că fărâmele amândurora s-au împrăștiat peste tot prin corabie, asemenea unor frunze întunecate în fața unui vânt mare, și mulți au pierit din pricina lor.

Văzând acestea, cârmaciul, nemaiașteptând vreun ordin, a răsucit cârma și corabia până când bateria de la babord a ajuns în fața dușmanului, și tunurile au tras de voie după cum îi venea fiecărui tunar, așa cum urlă lupii la lună. Iar

ghiulelele zburau de-o parte și de alta a castelului dușmanului, și unele au nimerit în plin și pereții săi au răsunat precum clopotul de jale pentru cei care pieriseră cu câteva clipe înainte, și altele au nimerit în apă, chiar în fața carenei pe care se înălța castelul, și au mai fost câteva care au nimerit puntea (și ea făcută din fier) din care ricoșau șuierând ascuțit spre cer.

Și-atunci singurul tun al dușmanului a răspuns.

Astfel a continuat lupta, iar minutele păreau ani. Într-un târziu, tânărul și-a amintit de ce-i spusese prințesa, fiica Noptii; dar cu toate că vântul bătea cu putere, bătea de la pupa, încât, dacă ar fi vrut să întoarcă astfel corabia încât vântul să sufle dinspre el spre dușman (așa cum îl sfătuisese prințesa), ar fi trecut mult timp fără ca vreun tun să poată trage asupra dușmanului, în afară de tunurile de la prova, iar când ar fi ajuns o baterie în poziție de tragere, ar fi fost cea de la tribord, din care un tun era distrus și mulți membri ai echipajului pieriseră.

Dar deodată tânărului i-a trecut prin cap că ei se luptau așa cum se luptaseră și alții o sută înaintea lor, și că acești o sută alții muriseră cu toții, corăbiile lor fuseseră scufundate, oasele lor, împrăștiate prin miriadele de canale ce vălătuceau și încâlceau suprafața insulei căpcăunului. I-a dat prin urmare un ordin cârmaciului; dar n-a primit nici un răspuns, cârmaciul era mort, iar cârma pe care o ținuse până atunci îl ținea acum pe el. Văzând aceasta, tânărul întrupat din vise a apucat cârma în mâinile sale și a răsucit corabia cu prora îngustă spre dușman. Și atunci se văzu cum cele trei Moire îl

ajută pe cel îndrăzneț, căci următoarea lovitură dinspre dușmanul lor, care ar fi despicat corabia de la prora la pupa, a lovit-o la babord cât de-o vâslă în adâncime.

Iar dușmanul, care stătuse neclintit până în acea clipă, fără a încerca să fugă ori să se apropie, s-a răsucit pe loc. Văzând că dă să spele putina ca să scape, echipajul a scos un strigăt ca și când ar fi câștigat de-acum bătălia. Dar, să vezi și să nu crezi, castelul pe care toți îl crezuseră până atunci nemișcat s-a răsucit în sens invers, încât marele său tun, mai mare decât oricare tun al lor, era îndreptat tot asupra lor.

O clipă mai târziu, ghiuleaua tunului a nimerit în mijlocul corabiei, răsturnând din afet un tun al bateriei de la tribord, așa cum un om beat ar răsturna un prunc din leagănul său, iar tunul a alunecat pe punte, măturând totul în calea sa. Atunci tunurile bateriei — cele rămase — au răspuns în cor de flăcări și fier. Și pentru că distanța se înjumătățise față de cea de la început (ori poate din pricină că dușmanul lor, dovedind teamă, slăbise carcasa ființei sale), canonada lor n-a mai lovit castelul cu un dangăt gol, ci cu un trosnet, ca și când clopotul ce urma să bată sfârșitul lumii se spărgea; și crăpături zdrențuite au apărut pe negreala uleioasă a fierului.

Atunci tânărul a strigat prin gosport celor care rămăseseră pe poziții în încăperera motoarelor, hrănind cuptoarele cu trunchiuri de copaci, și le-a spus să arunce smoală în flăcări, așa cum îi sfătuisese prințesa. Întâi s-a temut că toți muriseră acolo, apoi că ordinul nu fusese priceput în vacarmul bătăliei. Dar o umbră a căzut pe apa luminată de soare care se întindea între el și dușmanul lor, și tânărul a privit în sus.

Din cât se povestește, în vremurile străvechi o copilă zdrențăroasă, fiica unui pescar, a găsit pe nisip un clondir pecetluit și, rupând pecetea și scoțând dopul, a devenit regină de la un pol la celălalt. Povestea părea să se repete acum, când o făptură primordială, a cărei forță era aceea a creației originare, s-a desprins din pilaștrii de fum ai corabiei, dându-se de-a berbeleacul, cu o bucurie întunecată și iute crescând, parcă umflată de vânt.

Și vântul chiar a venit și a cuprins-o cu mâinile sale nenumărate și a purtat-o ca pe-o masă solidă asupra dușmanului lor. Și chiar când nimic nu se mai vedea — nici carena lungă, întunecată, cu puntea de fier, nici tunul a cărui gură rostise vorbe ce-i condamnau la pieire — ei n-au stat nici o clipă pe gânduri, ci s-au repezit la tunuri și au tras în negreala aceea. Când și când auzeau tunul dușmanului lor trăgând; dar n-au văzut nici o scăpărare, și nu puteau spune unde nimeriseră acele lovituri.

Poate că încă nu loviseră nimic și încă și acum ghiulelele dau ocol lumii, căutându-și ținta.

Și au tras până când țevile arătau ca niște lingouri abia ieșite din creuzet. Apoi fumul care se vălătucea de atâta vreme a început să se risipească și cei de sub punte au strigat prin gosport că nu mai aveau smoală, iar tânărul întrupat din vise a ordonat încetarea focului și oamenii care serviseră la tunuri s-au prăbușit pe punte asemenea multelor leșuri, prea istoviți să ceară apă.

Norul negru s-a topit. Nu așa cum se topește ceața în soare, ci așa cum o armată ce ține piept răului se împrăștie

în fața atacurilor repetate, cedând aici, încăpățânându-se să reziste dincolo, reușind să mai strângă o mână de trăgători când totul pare pierdut.

În zadar au căutat pe valurile scăpărătoare urma dușmanului lor. Nu se vedea nimic: nici carena, nici castelul, nici tunul, nici scândură, nici stâlp.

Încet, atât de prudenți încât ai fi crezut că se temeau de-un vrăjmaș nevăzut, au înaintat chiar până unde stătuse ancorat dușmanul și au văzut copacii doborâți și pământul brăzdat pe insulița aflată ceva mai departe, semn că acolo își irosise energiile canonada lor. Când au trecut de locul unde se aflase carena lungă, tânărul întrupat din vise a dat ordin ca roțile cele mari să-și schimbe direcția de rotire și, în cele din urmă, s-au oprit și ei au rămas la fel de nemișcați pe apă precum stătuse și dușmanul lor. Apoi tânărul s-a apropiat de parapet și a privit în jos; dar cu o asemenea expresie pe chip încât nimeni, nici cel mai curajos, n-a îndrăznit să se uite la el.

Când în sfârșit și-a ridicat ochii, chipul îi era încordat și încruntat, și, fără să rostească vreun cuvânt, el s-a dus în cabina sa și s-a încuiat pe dinăuntru. Atunci tânărul secund a dat ordin de întoarcere a corabiei, ca să pornească spre cupola albă a prințesei; și a mai dat ordin ca rănile să fie oblojite, pompele să fie puse în mișcare și stricăciunile să fie drese. Dar pe morți nu i-au abandonat, ci i-au luat cu ei, pentru a-i îngropa în largul mării.

Partea a V-a

Moartea învățăcelului

Se prea poate ca acel canal să nu fi fost chiar atât de drept pe cât crezuseră. Sau poate își pierduseră direcția în luptă, fără să-și dea seama. Sau toate canalele se răsuceau (după cum spuneau unii) asemenea viermilor în stârv, atunci când nu le vedea nimeni. Oricare ar fi adevărul, au navigat cu cazanele duduind și aburii ieșind vălătuci — vântul murise între timp — și în ultima licărire a zilei au văzut că nu făcuseră altceva decât să se plimbe printre insulițe necunoscute. Toată noaptea au plutit în derivă, iar a doua zi dimineața secundul i-a chemat la sine pe toți cei pe care-i credea în stare să-i dea cele mai bune sfaturi; dar nici unul n-a putut spune altceva decât că trebuia chemat tânărul întrupat din vise (ceea ce nu voiau cu nici un chip să facă) sau să continue să înainteze până ajungeau în larg sau la cupola prințesei.

Asta au și făcut, toată ziua, străduindu-se să păstreze un curs drept, dar cotind fără voia lor prin nenumăratele meandre ale canalelor. Și când noaptea a coborât din nou, nu se găseau într-o poziție mai dătătoare de speranță.

Dar în dimineața celei de-a treia zile, tânărul întrupat din vise a ieșit din cabina lui și a-nceput să măsoare puntea în lung și-n lat, cum îi era obiceiul, examinând reparațiile ce se făcuseră și întrebând de sănătate pe răniții care, din pricina durerilor, se treziseră cu noaptea-n cap. Atunci tânărul secund și aceia cu care ținuse sfat au venit la el și i-au spus despre toate câte le făcuseră și l-au întrebat cum ar putea ieși din

nou la mare, ca să-și îngroape morții și să se întoarcă la casele lor din orașul magicienilor.

Auzindu-i, tânărul întrupat din vise și-a ridicat privirile spre bolta cerului. Unii au crezut că se roagă, alții, că încearcă să-și stăpânească mânia ce i-o stârniseră ei, iar alții — că nădăjduia să găsească vreun sfat salvator în înalt. Dar el a stat atât de mult timp cu privirile ațintite la boltă, încât pe fărtații lui i-a cuprins spaima, ca atunci când tânărul privise în adâncul apelor, și unul sau doi au dat să se furișeze de-acolo. Dar tânărul le-a spus:

— Priviți! Nu vedeți păsările mării? Se revarsă din toate colțurile cerului. Urmați-le.

Până târziu dimineata au urmat păsările, atât cât le lăsau canalele cale liberă. Și în cele din urmă le-au văzut zburând roată și plonjând în apă, iar aripile lor albe și capetele negre semănau cu un nor atârând jos în drumul lor, un nor frumos la înfățișare, dar amenințător pe dinăuntru. Apoi tânărul întrupat din vise le-a spus să umple o caronadă numai cu praf de pușcă și să tragă; când a răsunat bubuitura, toate păsările s-au ridicat piuind și țipând. Și acolo unde fuseseră ele, echipajul a văzut plutind o halcă uriașă de hoit, care lor li s-a părut a fi o fiară a uscatului, căci credeau să aibă un cap și patru picioare. Dar era mai mare decât orice elefant.

Apropiindu-se, tânărul a poruncit să fie coborâtă o barcă în apă și, când s-a suit în barcă, ceilalți au văzut că-și vârâse la brâu un alfange mare, al cărui tăiș a prins sclipirea soarelui. O vreme s-a chinuit cu hoitul, și când s-a întors aducea cu sine o hartă, cea mai mare pe care o văzuseră ei vreodată, desenată pe-o piele netăbăcită.

Spre lăsarea nopții au ajuns la cupola prințesei. Au așteptat pe punte, căci prințesa era vizitată de mama ei; dar după ce-a plecat înfricoșătoarea femeie, toți cei care se puteau ține pe picioare au coborât pe țărm, și Fecioarele-Grâne i-au înconjurat, o sută pentru fiecare tânăr, și tânărul întrupat din vise a prins-o pe fiica Nopții în brațele sale și au început să dănțuiască, și odată cu ei toți ceilalți. Nici unul dintre ei n-a uitat acea noapte.

Roua i-a găsit sub copacii din grădina prințesei, pe jumătate îngropați în flori. Au dormit acolo o vreme, dar când după-amiaza a alungat umbrele catargelor, s-au trezit. Atunci prințesa și-a luat rămas-bun de la insulă și s-a jurat să nu mai calce niciodată pe ea, chiar dacă se va duce să vadă fiecare țară peste care pășea mama ei, și Fecioarele-Grâne au jurat așijderea. Prea multe fecioare erau acolo să încapă toate pe corabie; dar corabia le-a cuprins totuși, iar punțile erau verzi de veșmintele lor și aurii datorită părului lor. Prin multe peripeții au trecut pe drumul de întoarcere spre orașul magicienilor. Povestea aceasta ar putea să vă spună cum și-au aruncat morții în mare, însoțindu-i cu rugăciuni, dar noaptea îi vedeau între vele; sau cum unele Fecioare-Grâne s-au măritat cu acei prinți care, după ce și-au petrecut atâta amar de ani sub puterea vrăjilor și nu mai doresc să părăsească viața ce-au dus-o (și după ce-au deslușit multe taine ale vrăjitoriei), își construiesc palate pe frunze de nufăr și arareori se lasă văzuți de oameni.

Dar toate aceste lucruri nu-și au locul aici. Să mai spunem doar că, apropiindu-se ei de stânca pe vârful căreia se înalță

orașul magicienilor, învățăcelul care-l întrupase pe tânăr din vise stătea pe creneluri, scrutând marea ca să-i vadă. Și când le-a zărit pânzele negre, mânjite de funinginea ce le orbise dușmanul, a crezut că sunt în doliu pentru tânăr, astfel că s-a aruncat de pe ziduri și a murit. Căci nici un om nu poate trăi multă vreme atunci când visele îi pier.

XVIII

Oglinzi

Cât am citit această poveste fără noimă, mă uitam din când în când la Jonas, dar n-am prins nici cea mai firavă schimbare de expresie pe chipul lui, cu toate că nu dormea. Iar la sfârșit am spus:

— Nu-s sigur că înțeleg de ce învățăcelul a presupus, așa, nitam-nisam, că fiul său murise atunci când a văzut pânzele negre. Corabia pe care o trimitea căpcăunul avea într-adevăr pânze negre, dar aceasta venea doar o dată pe an, iar în anul acela venise o dată.

— Știu, a spus Jonas.

Vocea lui era ternă, cum nu o auzisem niciodată.

— Adică știi răspunsul la această întrebare?

N-a zis nimic și o vreme am rămas amândoi tăcuți, eu încă ținând cărțulia cafenie (care-mi aducea cu insistență aminte de Thecla și de serile petrecute împreună) deschisă cu degetul arătător, el cu spatele la peretele rece al încăperii-închisoare,

iar mâinile lui, una de metal, cealaltă de carne, zăcând de-o parte și de alta a trupului, ca și când uitase de ele.

Într-un târziu, o voce subțirică a îngăimat:

— E o poveste foarte veche.

Era fetița care înălțase tăblia tavanului.

Eram atât de îngrijorat pentru Jonas, încât pentru o clipă m-am supărat pe ea că ne întrerupsese tăcerea, dar Jonas a murmurat:

— Da, e o poveste foarte veche, în care eroul i-a spus regelui, tatăl său, că, dacă nu izbândește, se va întoarce la Atena cu pânzele negre.

N-am prea priceput ce voia să spună cu acele vorbe, poate că delira; dar cum acestea au fost printre ultimele cuvinte ale lui Jonas, simt că trebuie să le consemnez aici, așa cum am consemnat și basmul care le-a inspirat.

O vreme, am încercat împreună cu fetița să-l convingem să vorbească. N-a vrut și, în cele din urmă, ne-am lăsat păgubași. Mi-am petrecut restul zilei șezând lângă el și, după un rond sau două, Hethor (a cărui minusculă rezervă de istețime fusese fără doar și poate golită de prizonieri) a venit să ni se alăture. M-am înțeles cu Nicarete și Lomer să-i pregătească locul de dormit în partea cealaltă a încăperii.

Orice-ar spune unii și alții, cu toții suferim uneori de tulburări de somn. Unii chiar nu dorm deloc, iar alții care dorm cu nemiluita se jură că nu fac așa ceva. Unii sunt tulburați de vise după vise, câțiva fericiți sunt vizitați de vise minunate. Unii vor spune că au avut cândva probleme cu somnul, dar

și-au „revenit”, ca și când starea de trezie ar fi o boală, cum poate chiar este.

Cât despre mine, de obicei dorm fără vise demne de ținut minte (deși uneori am asemenea vise, după cum bine știe cititorul care m-a însoțit până aici) și arareori mă trezesc înaintea de revărsatul zorilor. Dar în noaptea cu pricina somnul meu a fost atât de diferit de natura sa obișnuită, încât m-am întrebat adeseori dacă pot să-l numesc somn. Poate că a fost o altă stare ce s-a dat drept somn, așa cum alzabourile, după ce s-au înfruptat din carne de om, se dau drept oameni.

Dacă a fost urmarea unor cauze naturale, atribui acest fapt unei combinații de împrejurări nefericite. Eu, care toată viața mea am fost obișnuit cu munca grea și exerciții violente, în acea zi zăcusem închis fără să fac nici una, nici alta. Povestea din cărțulia cafenie îmi afectase imaginația — care încă îmi era ațâțată mai mult de cartea în sine și de asocierea ei cu Thecla, precum și de faptul că știam că mă aflu între zidurile Casei Absolute, despre care o auzisem pe Thecla vorbind adesea. Poate că mai important era că gândurile mele erau apăsate de grijile pricinuite de Jonas, și de sentimentul (ce-mi sporise pe parcursul zilei) că în acel loc se sfârșea călătoria mea; că nu voi ajunge niciodată în Thrax; că nu o voi mai întâlni pe Dorcas niciodată; că nu voi mai da niciodată Gheara înapoi și nici n-o să scap de ea; că, de fapt, Increatul, pe care-l slujise posesorul Ghearei, hotărâse ca eu, care văzusem atâția prizonieri murind, să îmi sfârșesc propria viață ca prizonier.

Am dormit — dacă somn se poate numi — doar o clipă. Am avut senzația de cădere; un spasm, încordarea instinctivă

a unei victime aruncate de la o fereastră aflată la înălțime, mi-a smucit toate mădularele. M-am ridicat în capul oaselor, dar în jurul meu nu vedeam altceva decât beznă. L-am auzit pe Jonas respirând, iar degetele mele mi-au spus că încă ședea așa cum îl lăsasem, cu spatele proptit de zid. M-am întins și am adormit la loc.

Sau mai corect ar fi să spun că am încercat să dorm și am trecut în acea stare confuză care nu e nici somn, nici trezie. Alteori mi-a plăcut această stare, dar nu și acum — eram conștient că aveam nevoie de somn și în același timp că nu dormeam. Dar nu eram „conștient” în sensul obișnuit al cuvântului. Auzeam voci stinse în curtea hanului și simțeam oarecum că în curând clopotele din campanilă vor bate și se va face zi. Mădularele mi-au zvâcnit din nou și m-am ridicat în capul oaselor.

O clipă mi-am închipuit că zărisem o scăpărare de foc verde, dar n-a fost nimic. Mă acoperisem cu mantia; am aruncat-o cât colo și, făcând aceasta, mi-am amintit că mă aflam în Casa Absolută și că părăsisem hanul din Saltus, care rămăsese foarte departe în urmă, cu toate că Jonas zăcea lângă mine, liniștit, întins pe spate, cu mâna cea bună pusă sub cap. Lucirea aceea palidă pe care-o zărisem era albul ochiului său drept, deși suspinul respirației sale semăna cu al cuiva care doarme. Încă eram eu însumi prea adormit ca să am chef de vorbă și aveam presentimentul că oricum nu-mi va răspunde.

M-am întins la loc și m-am lăsat copleșit de iritarea că nu pot dormi. M-am gândit la cireada mânată prin Saltus și am

numărat vitele: o sută treizeci și șapte — iată că ținusem minte. Au urmat soldații care urcaseră cântând dinspre Gyoll. Hangiul mă întrebase câți erau și eu îi dădusem o cifră la întâmplare, dar de numărat abia acum i-am numărat. Poate că era și el iscoadă, sau poate că nu.

Maestrul Palaemon, care ne învățase atât de multe lucruri, nu ne învățase niciodată cum să dormim — nici un ucenic nu avusese vreodată nevoie să învețe acest lucru după o zi de îndatoriri ce trebuiau îndeplinite, de frecat podele și de rânit în bucătărie. În fiecare seară, timp de jumătate de rond, ne hârjoneam în dormitoarele noastre, apoi dormeam ca orice alt locuitor al necropolei, până când venea el să ne trezească și să ne pună să lustruim podelele și să golim țucalele.

Deasupra mesei pe care Fratele Aybert tranșează carnea e un raft de cuțite. Unu, doi, trei, patru, cinci, șase, șapte cuțite, toate cu tășuri mai simple decât al cuțitului Maestrului Gurloes. Unul căruia îi lipsește un nit din mâner, unul cu mânerul puțin ars din pricină că Fratele Aybert l-a pus o dată lângă sobă...

Eram din nou treaz de-a binelea, sau așa credeam că sunt, și nu știam de ce. Lângă mine, Drotte dormea neîntors. Am închis ochii încă o dată și am încercat să dorm așa ca el.

Trei sute nouăzeci de trepte de pe pământ până la dormitorul nostru. Câte mai erau până în încăperea unde se găseau tunurile care bubuiau în vârful turnului? Unu, două, trei, patru, cinci, șase tunuri. Unu, două, trei niveluri de celule

folosite în oubliette. Una, două, trei, patru, cinci, șase, șapte, opt aripi la fiecare nivel. Una, două, trei, patru, cinci, șase, șapte, opt, nouă, zece, unsprezece, douăsprezece, treisprezece, paisprezece, cincisprezece, șaisprezece, șaptesprezece celule în fiecare aripă. Una, două, trei zăbrele la mica fereștrucă din ușa celulei mele.

M-am trezit cu o tresărire și o senzație de frig, dar sunetul care îmi tulburase somnul fusese doar trântitul unui chepeng undeva pe coridor. Lângă mine, amantul meu copil, Severian, zăcea în somnul ușor al tinereții. M-am ridicat, gândind să-mi aprind lumânarea și să mă uit o clipă la culorile proaspete ale acestui chip cu trăsături fine. De fiecare dată când se întorcea la mine, aducea o scânteie de libertate ce scăpăra pe chipul lui. De fiecare dată o luam, suflam asupra ei și-o strângeam la piept, și de fiecare dată pâlpâia și murea; uneori însă nu murea, și atunci, în loc să mă cufund și mai adânc sub această povară de pământ și metal, mă înălțam prin pământ și metal, spre vânt și cer.

Sau cel puțin așa-mi spuneam. Dacă nu era adevărat, tot îmi mai rămânea o bucurie, să mă îmbăt cu acea scânteie.

Dar când am întins mâna după lumânare, aceasta dispăruse, și ochii și urechile mele și însăși pielea chipului meu îmi spuneau că celula dispăruse odată cu ea. Era o lumină palidă în jur — foarte slabă, dar nu aceea de la lumânarea tortionarului de pe coridor, lumina care se filtra prin cele trei zăbrele ale fereștrucii de la celula mea. Ecouri abia auzite mă anunțau că mă găseam într-un spațiu mai larg

decât o sută de asemenea celule; obrajii și fruntea, care se tociseră dându-mi semne despre cât de apropiați erau pereții celulei, adevereau acest lucru.

M-am ridicat, mi-am netezit rochia și am început să merg, aproape ca o somnambulă... Unu, doi, trei, patru, cinci, șase, șapte pași, apoi mirosul trupurilor ținute în spațiu închis și strâmt mi-a spus unde mă aflu. Era antecamera! Am simțit o strângere de inimă. Oare poruncise Autocratul să fiu adusă aici în timp ce dormeam? Ceilalți își vor opri biciuirile când mă vor vedea? Ușa! Ușa!

Zăpăceala mea era atât de mare încât aproape am căzut, împinsă de învălmășeala din mintea mea.

Mi-am frânt mâinile, dar mâinile pe care le frângeam nu erau ale mele. Mâna mea dreaptă a simțit o mână mult prea mare și prea puternică, și în aceeași clipă mâna mea stângă a simțit același lucru.

Thecla s-a desprins de mine ca un vis. Sau ar trebui să spun că s-a risipit până n-a mai rămas nici urmă și, risipindu-se, a dispărut înăuntrul meu, până când am redevenit eu însumi și aproape singur.

Dar făcusem descoperirea. Locul unde se afla ușa, ușa secretă prin care tinerii exultanți pătrundeau noaptea cu biciurile lor pline de curent, făcute din sârmă împletită, încă îmi stăruia în minte. Cu tot ce mai văzusem sau gândisem. Puteam evada mâine. Sau acum.

— Te rog, a zis o voce de lângă mine, unde a plecat doamna?

Iarăși copila, fetița cu păr negru și ochi mari. Am întrebat-o dacă văzuse o femeie.

Mi-a luat mâna în mânăuța ei.

— Da, o doamnă înaltă, și mi-e teamă. E ceva îngrozitor în întuneric. Oare a găsit-o pe doamnă?

— Parcă nu te temeai de lucruri îngrozitoare, sau ai uitat? Ai râs de chipul verde.

— Asta-i altfel, ceva negru care fornăie în întuneric.

În vocea ei răzbătea o teamă neprefăcută, și mâna care-o strângea pe-a mea tremura.

— Cum arăta doamna?

— Nu știu. Am văzut-o doar pentru că era mai întunecată decât umbrele, dar am văzut că-i doamnă după felul cum mergea. Când m-am apropiat să văd cine era, nu era nimeni aici în afară de tine.

— Înțeleg, am zis eu, deși mă îndoiesc că tu vei înțelege vreodată. Acum trebuie să te întorci la mama ta, să te culci.

— Vine de-a lungul zidului, mi-a spus ea.

Apoi mi-a dat drumul la mână și a dispărut, dar sunt convins că nu m-a ascultat. Mai mult ca sigur că ne-a urmat pe mine și pe Jonas, căci am zărit-o de două ori de când m-am întors aici, în Casa Absolută, unde fără îndoială trăiește șterpelind mâncare. (E posibil să se fi întors și în antecameră uneori, ca să mănânce, dar eu am poruncit ca toți prizonierii de-acolo să fie eliberați, chiar dacă pe cei mai mulți dintre ei va trebui — și așa cred că se va întâmpla — să-i împingem afară cu vârful suliței. Am poruncit de asemenea ca Nicarete să fie adusă la mine și, când scriam, mai adineaori,

despre captivitatea noastră, șambelanul meu a intrat să mă anunțe că ea îmi așteaptă poruncile.)

Jonas zăcea așa cum îl lăsasem, și din nou i-am văzut albul ochilor în întuneric.

— Spuneai că trebuie să pleci ca să rămâi întreg la minte, i-am zis eu. Haide. Cel care a trimis notulii, oricare ar fi acesta, a pus mâna pe-o armă nouă. Am găsit calea de ieșire de-aici, și plecăm acum.

Nu s-a clintit, astfel că, în cele din urmă, a trebuit să-l iau de braț și să-l ridic cu forța în picioare. Multe din părțile lui din metal or fi fost făurite din aliajele acelea albe care, când le iei în mână, te amăgesc cu greutatea lor mică, fiindcă aveam impresia că ridic în brațe un copil; dar părțile metalice și ceea ce era făcut din carne se umeziseră cu un strat subțire de materie vâscoasă. Talpa mea a nimerit în aceeași mâzgă pe podea, lângă el, iar peretele era și el mânjit. Acel ceva asupra căruia mă avertizase fetița se apropiase și se depărtase cât stătusem eu de vorbă cu ea, și cu siguranță nu pe Jonas îl căutase.

Ușa prin care intrau schingiuitorii nu era departe de culcușul nostru, în mijlocul peretelui din fundul antecamerei: se deschidea cu un descântec, așa cum se întâmplă mai întotdeauna cu toate lucrurile din vremurile străvechi. L-am șoptit și am trecut amândoi prin portalul ascuns și l-am lăsat deschis în urma noastră, bietul Jonas mergând alături de mine ca un obiect făcut în întregime din metal.

O scară îngustă, ornată cu plase de păianjeni albicioși și acoperită cu un covor de praf, șerpuia întortocheat în jos.

Atât îmi aminteam, nu și ceea ce se găsea dincolo de scară. Orice urma să se întâmple, aerul stătut mirosea a libertate, încât numai faptul de a-l respira era o plăcere. Eram îngrijorat, nu-i vorbă, dar îmi venea să râd în hohote.

Uși tainice se deschideau la multe paliere, dar era posibil, mai mult decât posibil, să întâlnim pe cineva dacă pășeam pragul vreuneia, câtă vreme scara părea părăsită. Înainte să fiu văzut de cineva din Casa Absolută, doream să mă depărtez cât mai mult de antecameră.

Să fi coborât vreo sută de pași, când am ajuns la o ușă pe care era pictat un semn teratoid purpuriu, o hieroglifă — așa mi se părea mie — din cine știe ce limbă de dincolo de țărmurile lui Urth. În acea clipă am auzit ceva ca o călcătură pe scări. Ușa n-avea nici mâner, nici zăvor, dar eu m-am izbit în ea — întâi a rezistat, apoi s-a deschis larg. Jonas m-a urmat; iar ușa s-a închis în urma noastră atât de iute, încât m-aș fi așteptat la un bubit, dar n-a răsunat nici unul.

Nimerisem într-o încăpere slab luminată, însă lumina a sporit după intrarea lui Jonas. M-am asigurat că nu era nimeni acolo în afară de noi și am profitat de lumina aceea ca să mă uit mai bine la Jonas. Fața lui era încă imobilă, cum fusese și când stătuse în antecameră, cu spatele lipit de zid, dar nu era un chip lipsit de viață, așa cum mă temusem. Era aproape chipul unui om pe punctul de a se trezi din somn, iar lacrimile lăsaseră dâre ude pe obraji.

— Mă recunoști? l-am întrebat, iar el a încuviințat din cap, fără să vorbească. Jonas, trebuie să mi-o iau înapoi pe *Terminus Est*, dacă pot. Am fugit ca un laș, dar acum că mă

gândesc la asta, îmi dau seama că trebuie să mă întorc după ea. Scrisoarea mea către arhonteale din Thrax este pusă în buzunarul tecii, pe lângă asta nu mă pot despărți de spadă. Dar dacă vrei să încerci să scapi din acest loc, te înțeleg. Nu ești legat de mine.

Părea să nu mă fi auzit.

— Știu unde suntem, a zis el și și-a ridicat un braț, îndreptându-l țeapăn spre ceva ce eu credeam a fi un paravan pliant.

Eram încântat să-i aud vocea și, sperând să-l fac să mai vorbească, l-am întrebat:

— Adică unde suntem?

— Pe Urth, a răspuns el și a traversat încăperea spre tăbliile pliate.

Abia acum am văzut că acestea erau încrustate pe spate cu ciorchini de diamante și emailate cu semne răsucite, asemănătoare aceluia de pe ușă. Erau ciudate, nu-i vorbă, dar tot nu întreceau în ciudățenie ceea ce a făcut prietenul meu Jonas după ce a desfăcut tăbliile. Rigiditatea pe care o remarcasem la el doar cu o clipă mai devreme dispăruse cu totul — dar tot nu era Jonas cel dinainte.

Și atunci am înțeles. Ne-a fost dat tuturor să vedem cum o persoană care și-a pierdut o mână (așa ca el) și a înlocuit-o cu un cârlig sau altă unealtă artificială întreprinde o acțiune pentru care are nevoie de ambele mâini, și cea adevărată, și cea artificială. Așa a făcut și Jonas, când a deschis tăbliile; doar că la el mâna-proteză era cea făcută din carne. Și înțelegând acest fapt, am înțeles și ce spusese mai devreme: că atunci când s-a prăbușit nava lui, chipul îi fusese distrus.

— Ochii. . . , am spus eu. Nu ți i-au putut înlocui. Așa e? Și ți-au dat chipul ăsta. Celălalt a fost și el omorât?

S-a întors și s-a uitat la mine într-un fel ce mărturisea că uitase că sunt acolo.

— Era pe pământ, a răspuns el. L-am omorât fără să vrem, când ne-am prăbușit. Aveam nevoie de ochii și laringele lui, și am mai luat și alte părți.

— De aceea ai putut să mă tolerezi pe mine, un torționar. Ești o mașină.

— Iar tu nu ești mai rău decât ceilalți din specia ta. Nu uita că în urmă cu mulți ani, înainte să te fi cunoscut pe tine, devenisem unul de-al vostru. Acum sunt mai rău decât tine. Tu nu m-ai fi părăsit, eu însă te părăsesc. Acum am șansa, și este șansa pe care am căutat-o ani de zile, în toate peregrinările mele pe cele șapte continente ale acestei lumi, încercând să iau urma hierodulilor și cârpindu-mă cu tot felul de mecanisme incomode.

M-am gândit la tot ce se întâmplase de când îi dusesem Theclei cuțitul; și cu toate că nu urmărisem tot ce-mi spusese Jonas, am zis:

— Dacă este singura ta șansă, du-te, și mult noroc. Dacă o voi mai vedea pe Jolenta, îi voi spune că ai iubit-o odată, nimic altceva.

Jonas a clătinat din cap:

— Nu înțelegi? Mă voi întoarce după ea, dar întâi trebuie să mă repar. Să fiu întreg la minte și la trup.

Apoi a pășit în cercul tăbliilor și o lumină strălucitoare s-a aprins în aer deasupra capului său.

E o prostie să le numești oglinzi. Se aseamănă cu oglinzile așa cum se aseamănă firmamentul atotînvăluitor cu balonul unui copil. Nu-i vorbă, reflectă lumina; dar îmi vine să cred că nu aceasta este funcția lor adevărată. Ele reflectă realitatea, substanța metafizică ce stă la baza lumii materiale.

Jonas a închis cercul și a pășit în centrul lui. Cât să apuci să zici o rugăciune din cele foarte scurte, ceva făcut din sârme și praf scăpărător, metalic a dansat deasupra tăbliilor, înainte să dispară totul și eu să rămân singur.

XIX

Debarale

Eram singur, și nu mai fusesem cu adevărat singur de când intrasem în camera de la han și văzusem umerii lați ai lui Baldanders ieșind de sub pătură. Urmase Doctorul Talos, apoi Agia, apoi Dorcas, apoi Jonas. Boala tinereții de minte m-a copleșit, astfel că am văzut silueta bine conturată a lui Dorcas, i-am văzut pe uriaș și pe ceilalți, așa cum îi văzusem când Jonas și cu mine fusesem duși prin crângul de pruni. Fuseseră acolo și oameni cu animale, și alți artiști, de toate felurile, și fără îndoială că toți se îndreptau spre acea parte a grădinii unde (așa cum îmi spusese Thecla adeseori) se desfășurau petrecerile în aer liber.

Am început să cercetez încăperea, nutrind o vagă speranță că-mi voi găsi spada. Nu era acolo și mi-a trecut deodată prin minte gândul că probabil exista o magazie lângă antecameră unde se păstrau bunurile prizonierilor — mai mult ca sigur la același cat. Scara pe care coborâsem avea să mă ducă

înapoi în antecameră; dar ieșirea din încăperea oglinzilor dădea într-o altă încăpere, una în care erau depozitate tot felul de obiecte ciudate. Într-un târziu am găsit o ușă ce se deschidea într-un coridor întunecat și tăcut, cu un covor pe podea și tablouri atârnate pe pereți. Mi-am pus masca și m-am învelit în mantie, socotind că, deși gărzile care ne prinseseră în pădure nu dăduseră semne că aveau habar de existența ghildei, cei pe care i-aș fi putut întâlni în sălile Casei Absolute s-ar putea să fie ceva mai știutori.

Când totuși am întâlnit pe cineva, nu mi s-a pus în cale. Un bărbat îmbrăcat în straie bogate și ales croite s-a tras la o parte, iar câteva femei frumoase m-au fixat cu priviri curioase; am simțit cum tresar amintirile Theclei la vederea chipurilor lor. Mai încolo am găsit o altă scară — nu îngustă și ascunsă ca aceea care ne dusesse pe Jonas și pe mine în încăperea oglinzilor, ci una lată, cu trepte adânci, pe care o putea folosi oricine.

Am urcat câteva trepte, am dat peste un alt coridor și am făcut o recunoaștere, asigurându-mă că încă mă aflam mai jos de antecameră, și iar am urcat, când, deodată, am zărit o femeie tânără coborând treptele în direcția mea.

Ochii ni s-au întâlnit.

În acea clipă, sunt sigur că și ea a simțit, ca și mine, că ne mai privisem astfel și înainte. În amintire, am auzit-o spunând din nou: „Preaiubita mea soră”, cu vocea aceea găngurită, și chipul de forma inimii s-a ivit în fața ochilor mei. Nu era Thea, consoarta lui Vodalus, ci femeia care arăta ca ea (și fără îndoială îi împrumuta numele) și care trecuse pe lângă

mine pe treptele din Casa Azurie — ea coborând și eu urcând, ca și acum. Târfe, prin urmare, și amfitrioane — cheamă să participe la festivitatea aceea care tocmai se organiza.

Aproape doar din întâmplare am descoperit catul la care se afla antecamera. Abia părăsisem scara, când mi-am dat seama că mă aflu exact în locul unde stătuseră hastarii când eu și Nicarete vorbisem lângă căruciorul de argint. Mă găseam, prin urmare, în cea mai mare primejdie, așa că am avut grijă să merg încet. Pe peretele din dreapta erau vreo douăsprezece uși, fiecare cu toc din lemn sculptat, și fiecare (căci m-am oprit să le cercetez) bătută în cuie de toc și petcutuită cu vopsea veche de ani de zile. În stânga, singura ușă era cea mare, din stejar ros de cari, prin care soldații ne trăsese pe Jonas și pe mine. În partea cealaltă, chiar în fața ei, intrarea în antecameră, mai departe — un alt șir de uși pironite, la fel ca primele, iar la capăt o altă scară. Din câte se părea, antecamera crescuse până ocupase întregul etaj din această aripă a Casei Absolute.

Dacă ar fi fost cineva în preajmă, n-aș fi îndrăznit să mă opresc; dar coridorul fiind pustiu, am îndrăznit să mă reazem, preț de-o clipă, de-un stâlp al balustradei celei de-a doua scări. Doi soldați mă ținuseră, al treilea mi-o luase pe *Terminus Est*. Era prin urmare logic să cred că, în vreme ce eram dus împreună cu Jonas prin ușa antecamerei, acel al treilea om o fi urcat câteva trepte spre locul unde erau ținute armele capturate. Dar nu-mi aminteam nimic; soldatul rămăsese în urmă când coborâsem în grotă și de atunci nu-l mai văzusem. Poate că nici nu intrase cu noi.

Deznădăjduit, m-am întors la ușa roasă de cari și am deschis-o. Mirosul jilav al fântânii a pătruns imediat în coridor și am auzit gongurile verzi începând să glăsuiască. Afară, lumea se cufundase în noapte. În afară de licăririle cadaverice ale fungilor, pereții neregulați nu se zăreau și doar un cerc de stele deasupra capului arătau unde cobora fântâna în pământ.

Am închis ușa; abia de s-a închis cu un hârșăit, când am auzit pași urcând scara pe care urcasem și eu. Nu aveam unde să mă ascund, și dacă m-aș fi repezit spre a doua scară, aș fi avut puține șanse să ajung la ea înainte să fiu zărit. Aș fi putut să mă furișez afară pe ușa grea de stejar și s-o închid în urma mea, dar am hotărât să rămân pe loc.

Cel care s-a ivit era un om durduliu, de vreo cincizeci de ani, îmbrăcat în livrea. Chiar și de unde eram, am văzut că a pălit când a dat cu ochii de mine. Totuși, s-a apropiat iute și, la vreo douăzeci-treizeci de pași de mine, a început să facă plecăciuni, spunând:

— Pot să vă ajut, Domnia Voastră? Sunt Odilo, major-domul. Din câte văd, sunteți într-o misiune de taină la... Părintele Inire?

— Da, am spus eu. Dar mai întâi trebuie să-mi iau spada de la tine.

Nu știu de ce crezusem că o văzuse pe *Terminus Est* și mi-o va aduce, dar chipul său era gol.

— Am fost condus aici mai devreme. Atunci mi s-a spus că trebuie să-mi predau spada, dar că mi se va înapoia înainte ca Părintele Inire să-mi ceară s-o folosesc.

Mărunțelul a clătinat din cap:

— Vă rog să mă credeți, în poziția mea aș fi fost informat dacă vreunul dintre ceilalți servitori...

— Un pretorian mi-a spus.

— Aha, trebuia să-mi dau seama. Au mișunat peste tot, fără să dea socoteală nimănui. A evadat unul dintre prizonierii noștri, presupun că ați auzit, Domnia Voastră.

— Nu.

— Un bărbat pe nume Beuzec. Se zice că nu-i periculos, dar el și încă un ins au fost găsiți pândind într-un copac. Beuzec ăsta a reușit să scape înainte să fie închis. Se zice c-or să-l prindă iute; nu știu dacă așa va fi. Credeți-mă, trăiesc în Casa Absolută de când mă știu, și are câteva unghere ciudate — niște unghere foarte ciudate.

— Poate că spada mea e într-un ungher din ăsta. Vrei s-o cauți?

A făcut o jumătate de pas în spate, ca și când îmi înălțasem mâna asupra lui.

— Oo, o voi căuta, Domnia Voastră, o voi căuta. Încercam doar să fac puțină conversație. Probabil că e aici jos. Dacă vreți să mă urmați...

Ne-am îndreptat spre cealaltă scară și-am observat că, în căutarea mea grăbită, trecusem cu vederea o ușă, una îngustă, sub scară. Era vopsită în alb, încât se confunda ușor cu piatra.

Majordomul a scos un inel greu de chei și a descuiat ușa cu pricina. Camera triumfiulară era mult mai mare decât mi-aș fi imaginat, întinzându-se adânc sub scară și având chiar și un fel de pod, spre fundul ei, la care se ajungea pe-o

scară de lemn şubredă. Lampa semăna cu acelea din antecameră, doar că mai chioară.

— O vedeţi? m-a întrebat majordomul. Staţi, e-o lumânare pe-aici pe undeva, din câte ştiu. Lampa aia nu prea-i de folos, rafturile aruncă umbre grele.

În timp ce vorbea, eu cercetam rafturile. Erau pline cu haine, din loc în loc o pereche de pantofi, o furculiţă de buzunar, un penar, o mingiucă aromată.

— Când eram un copilandru, servitorii de la bucătărie descuiau lacătul şi intrau aici, să răscolească. Am pus capăt trebuşoarei ăsteia — am fixat o broască zdravănă — dar mă tem că lucrurile mai de soi au dispărut de mult.

— Ce-i locul ăsta?

— La origine, o debara pentru petiţionari. Haine, pălării şi cizme — de-astea. Asemenea locuri se umplu cu lucruri pe care norocoşii uită să le ia cu ei când pleacă, iar această aripă a fost întotdeauna a Părintelui Inire, şi eu cred că întotdeauna au fost unii care au venit să-l vadă şi niciodată n-au mai ieşit, ca şi aceia care au ieşit fără să fi intrat vreodată pe aici. S-a oprit şi s-a uitat în jur. A trebuit să le dau soldaţilor chei ca să-i opresc să dărâme uşile atunci când l-au căutat pe Beuzec, aşa că poate v-or fi pus spada aici. Dacă n-au pus-o, or fi luat-o cu ei în camera de gardă. Mă-n-doiesc să fie asta, nu-i aşa?

Dintr-un colţ a tras o spadă străveche.

— Cu nici un chip.

— E cam singura spadă pe-aici, mă tem. Pot să vă spun cum să ajungeţi în camera gărzilor. Sau pot să-l trezesc pe unul dintre paji, să se ducă şi să-ntrebe.

Scara ce ducea în pod se clătina, dar am urcat totuși până sus, după ce i-am cerut majordomului să-mi dea lumânarea. Puțin probabil ca soldatul s-o fi pus pe *Terminus Est* acolo, dar eu voiam un răgaz de câteva clipe ca să mă gândesc ce puteam face mai departe.

În timp ce urcam, am auzit un zgomot ușor venind de sus și am crezut că e furișarea unui rozător; dar când am ajuns cu capul și lumânarea deasupra podelei podului, l-am văzut pe pirpiriul care-l însoțise pe Hethor pe drum, șezând îngenunchat într-o atitudine de implorare intensă. Era Beuzec, de bună seamă; dar abia acum că-l vedeam mi-am amintit de numele lui.

— E ceva acolo, Domnia Voastră?

— Zdrențe. Șobolani.

— Așa m-am gândit și eu, a spus majordomul când am coborât de pe ultimul fusc. Ar trebui să mai arunc și eu câte-o privire din când în când, dar la vârsta mea mi-e cam frică să urc o scară atât de șubredă. Ați dori să mergeți chiar Domnia Voastră în camera gărzilor, ori îl trezesc pe unul din băieți?

— Mă duc eu.

A dat din cap ca un înțelept.

— E cel mai bine, așa cred. S-ar putea să n-o dea unui paj, poate nici n-ar recunoaște că o au. Acum vă găsiți în Hipogeul Apotropaic, presupun că știți. Dacă nu vreți să fiți oprit de patrule, e mai bine să mergeți prin interior, așa că urcați scările astea, sub care ne aflăm acum, până la al treilea palier, apoi o luați la stânga. Urmați galeria preț de vreo mie de

pași, până ajungeți la hypetrală. E întuneric acolo, s-ar putea să n-o observați, prin urmare uitați-vă după plante. Acolo intrați, mai mergeți două sute de pași. La ușă e mereu o santinelă.

I-am mulțumit și am reușit s-o iau înaintea lui în sus pe scări, în timp ce el se chinuia cu broasca, și m-am ascuns într-un coridor de la primul palier, lăsându-l pe majordom să treacă pe lângă mine. După ce s-a îndepărtat destul, am coborât înapoi, în coridorul antecamerei.

Îmi spuneam că, dacă spada mea fusese într-adevăr dusă în camera gărzilor, nu prea aveam cum s-o capăt înapoi, decât prin furt sau violență, și voiam ca mai întâi să fiu sigur că nu fusese lăsată într-un loc mai la îndemână, înainte să trec la celelalte fapte. Mai era posibil și ca Beuzec s-o fi văzut când se furișase și se ascunsese, și voiam să-l iau la întrebări.

Pe lângă asta, mă îngrijora soarta prizonierilor din antecameră. Între timp (îmi închipuiam eu) or fi descoperit ușa pe care Jonas și cu mine o lăsasem deschisă, și s-or fi răspândit prin acea aripă a Casei Absolute. În scurtă vreme avea să fie prins vreunul și avea să-nceapă vânătoarea celorlalți.

Când am ajuns la ușa debaralei de sub scări, mi-am lipit urechea de ea, doar-doar l-oi auzi pe Beuzec mișunând pe-acolo. Dar nu se auzea nimic. L-am strigat încet pe nume, fără să primesc vreun răspuns, apoi am încercat să deschid ușa, împingând-o cu umărul. Nu se clintea și mi-era teamă să fac zgomot izbindu-mă în ea. În cele din urmă am reușit să împing între ușă și toc oțelul pe care mi-l dăduse Vodalus și să forțez broasca.

Beuzec dispăruse. N-am căutat mult până am găsit o gaură în fundul debaralei, ce dădea într-o nișă centrală a unui perete. Probabil că se furișase în debara, în căutarea unui spațiu mai larg în care să-și întindă picioarele, și tot pe-acolo fugise din nou. Se spune că în Casa Absolută asemenea ascunzișuri sunt populate de o specie de lupi albi care s-au furișat înăuntru din codrii înconjurători, cu mult timp în urmă. O fi căzut pradă acestor creaturi, pentru că de-atunci nu l-am mai văzut.

În acea noapte n-am încercat să-i dau de urmă, ci am închis ușa debaralei, mascând cât am putut de bine stricăciunea ce-o adusesem broaștei. Abia atunci am observat simetria coridorului: intrarea în antecameră — în centru, ușile pecetluite — de-o parte și de alta a ei, scările — la un capăt și la celălalt. Dacă acest hipogeu era rezervat pentru Părintele Inire (după cum îmi spusese majordomul și după cum sugera numele însuși), alegerea se putea datora, cel puțin în parte, acestei caracteristici de imagine în oglindă. Dacă așa stăteau treburile, cu siguranță că exista o debara asemănătoare și sub cealaltă scară.

XX

Tablouri

Întrebarea era de ce Odilo, majordomul, nu mă dusesese acolo; dar nu m-am oprit din fuga mea prin coridor ca să mă gândesc la asta și, când am ajuns, răspunsul mi s-a relevat deodată. Ușa aceea fusese de mult spartă — nu numai broasca, ci toată structura fusese sfărâmate, doar două așchii decolorate, atârinate de balamale, mărturiseau că acolo fusese demult o ușă. Lampa dinăuntru se stinsese cine știe când, lăsând interiorul pradă întunericului și păianjenilor.

I-am întors spatele și am făcut un pas sau doi, dar m-am oprit deodată, sub imboldul acelei conștiințe a erorii care se trezește adesea în noi înainte să avem habar în ce constă eroarea. Jonas și eu fuseserăm aruncați în antecameră târziu după-amiaza. În acea noapte, tinerii exultanți veniseră cu biciurile lor. A doua zi dimineața, Hethor fusese prins și, din cât se pare, Beuzec scăpase din mâinile pretorienilor cărora majordomul le dăduse cheile ca să-l caute pe fugar în hipogeu.

Când mă întâlnisem ceva mai devreme cu același majordom, Odilo, și-i spuseseam că *Terminus Est* îmi fusese luată de-un pretorian, el bănuise că sosisem acolo în timpul zilei, după evadarea lui Beuzec.

Dar lucrurile nu stătuseră așa; prin urmare, pretorianul care o luase pe *Terminus Est* nu ar fi putut s-o pună în debaraua încuiată de sub a doua scară.

M-am reîntors la debaraua cu ușa fărâmată. În lumina ce pătrundea pieziș din coridor, mi-am dat seama că odată fuseseră rafturi înăuntru, la fel ca și în cealaltă debara, identică acesteia; dar acum nu mai era nimic aici, rafturile fuseseră scoase și folosite în alte scopuri, nu mai rămăseseră decât armăturile care ieșeau inutile din pereți. Nu mai vedeam nici un alt obiect acolo, dar mi-am dat seama și că nici un străjer căruia i s-ar fi cerut să cerceteze debaraua nu ar fi intrat de bună voie în colbul și pânzele de păianjen de-acolo. Fără să mă ostenesc să-mi vâr capul înăuntru, am întins mâna în spațele tocului ușii sfărâmate și — cu un amestec greu de descris de triumf și familiaritate — mi-am strâns pumnul pe plăselele atât de dragi mie.

Eram din nou un om întreg. Sau mai corect, mai mult decât un om: o calfă a gildei. Acolo, în coridor, am verificat dacă scrisoarea mai era în buzunarul tecii, apoi am scos tăișul lucios, l-am șters, l-am uns cu ulei și l-am șters din nou, încercându-i tăișurile cu arătătorul și degetul mare, în timp ce mă depărtam de-acolo. Acum n-are decât să-și facă apariția vânătorul din întuneric.

Următoarea mea țintă era s-o găsec pe Dorcas, dar nu știam unde se află trupa Doctorului Talos, doar că urma să dea un spectacol la un thias organizat în grădină — în una din multe grădini, fără doar și poate. Dacă ieșeam acum, când afară era noapte, probabil că pretorienii cu greu m-ar fi văzut în mantia mea fuliginoasă, dar nici eu nu i-aș fi văzut mai ușor. Însă nu prea aveam cui să cer ajutor; și când orizontul răsăritean avea să coboare sub soare, aș fi fost prins așa cum fusesem prinși — Jonas și cu mine — când abia pășisem pe pământurile acelea. Dacă rămâneam în Casa Absolută, aș fi putut scăpa fără să fiu luat la întrebări, după cum mi-o dovedise întâlnirea cu majordomul, și cine știe dacă nu dădeam peste cineva care să-mi ofere niște informații; chiar așa, mă gândeam să zic oricui aș fi întâlnit în drum că fusesem chemat la thias (presupuneam că nu era neobișnuit ca la o asemenea festivitate să aibă loc și ceva torturi) și că plecasem din locul ce-mi fusese destinat drept găzduire și mă rătăcisem. Astfel poate reușeam să descopăr unde stăteau Dorcas și restul trupei.

Urcam scara în timp ce puneam la cale acest plan, și la al doilea palier am apucat-o pe un coridor pe care nu-l văzusem înainte. Era mult mai lung și mai somptuos decorat decât cel în care dădea antecamera. Picturi întunecate atârnav pe pereți în rame de aur, iar între ele, pe pedestaluri, se găseau urne, busturi și obiecte ale căror denumiri nu le știam. Ușile care se deschideau din coridor se aflau la o sută și mai bine de pași depărtare una de cealaltă, semn că în spatele lor erau niște încăperi imense; dar toate erau încuiate și, când le-am

încercat mânerele, am băgat de seamă că acestea aveau o formă necunoscută mie, ca și metalul din care erau făurite, nefiind făcute pentru fi atinse de mână omenească.

După ce am mers pe coridorul acela vreo jumătate de leghe, după calculele mele, am văzut în fața mea pe cineva șezând (așa am crezut întâi) pe un scaun înalt. Apropiindu-mă, am observat că ceea ce crezusem a fi un scaun înalt era în fapt o scară, iar omul cocoțat pe ea, un bătrân, curăța un tablou.

— Vă rog, domnule, am zis eu.

S-a răsucit și s-a uitat uluit la mine.

— Îți cunosc vocea, așa-i?

Am recunoscut-o și eu pe-a lui. Era Rudesind, curatorul, bătrânul pe care-l întâlnisem demult de tot, când Maestrul Gurloes mă trimisese întâiași dată să aduc niște cărți pentru Chatelaine Thecla.

— Deunăzi ai venit să-l cauți pe Ultan. L-ai găsit?

— Da, l-am găsit. Dar n-a fost deunăzi.

A părut să se oțărăscă la mine când a zis:

— Deunăzi nu înseamnă azi! Dar n-a fost de mult. Păi îmi amintesc peisajul pe care-l curățam, ceea ce înseamnă că n-a trecut chiar atât de mult de-atunci.

— Și eu mi-l amintesc, i-am spus eu. Un deșert cafeniu reflectat în viziera aurie a unui bărbat în armură.

El a încuviințat din cap și supărarea lui parcă s-a topit. Apucându-se de laturile scării, a început să coboare, încă ținând buretele în mână.

— Întocmai. Acela întocmai. Vrei să ți-l arăt? A ieșit foarte frumos.

— Atunci am fost în altă parte, Maestre Rudesind. Eram în Citadelă. Aici suntem în Casa Absolută.

Bătrânul nu mi-a luat în seamă vorbele.

— A ieșit frumos... E aici pe undeva. Artiștii aceia de odinioară — de neîntrecut la desen, chiar dacă au pălit culorile. Și crede-mă că mă pricep la artă. Am văzut armigeri, chiar și exultanți, care vin și se uită la ele și zic una-alta, dar n-au habar de nimic. Cine s-a uitat îndeaproape la tablourile astea? S-a lovit cu buretele în piept, apoi s-a aplecat spre mine, șoptind, cu toate că nu se găsea nimeni altcineva pe coridor în afară de noi: Acum îți voi spune un secret pe care nici unul dintre ei nu-l știe — în unul din tablouri sunt chiar eu!

Din politețe am spus că vreau să-l văd.

— Îl caut și când o să dau de el o să-ți spun unde se află. Țștia habar n-au, și tocmai din pricina asta le curăț tot timpul. Aș fi putut ieși la pensie. Dar încă sunt aici și muncesc mai mult decât oricare dintre ei, în afară doar de Ultan. El nu mai vede nisiparnița.

Zicând acestea, bătrânul a izbucnit într-un hohot de râs prelung, spart.

— Mă-ntreb dacă mă puteți ajuta, am zis eu. Sunt niște actori aici, aduși anume pentru thias. Știți cumva unde sunt găzduiți?

— Am auzit ceva, a zis el nesigur. Se numește Camera Verde.

— Puteți să mă duceți acolo?

El a clătinat din cap:

— Acolo nu-s tablouri, prin urmare n-am fost niciodată, deși apare într-un tablou. Vino cu mine. O să găesc tabloul și ți-o arăt.

M-a tras de marginea mantiei și eu l-am urmat.

— Mai bine m-ați duce la cineva care poate să mă îndrume într-acolo.

— Pot să fac și asta. Bătrânul Ultan are o hartă undeva în biblioteca lui. Băiatul ăla al lui o să ți-o dea.

— Aici nu-i Citadela, i-am reamintit eu. Dar cum de-ați ajuns să fiți aici? V-au adus să curățați tablourile?

— Așa e. Așa e. S-a sprijinit de brațul meu și a continuat: Există o explicație logică pentru orice lucru, să nu uiți asta. Așa trebuie să se fi întâmplat. Părintele Inire a vrut să curățe tablourile, și iată-mă. A tăcut, a căzut pe gânduri. Ba, stai puțin, alta e explicația. Când eram băietan aveam talent — asta trebuie să spun. Părinții mei, înțelegi, m-au încurajat întotdeauna, și stăteam ceasuri întregi și desenam. Îmi amintesc că odată mi-am petrecut o întreagă zi de vară însorită desenând cu creta pe zidul din spate al casei.

În stânga noastră se deschidea un coridor mai îngust, și el m-a tras pe acel coridor. Deși era mai puțin luminat (de fapt, era aproape întuneric) și atât de ticsit încât te frecai aproape de toate obiectele îngrămădite acolo, de pereți atârnavau tablouri mult mai mari decât cele din coridorul principal, umplându-i din podea până-n tavan și fiind mai late decât deschiderea brațelor. Din cât puteam eu vedea, tablourile erau proaste — simple mâzgăleli. L-am întrebat pe

Rudesind cine anume îi spusese că trebuie să-mi povestească despre copilăria lui.

— Cum cine, Părintele Inire, a răspuns el înclinându-și capul într-o parte ca să se uite la mine. Cine-ar fi crezut? Și cu voce scăzută: Senil. Așa zice lumea. A fost vizirul nu știu câtor autocrați după Ymar. Acum ține-ți gura și ascultă-mă. Ți-l găsesc eu pe bătrânul Ultan. Un artist, a continuat el, unul adevărat, a trecut pe la noi pe-acasă. Mama, care era foarte mândră de mine, i-a arătat câteva dintre desenele făcute de mine. Fechin, Fechin însuși era artistul, iar portretul pe care mi l-a făcut atârna aici de-atunci, privindu-te cu ochii mei căprui. Stau așezat la o masă, pe care se află niște pensule și o mandarină. Mi se promisese că le voi primi după ce isprăveam cu pozatul.

— Nu cred că am timp să-l văd acum, l-am întrerupt eu.

— Așa că am devenit eu însumi artist. Curând m-am apucat să curăț și să restaurez lucrările maestrilor. De două ori am curățat propriul meu portret. E ciudat, crede-mă, să-mi curăț propria mea fețișoară. Mi-ar plăcea să-mi curețe altcineva portretul, să scoată cu buretele murdăria strânsă în ani de zile. Dar nu asta vreau să-ți arăt acum — tu cauți Camera Verde, nu-i așa?

— Da, am zis nerăbdător.

— Ei bine, avem un tablou cu această cameră chiar aici. Privește. Când ai s-o vezi, ai s-o recunoști.

Mi-a arătat un tablou banal, din cele mari. Nu înfățișa o cameră, ci mai curând o grădină, un parc mărginit de garduri vii înalte, cu un iaz acoperit de nuferi și niște sălcii

bătute de vânt. Un bărbat, într-un costum fantezist de Ila-nero, cânta la chitară, aparent doar pentru sine, nefiind alt-cineva în preajmă. În spatele lui, nori mânioși goneau pe un cer sumbru.

— Acum te poți duce în bibliotecă, să te uiți pe harta lui Ultan, a zis bătrânul.

Tabloul era genul acela enervant care se dizolvă în simple pete de culoare dacă nu-l poți vedea în întregime. M-am dat un pas îndărăt, să am o perspectivă mai bună, apoi încă un pas...

La al treilea pas, mi-am dat seama că ar fi trebuit să mă lipesc de peretele din spate, ceea ce nu se întâmplase. În loc de asta, mă aflam în tabloul care atârna de acel perete: o cameră întunecată, cu scaune de piele străvechi și mese de abanos. M-am răsucit ca să mă uit la cameră, și când m-am întors din nou, coridorul în care stătusem cu Rudesind dispăruse, în locul lui fiind un perete acoperit cu tapet de hârtie vechi și decolorat.

O scosesem pe *Terminus Est* instinctiv, dar nu era nici un vrăjmaș pe care să-l lovesc. Tocmai voiam să încerc singura ușă a încăperii, când aceasta s-a deschis și înăuntru a intrat un personaj îmbrăcat în robă galbenă. Păr scurt și alb, pieptănat lins pe spate, dezvelind o frunte bombată, un chip ce ar fi putut fi al unei femei durdulii de patruzeci de ani; atârnat la gât, un șip în formă de falus, pe care mi l-am amintit atârând de un lanț mai subțire.

— Aha, a zis personajul. Mă-ntrebam cine poate fi. Bun venit, Moarte.

Am încercat să nu-mi pierd cumpătul și am spus:

— Sunt Calfa Severian, din Ghilda Torționarilor, după cum poți vedea. Intrarea mea aici a fost cu totul involuntară și, sincer să fiu, ți-aș fi recunoscător dacă m-ai putea lămuri cum anume s-a întâmplat asta. Când mă aflu afară, în coridor, această cameră nu părea altceva decât un tablou. Dar când m-am dat un pas sau doi îndărăt, ca să mă uit la tabloul de pe peretele celălalt, m-am trezit aici. Prin ce meșteșug se poate face așa ceva?

— Prin nici un meșteșug, a răspuns omul în robă galbenă. Ușile tainice nu sunt câtuși de puțin o invenție originală, iar constructorul acestei camere n-a făcut altceva decât să găsească un mijloc de a masca o ușă deschisă. Camera nu este adâncă, după cum poți vedea; e mai puțin adâncă decât crezi chiar și acum că este, doar dacă nu ți-ai dat deja seama că unghiurile podelei și ale tavanului converg, iar peretele din capăt nu este la fel de înalt ca acela prin care ai intrat.

— Înțeleg, am zis eu, și nu mințeam.

În timp ce el îmi spunea toate acestea, camera aceea strâmbă pe care mintea mea, deprinsă cu încăperile obișnuite, mă amăgise s-o văd ca având o formă normală, mi-a apărut întocmai cum era de fapt, cu un tavan înclinat și trapezoidal, și o podea trapezoidală. Înseși scaunele opuse peretelui prin care intrasem erau înguste, încât cu greu te puteai așeza pe ele; mesele nu erau mai late decât niște scânduri.

— Ochiul este amăgit într-un tablou de asemenea linii convergente, a continuat omul cu robă galbenă. Încât atunci când le întâlnește în realitate, aproape fără adâncime, la care

se adaugă efectul iluminării monocrome, ochiul crede că vede un alt tablou — mai ales după ce a fost pregătit printr-o succesiune lungă de tablouri adevărate. Intrarea ta cu o armă atât de mare a făcut ca un zid adevărat să se ridice în spatele tău, ca să-ți ațină calea până ai fost cercetat. Inutil să-ți mai spun că pe partea cealaltă peretele este pictat cu tabloul pe care ai crezut că-l vezi.

Eram peste poate de uluit.

— Dar cum putea camera să știe că am o spadă la mine?

— E ceva prea complicat ca să-ți pot explica așa cum trebuie... mult mai complicat decât biată odăița asta. Pot doar să-ți spun că ușa e învelită cu fire de metal și aceste fire știu când alte metale, fâtații și suratele lor, trec prin dreptul lor.

— Dumneata ai făcut asta?

— Oo, nu. Toate aceste lucruri... — s-a oprit — ... și o sută de altele asemănătoare alcătuiesc ceea ce noi numim A Doua Casă. Au fost create de Părintele Inire, care a fost chemat de primul Autocrat să construiască un palat tainic între zidurile Casei Absolute. Tu sau eu, fiul meu, am fi construit doar o simplă suită de camere ascunse. El s-a gândit ca această casă tainică să fie peste tot, cu alte cuvinte să coexiste cu aceea știută de toți.

— Dar dumneata nu ești el, am zis eu. Pentru că acum știu cine ești! Mă cunoști? l-am întrebat și mi-am scos masca, astfel încât să-mi vadă chipul.

El a zâmbit:

— Ai venit o singură dată. Înseamnă că nu te-a satisfăcut kaibita.

— M-a satisfăcut mai puțin decât femeia drept care se dădea — sau mai bine spus, pe cealaltă o iubeam mai mult. În seara asta am pierdut un prieten, dar, din câte văd, mă-n-tâlnesc în schimb cu vechi cunoștințe. Pot să întreb cum de-ai venit aici din Casa Azurie? Ai fost chemat la thias? Mai devreme am văzut-o pe una din femeile dumitale.

A încuviințat din cap cu un aer absent. O oglindă înclinată ciudat, aflată deasupra unei firide dintr-o latură a acelei încăperi ciudate și puțin adânci, i-a prins profilul, delicat ca o camee, și mi-am spus că trebuie să fie un androgin. M-am simțit inundat de milă și neajutorare, gândindu-mă cum deschidea bărbatilor ușa, noapte de noapte, la stabilimentul său din Cartierul Algedonic.

— Da, a spus el. Rămân aici pentru sărbătoare, apoi plec.

Mintea mi-era plină de tabloul pe care mi-l arătase Ru-desind în coridorul de afară, astfel că am spus:

— Înseamnă că îmi poți arăta unde se află grădina.

Mi-am dat seama imediat că fusese prins pe picior greșit, poate pentru prima oară de mulți ani. Citeam suferință în ochii lui și mâna lui stângă s-a mișcat (foarte puțin) spre șipul de la gât.

— Prin urmare, ai auzit de ea. . . , a zis el. Să presupunem că știi drumul, de ce ți l-aș arăta? Mulți vor încerca să fugă pe-acel drum dacă argosia pelagică vede pământ.

XXI

Hidromanție

Au trecut câteva secunde bune până am înțeles pe deplin ce spusese androginul. Apoi aroma cărnii rumenite a Theclei, rămasă în memoria mea, mi-a umplut dulce-grețoasă nările și mi s-a părut că simt neliniștea frunzelor. Uitând sub presiunea momentului cât de inutile erau asemenea precauții în acea încăpere atât de amăgitoare, m-am uitat în jur, căutând să mă asigur că nimeni nu ne aude, apoi m-am pomenit că, fără să vreau (căci gândul meu fusese acela de a-l lua la întrebări înainte de a-mi trăda legătura cu Vodalus), mâna mea scosese oțelul în formă de cuțit din cel mai adânc buzunar al sabretașului meu.

Androginul a zâmbit:

— Am simțit că tu trebuie să fii acela. De zile-ntregi te-aștept, și l-am ținut pe bătrân afară și pe mulți alții cu poruncă să-i aducă la mine pe străinii promițători.

— Am fost ținut prizonier în antecameră. Din pricina asta am întârziat.

— Dar văd că ai scăpat. N-ai fi fost eliberat înainte să vină omul meu să cerceteze locul. Bine-ai făcut că ai fugit — n-a mai rămas mult timp... cele trei zile ale petrecerii, apoi trebuie să plec. Haide, îți arăt drumul spre Grădină, deși nu-mi vine să cred că vei fi lăsat să intri.

A deschis ușa prin care intrase și de data asta am văzut că nu era chiar dreptunghiulară. Dincolo de ea, cealaltă încăpere era doar cu puțin mai mare decât cea pe care tocmai o părăsisem; dar unghiurile ei păreau normale și era bogat mobilată.

— Cel puțin ai nimerit unde trebuie în Casa Tainică, a zis androgenul. Altfel am fi fost nevoiți să străbatem un drum istovitor. Scuză-mă, până citesc mesajul pe care l-ai adus.

S-a îndreptat spre ceea ce crezusem a fi o masă cu tăblia de sticlă și a pus oțelul sub ea, pe o poliță. De îndată s-a aprins o lumină, strălucind în jos din sticlă, deși deasupra acesteia nu era nici o lumină. Oțelul a crescut până a ajuns mare cât o sabie, iar striatiile sale, în loc de simple creștături ca acelea de care lovești o cremene ca să scapere scânteii, s-au dovedit a fi liniile unei caligrafii.

— Stai deoparte, a spus androgenul. Dacă n-ai citit asta înainte, n-ai voie s-o citești acum.

Am făcut cum mi-a spus și, o vreme, l-am privit cum se apleacă asupra micului obiect pe care-l adusesem cu mine din poiana lui Vodalus. Într-un târziu, androgenul a spus:

— Carevasăzică, n-avem de ales... trebuie să luptăm pe două fronturi. Dar asta nu e treaba ta. Vezi dulapul acela cu o eclipsă sculptată în uşă? Deschide-l şi ia cartea pe care-o găseşti înăuntru. Şi pune-o pe suportul ăsta.

Deşi mă temeam de o capcană, am deschis uşa dulapului arătat de el. Înăuntru era o carte monstruoasă — aproape la fel de înaltă ca mine şi lată de mai bine de doi cubiţi — care stătea cu coperta din piele marmorată, albastră-verzuie, spre mine, aşa cum ar sta un cadavru dacă aş deschide un coşciug pus în picioare. Mi-am vârât spada în teacă şi am apucat tomul acela uriaş cu ambele mâini, punându-l pe suport. Androginul m-a întrebat dacă-l mai văzusem înainte, iar eu i-am răspuns că nu-l mai văzusem.

— Arătai ca şi când ţi-a fost teamă, şi ai încercat... aşa mi s-a părut... să-ţi fereşti faţa de el când l-ai adus.

În timp ce vorbea, a deschis coperta. Prima pagină, ce s-a înfăţişat astfel ochilor noştri, era scrisă cu cerneală roşie şi cu litere pe care nu le cunoşteam.

— Acesta e un avertisment pentru cei care caută drumul, a zis el. Să ţi-l citesc?

— Mi s-a părut, am bâiguit eu, că am văzut un mort în pielea aia şi că mortul eram eu.

El a închis coperta şi a mângâiat-o cu mâna.

— Pigmenţii ăştia ce imită culorile păunului sunt munca meşterilor de demult... liniile şi ondulaţiile de dedesubt sunt doar cicatricele de pe spinările bietelor animale, urmele lăsate de căpuşe şi biciuri. Dar dacă te temi, nu trebuie să mergi.

— Deschide-o, am zis eu. Arată-mi harta.

— Nu e vorba de nici o hartă. Ci de cartea în sine, a spus el, și cu asta a deschis coperta și prima pagină.

Aproape că am orbit, așa cum mi se întâmplă în nopțile întunecate când țâșnește fulgerul. Paginile interioare păreau făcute din argint curat, bătut, lustruit, care prindea orice fărâma de lumină din cameră și o arunca îndărăt sporită de o sută de ori.

— Astea-s oglinzi, am zis eu și, spunând aceasta, mi-am dat seama că nu erau oglinzi, ci acele lucruri pentru care nu avem alt cuvânt decât *oglinzi*, acele lucruri care, cu mai puțin de-un rond în urmă, îl trimiseseră pe Jonas înapoi spre stele. Dar cum pot avea putere, am întrebat eu, când nu stau față-n față?

Androgenul a răspuns:

— Gândește-te cât timp au stat față-n față când cartea a fost închisă. Acum câmpul va suporta o vreme tensiunea pe care o exercităm asupra lui. Hai, du-te, dacă ai curaj.

N-am avut curaj. În timp ce el vorbea, ceva a prins formă în aerul luminos de deasupra paginilor deschise. Nu era nici femeie, nici fluture, ci un amestec din amândouă, și așa cum știm, când ne uităm la un munte pictat în fundalul unui tablou, că în realitate este mare cât o insulă, așa am știut și acum că vedeam apariția aceea de foarte departe — îmi vine să cred că aripile sale se luptau cu vânturile de protoni ale spațiului și întregul Urth ar fi putut fi un fir de praf tulburat de mișcarea lui. Și așa cum am văzut eu acea făptură, m-a văzut și ea pe mine, cam în același fel în care, cu o clipă înainte, androgenul văzuse prin sticla aceea volutele și ondulațiile

caligrafiei de pe oțel. Căci s-a oprit, s-a răsucit spre mine și și-a deschis aripile, ca să le văd. Erau însemnate cu ochi.

Androginul a închis cartea cu o pocnitură, ca și când ar fi trântit o ușă.

— Ce-ai văzut? m-a întrebat el.

Nu mă gândeam la altceva decât că nu mai eram obligat să mă uit în paginile acelea, așa că am spus:

— Mulțumesc, Sieur. Oricine ai fi, sunt servitorul dumitale de-aici încolo.

El a încuviințat din cap:

— Odată și odată poate am să-ți amintesc ce-ai spus. Dar nu te voi mai întreba ce-ai văzut. Poftim, șterge-ți fruntea. Priveliștea te-a marcat.

Mi-a dat o bucată de pânză curată, iar eu mi-am șters fruntea, așa cum mi-a spus, căci simțeam cum îmi curge sudoarea pe față. Când m-am uitat la bucata de pânză, era înroșită de sânge.

Parcă citindu-mi gândurile, a zis:

— Nu ești rănit. Cred că în limbajul medical se numește hemathidroză. În stare de emoții puternice, vene minuscule la nivelul pielii în partea afectată... uneori la nivelul întregii piei... se rup în timpul transpirației abundente. Mă tem că o să ai o vânătaie cam urâtă acolo.

— De ce-ai făcut asta? l-am întrebat eu. Credeam că o să-mi arăți o hartă. Nu vreau decât să știu unde se află Camera Verde — cum a numit-o Rudesind, bătrânul de-acolo de-afară —, unde sunt găzduiți actorii. Așa zice mesajul lui Vodalus, că trebuie să-l omori pe cel care ți l-a adus?

Mâna mea căuta mânerul spadei, însă când în sfârșit s-a încleștat pe el, m-am pomenit că sunt prea vlăguit ca s-o trag din teacă.

Androgenul a izbucnit în râs. La început, hohotul lui a fost plăcut, ceva între felul în care râde o femeie și felul în care râde un băiat, dar apoi s-a transformat în chicoteală de bețiv. Amintirile Theclei au tresărit în mine; aproape că s-au trezit la viață.

— Asta-i tot ce ți-ai dorit? a întrebat el când a reușit să-și stăpânească hohotul. Mi-ai cerut să-ți aprind lumânarea, iar eu am încercat să-ți dau soarele, și acum ești ars. Eu am greșit... poate că am încercat să-mi amân propriul timp, dar chiar și așa, nu te-aș fi lăsat să călătorești atât de departe dacă n-aș fi citit în mesaj că ești purtătorul Ghearei. Iar acum îmi pare sincer rău, dar nu pot să nu râd. Unde te vei duce, Severian, după ce vei fi găsit Camera Verde?

— Unde mă trimiți. După cum mi-ai amintit chiar Domnia Ta, am jurat că-l voi sluji pe Vodalus.

De fapt, mă temeam de el, și mă temeam că androgenul avea să-l informeze dacă mă răzvrăteam.

— Și dacă nu am ce porunci să-ți dau? Te-ai descotorosit de Gheară?

— N-am putut.

S-a lăsat tăcerea. El n-a scos un cuvânt.

— O să mă îndrept spre Thrax, am spus eu. Am o scrisoare pentru arhonte de acolo; ar trebui să-mi dea de lucru. Pentru a apăra onoarea gildei mele, aș dori să mă duc într-acolo.

— Prea bine. Cât de mare este de fapt iubirea ta pentru Vodalus?

Din nou am simțit coada bardei în mâna mea. În cazul Domniilor Voastre, memoria moare, așa mi s-a spus; a mea nici măcar nu pălește. Ceața care învăluia necropola în acea noapte mi-a scăldat din nou chipul și am re trăit tot ce simțisem când primisem moneda de la Vodalus și îl privisem cum pleca spre un loc unde nu-l puteam urma.

— Odată i-am salvat viața, am răspuns eu.

— Atunci iată ce trebuie să faci, a spus androgenul. Trebuie să te duci la Thrax, așa cum ai plănuvit, zicând tuturor... chiar și ție însuși... că te duci să-ți iei în primire postul care te-așteaptă acolo. Gheara este periculoasă. Îți dai seama de asta?

— Da. Vodalus mi-a spus că, dacă s-ar afla că se găsește în mâinile noastre, am putea pierde sprijinul gloatei.

O clipă androgenul a rămas din nou tăcut. Apoi a spus:

— Pelerinele sunt la miazănoapte. Dacă ți se ivește vreun prilej, trebuie să le dai Gheara înapoi.

— Asta și nădăjduiam să fac.

— Bine. Trebuie să mai faci ceva. Autocratul e aici, dar cu mult înainte să sosești tu la Thrax, el va fi ajuns în nord împreună cu armata. Dacă vine în apropiere de Thrax, trebuie să te duci la el. Cu timpul o să descoperi cum anume să-i iei viața.

Tonul vocii sale l-a trădat la fel de mult ca și gândurile Theclei. Am vrut să îngenunchez, dar el a bătut din palme și un omuleț cocârjat s-a strecurat tăcut în cameră. Purta un

veșmânt cu glugă, ca al unui cenobit. Autocratul i s-a adresat, spunându-i ceva ce n-am înțeles, atât eram de tulburat.

În lumea asta mare sunt puține priveliști mai frumoase ca aceea a soarelui la răsărit văzut prin miile de ape țâșnitoare ale Fântânii Oraculare. Nu sunt estetic, dar clipa în care am dat prima oară cu ochii de dansul ei (despre care auzisem prea adesea) trebuie să fi acționat ca un fortifiant. De câte ori mi-o readuc în minte îmi face plăcere și o văd din nou ca atunci când servitorul acoperit cu glugă mi-a deschis ușa — după atât de multe leghe prin coridoarele întortocheate ale celei de-a Doua Case — și am văzut șuvoaiele argintii desenând ideograme pe discul solar.

— Drept în față, a murmurat glugatul. Urmează poteca prin Poarta Copacilor. O să fii la adăpost printre actori.

Ușa s-a închis în spatele meu și s-a preschimbat în panta ierboasă a unei coline.

Am înaintat cu mers împiedicat spre fântână, care m-a îmborsărit cu stropii bătuți de vânt. De jur împrejur, pavaj de serpentine; am stat acolo o vreme, încercând să-mi citesc viitorul în formele dănțuitoare, și într-un târziu am scotocit în sabreț, după o monedă drept ofrandă. Pretorienii îmi luaseră toți banii, dar în timp ce căutam printre puținele lucruri ce-mi mai rămăseseră (o flanelă, bucata de cută și o sticlă cu ulei pentru *Terminus Est*; un pieptene și cărțulia cafenie, pentru sufletul meu) am zărit o monedă nimerită între pietrele verzi de la picioarele mele. Nu m-am chinuit prea mult s-o dezghioc — un asimi, atât de subțiat de folosință,

încât aproape nu mai rămăsese nici o urmă din efigii. Șoptind o dorință, am azvârlit-o chiar în mijlocul fântânii. Un jet a prins-o și a aruncat-o spre cer, încât a scăpărat o clipă înainte de a cădea. Am început să citesc simbolurile pe care le desena apa în fața soarelui.

O spadă. Se vădea cu limpezime. Aveam să fiu pe mai departe un torționar.

Apoi un trandafir, sub el un râu. Voi înainta în susul râului Gyoll, așa cum plănuisem, căci acela era drumul spre Thrax.

Acum valuri mânioase, devenind curând o hulă lungă, posacă. Marea, cine știe; dar, m-am gândit eu, nu se poate ajunge la mare urcând spre izvoarele râului.

Un sceptru, un scaun, o mulțime de turnuri, și am început să mă gândesc că puterile oraculare ale fântânii, în care nu crezusem niciodată prea mult, erau pe de-a-ntregul mincinoase; dar când i-am întors spatele, am zărit o stea cu multe colțuri crescând tot mai mult.

De când m-am întors în Casa Absolută, am vizitat de două ori Fântâna Oraculară. O dată am venit chiar la prima rază a zorilor, ieșind spre ea prin aceeași ușă prin care o văzusem întâia oară. Dar n-am mai îndrăznit niciodată să-i mai pun întrebări.

Slujitorii mei, care jură de la primul până la ultimul că au aruncat oricalcuri în fântână atunci când în grădină nu se găsea nici un oaspete, îmi spun de la primul la ultimul că nu s-au ales cu nici o profeție adevărată în schimbul banilor lor.

Dar nu sunt cu totul sigur, dacă-mi aduc aminte de omul verde care-și alunga vizitatorii cu poveștile sale despre viitorul lor. Oare nu e posibil ca acești slujitori ai mei, având în fața ochilor doar o viață de tăvi și mături și clopoței care sună, să o respingă? I-am întrebat și pe miniștrii mei, care fără îndoială că aruncă înăuntru chrisoși cu pumnul, dar răspunsurile lor sunt îndoielnice și amestecate.

Era greu să stau cu spatele la fântână și la mesajele ei minunate, criptice, și să mă îndrept spre bătrânul soare. Uriaș, asemenea chipului unui gigant, de un roșu-închis, se ivea spânzurat deasupra orizontului care cobora. Plopii din grădină se decupau pe discul lui, făcându-mă să mă gândesc la Noaptea cocoțată în vârful caravanseraiului de pe malul apusean al Gyollului, pe care o văzusem adesea cu soarele în spatele ei, la sfârșitul câte uneia din partidele noastre de înot.

Fără să-mi dau seama că acum mă aflam departe în interiorul hotarelor Casei Absolute, prin urmare departe de patrulele de la periferie, mă temeam că în orice moment aş putea fi oprit și aruncat, cine știe, înapoi în antecameră — a cărei ușă secretă, eram sigur, fusese descoperită între timp și zăvorâtă. Dar nu s-a întâmplat nimic de acest fel. Cât cuprindeam cu ochii, nu zăream nici o mișcare în leghele de tufișuri și pajiști catifelate, flori și ape șopotitoare — eu eram singurul suflet viu. Crini mai înalți decât mine, cu chipurile lor ca niște stele stropite de rouă netulburată, atârnav deasupra potecii; suprafața acesteia, fără cusur, nu trăda în urma mea decât amprenta propriilor mei pași. Privighetori, unele în libertate, altele spânzurate de ramurile copacilor în colivii de aur, încă nu-și curmaseră cântul.

La un moment dat am văzut înaintea mea, cu o rămășiță din vechiul sentiment de groază, una din statuile umblătoare. Ca un om de dimensiuni colosale (deși nu era om), prea grațioasă și prea înceată ca să fie ființă omenească, a traversat o pajiște mai retrasă, mișcându-se parcă în ritmul unui cânt neauzit ce însoțea o procesiune ciudată. Mărturisesc că m-am oprit locului până a trecut, întrebându-mă dacă mă putea simți acolo unde rămăsesem ascuns în umbre, și dacă-i păsa că stăteam așa.

Tocmai când mă apucase disperarea că nu găsesc Poarta Copacilor, am văzut-o. Era imposibil să n-o văd. Așa cum grădinarii de rând agață crengi de peri pe spaliere de-a lungul zidurilor, grădinarii de soi ai Casei Absolute, care trudes timp de generații pentru a-și desăvârși opera, modelaseră ramurile uriașe ale stejarilor până când fiecare crenguță era dispusă conform unei viziuni pe deplin arhitecturale, iar eu, preumblându-mă pe acoperișurile celui mai mare palat din Urth, fără să zăresc vreo piatră, am văzut înălțându-se într-o latură acea mare intrare verde, făurită din lemn viu, ca și când ar fi fost zidită din blocuri de stâncă.

Și am fugit spre ea.

XXII

Personificări

Am fugit prin arcul măreț al Porții Copacilor și am ieșit pe o pajiște mare, presărată cu corturi. Undeva, un megateriu mugea și-și scutura lanțul. Păreau singurele zgomote. M-am oprit și am ascultat, iar megateriul, nemaifiind tulburat de pașii mei, s-a scufundat din nou în somnul comatos al speciei sale. Auzeam roua scurgându-se de pe frunze și ciripitul stins, întrerupt al păsărilor.

Dar mai era ceva acolo. Un *hârșt*, *hârșt* abia auzit, rapid, neregulat, care însă sporea în intensitate în timp ce ascultam. Am apucat-o pe o potecă printre corturile tăcute, luându-mă după sunet. Cu siguranță că mă înșelasem, pentru că Doctorul Talos m-a văzut înainte să-l văd eu.

— Prietene! Partenerul meu! Dorm cu toții — Dorcas a ta și ceilalți. Toți în afară de tine și de mine. Vino-ncoace!

În timp ce vorbea, își flutura bastonul; *hârșt*, *hârștul* acela era zgomotul făcut de bastonul care reteza corolele florilor.

— Ai revenit în mijlocul nostru tocmai la timp. Tocmai la timp! Jucăm în seara asta, și aș fi fost obligat să-l angajez pe unul din băieții ăștia ca să interpreteze rolul tău. Sunt încântat să te văd! Îți datorez niște bani — îți amintești? Nu mulți, și, fie vorba între noi, cred că-s bani falși. Dar sunt totuși bani câștigați și eu plătesc întotdeauna.

— Mă tem că nu-mi amintesc despre așa ceva, așadar nu poate fi o sumă mare. Dacă lui Dorcas îi merge bine, sunt dispus să uit de ei, numai să-mi dai ceva de mâncare și să-mi arăți unde pot dormi câteva ronduri.

Nasul ascuțit doctorului s-a lăsat o clipă în piept, exprimând regret.

— Poți să dormi pe săturate până te trezesc ceilalți. Dar din păcate n-avem nimic de mâncare. Baldanders, știi doar, rade tot, ca pârjolul. Mareșalul thiasului a promis să ne aducă azi ceva la toți. Și-a fluturat vag bastonul spre orașul neuniform de corturi și a continuat: Dar mă tem că asta n-o să se întâmple mai devreme de mijlocul dimineții.

— E bine și-așa. Sunt prea obosit să mănânc, dar dacă-mi arăți unde mă pot întinde...

— Ce-ai pățit la cap? Nu-i nimic — o s-o ascundem cu fard. Pe-aici!

O și pornise înaintea mea. L-am urmat prin labirintul de frânghii ale corturilor spre un dom heliotrop. Roaba lui Baldanders stătea la intrare, iar eu am fost în sfârșit sigur că o regăsisem pe Dorcas.

Când m-am trezit, a fost ca și când nu ne despărțisem niciodată. Dorcas avea același farmec delicat din totdeauna;

strălucirea Jolentei îl puna în umbră, ca și înainte, dar mă făcea să doresc, atunci când eram toți trei împreună, ca Jolenta să plece, ca să pot să nu am ochi decât pentru Dorcas. L-am luat pe Baldanders deoparte, la vreun ceas după ce ne-am trezit, și l-am întrebat de ce mă părăsise în pădurea de dincolo de Poarta Îndurătoare.

— Eu nu cu tine eram, a răspuns el încet. Ci cu Doctorul Talos al meu.

— Și eu eram cu Doctorul Talos. Am fi putut să-l căutăm împreună și să ne ajutăm reciproc.

A urmat o lungă ezitare; aveam senzația că simt pe chipul meu greutatea ochilor acelora stinși și, în ignoranța mea, mi-am spus că ar fi cumplit dacă Baldanders ar avea energia și voința de a-și pierde cumpătul și a se înfuria. Într-un târziu, el a zis:

— Erai cu noi când am părăsit orașul?

— De bună seamă. Și Dorcas, și Jolenta, și eu, toți eram cu voi.

Încă o ezitare.

— Înseamnă că te-am găsit acolo.

— Da, nu-ți amintești?

A clătinat încet din cap și atunci am văzut că acea claie de păr negru începuse să încărunească.

— M-am trezit într-o dimineață și numai ce te-am văzut acolo. Mă gândeam și eu așa. În scurt timp m-ai părăsit.

— Altele au fost împrejurările atunci — vorbisem să ne întâlnim din nou.

(Am simțit un ghimpe de vinovăție când mi-am amintit că nu intenționasem niciodată să onorez promisiunea.)

— Și ne-am întâlnit, a spus Baldanders greoi; apoi, văzând că răspunsul nu mă satisfăcea, a adăugat: Nimic nu e real pentru mine aici, în afară de Doctorul Talos.

— Loialitatea ta este foarte lăudabilă, dar ai fi putut să-ți aduci aminte că voia să fiu cu el la fel de mult ca și tine.

Nu puteam să mă supăr pe uriașul acesta blând, posomorât.

— Aici în sud o să strângem bani, și atunci vom construi din nou, așa cum am construit și înainte, după ce vor fi uitat.

— Aici e nordul. Dar așa e, casa voastră a fost distrusă, nu-i așa?

— A fost arsă, a spus Baldanders.

Aproape că vedeam flăcările reflectându-se în ochii lui.

— Îmi pare rău dacă ți s-a întâmplat ceva rău, a adăugat el. Vreme lungă nu m-am gândit decât la castel și la munca mea.

L-am lăsat să șadă acolo și m-am dus să inspectez proprietățile teatrului nostru — nu părea să aibă nevoie de o asemenea inspecție și nici că aș fi putut descoperi și alte lip-suri decât cele care oricum săreau în ochi. Câțiva oameni care se îndeletniceau cu teatrul făcuseră roată în jurul Jolentei, iar Doctorul Talos i-a alungat de-acolo și Jolentei i-a poruncit să intre în cort. Un moment mai târziu, am auzit plesnetul bastonului său pe carne: apoi Doctorul Talos a ieșit din cort rânjind, dar mânia nu i se răcorise.

— Nu-i vina ei, am zis eu. Dacă arată cum arată!

— Prea bătătoare la ochi. Mult prea bătătoare la ochi. Știi ce-mi place la tine, Sieur Severian? Că o preferi pe

Dorcas. Că veni vorba, pe unde e? Ai văzut-o de când te-ai întors?

— Te avertizez, Doctore. Să nu care cumva s-o lovești.

— Nici nu mi-ar trece prin minte așa ceva. Mă tem numai să nu se rătăcească.

Aerul său mirat m-a convins că spunea adevărul.

— Abia dacă am apucat să schimbăm câteva cuvinte, i-am spus eu. S-a dus după apă.

— Curajoasă fată, a zis el, iar la expresia mea nedumerită a adăugat: Se teme de apă. Nu se poate să nu fi băgat de seamă. De curată, e curată, dar chiar și când se spală, apa-i adâncă doar de-un deget; când trecem pe poduri, se ține de Jolenta și tremură toată.

Tocmai atunci s-a întors Dorcas și, dacă doctorul a mai spus ceva, eu unul nu l-am mai auzit. Când ne întâlnisem în acea dimineață, nici unul dintre noi nu fusese în stare de altceva decât să zâmbească și să-l atingă pe celălalt cu mâini neîncrezătoare. Acum s-a îndreptat spre mine, a lăsat jos căldările și a părut să mă devoreze cu ochii.

— Mi-a fost atât de dor de tine, a zis ea. M-am simțit atât de singură fără tine.

Faptul că-i era cuiva dor de mine m-a făcut să izbucnesc în râs. Am ridicat pulpana fuliginoasei:

— De asta ți-a fost dor?

— Adică de moarte, vrei să zici. Dacă mi-a fost dor de moarte? Nu, de tine mi-a fost dor.

Mi-a luat pulpana din mână și s-a folosit de ea ca să mă tragă spre șirul de ploi care alcătuia un zid al Camerei Verzi.

— Am găsit o bancă printre straturile de ierburi aromate. Vino să șezi acolo cu mine. Ne pot lăsa puțin în pace după atâtea zile, iar Jolenta o să găsească apa când o să iasă din cort — doar pentru ea am adus-o.

De cum ne-am îndepărtat de freamătul dintre corturi, unde jonglerii își aruncau cuțitele, iar acrobații proprii copii, ne-a învăluit liniștea grădinilor. Aș zice că formează cea mai întinsă suprafață de pământ din toată lumea, anume gândită și cultivată doar de dragul frumuseții, neîntrecându-le decât sălbăticiile care sunt grădinile Increatului și ale căror cultivatori sunt nevăzuți ochilor noștri. Garduri vii suprapuse desenau o ușă strâmtă. Am trecut într-un crâng de pomi cu ramuri albe și parfumate, ce-mi aminteau cu tristețe de prunii înfloriți printre care pretorienii ne târâseră pe Jonas și pe mine, deși aceia păreau să fi fost plantați doar de ornament. Câtă vreme aceștia aș fi zis că erau plantați pentru fructele lor. Dorcas a rupt o crenguță ce avea pe ea șase flori și și-a prins-o în pletele bălaie.

Dincolo de livadă se găsea o grădină atât de veche, încât am fost aproape sigur că toată lumea o uitase, în afară de servitorii care o îngrijeau. Banca de piatră avea gravate în ea capete, dar vremea le tocise aproape de tot trăsăturile. Mai rămăseseră câteva straturi de flori simple, și altele îmbălsămate de mirosul plantelor aromate — rozmarin, anghelică, mentă, busuioc și virnaț, toate crescând într-un sol întunecat ca ciocolata, rod al trudei de ani fără număr.

Era și un pârlăiaș acolo, mai mult ca sigur că de-aici luase Dorcas apă. Poate că odată fusese o fântână — acum era

doar un fel de izvor ce se înălța dintr-un bol puțin adânc de piatră, se revărsa peste marginea acestuia și curgea prin mici canale mărginite de pietre neșlefuite, pentru a ajunge la rădăcinile pomilor. Ne-am așezat pe bancă, mi-am rezemat spada de brațul de piatră, iar Dorcas mi-a luat mâinile într-ale sale.

— Mi-e teamă, Severian. Am niște vise îngrozitoare.

— De când am plecat?

— Tot timpul.

— Când am dormit unul lângă altul pe câmp, mi-ai spus că te treziseși dintr-un vis bun. Mi-ai spus că era foarte amănunțit și părea real.

— Dacă a fost bun, l-am uitat cu desăvârșire.

Băgasem de seamă că avea grijă să nu care cumva să privească spre apa ce se scurgea din fântâna ruinată.

— În fiecare noapte visez că merg pe străzi pline de prăvălii. Sunt fericită sau cel puțin mulțumită. Am bani de cheltuială și am o listă lungă de lucruri pe care vreau să le cumpăr. Îmi tot repet lista în cap și încerc să mă hotărâsc în care parte a cartierului pot să găsesc fiecare lucru și să fie de cea mai bună calitate și la cel mai mic preț. Dar cu timpul, tot trecând de la o prăvălie la alta, îmi dau seama că toți cei care mă văd mă urăsc și mă disprețuiesc, și eu știu că asta se întâmplă pentru că ei mă cred a fi un spirit necurat care s-a învelit în trupul femeii pe care-l văd ei. La urmă intru într-o prăvălioară ai cărei proprietari sunt un bătrân și o bătrână. Ea șade și croșetează dantele, iar el întinde marfa pe tejghea, să o cercetez. Aud în spatele meu zgomotul pe care-l face ața femeii când trece prin lucrătură.

— Ce te-ai dus să cumperi? am întrebat-o eu pe Dorcas.

— Hăinuțe — și Dorcas și-a ținut mâinile mici, albe, la o distanță de-o palmă una de alta. Poate hăinuțe pentru păpuși. Îmi amintesc mai cu seamă de niște cămășuțe din lână moale. În sfârșit aleg una și-i dau bătrânului banii. Dar nu-s bani — doar o grămăjoară de scârnă.

Umerii i se scuturau, așa că am înconjurat-o cu brațul, ca s-o liniștesc.

— Vreau să strig că mă judecă greșit, că nu sunt spectrul spurcat pe care-l bănuiesc ei. Dar știu că, dacă voi face asta, orice voi spune va fi luat drept dovada ultimă a faptului că ei au dreptate, încât vorbele mă îneacă. Cel mai rău e că tocmai atunci se oprește și fâșâitul aței. Îmi luase mâna într-ale sale, iar acum mi-a strâns-o ca pentru a-mi transmite înțelesul celor spuse de ea și a adăugat: Știu că nimeni n-ar putea înțelege dacă n-a avut visul acesta, dar este îngrozitor. Îngrozitor.

— Poate că acum, că sunt din nou cu tine, visele astea or să înceteze.

— Și apoi dorm sau cad în întunecime. Dacă nu mă trezesc atunci, urmează un al doilea vis. Mă aflu într-o barcă trasă pe un lac spectral...

— Țasta cel puțin n-are nimic misterios, am spus eu. Doar ai fost într-o asemenea barcă împreună cu mine și Agia. Era a omului ăluia, Hildegrin. De călătoria asta trebuie să-ți amintești.

Dorcas a clătinat din cap.

— Nu-i barca aia, ci una mult mai mică. O împinge cu prăjina un bătrân, iar eu zac întinsă la picioarele lui. Sunt

trează, dar nu mă pot mișca. Mâna mi se târăște în apa neagră. Tocmai când să ajungem la țărm, cad din barcă, dar bătrânul nu mă vede, și-n timp ce mă scufund în apă îmi dau seama că nici nu a știut că m-am aflat acolo. Curând lumina pierе și mie mi-e foarte frig. Departе, deasupra mea, aud o voce dragă mie, care mă strigă pe nume, dar nu-mi amintesc a cui e vocea.

— A mea, eu te strig ca să te trezesc.

— Poate.

Semnul biciului cu care se alesese Dorcas la Poarta Îndurătoare ardea pe obrazul ei asemenea unui stigmat.

O vreme am șezut fără să scoatem un cuvânt. Privighetorile tăcuseră, în schimb câneparii cântau în toți pomii și am văzut trecând ca fulgerul printre crengi un papagal înveșmântat în roșu și verde, ca un mic mesager în livrea.

Într-un târziu, Dorcas a spus:

— Ce lucru îngrozitor este apa. N-ar fi trebuit să te aduc aici, dar a fost singurul loc din apropiere care mi-a venit în minte. Mi-ar fi plăcut să ședem în iarbă, sub pomii aceia.

— De ce urăști apa? Mie mi se pare minunată.

— Pentru că e aici, în lumina soarelui, dar prin natura ei ea curge mereu în jos, departe de lumină.

— Însă iese din nou la suprafață, am zis eu. Ploaia pe care o vedem primăvara este aceeași apă pe care am văzut-o curgând prin rigole cu un an în urmă. Așa ne-a învățat Maestrul Malrubius.

Zâmbetul lui Dorcas a scăpărat ca o stea.

— Merită să crezi în asta, indiferent dacă e sau nu adevărat. Severian, e o prostie să spun că ești cea mai bună persoană pe care o cunosc, pentru că ești singura persoană bună pe care o cunosc. Dar cred că, dacă aş întâlni o sută de alte persoane, tot cel mai bun ai fi. Despre asta am vrut să vorbesc cu tine.

— Dacă ai nevoie de protecția mea, o ai. Știi asta.

— Dar nu despre asta-i vorba. Într-un anume fel, eu vreau să te protejiez. Asta chiar sună ca o prostie, nu-i așa? Familie n-am, în afară de tine n-am pe nimeni altcineva, totuși îmi vine să cred că te pot proteja.

— Îi știi pe Jolenta și Doctorul Talos, și pe Baldanders.

— Nu-s nimeni. Nu simți asta, Severian? Și eu tot un nimeni sunt, dar ei sunt chiar și mai puțin decât mine. Eram toți cinci azi-noapte în cort, cu toate astea tu erai singur. Mi-ai spus odată că nu ai multă imaginație, dar trebuie să fi simțit acest lucru azi-noapte.

— De-asta vrei să mă protejezi — de singurătate? Primesc cu bucurie o asemenea protecție.

— Atunci îți voi da tot ce pot și câtă vreme pot. Dar mai cu seamă aş vrea să te apăr de ceea ce crede lumea. Severian, îți amintești ce ți-am spus despre visul meu? Cum toți oamenii din prăvălii și de pe stradă credeau că eu nu sunt altceva decât o fantomă hidoasă? Poate că au dreptate.

Tremura toată, așa că am strâns-o la piept.

— Asta-i doar o parte a motivului pentru care visul este atât de dureros. Cealaltă parte vine din aceea că știu că într-un anumit fel ei greșesc. Spectrul acela respingător se află în

mine. Chiar eu sunt acela. Dar mai sunt și alte lucruri în mine care, ca și spectrul, mă fac să fiu ceea ce sunt.

— N-ai putea niciodată să fii respingătoare, nici ca spectru, nici ca altceva.

— O, ba da, a spus ea serioasă și și-a ridicat privirile, iar chipul ei mic, înălțat spre mine, n-a fost nicicând mai frumos sau mai pur ca atunci în lumina soarelui. O, ba da, Severian, aș putea. Întocmai așa cum tu poți fi ceea ce spun ei că ești. Și ceea ce și ești uneori. Îți amintești cum am văzut catedrala săltând în văzduh și arzând într-o clipită? Și cum am mers pe-un drum printre copaci, până am văzut o lumină în fața noastră, și erau Doctorul Talos și Baldanders, pregătiți să-și înceapă spectacolul cu Jolenta?

— Mă țineai de mână, am spus eu. Și vorbeam despre filosofie. Cum să uit așa ceva?

— Când am ajuns la lumină și Doctorul Talos ne-a văzut — îți amintești ce-a spus?

M-am dus cu gândul înapoi la acea seară, sfârșitul zilei în care-l executasem pe Agilus. În amintire am auzit mugetul mulțimii, țipătul Agiei și apoi duduital tobei lui Baldanders.

— A spus că toată lumea a venit și că tu erai Inocența, iar eu Moartea.

Dorcas a încuviințat solemn din cap.

— Așa e. Dar tu nu ești cu adevărat Moartea, știi asta, oricât de adesea te numește el așa. Nu ești Moartea cum nu e nici măcelarul care retează grumazurile juncanilor de dimineată până seara. Pentru mine tu ești Viața și un tânăr pe nume Severian, și dacă ai vrea să te îmbraci cu alte haine și să devii tâmplar sau pescar, nimeni nu te-ar putea opri.

— Nu-mi doresc câtuși de puțin să-mi părăsesc ghilda.

— Dar ai putea. Astăzi. Asta trebuie să ții minte. Oamenii nu vor ca și alții să fie oameni. Aruncă peste ei tot felul de nume și-i ferecă înăuntrul acestora, dar eu nu vreau să-i lași să te ferece înăuntrul unui nume. Doctorul Talos e cel mai rău dintre toți. În felul său e un mincinos...

Nu și-a dus acuzația până la capăt, așa că am îndrăznit să zic:

— L-am auzit o dată pe Baldanders zicând că doctorul arareori minte.

— Am spus „în felul său”. Baldanders are dreptate, Doctorul Talos nu minte în sensul în care înțeleg alți oameni minciuna. Când te-a numit Moarte nu-nseamnă că a spus o minciună, ci o... o...

— Metaforă, am sugerat eu.

— O metaforă, da, însă una rea, primejdioasă, și ție ți-a adresat-o ca pe o minciună.

— Vrei să zici că Doctorul Talos mă urăște? Aș fi zis că e unul dintre puținii oameni care mi-au arătat bunătate de când am părăsit Citadela. Tu, Jonas — care a dispărut între timp —, o bătrână pe care am cunoscut-o în temniță, un bărbat cu robă galbenă — că veni vorba, și el mi-a spus că-s Moartea — și Doctorul Talos. O listă scurtă.

— Nu cred că el urăște în felul în care înțelegem noi ura, a răspuns Dorcas încet. Sau că iubește. El vrea să manipuleze tot ce-i iese în cale, să schimbe totul după propria sa voință. Și pentru că e mai ușor să demolezi decât să construiești, el asta face mai tot timpul.

— Dar Baldanders pare să-l iubească. Am avut odată un câine olog, și l-am văzut pe Baldanders uitându-se la doctor așa cum se uita Triskele la mine.

— Înțeleg ce spui, dar eu am altă impresie. Te-ai gândit cum trebuie să fi arătat tu când te uitai la câine? Știi ceva despre trecutul lor?

— Doar că amândoi au trăit lângă Lacul Diuturna. Din câte-am înțeles, oamenii din părțile locului le-au dat foc la casă, pentru a-i alunga de-acolo.

— Crezi că Doctorul Talos ar putea fi fiul lui Baldanders?

Ideea era atât de absurdă, încât am izbucnit în râs, fericit că mă pot elibera de tensiune.

— Mă rog, cam așa se poartă, a continuat Dorcas. Un tată încet la minte, muncind ca o vită, și un fiu sclipitor, excentric. Așa-mi par mie.

Abia când am părăsit banca și ne-am îndreptat spre Camera Verde (care semăna cu tabloul pe care mi-l arătase Rudesind la fel de mult pe cât ar fi semănat orice altă grădină) m-a izbit gândul dacă nu cumva faptul că Doctorul Talos o numise pe Dorcas „Inocența” fusese o metaforă de același soi.

XXIII

Jolenta

Vechea livadă și grădina de ierburi de dincolo de ea fuseseră atât de liniștite, scufundate în uitare, încât îmi amintiseră de Atriumul Timpului și de Valeria cu fața ei desăvârșită, încadrată de blănuri. Camera Verde era un adevărat pandemoniu. Toată lumea se trezise și parcă toți țipau în același timp. Copiii se cățarau în copaci, să elibereze păsările din colivii, iar în urma lor se repezeau măturile mamelor și proiectilele taților. Se ridicau corturi noi, deși începuseră repetițiile — am văzut o piramidă de pânză aparent bine ancorată cu funii prăbușindu-se asemenea unui stindard azvârlit pe jos și înfățișând astfel ochilor noștri ceea ce se-n tâmpla dincolo de el: un megateriu cabrat și o dansatoare făcând piruete pe fruntea lui.

Baldanders și cortul nostru dispăruseră, dar deodată a apărut Doctorul Talos, cu pas grăbit, călăuzindu-ne iute pe tot felul de alei întortocheate, pe lângă balustrade și cascade,

și grote pline de topaze brute și mușchi înflorit, până la coapa unei pajiști bine tunse, unde uriașul se străduia să construiască scena, sub privirile a douăsprezece căprioare albe.

Urma să fie o scenă mult mai elaborată decât aceea pe care jucasem înăuntrul Zidului, în Nessus. Din câte se părea, servitorii din Casa Absolută aduseseră scânduri și cuie, scule și vopsea, și pânză în cantități mult mai mari decât ne-ar fi trebuit. Generozitatea lor trezise înclinația doctorului spre grandios (o înclinație niciodată îndeajuns ostoită), și ba ne ajuta pe Baldanders și pe mine cu ceea ce era mai greu la ridicarea scenei, ba completa febril manuscrisul piesei.

Uriașul era tâmplarul nostru și, cu toate că se mișca încet, muncea atât de susținut și cu o asemenea forță — înfigând o țepușă groasă cât degetul meu mare dintr-o lovitură sau din două, și tăind o scândură (pentru care mie mi-ar fi trebuit un rond ca s-o pot tăia cu ferăstrăul) numai din câteva lovituri de topor — încât ai fi zis că trudeau zece sclavi sub amenințarea biciului.

Dorcas și-a descoperit talentul pentru vopsit, ceea ce m-a cam mirat. Împreună am înălțat plăcile negre care absorb soarele, nu numai ca să strângem energie pentru spectacolul din acea seară, dar și ca să alimentăm proiectoarele chiar atunci. Mașinăriile astea pot să ofere un decor care să sugereze la fel de ușor un spațiu de o mie de leghe sau interiorul unei colibe, dar iluzia își face efectul doar în întuneric deplin. Prin urmare, cel mai bine e să le adaugi în fundal niște scene pictate, iar Dorcas le-a zugrăvit cu măiestrie, stând cufundată pân' la brâu în munți și mișcând bidineaua printre imaginile pe care lumina soarelui le făcea să pălească.

Jolenta și cu mine nu prea făceam mare lucru. Eu n-aveam mână de pictor și nici nu prea înțelegeam de ce anume era nevoie în piesă, ca să-l ajut pe doctor în aranjarea calabalâcului nostru. Cât despre Jolenta, cred că se revolta fizic și psihic împotriva oricărui fel de muncă și cu siguranță împotriva celei de-acum. Picioarele acelea lungi, cu gambe atât de zvelte și coapse atât de dolofane încât stăteau să plesnească, nu erau potrivite pentru a purta prea multă greutate peste cea a propriului trup; sânii proeminenți se găseau într-o primejdie permanentă de a-și zdrobi sfârcurile între scânduri sau de a le mânji cu vopsea. Nu avea Jolenta nimic din acea stare de spirit care îi animă pe membrii unui grup pentru a trudi împreună întru folosul grupului. Dorcas îmi spusese că fusesem singur cu o noapte înainte și probabil că avusese mai multă dreptate decât eram eu dispus să cred, dar Jolenta era chiar și mai singură. Dorcas și cu mine ne aveam unul pe altul, Baldanders și doctorul, prietenia lor ciudată, și cu toții ne reuneam în interpretarea piesei. Jolenta nu se avea decât pe sine, un rol fără pauză, al cărui unic scop era acela de a stârni admirația.

Mi-a atins brațul și, fără să scoată un cuvânt, și-a rotit uriașii ei ochi de smaragd ca să-mi indice marginea amfiteatrului nostru natural, unde un crâng de castani înălțau lumânări albe printre frunzele lor palide.

Am văzut că nici unul dintre ceilalți nu se uita la noi și am încuviințat din cap. În comparație cu Dorcas, Jolenta, mergând acum alături de mine, părea la fel de înaltă ca Thecla, doar că făcea pași mici, câtă vreme Thecla obișnuise să

meargă cu pas mare și legănat. Era cel puțin cu un cap mai înaltă decât Dorcas, coafura o înălța și mai mult, iar în picioare purta cizme de călărie cu tocuri înalte.

— Vreau s-o văd, a zis ea. E singura șansă pe care o s-o am vreodată.

O minciună sfruntată, dar, prefăcându-mă că o iau în serios, am zis:

— Șansa e simetrică. Azi și numai azi Casa Absolută are prilejul să te vadă.

A dat din cap, aprobând; rostisem un adevăr profund.

— Am nevoie de cineva — cineva de care să se teamă aceia cărora nu vreau să le vorbesc. Adică toți circarii și mimii. Cât ai lipsit tu, numai Dorcas mergea cu mine, iar de ea nu se teme nimeni. Poți să scoți spada aia și s-o porți pe umăr?

I-am îndeplinit rugămintea.

— Dacă nu mă vezi zâmbind, alungă-i. Ai înțeles?

Iarba care creștea printre castani era mai înaltă decât cea din amfiteatrul natural, dar mai moale decât ferigile; poteca era acoperită cu pietricele de cuarț stropite cu aur.

— Dacă m-ar vedea Autocratul, ar tânji după mine. Crezi că va veni la piesa noastră?

Ca să-i fac plăcere am încuviințat din cap, dar am adăugat:

— Am auzit că nu se prea folosește de femei, oricât ar fi de frumoase, decât pe post de sfetnici, iscoade și scutieri.

S-a oprit, s-a răsucit spre mine, a zâmbit:

— Tocmai asta e. Nu-nțelegi? Pot să fac pe oricine să mă dorească, iar el, Unicul Autocrat, ale cărui vise sunt realitatea

noastră, ale cărui amintiri sunt istoria noastră, mă va dori și pe mine, chiar dacă-i lipsit de bărbăție. Și tu ai dorit alte femei în afară de mine, nu-i așa? Și le-ai dorit foarte tare?

Am recunoscut că așa era.

— Prin urmare, și pe mine mă dorești așa cum le-ai dorit pe ele.

S-a întors și a mers mai departe, șchiopătând puțin, așa cum părea să șchioapete tot timpul, dar învigorată oareșicum de propriul raționament.

— Eu îi fac pe toți bărbații să se învârtoșeze și pe toate femeile să simtă mâncărimi. Femei care n-au iubit niciodată femei doresc să mă iubească pe mine — știi asta? Odată ce ne-au văzut piesa, spectatoarele vin și iar vin, și-mi trimit mâncare și flori, eșarfe, șaluri, batiste brodate și, ah, bilete pline de afecțiune, parcă mi-ar fi surori sau mame. Vor să mă *protejeze*, să mă protejeze de doctor, de uriașul său, de soții și fiii și vecinii lor. Iar *bărbații*! Baldanders e nevoit să-i arunce în râu.

Am întrebat-o dacă e șchioapă și, când am ieșit dintre castani, m-am uitat în jur după vreun mijloc de deplasare pentru ea, dar n-am văzut nimic.

— Pulpele mi se freacă una de alta, încât mă dor când merg. Am o pomadă care mă ajută întrucâtva, iar un bărbat mi-a cumpărat un ponei, să-l călăresc, dar nu știu pe unde paște acum. Mă simt bine doar când pot să stau cu picioarele desfăcute.

— Te-aș putea duce eu.

Ea a zâmbit, arătându-și dinții perfecți:

— Ce ne-ar mai plăcea la amândoi treaba asta, nu-i așa? Dar mă tem că n-ar arăta onorabil. Nu, o să merg pe picioarele mele — sper numai să n-am mult de mers. N-o să merg eu departe, orice-ar fi. Probabil că persoanele importante dorm până târziu, ca să se pregătească pentru festivitățile de diseară. Va trebui să dorm și eu, cel puțin patru ronduri, înainte de spectacol.

Am auzit foșnetul apei curgând peste pietre și, neavând altă țintă mai bună, ne-am îndreptat spre ea. Am trecut prin gardul de păducel, ale cărui floricele albe cu picățele păreau, de la distanță, o barieră insurmontabilă, și am văzut un râu nu mai lat de-o uliță, pe care pluteau lebede asemenea unor sculpturi de gheață. Era un pavilion acolo și lângă el trei bărci, fiecare având forma unei flori mari de nenufar. Pe dinăuntru erau căptușite cu brocard gros de mătase și, când am coborât în una din bărci, am simțit un miros de mirodennii, fără doar și poate emanat de acea căptușeală.

— Minunat, a spus Jolenta. N-o să se supere nimeni dacă luăm una, nu-i așa? Iar dacă se supără, o să fiu dusă în fața cuiva important, așa cum se întâmplă și în piesă, și când o să mă vadă, n-o să mă mai lase să plec. O să-l conving pe Doctorul Talos să rămână cu mine și, dacă vrei, poți rămâne și tu. Cu siguranță or să-ți găsească un rost.

I-am spus că trebuie să-mi continui călătoria spre miazănoapte și, prinzându-i cu brațul talia aproape la fel de subțire ca a lui Dorcas, am ridicat-o ca s-o pun în barcă.

S-a întins de îndată jos, pe perne, unde petalele înălțate îi ofereau o umbră ideală pentru chipul ei. Îmi amintea de

Agia, cum râdea la soare când coboram Treptele Adamniene și se lăuda cu pălăria cu boruri largi pe care avea s-o poarte anul următor. Toate trăsăturile Agiei erau inferioare celor ale Jolentei; abia o întrecea pe Dorcas în înălțime, coapsele îi erau mult prea late, sânii ca niște slăbături pe lângă revărsările generoase ale Jolentei; ochii prelungi, căprui, și pomeții înalți trădau mai curând viclenie și determinare decât pasiune și capitulare. Cu toate acestea, Agia stârnise în mine un rut sănătos. Râsetul ei, când râdea, era adesea la limita disprețului; dar erau hohote adevărate. Sudoarea ei provenea din propria ei fierbințeală; câtă vreme dorința Jolentei nu era decât dorința de a fi dorită, încât mă făcea să-mi doresc, nu să o mângâi pentru singurătatea ei, așa cum mi-aș fi dorit s-o mângâi pe Valeria, nici să caut o expresie pentru dragostea chinuitoare pe care o simțisem pentru Thecla, nici s-o protejiez, așa cum doream s-o protejiez pe Dorcas; ci s-o umilesc și s-o pedepsesc, să-i distrug stăpânirea de sine, să-i umplu ochii cu lacrimi, să-i smulg părul, așa cum dăm foc părului cadavrelor ca să chinuim duhurile ce au ieșit din ele. Se lăudase că le transforma pe femei în tribade. Pe mine aproape mă transforma într-un algofil.

— Știi că acesta va fi ultimul meu spectacol. O simt. Publicul o să-și ia un captiv dintre noi. . .

A căscat și s-a întins. Impresia că trupul întins o să plesnească era atât de puternică, încât mi-am ferit ochii. Când m-am uitat din nou la ea, dormea.

O vâslă subțire atârna în apă la coada bărcii. Am luat-o și am descoperit că, deși deasupra apei carena era circulară,

dedesubt avea chilă. În mijlocul râului, curentul era destul de puternic, încât nu trebuia decât să cârmesc înaintarea noastră domoală de-a lungul unor meandre grațioase. Așa cum trecusem împreună cu servitorul cu glugă nevăzuți prin apartamente și alcovuri și arcade, când mă escortase pe căile tainice spre A Doua Casă, așa treceam acum, adormita Jolenta și eu, fără zgomot sau efort, aproape neobservați, prin leghe întregi de grădină. Pe iarba moale zăceau cupluri, sub copaci și în confortul mult mai rafinat al pavilioanelor, părând să nu vadă altceva în bărcuța noastră decât o decorație așezată la întâmplare pe firul apei, pentru deliciul lor. Ori, dacă îmi vedeau capul deasupra petalelor curbate, puteau bănui că avem propriile noastre treburi. Filosofi singuratici meditau în jilțuri rustice, și sindrofii, nu neapărat erotice, continuau netulburate în lucarne și arboriumuri.

Într-un târziu, a început să mă irite somnul Jolentei. Am lepădat vâsla și am îngenuncheat lângă ea, pe perne. Chipul ei adormit avea o puritate, oricât de artificială, pe care n-o observasem niciodată când era trează. Am sărutat-o, și ochii ei mari, deschiși doar pe jumătate, semănau cu ochii prelungi ai Agiei, iar părul auriu-roșcat apărea aproape șaten. I-am desfăcut îmbrăcămintea. Parcă era drogată, poate din pricina vreunui soporific din mormanul de perne, sau poate de vină era epuizarea pricinuită de plimbarea noastră sub cerul liber și greutatea unui asemenea morman de carne voluptuoasă. I-am eliberat sânii, fiecare aproape la fel de mare cât capul ei, și coapsele largi, care păreau să adăpostească între ele un pui abia ieșit din găoace.

Când ne-am întors, toată lumea știa unde fusesem, deși nu-mi vine să cred că lui Baldanders îi păsa. Dorcas a plâns singură, dispărând o vreme și reapărând cu ochii umflați și un zâmbet de eroină. Doctorul Talos părea să șovăie între furie și încântare. Impresia pe care mi-am făcut-o (și pe care o am și în ziua de azi) era că el nu se înfruptase din Jolenta și că numai lui, dintre toți bărbații de pe Urth, ea i s-ar fi dăruit de bună voie și nesilită de nimeni.

Am petrecut rondurile rămase până la căderea întunerii-ului ascultându-l pe Doctorul Talos cum se tocmea cu tot felul de oficiali de la Casa Absolută, și făcând repetiții. Deoarece v-am spus înainte câte ceva despre ce înseamnă să joci în piesele Doctorului Talos, vă propun să vă prezint un text aproximativ — nu așa cum exista pe bucățile de hârtie soioasă pe care ni le-am trecut din mână în mână în acea după-masă, care nu cuprindeau de regulă decât niște idei improvizate, ci așa cum ar fi fost înregistrat de un grefier conștiincios, aflat în rândul publicului; și de fapt, ca să zic așa, cum a fost înregistrat de martorul demonic aflat îndărătul ochilor mei.

Dar mai întâi trebuie să vă imaginați teatrul nostru. Marginea truditore a Urth-ului urcase din nou deasupra discului roșu; lilieci cu aripi lungi săgetează văzduhul deasupra capetelor noastre și secera verde a lunii atârână aproape lipită de bolta răsăriteană. Imaginați-vă văioage abia schițate, măsurând de la o buză la alta vreo sută de pași, așezate între coline domoale acoperite de iarbă. În colinele acestea există

uși, unele doar atât de largi cât ușa unui iatac obișnuit, altele mari cât porțile unei bazilici. Ușile acestea stau deschise și prin ele se revarsă o lumină lăptoasă. Poteci pavate cu dale șerpuiesc în jos spre mica arcadă a prosceniumului nostru; sunt punctate de bărbați și femei în costumele fantastice ale unui bal mascat — costume provenind în mare parte din epoci depărtate, încât eu, care nu am decât spoiala de istorie primită de la Thecla și Maestrul Palaemon, cu greu recunosc vreunul dintre ele. Servitori se mișcă printre mascați, ducând tăvi pline cu pocale și pahare, încărcate cu mormane de cărnuri și patiserii cu miroaturi delicioase. Scaune negre din catifea și fildeș, delicate ca niște taburete, sunt așezate în fața scenei noastre, dar multe persoane din public preferă să stea în picioare, și cât ține reprezentația spectatorii vin și pleacă fără întrerupere, mulți rămânând să audă numai câteva replici. Broaștele hyla cântă în copaci, privighetorile triluie și sus, pe dealuri, statuile umblătoare se mișcă încet, schimbându-și mereu pozițiile. Toate rolurile din piesă sunt interpretate de Doctorul Talos, Baldanders, Dorcas, Jolenta și de mine.

XXIV

Piesa Doctorului Talos: Escatologie și Geneză

*Fiind o dramatizare (după propria lui declarație) a unor
părți din Cartea Soarelui Nou, pierdută acum*

Personajele Pieseii:

Gabriel

Uriășul Nod

Meschia, Primul Bărbat

Meschiane, Prima Femeie

Jahi

Autocratul

Contesa

Camerista

Doi Soldați

O Statuie

Un Profet

Generalisimul

Doi Demoni (deghizați)

Inchizitorul

Mâna Dreaptă a Inchizitorului

Ființe Angelice

Soarele Nou

Soarele Vechi

Luna

Scena întunecată în fundal. Apare GABRIEL, scăldat în lumină aurie și ducând o trâmbiță de cristal.

GABRIEL: Salutare. Am venit să vă pregătesc scena — în fond, ăsta-i rolul meu. Este noaptea ultimei zile și noaptea dinaintea primei. Soarele cel Vechi a apus. N-o să mai apară pe cer. Mâine va răsări Soarele Nou, iar frații mei și cu mine îl vom saluta. În seara asta... în seara asta nimeni nu știe. Toată lumea doarme.

Pași apăsăți, înceți. Intră NOD.

GABRIEL: Omnisciență! Apără-ți servitorul!

NOD: Pe el îl servești? Ca și noi pe Nephilim. Așa că nu-ți voi face nici un rău, decât dacă o cere el.

GABRIEL: Ești dintre apropiații lui? Cum comunicați?

NOD: Să-ți spun adevărul, nu comunicăm. Sunt obligat să ghicesc ce vrea de la mine.

GABRIEL: Mă temeam că așa e.

NOD: L-ai văzut pe fiul lui Meschia?

GABRIEL: Dacă l-am văzut? Păi, găgăuță, încă nu s-a născut. Ce vrei cu el?

NOD: Urmează să vină și să locuiască împreună cu mine, în țara mea aflată la răsărit de această grădină. O să i-o dau pe una din fiicele mele drept soată.

GABRIEL: Prietene, n-ai nimerit Facerea — ai întârziat cu cincizeci de milioane de ani.

NOD: *(Încuviințează încet din cap, fără să înțeleagă.)* Dacă-l vezi...

Intră MESCHIA și MESCHIANE, urmați de JAHİ. Toți sunt în pielea goală, dar JAHİ poartă bijuterii.

MESCHIA: Ce loc frumos! Încântător! Flori, fântâni și statui — nu-i așa că-i minunat?

MESCHIANE: (*Timidă.*) Am văzut un tigru blând, cu colți mai lungi decât mâna mea. Cum să-l numim?

MESCHIA: Cum vrea el. (*Către GABRIEL:*) Cine-i proprietarul locului ăstuia minunat?

GABRIEL: Autocratul.

MESCHIA: Și ne dă voie să locuim aici. Foarte amabil din partea lui.

GABRIEL: Nu-i chiar așa. E cineva în urma voastră, prietene. Aveți idee cine e?

MESCHIA: (*Fără să se uite.*) Și în spatele tău e cineva.

GABRIEL: (*Flutură trâmbița care este însemnul funcției sale.*) Da, El e în spatele meu!

MESCHIA: Și aproape de tine. Dacă ai de gând să suflă în trâmbița aia ca să ceri ajutor, mai bine-ai face-o acum.

GABRIEL: Măi, ce simț de observație ai! Dar n-a sosit încă momentul.

Lumina aurie se stinge încet și GABRIEL dispare de pe scenă. NOD rămâne nemișcat, sprijinit în măciuca lui.

MESCHIANE: Eu o să fac focul, iar tu mai bine te-ai apuca să ne construiești o casă. Sunt sigură că aici plouă des — uită-te cât de verde e iarba.

MESCHIA: (*Uitându-se atent la NOD.*) Aha, e doar o statuie. Nu-i de mirare că nu se teme de el.

MESCHIANE: Poate învie. Am auzit odată o poveste despre fiii creați din piatră.

MESCHIA: Odată! Păi, de-abia te-ai născut. Ieri, parcă.

MESCHIANE: Ieri! Nu-mi aduc aminte... Sunt doar un copil, Meschia. Nu-mi amintesc nimic dinainte de a fi pășit în lumină și a te fi văzut pe tine vorbind unei raze de soare.

MESCHIA: Nu era rază de soare! Era... ca să fiu sincer, încă nu m-am gândit la un nume pentru ce era aia.

MESCHIANE: Atunci m-am îndrăgostit de tine.

Intră AUTOCRATUL.

AUTOCRATUL: Cine sunteți?

MESCHIA: Dacă-i pe-așa, cine ești tu?

AUTOCRATUL: Proprietarul acestei grădini.

MESCHIA *face o plecăciune*, MESCHIANE *o reverență*, *deși nu are fustă pe care să și-o țină*.

MESCHIA: Tocmai am vorbit cu unul dintre servitorii Domniei Tale. Dacă stau să mă gândesc, asemănarea lui cu augusta dumitale Persoană e uluitoare. Doar că era...
ăăă...

AUTOCRATUL: Mai tânăr?

MESCHIA: Cel puțin la înfățișare.

AUTOCRATUL: Păi, cred că e inevitabil. Nu că aș încerca să găsesc vreo scuză. Dar am fost tânăr și, deși cel mai bine ar fi să te limitezi la femei mai aproape de rangul tău, sunt uneori situații — după cum ai înțelege, tinere, dacă ai fi fost vreodată în poziția mea — când o slujnicuță ori o țărăncuță căreia îi poți suci mințile cu un pumn de arginți sau o bucată de catifea și care nu va voi, în cel mai nepotrivit moment, moartea vreunui rival sau postul de ambasador pentru bărba-su... Mă rog, când o

asemenea făptură mărunță devine cea mai încântătoare opțiune...

În timp ce AUTOCRATUL spune acestea, JAHİ se furișează în spatele lui MESCHIA. Își pune o mână pe umărul lui.

JAHİ: Eh, vezi, cel pe care-l adulezi drept divinitatea ta îngăduie și sprijină tot ce ți-am propus eu. Înainte să răsară Soarele Nou, hai s-o luăm de la-nceput noi doi.

AUTOCRATUL: Ce creatură frumușică! Cum de se face, copilă, că văd flăcările luminoase ale lumânărilor reflectate în fiecare ochi, în vreme ce sora ta de colo încă suflă în iască rece?

JAHİ: Nu-i soră-meă!

AUTOCRATUL: Atunci rivala ta. Dar vino cu mine. O să-î las pe ăștia doi să-și facă tabăra aici, iar tu vei purta un veșmânt bogat în această noapte, iar gura ta se va umple de vin, și silueta asta suplă o să devină ceva mai puțin grațioasă din pricina ciocârliilor umplute cu migdale și smochine glasate.

JAHİ: Valea, moșulică.

AUTOCRATUL: Ce? Știi tu cine-s eu?

JAHİ: Eu sunt singura de-aici care știe cine ești. Ești doar o fantomă, nici măcar atât, o coloană de cenușă ținută-n sus de vânt.

AUTOCRATUL: Înțeleg, e nebună. Ce vrea să faci, prietene?

MESCHIA: (*Ușurat.*) Nu ești pornit împotriva ei? Frumos din partea Domniei Tale.

AUTOCRATUL: Nu-s deloc pornit! Aș zice că o amantă nebună poate fi o experiență cum nu se poate mai interesantă — sunt de-a dreptul nerăbdător, crede-mă, și puține lucruri mă fac nerăbdător după tot ce-am văzut și-am făcut la viața mea. Nu mușcă, nu? Adică, nu tare?

MESCHIANE: Ba mușcă, și-are venin în colți.

JAHI *face-un salt, vrând să o zgârie cu unghiile.* MESCHIANE *fuge de pe scenă, urmată de JAH.*

AUTOCRATUL: O să-i pun pe pichenari să le caute în grădină.

MESCHIA: Nu-ți face griji, se-ntorc amândouă curând. O să vezi. Până atunci, mă bucur de fapt că astfel pot să rămân o clipă singur cu Domnia Ta. Am câteva întrebări pe care vreau de mult să ți le pun.

AUTOCRATUL: Nu acord audiențe după ora șase — e-o regulă pe care a trebuit s-o impun ca să rămân întreg la minte. Sunt convins că mă-nțelegi.

MESCHIA: (*Oarecum descumpănit.*) E bine de știut. Dar nu aveam de gând să cer ceva, serios. Doar niște informații, pentru înțelepciunea divină.

AUTOCRATUL: În cazul ăsta, te ascult. Dar te avertizez, trebuie să plătești un preț. Vreau ca în seara asta să-l am numai pentru mine pe îngerul ăla țicnit.

MESCHIA *cade în genunchi.*

MESCHIA: E ceva ce n-am priceput niciodată. De ce trebuie să stau de vorbă cu Domnia Ta, când Domnia Ta îmi cunoști fiecare gând? Prima mea întrebare era: Știind-o că se trage din acea seminție pe care ai alungat-o, n-ar trebui totuși să fac ceea ce-mi cere? Pentru că ea știe că eu

știu, și-n adâncul sufletului cred că ea se comportă astfel pentru că își zice că o s-o resping, știind de unde se trage.

AUTOCRATUL: (*Aparte:*) Și ăsta-i nebun, bag seamă, și din pricina robei mele galbene crede că-s venit din ceruri. (*Către MESCHIA:*) Nițel adulter acolo n-a făcut nici un rău nici unui bărbat. Doar dacă-l comite nevastă-sa.

MESCHIA: Atunci, dacă-l comit eu îi fac ei rău? Eu...

Intră CONTESA și CAMERISTA.

CONTESA: Domnul meu Suprem! Ce faci aici?

MESCHIA: Sunt la rugăciune, fiica mea. Măcar descaltă-ți pantofii, acesta e pământ sfânt.

CONTESA: Liege, cine-i nebunul ăsta?

AUTOCRATUL: Un nebun pe care l-am găsit hălăduind împreună cu două femei la fel de nebune ca și el.

CONTESA: Înseamnă că-s mai mulți decât noi, dacă slujnica mea e și ea dusă cu pluta.

CAMERISTA: Alteță!

CONTESA: Ceea ce nu mă-ndoiesc că este. În această după-masă mi-a pregătit o eșarfă purpurie, pentru mantaua mea verde. Ca să arăt ca un stâlp împopoțonat cu aurore, zău așa.

MESCHIA, *a cărui mânie sporește pe măsură ce ea vorbește, o pălmuește, trântind-o la pământ. Nevăzut în spatele lui, AUTOCRATUL o șterge.*

MESCHIA: Fetică! Nu-ți bate joc de lucrurile sfinte când sunt eu în preajmă și să nu-ndrăznești să faci altceva decât ceea ce-ți spun eu.

CAMERISTA: Cine ești dumneata, domnule?

MESCHIA: Sunt părintele rasei umane, copila mea. Iar tu ești copila mea, ca și ea.

CAMERISTA: Trag nădejde s-o ierți — și să mă ierți și pe mine. Noi am auzit că ai murit.

MESCHIA: Nu trebuie să-ți ceri iertare. Cei mai mulți sunt morți, la urma urmei. Dar eu m-am întors, după cum vezi, ca să salut zorii cei noi.

NOD: (*Vorbind și mișcându-se după lungă tăcere și imobilitate.*) Noi am venit prea devreme.

MESCHIA: (*Arătând cu degetul.*) Un uriaș! Un uriaș!

CONTESA: Of! Solange! Kyneburga!

CAMERISTA: Sunt aici, Alteță. Lybe e aici.

NOD: Prea devreme pentru Soarele Nou, puțin prea devreme.

CONTESA: (*Începe să plângă.*) Vine Soarele cel Nou! O să ne topim precum visele.

MESCHIA: (*Văzând că NOD n-are intenții violente.*) Coșmaruri. Dar pentru voi va fi cel mai bun lucru, îți dai seama de-asta, nu-i așa?

CONTESA: (*Revenindu-și puțin.*) Ceea ce nu înțeleg este cum tu, care dintr-odată pari atât de înțelept, poți să-l confuzi pe Autocrat cu Mintea Universală.

MESCHIA: Știu că voi sunteți fiicele mele în vechea Facere. Nu se poate să nu fiți, atâta vreme cât sunteți femei umane, iar în noua Facere n-am nici o fiică.

NOD: Fiul lui o s-o ia pe fiica mea de nevastă. Este o onoare pentru care familia noastră n-a prea făcut nimic s-o merite — noi suntem oameni de jos, copiii Geei — dar vom

fi înălțați. Eu voi fi... ce voi fi eu, Meschia? Socrul fiului tău. Poate cândva, dacă n-o să ai nimic împotriva, voi veni împreună cu soția mea s-o vizităm pe fiica noastră în aceeași zi în care veți veni voi să vă vizitați fiul. N-o să ne refuzați un loc la masă, nu-i așa? O să ne așezăm pe podea, firește.

MESCHIA: Firește că nu. Acolo șade câinele — sau o să șadă când o să-l vedem. (*Către CONTESĂ:*) Nu ți-a trecut prin cap că s-ar putea să știi mai multe despre cel căruia tu îi spui Mintea Universală decât știe Autocratul despre sine însuși? Nu numai Mintea Universală aia a ta, ci chiar puteri mai modeste poartă umanitatea noastră ca pe o pelerină, oricând au chef, uneori ne poartă astfel doar pe doi sau trei dintre noi. Iar cei care suntem purtați, arareori ne dăm seama că, având impresia că suntem noi înșine, altuia îi părem de fapt a fi Demiurg, Protector sau Dușman.

CONTESA: Prea târziu aflu această înțelepciune, dacă voi pieri la răsăritul Soarelui Nou. A trecut de miezul nopții?

CAMERISTA: Aproape, Alteță.

CONTESA: (*Arată spre public.*) Toți oamenii ăștia frumoși — ce se va întâmpla cu ei?

MESCHIA: Ce li se întâmplă frunzelor când le trece anul și sunt bătute de vânt?

CONTESA: Dacă...

MESCHIA se răsuțește să se uite la cerul răsăritean, parcă pentru a zări primul semn al zorilor.

CONTESA: Dacă...

MESCHIA: Dacă ce?

CONTESA: Dacă trupul meu ar cuprinde o parte din trupul tău — stropi de țesut lichefiabil închis între coapsele mele...

MESCHIA: Dacă ar fi așa, ai mai hălădui o vreme pe Urth, ceva rătăcit care n-ar reuși niciodată să-și găsească drumul spre casă. Dar n-o să mă culc cu tine. Crezi că ești altceva decât un cadavru? Nici măcar atât.

CAMERISTA *leșină.*

CONTESA: Zici că ești părintele a tot ce este ființă omească. Așa trebuie să fie, dacă pentru femei ești moartea. *Scena se întuneacă. Când revine lumina, MESCHIANE și JAHİ zac amândouă întinse sub un scoruș de munte. În clina dealului din spatele lor e o ușă. Buza lui JAHİ este spartă și umflată, dându-i un aer bosumflat. Din buză îi picură sânge pe bărbie.*

MESCHIANE: Încă aș mai avea putere să mă duc să-l caut, dacă aș fi sigură că n-o să te iei după mine.

JAHİ: Am forța Lumii de Dedesubt când mă mișc și te voi urma până la al doilea sfârșit al Urth-ului, dacă va fi nevoie. Dar dacă mă mai lovești o dată, o să-ți pară rău.

MESCHIANE *își ridică pumnul și JAHİ se ferește speriată.*

MESCHIANE: Îți tremurau picioarele mai rău ca mie când am hotărât să ne odihnim aici.

JAHİ: Sufăr mai mult ca tine. Dar forța Lumii de Dedesubt este de a îndura dincolo de orice îndurare — sunt mai frumoasă decât tine, dar și o creatură cu mult mai delicată.

MESCHIANE: Mda, am văzut asta.

JAHI: Te-avertizez din nou, și nu va fi o a treia oară. Mă lovești pe propriul tău risc.

MESCHIANE: Ce-ai să faci? Le chemi pe Erinii să mă distrugă? Nu mă tem de-așa ceva. Dacă ai puterea asta, ai fi făcut-o de mult.

JAHI: Mai rău. Dacă mă lovești din nou, o să-nceapă să-ți placă.

Intră PRIMUL SOLDAT și AL DOILEA SOLDAT, înarmați cu lănci.

PRIMUL SOLDAT: Ia te uită!

AL DOILEA SOLDAT: (*Către femeii:*) Jos, jos! Nu în picioare, altfel vă străpung ca pe-un bâțlan. O să veniți cu noi.

MESCHIANE: În patru labe?

PRIMUL SOLDAT: Nu fi obraznică!

O înțepă cu lancea și, când face asta, se aude un geamăt aproape mult prea adânc pentru a fi auzit. Scena vibrează în ton cu geamătul și pământul se cutremură.

AL DOILEA SOLDAT: Ce-a fost asta?

PRIMUL SOLDAT: Nu știu.

JAHI: Sfârșitul Urth-ului, nebunule. Hai, străpunge-o. Oricum ăsta-i sfârșitul vostru.

AL DOILEA SOLDAT: Habar n-ai tu! Pentru noi e începutul. Când am primit ordin să cercetăm grădina, voi două ați fost pomenite în mod special și ni s-a ordonat să vă aducem înapoi. Dacă nu primim zece chrisoși pe voi poți să-mi spui fazan.

*O apucă pe JAHII și, cum face asta, MESCHIANE se re-
pede în întuneric. PRIMUL SOLDAT aleargă după ea.*

AL DOILEA SOLDAT: Mă muști, hai?

O plesnește pe JAHII cu coada lăncii. Se luptă.

JAHII: Neghiobule! Aia scapă!

AL DOILEA SOLDAT: Asta-i treaba lui Ivo. Eu mi-am
prins prizoniera, iar el, dacă nu și-o prinde, o lasă să
scape. Hai, mergem la chiliarh.

JAHII: Nu vrei să mă drăgostești înainte să părăsim locul ăsta
fermecător?

AL DOILEA SOLDAT: Și să mă trezesc cu bărbăția rete-
zată și vârâtă pe gât? Nu mi-s eu ăla!

JAHII: Ar trebui mai întâi să ți-o găsească.

AL DOILEA SOLDAT: Ce-ai zis? (*O zgâlțâie.*)

JAHII: Faci ce-a făcut Urth mai adineaori. Da' stai nițel —
dă-mi drumul o clipă, să-ți arăt niște lucruri minunate.

AL DOILEA SOLDAT: Le și văd, mulțumită lunii.

JAHII: Pot să fac din tine un om bogat. Zece chrisoși sunt ca
și nimic pentru tine. Dar n-am nici o putere dacă mă ții
așa strâns.

AL DOILEA SOLDAT: Picioarele tale sunt mai lungi decât
ale celeilalte femei, dar am văzut că nu te prea ții bine pe
ele. Chiar așa, îmi vine să cred că nu te prea ții defel.

JAHII: Nici nu mă țin.

AL DOILEA SOLDAT: Te țin de lanțul de la gât — pare
destul de țeapăn. Dacă asta-ți ajunge, arată-mi ce poți.
Dacă nu-ți ajunge, vii cu mine. Mai liberă de-atât n-ai să
fii cât ești prizoniera mea.

JAHİ *ridică ambele mâini, cu degetele mici, arătătoarele și degetele mari întinse în față. O clipă domnește tăcerea, apoi răsună o muzică ciudată, înceată, plină de triluri. Ninge cu fulgi molcomi.*

AL DOILEA SOLDAT: Isprăvește!

O prinde de un braț și-l apasă în jos. Muzica se oprește brusc. Câțiva ultimi fulgi se așază pe capul lui.

AL DOILEA SOLDAT: N-a fost aur.

JAHİ: Dar ai văzut.

AL DOILEA SOLDAT: În satul meu e-o bătrână care poate schimba vremea. Nu-i la fel de iute ca tine, recunosc, dar e mai bătrână și subredă.

JAHİ: Oricine-ar fi, nu-i nici a mia parte la fel de bătrână ca mine. *Intră STATUIA, mișcându-se încet și parcă orbește.*

JAHİ: Ce-i drăcovenia asta?

AL DOILEA SOLDAT: Una din jucărelele preferate ale Părintelui Inire. Nu te-aude, nu poate scoate nici un sunet. Nici nu cred că-i vie.

JAHİ: Dacă-i pe-așa, nici eu nu sunt vie.

Când STATUIA trece pe lângă ea, JAHİ îi mângâie pieptul cu mâna liberă.

JAHİ: Iubitule... iubitule... iubitule. N-ai nici un cuvânt de salut pentru mine?

STATUIA: E-e-e-i!

AL DOILEA SOLDAT: Ce-i asta? Termină! Femeie, spuneai că n-ai putere dacă te țin.

JAHİ: Iată-l pe sclavul meu. Poți să te lupți cu el? Hai — rupe-ți lancea de pieptul ăsta lat.

STATUIA *îngenunchează și-i sărută lui JAHİ piciorul.*

AL DOILEA SOLDAT: Nu, dar pot să-l întrec.

O aruncă pe JAHİ pe umăr și pornește în fugă. Ușa din deal se deschide. El intră și ușa se trănțește în urma lui. STATUIA izbește în ușă cu pumnii ei uriași, dar ușa nu cedează. Lacrimi îi curg pe față. În cele din urmă se depărtează de ușă și începe să sape cu mâinile.

GABRIEL: *(În culise.)* Asemenea imagini de piatră păstrează chipul zilei ce-a pierit. Singure în deșertul de unde omul a fugit.

STATUIA *continuă să sape și-n acest timp scena se întuneacă. Când se reaprind luminile, AUTOCRATUL șade pe tronul său. E singur pe scenă, dar siluete proiectate pe panouri de-o parte și de alta a lui indică faptul că e înconjurat de curteni.*

AUTOCRATUL: Șed aici de parcă aș fi stăpânul a o sută de lumi. Și nu-s stăpân nici măcar pe aceasta.

Din culise răsună tropăit de oameni care mărșăluiesc, apoi un ordin strigat.

AUTOCRATUL: Generalisime!

Intră un PROFET. Poartă o piele de capră și o cârjă al cărei cap a fost sculptat cu stângăcie pentru a înfățișa un simbol ciudat.

PROFETUL: O sută de semne rău prevestitoare s-au arătat.

La Incusus, a fost fătat un vițel fără cap dar cu boturi în încheieturile picioarelor. O femeie din cele avute a visat că a rămas grea cu un câine, noaptea trecută o ploaie de stele a căzut sfârâind pe gheața de la miazăzi, iar profeții au pornit-o în bejenie prin lume.

AUTOCRATUL: Și tu ești profet.

PROFETUL: Autocratul i-a văzut cu ochii săi!

AUTOCRATUL: Arhivarul meu, care-i cel mai erudit în privința istoriei acestui loc, m-a informat odată că aici au fost uciși peste o sută de profeți — lapidați, arși, sfâșiați de fiare, înecați. Unii au fost bătuți în cuie, ca niște vermine, de ușile noastre. Acum aş vrea să aflu de la tine despre venirea Soarelui Nou, de atâta vreme profetizat. Cum adică o să vină? Ce-nseamnă asta? Vorbește, ori o să-i oferim bătrânului arhivar încă o scrijelitură pe răbojul lui și-o să călăuzim palida floare a lunii să se cațere pe cârja aia.

PROFETUL: Mă tem că nu-ți pot îndeplini mulțumitor dorința, dar voi încerca.

AUTOCRATUL: Adică nu știi?

PROFETUL: Știu. Dar te știu pe Domnia Ta ca un om practic, preocupat numai de problemele acestui univers, rareori privind mai sus de stele.

AUTOCRATUL: De treizeci de ani mă mândresc cu asta.

PROFETUL: Dar chiar și Domnia Ta trebuie să știi că inima vechiului soare e roasă de cancer. În centrul său, materia se prăbușește în sine însăși, ca și când acolo s-ar afla o groapă fără fund, al cărei vârf o înconjură.

AUTOCRATUL: Astronomii mi-au spus de mult acest lucru.

PROFETUL: Gândește-te la un măr putrezit încă din stadiul de mugur. Frumos pe-afară, până când, în cele din urmă, pică putrezit de tot.

AUTOCRATUL: Orice bărbat care încă se simte în puteri în a doua jumătate a vieții s-a gândit la acel fruct.

PROFETUL: Cam asta-i despre Soarele Vechi. Dar ce-i cu acest cancer care-l macină? Ce știm despre acesta, fără doar că văduvește Urth-ul de căldură și luminează și, în cele din urmă, de viață?

În culise se aud zgomote de luptă. Un țipăt de durere și un trosnet, ca și când o vază mare a fost răsturnată de pe piedestalul său.

AUTOCRATUL: O să aflăm curând care-i pricina acestei zarve, Profetule. Continuă.

PROFETUL: Știm că e mai mult de-atât, căci e vorba de o discontinuitate în universul nostru, o sfâșiere în țesătura sa, ce nu se supune nici unei legi cunoscute de noi. De acolo nu vine nimic — totul intră acolo, nimic nu mai scapă. Și totuși de-acolo poate să iasă orice, deoarece, dintre toate lucrurile pe care le cunoaștem, acesta nu-și este propriei naturi sclav.

Intră NOD, sângerând, înțepat de lănci ținute în culise.

AUTOCRATUL: Ce-i pocitania asta?

PROFETUL: Însăși dovada acelor pieze rele despre care ți-am vorbit, Domnia Ta. În timpuri viitoare, așa se povestește de multă vreme, moartea Soarelui Vechi va distruge Urth-ul. Iar din mormântul său se vor ivi monștri, o nouă seminție, și Soarele Nou. Bătrânul Urth va înflori atunci așa cum iese fluturile din coconul său uscat, iar Noul Urth se va numi Ushas.

AUTOCRATUL: Dar tot ce știm va fi distrus? Această casă străveche în care stăm acum? Tu? Eu?

NOD: Eu n-am înțelepciune. Dar am auzit un înțelept — care în curând îmi va fi rudă, prin căsătorie — spunând nu de mult că totul e spre bine. Noi nu suntem decât vise, iar visele nu au o viață a lor proprie. Vezi, eu sunt rănit. (*Își arată mâna.*) Când rana se va vindeca, va dispărea. Ar trebui să spună, cu buzele ei însângerate, că-i pare rău că se vindecă? Încerc doar să explic ceea ce a spus altcineva, dar cred că asta a vrut să spună.

Clopote bat adânc în culise.

AUTOCRATUL: Ce-i asta? Tu, Profetule, du-te și vezi cine-a poruncit să se facă zarva asta, și de ce.

Exit PROFETUL.

NOD: Sunt aproape sigur că deja clopotele au început să întâmpine Soarele Nou. Eu am venit anume pentru asta. E obiceiul nostru ca atunci când sosește un oaspete de seamă, să urlăm și să ne lovim cu pumnii în piept, și batem cu bucurie pământul și trunchiurile copacilor din jur, și ridicăm cele mai mare stânci pe care le putem ridica, și le rostogolim în josul prăpăstiilor în onoarea lui. O să fac asta în această dimineață, dacă-mi dați drumul, și sunt sigur că Urth-ul însuși mi se va alătura. Munții vor sări în apă când se va înălța astăzi Soarele Nou.

AUTOCRATUL: Și de unde ai venit? Spune-mi, și te voi elibera.

NOD: Păi de unde, din propria mea țară, aflată la răsărit de Paradis.

AUTOCRATUL: Și unde-i aia?

NOD *arată spre răsărit.*

AUTOCRATUL: Și unde-i Paradisul? În aceeași direcție?

NOD: Cum, ăsta-i Paradisul — suntem în Paradis, sau cel puțin sub el.

Intră GENERALISIMUL, care mărșăluiește spre tron și salută.

GENERALISIMUL: Autocratule, am răscolit toată țara de deasupra acestei Case Absolute, așa cum ai poruncit. Contesa Carina a fost găsită și, cum rănila ei nu sunt grave, am escortat-o în apartamentele sale. Am găsit și colosul, pe care-l vezi în fața Domniei Tale, femeia plină de bijuterii și doi negustori.

AUTOCRATUL: Și ceilalți doi, despuiatul și nevastă-sa?

GENERALISIMUL: Nici urmă de ei.

AUTOCRATUL: Mai căutați o dată, și de data asta bine.

GENERALISIMUL: *(Salută.)* La dispoziția Autocratului meu.

AUTOCRATUL: Și vezi să mi-o trimiți pe femeia înzorzonată.

NOD *dă să iasă din scenă, dar este oprit cu sulițe.* GENERALISIMUL *scoate pistolul.*

NOD: Nu-s liber să plec?

GENERALISIMUL: Cu nici un chip!

NOD: *(Către AUTOCRAT:)* Ți-am spus unde se află țara mea. La răsărit de acest loc.

GENERALISIMUL: Acolo se află mai multe decât doar țara ta. Cunoscut bine acea regiune.

AUTOCRATUL: *(Epuizat.)* A spus adevărul, atât cât îl știe. Poate singurul adevăr care există.

NOD: Înseamnă că sunt liber să plec.

AUTOCRATUL: Cred că acela pentru care ai venit ca să-l întâmpini va sosi, fie că ești liber, fie că nu. Există însă o șansă — și asemenea creaturi ca tine nu pot fi lăsate nicicum să umble haihui. Nu, nu ești liber, și nici nu vei mai fi vreodată.

NOD *țâșnește din scenă, urmat de GENERALISIM. Împușcături, țipete și trosnituri. Siluetele din jurul AUTO-CRATULUI se estompează. În toiul tăvănoii, clopotele bat din nou.* NOD revine în scenă cu o arsură de laser pe obraz. AUTOCRATUL îl lovește cu sceptrul: fiecare lovitură produce o explozie și o ploaie de scântei. NOD îl apucă pe AUTOCRAT și e gata să-l izbească de podeaua scenei, când doi DEMONI deghizați în negustori intră, îl doboară pe NOD la pământ și-l repun pe AUTOCRAT pe tron.

AUTOCRATUL: Mulțumesc. Veți fi răsplătiți cu generozitate. Îmi pierdusem speranța că voi fi salvat de gărzile mele și văd că nu m-am înșelat. Pot să întreb cine sunteți?

PRIMUL DEMON: Gărzile tale zac moarte. Uriașul ăsta le-a zdrobit țestele de zidurile tale și le-a frânt spinările de genunchii săi.

AL DOILEA DEMON: Suntem doar niște negustori. Ne-au arestat soldații tăi.

AUTOCRATUL: Mai bine ar fi ei negustori, iar în locul lor să am soldați așa ca voi! Și totuși, după înfățișare îmi apareți atât de firavi încât nu v-aș crede în stare nici măcar de puterea firească.

PRIMUL DEMON: (*Făcând o plecăciune.*) Puterea noastră este inspirată de stăpânul pe care-l slujim.

AL DOILEA DEMON: Te vei mira de ce noi — doi oarecare negustori de sclavi — am fost prinși hălăduind pe pământurile tale la ceas de noapte. Fapt e că am venit să te avertizăm. În ultima vreme, călătoriile noastre ne-au dus în junglele de la miazănoapte și acolo, într-un templu mai bătrân decât omul, un altar într-atât de îngropat în vegetație luxuriantă încât semăna mai degrabă cu o movilă înfrunzită, am vorbit cu un șaman bătrân ca vremea, care a prorocit că regatul tău se află într-o mare primejdie.

PRIMUL DEMON: Aflând acestea, ne-am grăbit încoace, să te avertizăm înainte să fie prea târziu, și am ajuns în ultima tresărire a timpului.

AUTOCRATUL: Și ce trebuie să fac?

AL DOILEA DEMON: Lumea asta pe care și tu și noi o prețuim într-atâta s-a învârtit atât de mult în jurul soarelui încât temelia spațiului său s-a ros cu totul și cade sub formă de praf și scame delicate încă de la originile timpului.

PRIMUL DEMON: Continentele înseși sunt la fel de bătrâne ca femeile sleite ale căror frumusețe și fertilitate au pierit de mult. Vine Soarele cel Nou...

AUTOCRATUL: Știu!

PRIMUL DEMON: ... și o să le năruiască în mare ca pe niște corăbii scufundate.

AL DOILEA DEMON: Și din mare le va înălța din nou — strălucind de aur, argint, fier și cupru. Cu diamante,

rubine și turcoaze, pământuri dospindu-se din țărâna milioaneilor de milenii, spălată de mare cu atât de mult timp în urmă.

PRIMUL DEMON: Pentru a popula aceste pământuri, o nouă rasă este pregătită. Omenirea pe care o știi va fi împinsă la o parte, așa cum iarba, care a prosperat pe câmpie atâta vreme, cade sub plug și lasă loc grânelor.

AL DOILEA DEMON: Dar ce se întâmplă dacă sămânța este arsă? Ce se întâmplă atunci? Bărbatul înalt și femeia slabă pe care i-ai întâlnit nu cu mult timp în urmă sunt asemenea semințe. Odată exista speranța că sămânța ar putea fi otrăvită în pământ, dar cea trimisă pentru a face acest lucru n-a mai găsit-o prin iarba moartă și bruși, și din pricina câtorva prestidigitații a fost dată pe mâna Inchizitorului tău, pentru o cercetare amănunțită. Dar sămânța încă poate fi arsă.

AUTOCRATUL: Gândul pe care-l lăsați să se înțeleagă mi-a trecut și mie prin minte.

PRIMUL și AL DOILEA DEMON: (*În cor.*) Desigur!

AUTOCRATUL: Dar oare moartea celor doi va opri cu adevărat venirea Soarelui Nou?

PRIMUL DEMON: Nu. Dar ți-ai dori asta? Noile pământuri vor fi ale tale.

Panourile devin strălucitoare. Apar dealuri împădurite și orașe de fleșe. AUTOCRATUL se răsucesce să se uite la ele. Urmează o pauză. AUTOCRATUL scoate un aparat de emisie-recepție din roba sa.

AUTOCRATUL: Fie ca Soarele Nou să nu vadă niciodată ce facem aici. . . Corăbii! Trec peste noi cu flăcări până se pârlleşte totul.

Când cei doi DEMONI dispar, NOD se ridică în picioare. Oraşele şi dealurile pălesc, iar ecranele înfăţişează imaginea AUTOCRATULUI multiplicată de multe ori. Scena se întuneacă.

Când luminile se aprind din nou, INCHIZITORUL şade la un birou înalt, în mijlocul scenei. MÂNA DREAPTĂ, îmbrăcat ca un torţionar şi purtând mască, stă lângă birou. De-o parte şi de alta se găsesc variate instrumente de tortură.

INCHIZITORUL: Ad-o înăuntru, Frate, pe femeia despre care se spune că e vrăjitoare.

MÂNA DREAPTĂ: Contesa aşteaptă afară şi, pentru că este de sânge de exultant şi o favorită a suveranului, te rog s-o vezi pe ea mai întâi.

Intră CONTESA.

CONTESA: Am auzit ce s-a spus aici, şi pentru că nu mi-am imaginat că o să rămâi surd, Inchizitorule, la o asemenea rugămintă, mi-am luat inima-n dinţi şi am intrat fără să stau pe gânduri. Crezi că am îndrăznit prea mult?

INCHIZITORUL: Te joci cu vorbele. Însă da, recunosc, aşa cred.

CONTESA: Atunci te-nşeli. De opt ani, de când eram doar o copilă, trăiesc în această Casă Absolută. De când pântecul meu a sângerat pentru prima oară şi mama m-a adus aici, m-a avertizat să nu mă apropii niciodată de

apartamentele tale, unde s-a scurs sângele atât de multora, fără a lua seamă la fazele lunii capricioase. Și nici nu m-am apropiat până acum, iar acum am venit tremurând.

INCHIZITORUL: Aici cei buni n-au a se teme. Dar chiar și așa, cred că propria-ți mărturie te face și mai îndrăzneată.

CONTESA: Și sunt bună? Tu ești? Este el? Confesorul meu ți-ar spune că nu sunt. Al tău ce-ți spune, ori se teme? Și este Mâna ta Dreaptă un om mai bun decât tine?

MÂNA DREAPTĂ: N-aș dori să fiu.

CONTESA: Nu, nu sunt îndrăzneată — și nici în siguranță aici, din câte știu. Teama este cea care m-a împins spre aceste încăperi sumbre. Ți s-a povestit despre omul acela despuiat care m-a lovit. A fost arestat?

INCHIZITORUL: N-a fost adus în fața mea.

CONTESA: Cu mai puțin de-un rond în urmă, niște soldați m-au găsit gemând în grădină, unde camerista mea încerca să mă consoleze. Pentru că mă temeam că întinericul m-ar putea prinde afară, m-au dus în apartamentul meu prin acea galerie care se numește Calea Aerului. O știi?

INCHIZITORUL: Bine.

CONTESA: Atunci știi și că acolo sunt peste tot ferestre, încât toate încăperile și coridoarele din preajma ei să se bucure de aceleași avantaje. Trecând pe-acolo, am văzut într-una din încăperi silueta unui bărbat înalt și zvelt, lat în umeri, subțire în talie.

INCHIZITORUL: Mulți bărbați arată astfel.

CONTESA: Așa credeam și eu. Dar nu peste mult l-am văzut apărând la o altă fereastră — și apoi la alta. Atunci le-am cerut soldaților care mă duceau să tragă asupra lui. Au crezut că-s nebună și n-au vrut să tragă, dar au trimis câțiva să-l prindă, însă cei trimiși s-au întors cu mâna goală. Cu toate acestea, bărbatul acela continua să mă privească prin ferestre și părea să se lege.

INCHIZITORUL: Și crezi că bărbatul acela pe care l-ai văzut este cel care te-a lovit?

CONTESA: Mai rău. Mă tem că nu era el, cu toate că semăna cu el. În plus, s-ar purta frumos cu mine, sunt sigură, dacă i-aș trata nebunia cu respect. Nu, în această noapte ciudată, când noi, care suntem lujerele ucise de iarnă ale vechilor răsaduri ale omului, ne pomenim atât de amestecați cu sămânța anului următor, mă tem că el e ceva cu totul necunoscut pentru noi.

INCHIZITORUL: Așa o fi, dar aici n-ai să-l găsești, și nici pe bărbatul care te-a lovit. (*Către MÂNA DREAPTĂ:*) Ad-o pe vrăjitoare, Frate.

MÂNA DREAPTĂ: Toate-s vrăjitoare — doar că unele sunt mai rele ca altele.

Iese și se întoarce aducând-o pe MESCHIANE legată de-un lanț.

INCHIZITORUL: Ești acuzată că i-ai vrăjit pe șapte soldați ai suveranului nostru Autocratul în asemenea măsură încât și-au încălcat jurământul și și-au întors armele împotriva camarazilor și ofițerilor lor. (*Se ridică și*

aprinde o lumânare mare aflată în dreapta biroului său.)

Te conjur acum cât se poate de solemn să-ți mărturisești păcatul și, dacă ai păcătuit astfel, ce putere anume te-a ajutat să-l comiți și numele celor care te-au învățat să invoci acea putere.

MESCHIANE: Soldații n-au văzut altceva decât că nu voiam să fac nici un rău și s-au temut pentru mine. Eu...

MÂNA DREAPTĂ: Gura!

INCHIZITORUL: Protestele acuzatei n-au nici o greutate dacă nu sunt făcute din constrângere. Mâna mea Dreaptă te va pregăti.

MÂNA DREAPTĂ *o apucă pe MESCHIANE și o țin-
tuește într-unul din mecanisme.*

CONTESA: Atât de puțin timp i-a mai rămas omenirii, încât n-o să-mi pierd vremea aici să privesc la ce se-n-tâmplă. Ești prietenă cu bărbatul ăla despuiat din grădină? Mă duc să-l caut și să-i spun ce s-a ales de tine.

MESCHIANE: Ah, te rog s-o faci! Sper să vină înainte să fie prea târziu.

CONTESA: Iar eu sper să mă accepte pe mine în locul tău. Fără îndoială că ambele speranțe sunt la fel de zadarnice și curând vom fi surori în disperare.

Exit CONTESSA.

INCHIZITORUL: Mă duc și eu, ca să stau de vorbă cu aceia care au salvat-o. Pregătește subiectul, pentru că o să mă întorc iute.

MÂNA DREAPTĂ: Mai este una, Inchizitorule. Cu fărădelegi asemănătoare, dar poate mai puțin eficiente.

INCHIZITORUL: De ce nu mi-ai spus? Le-aş fi putut examina pe amândouă odată. Ad-o.

MÂNA DREAPTĂ *iese şi se întoarce aducând-o pe JAHİ.*

INCHIZITORUL *caută prin maldărul de hârtii de pe masă.*

INCHIZITORUL: Te conjur acum cât se poate de solemn să-ţi mărturiseşti păcatul şi, dacă ai păcătuît astfel, ce putere anume te-a ajutat să-l comiţi şi numele celor care te-au învăţat să invoci acea putere.

JAHİ: (*Mândră.*) Am făcut tot ceea ce mi se aduce ca vină şi încă şi mai multe decât ai habar. Nu îndrăznesc însă a numi puterea, de teamă ca nu cumva această vizuină de şobolani atât de bine capitonată să explodeze şi să se facă praf şi pulbere. Cine ne-a învăţat? Păi cine-nvaţă un copil să-şi strige tatăl?

MÂNA DREAPTĂ: Mama?

INCHIZITORUL: N-am de unde şti. Pregăteşte-o. Mă-n-torc iute.

Exit INCHIZITORUL.

MESCHIANE: Şi pentru tine s-au luptat? Ce trist că au trebuit să moară atâtea!

MÂNA DREAPTĂ: (*Imobilizând-o pe JAHİ într-o maşinărie, de partea cealaltă a biroului.*) A citit tot hârtia care te privea pe tine. O să-i atrag atenţia asupra acestei erori — diplomatic, fiţi fără teamă — când se va întoarce.

JAHİ: I-ai vrăjit pe soldaţi? Atunci vrăjeşte-l şi pe neghiobul ăsta şi eliberează-ne.

MESCHIANE: N-am nici un descântec de putere și n-am vrăjit decât șapte din cincizeci.

Intră NOD, *legat, împins cu o suliță de* PRIMUL SOLDAT.

MÂNA DREAPTĂ: Țsta ce-i?

PRIMUL SOLDAT: Cum ce-i, un prizonier cum altul nici c-ai văzut. A omorât o sută de bărbați cum am omorî noi niște cățelandri. Ai cătușe destul de mari pentru unu' ca ăsta?

MÂNA DREAPTĂ: O să trebuiască să leg câteva împreună, dar găsesc eu ceva.

NOD: Nu-s om, ci mai puțin și mai mult — m-am născut din lut, din Mama Gee, ale cărei animale de suflet sunt fiarele. Dacă voi sunteți stăpâni peste oameni, mie trebuie să-mi dați drumul.

JAHI: Nici noi nu suntem oameni. Eliberează-ne și pe noi!

PRIMUL SOLDAT: (*Râde.*) E limpede ca bună ziua că nu sunteți. Nu m-am îndoit nici o clipă.

MESCHIANE: Asta nu-i femeie. Nu te lăsa amăgit.

MÂNA DREAPTĂ: (*Prinzând ultima cătușă în jurul lui*

NOD.) Nu mă las. Crede-mă, vremea șmecheriilor s-a dus.

PRIMUL SOLDAT: După ce plec, o să te distrezi, ai să vezi.

Își întinde mâna spre JAHl, *care scuipă ca o mătă.*

PRIMUL SOLDAT: Nu vrei să fii băiat de treabă și să te-ntorci o clipă cu spatele?

MÂNA DREAPTĂ: (*Pregătindu-se s-o tortureze pe* MESCHIANE.) Dacă aș fi băiat de treabă, m-aș pomeni frânt

pe propria mea roată cât ai zice pește. Dar dacă aștepți aici până se-ntoarce stăpânul meu Inchizitorul, te poți pomeni tu zăcând lângă ea, așa cum îți dorești.

PRIMUL SOLDAT *ezită, apoi își dă seama ce înseamnă asta și se grăbește să iasă.*

NOD: Femeia aia o să fie mama ginerelui meu. Să nu-i faci nici un rău. *(Se încordează în lanțuri.)*

JAHI: *(Înăbușindu-și un căscat.)* O să stau trează toată noaptea și cu toate că spiritul este la fel de plin de dorință ca întotdeauna, carnea asta e pregătită să se odihnească. Nu poți să termini mai iute cu ea și să mă iei pe mine la rând?

MÂNA DREAPTĂ: *(Fără să se uite.)* Aici nu există odihnă.

JAHI: Serios? De fapt, nici nu-i chiar atât de intim pe cât mi-aș dori.

JAHI *cască și, când își mișcă o mână ca să și-o ducă la gură, cătușa cade.*

MESCHIANE: Trebuie s-o ții bine — nu înțelegi? Ea nu-i făcută din lut, prin urmare fierul n-are nici o putere asupra ei.

MÂNA DREAPTĂ: *(Cu ochii tot la MESCHIANE, pe care o torturează.)* E ținută bine, nu te teme.

MESCHIANE: Uriașule! Te poți elibera? Lumea întreagă depinde de asta!

NOD *se încordează în legături, dar nu le poate rupe.*

JAHI: *(Desfăcându-se din toate cătușele.)* Da. Eu sunt cea care răspunde, pentru că în lumea realității eu sunt mult mai mare decât oricare dintre voi. *(Dă ocol mesei și se*

apleacă peste umărul lui MÂNA DREAPTĂ.) Ce interesant! Plin de cruzime, dar interesant.

MÂNA DREAPTĂ *se răsucește și se holbează la ea, iar ea fuge, râzând. El aleargă împiedicat după ea și, o clipă mai târziu, se întoarce plouat.*

MÂNA DREAPTĂ: (*Gâfâind.*) A șters-o.

NOD: Da. Liberă.

MESCHIANE: Liberă să-i ia urma lui Meschia și să distrugă totul, așa cum a mai făcut și înainte.

MÂNA DREAPTĂ: Nu-ți dai seama ce înseamnă asta. Stăpânul meu se întoarce curând, iar eu voi fi un om mort.

NOD: Lumea e moartă. Doar ți-a zis-o femeia asta.

MESCHIANE: Torționarul, mai ai o șansă — ascultă-mă. Trebuie să-l eliberezi și pe uriaș.

MÂNA DREAPTĂ: Iar el mă omoară pe mine și te eliberează pe tine. O să mă gândesc la asta. Cel puțin o să fie o moarte rapidă.

MESCHIANE: El o urăște pe Jahi și, cu toate că nu-i isteț, îi cunoaște șmecheriile și e foarte puternic. Pe lângă asta, îți pot spune un jurământ pe care nu-l va încălca nicio dată. Dă-i cheia de la cătușele care-l țin legat, apoi stai lângă mine cu spada la gâtul meu. Fă-l să jure c-o va găsi pe Jahi, c-o va aduce aici și că se va încătușa la loc.

MÂNA DREAPTĂ *ezită.*

MESCHIANE: N-ai nimic de pierdut. Stăpânul tău nici măcar nu știe că el ar trebui să fie aici. Dar dacă ea nu este aici când el se întoarce...

MÂNA DREAPTĂ: Așa am să fac! (*Desprinde o cheie de pe inelul de la brâu.*)

NOD: Jur că trag nădejde să mă leg prin căsătorie de familia Omului, încât noi uriașii să putem fi numiți Fiii Tatălui. Și-l voi prinde pe sucub pentru tine și-l voi aduce aici, și-l voi ține ca să nu mai scape, și mă voi lega așa cum sunt acum.

MÂNA DREAPTĂ: Țasta-i jurământul?

MESCHIANE: Da!

MÂNA DREAPTĂ *îi aruncă lui NOD cheia, apoi își trage spada din teacă și o ține pregătită ca s-o lovească pe MESCHIANE.*

MÂNA DREAPTĂ: O poate găsi?

MESCHIANE: *Trebuie s-o găsească!*

NOD: (*Descuindu-și cătușele.*) O voi prinde. Trupul acela își pierde puterea, așa cum a spus ea. Poate să și-l modeleze oricât poștește, dar nu va învăța niciodată că modelarea nu rezolvă totul. (*Exit.*)

MÂNA DREAPTĂ: Trebuie să continui cu tine. Sper că înțelegi...

MÂNA DREAPTĂ *o torturează pe MESCHIANE, care țipă.*

MÂNA DREAPTĂ: (*Sotto-voce.*) Ce frumoasă e! Păcat că nu... ne-am întâlnit în vremuri mai bune.

Scena se întuneacă; se aud pașii lui JAHİ fugind. După o vreme, o lumină palidă îl arată pe NOD alergând în salturi prin coridoarele Casei Absolute. Imagini cu urne, tablouri și mobilier se perindă în fundal, sugerând înaintarea lui NOD.

JAHİ *apare printre aceste imagini, el iese din scenă prin dreapta, în urmărirea ei. JAHİ intră în scenă prin stânga, urmată îndeaproape de AL DOILEA DEMON.*

JAHİ: Unde putea să se ducă? Grădinile sunt pârjolite. Carnea ta e doar o amăgire... nu te poți transforma într-o bufniță și să-l cauți pentru mine?

AL DOILEA DEMON: *(Batjocoritor.)* Pe cine-e-e-e?

JAHİ: Pe Meschia! Așteaptă numai s-audă Tatăl cum te-ai purtat cu mine și ai trădat toate eforturile noastre.

AL DOILEA DEMON: De la tine să afle? Tu l-ai părăsit pe Meschia, te-ai lăsat ademenită de femeie. Ce-ai să spui? „Femeia m-a ispitit”? Am scăpat cu ea basma curată o dată, demult, încât nimeni nu-și mai amintește în afară de tine și mine, iar acum ai stricat minciunica făcând-o să se împlinească.

JAHİ: *(Răsucindu-se spre el.)* Măi, smiorcăit nenorocit ce ești! Pânditorule la ferestre!

AL DOILEA DEMON: *(Făcând un salt în spate.)* Și-acum ești exilată în țara lui Nod, la răsărit de Paradis.

Pașii grei ai lui NOD se aud în culise. JAHİ se ascunde în dosul unei clepsidre, iar AL DOILEA DEMON scoate la iveală o sulită și își ia poziția unui soldat atunci când intră NOD.

NOD: De când stai aici?

AL DOILEA DEMON: *(Salutând.)* De când vreți Domnia Voastră, Sieur.

NOD: Ce noutăți mai sunt?

AL DOILEA DEMON: Orice noutăți doriți, Sieur. Un uriaș înalt cât o turlă a ucis gărzile tronului, iar Autocratul nu e de găsit. Am căutat în grădini atât de mult timp, încât dacă am duce cu noi bălegar în loc de lănci, margaretele ar fi mari cât umbrelele. Penele rațelor sunt pe jos, speranțele în văzduh — și păstârnacul la fel. Mâine ar trebui să fie frumos, cald, senin... (*se uită semnificativ spre clepsidră*) și o femeie despuiată a fugit prin holuri.

NOD: Ce-i asta?

AL DOILEA DEMON: Un ceas cu apă, Sieur. Adicătelea, dacă știți cât e ceasul, atunci puteți spune câtă apă s-a scurs.

NOD: (*Examinând clepsidra.*) În țara mea nu se găsește așa ceva. Păpușile astea sunt mișcate cu ajutorul apei?

AL DOILEA DEMON: Cea mare nu, Sieur.

JAHI *fuge de pe scenă, urmată de NOD, dar înainte ca el să dispară cu totul din vederea publicului, ea se aruncă printre picioarele lui și revine pe scenă. El fuge înainte, dându-i ei timp să se ascundă într-o ladă. Între timp, AL DOILEA DEMON a dispărut.*

NOD: (*Reintrând.*) Hei! Oprește-te! (*Aleargă în partea cealaltă a scenei și se întoarce.*) Vina mea! Vina mea! În grădină acolo — a trecut o dată aproape de mine. M-aș fi putut întinde și s-o fac piftie, ca pe-o pisică... un vierme... un șoarece... un șarpe. (*Se întoarce spre public.*) Să nu râdeți de mine! V-aș putea omorî pe toți! Toată rasa asta otrăvită a voastră! Ah, aș putea împrăști oasele voastre albe prin toate văile! Dar sunt terminat...

sunt terminat! Iar Meschiane, care a avut încredere în mine, este terminată și ea!

NOD *lovește clepsidra, împrăștiind pe scenă tigăi de alamă și apă.*

NOD: La ce-mi folosește acest dar al vorbirii, poate doar că pot să mă blestem singur. Mamă bună a tuturor fiarelor, ia-mi acest dar. Mai bine să fiu așa cum am fost și să urlu fără vorbe printre dealuri. Rațiunea dovedește că rațiunea nu poate aduce decât suferință — ce înțelept e să uiți și să fii din nou fericit!

NOD *se așază pe lada în care e ascunsă JAHİ și-și îngroapă chipul în mâini. În timp ce lumina se stinge, lada începe să se frângă sub greutatea lui.*

Când luminile se aprind din nou, scena înfățișează încă o dată încăperea INCHIZITORULUI. MESCHIANE se află în scaunul de tortură. MÂNA DREAPTĂ răsuțește roata. Ea țipă.

MÂNA DREAPTĂ: Te-a făcut să te simți mai bine, nu-i așa? Ți-am zis că așa o să fie. Pe lângă asta, află și vecinii că suntem treji aici. N-ai crede dacă ți-aș spune că toată această aripă este plină de încăperi goale și sinecuri. Aici stăpânul și cu mine încă ne vedem de treaba noastră. Încă o facem, și de aceea rezistă Commonwealth-ul. Și noi vrem ca ei să știe asta.

Intră AUTOCRATUL. *Veșmintele îi sunt ferfenițite, pătate cu sânge.*

AUTOCRATUL: Ce loc e ăsta? *(Se așază pe podea, cu capul în mâini, într-o atitudine ce amintește de a lui NOD.)*

MÂNA DREAPTĂ: Ce loc? Păi, Încăperile Milei, idiotule.

Poți să vii aici fără să știi unde te afli?

AUTOCRATUL: Am fost atât de fugărit în propria mea casă în această noapte, încât m-aș putea afla oriunde. Adu-mi niște vin — sau apă, dacă n-ai vin aici — și pune drugul la ușă.

MÂNA DREAPTĂ: Avem bordo, nu și vin. Și nu prea pot să pun drugul la ușă, pentru că-mi aștept stăpânul să se-ntoarcă.

AUTOCRATUL: (*Cu mai multă autoritate.*) Fă ce-ți spun.

MÂNA DREAPTĂ: (*Foarte încet.*) Ești beat, prietene. Ieși.

AUTOCRATUL: Sunt — ce contează? Sfârșitul e aici.

Sunt un om nici mai bun, nici mai rău decât tine.

Pasul apăsător al lui NOD se aude în depărtare.

MÂNA DREAPTĂ: N-a izbândit — sunt sigur!

MESCHIANE: A reușit! Nu s-ar întoarce atât de repede cu mâinile goale. Lumea mai poate fi salvată!

AUTOCRATUL: Ce vrei să spui?

Intră NOD. Nebunia pentru care s-a rugat l-a cuprins deja, dar o trage pe JAHİ după sine. MÂNA DREAPTĂ fuge spre el, cu cătușele.

MESCHIANE: Trebuie s-o țină cineva, altfel va scăpa așa cum a mai scăpat.

MÂNA DREAPTĂ îi pune lui NOD cătușele, le închide cu un pocnet, apoi prinde cu un lanț un braț al lui NOD peste trupul acestuia, în așa fel încât s-o cuprindă pe JAHİ. NOD o strânge și mai tare pe JAHİ.

MÂNA DREAPTĂ: O omoară! Slăbește strânsoarea, nătărăule.

MÂNA DREAPTĂ *apucă bara cu care învârtea roata și o abate asupra lui NOD. NOD urlă, încearcă să-l apuce și-o scapă pe jos pe JAHİ care și-a pierdut cunoștința. MÂNA DREAPTĂ o apucă de-un picior și-o trage lângă AUTO-CRAT.*

MÂNA DREAPTĂ: Hei, tu, ia ține-o tu.

Îl smucește pe AUTOCRAT în picioare și-l înlănțuie în așa fel încât un braț înconjură talia lui JAHİ, apoi se întoarce din nou la MESCHIANE, pentru a continua tortura. Nevăzut în spatele lui, NOD se eliberează din lanțuri.

XXV

Atacul asupra Hierodulilor

Deși ne găseam afară, unde zgomotele se pierd atât de ușor sub imensitatea boltei, auzeam zăngăniturile pe care le provoca Baldanders în timp ce se prefăcea că se luptă cu fiarele care-l înlănțuiau. Oamenii din public vorbeau între ei, și auzeam și aceste conversații: una despre piesă, descoperind în ea semnificații la care nu mă gândisem niciodată și pe care aș zice că Doctorul Talos nu le avusese în vedere; iar alta despre un caz judiciar despre care unul dintre vorbitori, cu intonația tărăgănată a unui exultant, părea sigur că nu va fi judecat cu dreptate de către Autocrat. Când am răsucit tamburul roții, lăsând clichetul să cadă cu un clinchet satisfăcător, am îndrăznit să arunc o privire piezișă lungă către cei care ne urmăreau.

Doar zece scaune erau ocupate, dar niște siluete înalte stăteau pe margini și în spatele auditoriului. Câteva femei în ținută de curte, foarte asemănătoare cu acelea pe care le

văzusem odată la Casa Azurie, rochii cu decolteu adânc și fuste largi, adesea crăpate într-o parte sau garnisite cu dantelă. Coafuri simple, împodobite însă cu flori, bijuterii sau larve extrem de luminescente.

Majoritatea celor care ne urmăreau păreau să fie bărbați și tot mai veneau și alții. Cei mai mulți erau la fel de înalți ca Vodalus. Stăteau înveliți în mantalele lor, ca și când i-ar fi înfiorat aerul blând al primăverii. Chipurile le erau umbrite de petasurile cu boruri largi și calote turtite.

Lanțurile lui Baldanders au căzut cu un clămpănit, iar Dorcas a țipat ca să mă înștiințeze că se eliberase. M-am răsucit către el, apoi m-am retras de frică, smulgând cea mai apropiată făclie din suportul ei, ca să-l țin la distanță. Făclia a început să pâlpâie, uleiul din burduful ei aproape înăbușind flacăra, și scuipând scânteii s-a reaprins cu și mai multă putere când pucioasa și sărurile minerale pe care Doctorul Talos le lipise de jur împrejurul buzei au luat foc.

Uriășul își juca nebunia așa cum cerea rolul său. Părul câlțos îi atârna în ochi; în dosul acestui paravan, ochii scânteiau atât de sălbatici, încât le vedeam sclipirea în ciuda șuvițelor. Gura îi stătea căscată, din ea curgea salivă, iar dinții galbeni erau lăsați la vedere. Brațe de două ori mai lungi decât ale mele se întindeau spre mine.

Ce mă speria — și recunosc că eram speriat și tare îmi doream s-o am în mâini pe *Terminus Est* și nu făclia de fier — era ceea ce nu pot numi altfel decât expresia din spatele lipsei de expresie de pe chipul lui. Era acolo asemenea apei negre pe care o zărim uneori mișcându-se sub gheața unui

râu înghețat. Baldanders era de-a dreptul fericit să fie așa cum era el în mod firesc; și când m-am răsucit spre el, mi-am dat seama pentru prima oară că nu se prefăcea a fi nebun pe scenă, ci mai curând se prefăcea a fi întreg la minte și umil în afara ei. Și m-am întrebat atunci în ce măsură influențase scrierea piesei, deși poate era vorba doar de faptul că Doctorul Talos își înțelesese (fără doar și poate) pacientul mai bine decât îl înțelesesem eu.

De bună seamă că nu stătea în intenția noastră să-i înspăimântăm pe curtenii Autocratului, așa cum îi înspăimântasem pe oamenii de rând. Baldanders îmi va smulge din mâini făclia, se va prefăce că-mi rupe spinarea și va încheia scena. Dar n-a făcut așa. O fi fost într-adevăr atât de nebun pe cât se prefăcea a fi, ori poate chiar era înfuriat de publicul tot mai numeros, nu știu. Poate că ambele explicații sunt corecte.

Fapt e că mi-a smuls făclia din mână și s-a răsucit spre spectatori, învârtind-o în mâini astfel încât uleiul aprins a curs în jurul lui ca o ploaie de foc. Spada mea, cu care amenințasem capul lui Dorcas cu numai câteva clipe mai devreme, zăcea lângă picioarele mele, și m-am aplecat instinctiv după ea. Până să mă îndrept din nou de spate, Baldanders ajunsese în mijlocul publicului. Făclia se stinsese, iar acum o mânuia ca pe-o ghioagă.

Cineva a tras cu pistolul. Glonțul i-a aprins costumul, dar nu i-o fi nimerit trupul. Mai mulți exultanți își scosese răbiile și cineva — n-am văzut cine — avea asupra sa un vis, una din armele acelea rare. Se mișca asemenea unui fum

tyrian, dar mult mai rapid, și într-o clipită îl învăluisese pe uriaș. Și a părut atunci Baldanders ca înfășurat în tot ce însemna trecutul și mult din ceea ce încă nu fusese niciodată: o femeie cu păr sur i-a înmugurit din șold, o barcă de pescuit i-a atârnat chiar deasupra capului, un vânt rece a biciuit flăcările care îl împresuraseră.

Dar viziunile, despre care se spune că-i lasă pe soldați amețiți și neajutorați, devenind o povară în împlinirea misiunii lor, nu prea aveau putere asupra lui Baldanders. A continuat să înainteze cu pași mari, și atunci făclia a despiciat o potecă în fața lui.

O clipă doar am mai privit (căci îmi venisem destul în fire ca să fug de acea luptă de nebuni) și am văzut câteva siluete aruncându-și pelerinele cu glugă și — din cât părea — și chipurile. Sub acele chipuri care, nemaifiind purtate, aminteau de materia imaterială din care erau alcătuiți notulii, se găseau niște monstruoziități cum nu crezusem că realitatea poate să îndure: o gură circulară mărginită de dinți ca niște ace; ochi compuși fiecare din alți o mie de ochi, suprapuși asemenea solzilor unui con de pin; fălci ca niște clești. Mi-au rămas toate în amintire așa cum îmi rămân toate celelalte lucruri, și nu o dată le-am văzut în rondurile întunecate ale nopții. Sunt foarte bucuros că, atunci când în sfârșit am izbutit să-mi întorc chipul spre stele și norii inundați de lună, nu le văzusem decât pe cele mai apropiate de luminile scenei noastre. Am spus că o rupsesem la fugă. Dar bobul acela de zăbavă, în care am ridicat-o pe *Terminus Est* și am stat și l-am privit pe Baldanders în atacul lui furibund,

aproape că m-a costat cumplit de mult: când m-am răsucit s-o iau pe Dorcas și s-o duc la adăpost, ea nu mai era acolo.

Am rupt-o atunci la fugă nu atât din fața furiei lui Baldanders sau de cacogenii din public, sau de pretorienii Autocratului (care, eram sigur, aveau să apară curând), ci pe urmele lui Dorcas. Am căutat-o, i-am strigat numele în timp ce fugeam, dar n-am găsit decât boscheții, fântânile și puțurile adânci ale acelei grădini fără capăt; și, într-un târziu, nemaiputând să respir și cu dureri în picioare, mi-am potolit fuga.

Îmi este cu neputință să pun pe hârtie amărăciunea pe care am simțit-o atunci. Era aproape de nesuportat faptul de a o fi regăsit pe Dorcas și a o fi pierdut atât de curând. Femeile cred — sau cel puțin așa pretind ele — că toată tandrețea noastră față de ele izvorăște din iubire; că le iubim când nu ne-am înfruptat din ele o vreme, și le îndepărtăm când suntem îndestulați sau, mai corect spus, epuizați. Nimic mai fals, cu toate că o atare idee poate fi făcută să pară adevărată. Când suntem învârtoșați de dorință, suntem în stare să arătăm o mare tandrețe, în speranța de a împlini acea dorință; dar, în fapt, nicicând nu suntem mai înclinați spre a trata femeile cu brutalitate și mai puțini capabili de a simți orice altă emoție profundă, în afară de una singură. Umblând eu așa prin grădinile înnoptate, nu mă stăpâneam nici o nevoie fizică față de Dorcas (cu toate că nu mă mai bucurasem de ea de când dormisem împreună în fortăreața dimarhilor, dincolo de Câmpia Sangvinară), pentru că îmi revărsasem bărbăția iară și iară cu Jolenta, în barca împodobită cu nenufari.

Dar dacă aş fi găsit-o pe Dorcas, aş fi sufocat-o cu sărutări; cât despre Jolenta, pe care fusesem înclinat s-o displac, iată că acum resimţeam pentru ea o oarecare afecţiune.

Nici Dorcas, nici Jolenta nu au apărut, n-am văzut so-sind în fugă nici soldaţi şi nici pe petrecăreţii pe care venisem să-i distrăm nu i-am zărit. Thiasul, din câte se vădea, era organizat într-un anume loc în acea grădină, de care eu eram foarte departe. Nici măcar acum nu ştiu până unde se întinde Casa Absolută. Există hărţi, fără doar şi poate, dar sunt incomplete şi contradictorii. A Doua Casă nu are hărţi, şi chiar şi Părintele Inire îmi spune că a uitat de mult mare parte din misterele ei. Rătăcind prin coridoarele ei înguste, n-am văzut lupi albi; am găsit în schimb scări care duc la dormuri sub râu şi la chepenguri ce se deschid în păduri aparent virgine. (Unele dintre acestea sunt însemnate, la suprafaţa pământului, de stele căzute în ruină, pe jumătate înghiţite de vegetaţie; altele n-au nici un semn.) De când am închis asemenea chepenguri şi m-am retras, cu părere de rău, într-un aer artificial încă brăzdat de arome de vegetaţie şi putrezi-ciune, m-am întrebat adesea dacă nu cumva unul sau altul dintre acele tuneluri ajunge până la Citadelă. Bătrânul Ultan a zis o dată, ca într-o doară, că rafturile de cărţi ale bibliotecii se întindeau până la Casa Absolută. Ce altceva să însemne asta decât că însăşi Casa Absolută s-ar întinde până la rafturile bibliotecii sale? Unele părţi ale celei de-a Doua Case seamănă cu acele coridoare oarbe în care l-am căutat pe Triskele; poate că sunt aceleaşi coridoare, deşi, dacă aşa stau lucrurile, înseamnă că mă aflasem într-o primejdie cu mult mai mare decât ştiam la acea dată.

Că au sau nu rădăcini reale speculațiile mele, la vremea despre care scriu acum nu aveam habar de ele. Eram atât de inocent încât bănuiam că hotarele Casei Absolute — care se întindeau și în spațiu, și în timp cu mult mai departe decât și-ar fi închipuit neinițiații — puteau fi strict delimitate; și că mă apropiam, sau mă voi apropia curând de ele, dacă nu cumva trecusem deja de ele. Astfel am mers cât a fost noaptea de lungă, îndreptându-mi pașii spre miazănoapte după cum mă călăuzeau stelele. Și, mergând, mi-am desfășurat în minte viața întocmai așa cum am încercat de atâtea ori să nu fac în timp ce așteptam să vină somnul. Și din nou înotam cu Drotte și Roche în rezervorul rece de sub Donjonul Clopotului; din nou înlocuiam drăcușorul de jucărie al Josephinei cu broasca furată; și iar întindeam mâna să prind coada bardei care l-ar fi răpus pe marele Vodalus și astfel ar fi salvat-o pe Thecla încă neîntemnițată; încă o dată vedeam panglica purpurie târându-se de sub ușa Theclei, pe Malrubius aplecându-se asupra mea, pe Jonas dispărând în infinitatea dintre dimensiuni. Mă jucam din nou cu pietricelele în curtea de lângă cortina prăbușită, în vreme ce Thecla se ferea de copitele gărzilor călare ale tatălui meu.

Multă vreme după ce văzusem ultima balustradă, m-am temut de soldații Autocratului; dar după o vreme, când nici măcar n-am întrezărit vreo patrulă îndepărtată, frica a fost înlocuită de dispreț față de ei, crezând că ineficiența lor făcea parte din acea dezorganizare generală pe care o observasem adesea în Commonwealth. Cu sau fără ajutorul meu, simțeam că Vodalus îi va distruge pe cârpacii ăștia — ar putea s-o facă și acum, dintr-o singură lovitură.

Cu toate acestea, androginul în robă galbenă care cunoscuse parola lui Vodalus și primise mesajul lui ca și când îl aștepta era fără nici o îndoială Autocratul, stăpânul acelor soldați și, în fapt, al întregului Commonwealth, în măsura în care recunoștea existența unui stăpân. Thecla îl văzuse adesea; amintirile Theclei erau acum ale mele și el apărea în ele. Dacă Vodalus izbândise între timp, de ce rămânea ascuns? Sau poate că Vodalus era doar o creatură a Autocratului? (Și dacă da, de ce vorbise Vodalus despre Autocrat ca și când acesta era un simplu servitor?) Am încercat să mă conving singur că tot ce se întâmplase în încăperea tabloului și în celelalte părți ale celei de-A Doua Case fusese un vis; dar știam că nu e așa, și nu mai aveam nici oțelul.

Gândul la Vodalus mi-a amintit de Gheară, pe care Autocratul însuși mă îndemnase s-o dau înapoi ordinului preoțeselor numite Pelerine. Am scos-o din ascunzătoare. Lumina ei era blândă acum, nu scăpăra cum făcuse în mina oamenilor-maimuță, și nici nu era pală, așa cum fusese când o cercetasem împreună cu Jonas în antecameră. Deși o țineam în palmă, îmi apărea ca un iaz mare de apă albastră, mai curată ca aceea din rezervor, cu mult mai curată decât apele Gyollului, în care m-aș putea cufunda... deși, făcând aceasta, într-un fel de neînțeles m-aș cufunda *în sus*. Mângâietor gândul și în același timp neliniștitor, încât am băgat gema înapoi în tureacă și mi-am văzut de drum.

Zorile m-au găsit pe o potecă îngustă ce se furișa printr-o pădure mult mai grandioasă în descompunerea ei decât aceea

care se întindea în afara Zidului ce împresura Nessusul. Arcele răcoroase formate de ferigi, pe care le văzusem acolo, nu existau aici, dar vițe ca niște degete cărnoase se agățau, asemenea unor hetaire, de mahagonii și de alți copaci tropicali, preschimbându-și mădularele lungi în nori de verde plutitor și lăsând să atârne spre pământ perdele dense presărate cu flori. Păsări necunoscute mie glăsuiau deasupra capului și, o dată, o maimuță, care, de n-ar fi avut patru mâini, aș fi jurat că e o zbârcitură de om cu barbă roșie, îmbrăcat în blană, m-a iscodit din vârful unui arac înalt cât o fleșă. Când nu m-am mai putut ține pe picioare, am găsit un loc uscat și umbros, între niște rădăcini cât trunchiurile de groase, și m-am învelit în mantia mea.

Adeseori a trebuit să vânez somnul ca și când ar fi cea mai amăgitoare himeră, pe jumătate legendă, pe jumătate văzduh. Acum însă m-a încolțit. Abia de-am închis ochii, și mi-a și apărut în minte uriașul cuprins de pandalii. De data asta o aveam pe *Terminus Est* în mână, dar parcă aș fi ținut o nu-ielușă. În loc să mă aflu pe scenă, stăteam pe-un parapet îngust. De o parte ardeau torțele unei armate. De partea cealaltă, un perete abrupt care se termina într-un lac întins care era și nu era iazul azuriu al Ghearei. Baldanders își înălța făclia cumplită, iar eu mă transformasem oarecum în silueta aceea de copil pe care o văzusem pe fundul mării. Simțeam că femeile acelea gigantice nu puteau fi departe. Și ghioaga a izbit.

Trecuse de amiază, furnici roșii ca focul îmi traversau în șir pieptul. După ce am mers timp de două sau trei ronduri prin

frunzele palide ale acelei păduri nobile dar sortite pieirii, am ajuns la o potecă mai lată și, după încă un rond (în vreme ce umbrele se lungeau), m-am oprit, am adulmecat văzduhul și am descoperit că mirosul pe care-l simțisem era într-adevăr o urmă de fum. Eram lihnit de foame, așa că am grăbit pasul.

XXVI

Despărțirea

La un moment dat, poteca întretăia o alta și la acea răscruce patru oameni ședeau pe pământ, în jurul unui foc mic. Întâi am recunoscut-o pe Jolenta — aura ei de frumusețe făcea poiana să semene cu un paradis. Aproape în aceeași clipă, Dorcas m-a recunoscut și a fugit spre mine, să mă sărute, iar eu am zărit chipul vulpașin al Doctorului Talos peste umărul masiv al lui Baldanders.

Uriașul, pe care ar fi trebuit să-l recunosc din prima clipă, era atât de schimbat încât nici nu mi-am dat seama imediat cine e. Capul îi era înfășurat în bandaje murdare și, în locul hainei negre lăbărțate pe care o purta îndeobște, spinarea lui lată era acoperită cu o alifie lipicioasă ce se asemana cu argila și mirosea a baltă.

— Ce-ntâlnire, ce-ntâlnire! a strigat Doctorul Talos. Cu toții ne-ntrebam ce s-a întâmplat cu tine.

Cu o ușoară înclinare a capului, Baldanders a dat de înțeles că, de fapt, Dorcas era cea care se întreba, lucru pe care cred că l-aș fi ghicit și fără ajutor. Am răspuns:

— Am fugit. Ca și Dorcas, știu. Mă mir că voi ceilalți n-ați fost omorâți.

— Cât pe ce, a recunoscut doctorul, dând din cap.

Jolenta a ridicat din umeri, făcând ca această simplă mișcare să pară o ceremonie desăvârșită.

— Și eu am fugit, a zis ea, prinzându-și sânii uriași cu mâinile. Dar nu cred că sunt bine dotată pentru fugă, ce zici? Oricum, în întuneric m-am ciocnit de un exultant care mi-a spus că nu trebuie să mai fug, pentru că o să mă apere el. Dar apoi au apărut niște spahii — mi-ar plăcea ca într-o bună zi să-mi pot înhăma la șaretă animalele lor — și cu ei era și un mahăr din ăia cărora nu le plac femeile. Mi-am zis atunci că poate o să fiu dusă la Autocrat — ai cărui pori sunt mai strălucitori chiar și decât stelele —, așa cum aproape că se întâmplă în piesă. Dar ăștia l-au făcut pe exultant să plece și m-au dus înapoi la teatru unde erau el — și a făcut un gest către Baldanders — și doctorul. Doctorul îl ungea cu pomadă, iar soldații urmau să ne omoare, cu toate că vedeam că pe mine nu prea-i trăgea ața să mă omoare. Apoi ne-au lăsat să plecăm, și iată-ne aici.

Doctorul Talos a adăugat:

— Pe Dorcas am găsit-o la spartul zorilor. Sau mai degrabă ea ne-a găsit pe noi, și de atunci ne îndreptăm încet spre munți. Încet, din pricină că, așa rău cum se simte, Baldanders este singurul dintre noi care are forța să ne care

calabalâcul — om fi aruncat noi parte din el, dar de câteva piese tot nu ne putem descotorosi.

Eram surprins, am zis eu, să aud că Baldanders era doar rănit, când fusesem sigur că murise.

— Doctorul Talos l-a oprit, a spus Dorcas. Nu-i așa, Doctore? Așa a fost prins. De mirare că n-au fost uciși amândoi.

— Dar uite, a spus Doctorul Talos zâmbind, uite că încă umblăm printre cei vii. Și cu toate că o ducem mai prost cu îmbrăcămintea, suntem bogați. Baldanders, arată-i lui Severian banii.

Cu o grimasă de suferință, uriașul și-a schimbat poziția și a scos dintr-un buzunar o pungă de piele doldora. După ce s-a uitat la doctor ca pentru a mai primi și alte instrucțiuni, a deznodat șnururile și a vărsat în mâna lui uriașă un șuvoi de chisoși nou bătuți.

Doctorul Talos a luat o monedă și a ridicat-o, ca să prindă în ea lumina focului, și a întrebat:

— Câtă vreme crezi că un bărbat dintr-unul din satele de pescari de lângă Lacul Diuturna ar munci pentru un chisos la ridicarea zidurilor? — la care eu am răspuns:

— Cred că cel puțin un an.

— Doi! Zi de zi, iarnă și vară, fie ploaie, fie soare, dacă-l împărțim în fărâme de cupru, și așa vom face. O să ne luăm cincizeci asemenea ajutoare ca să ne reconstruim casa. Așteaptă și-ai să vezi!

Baldanders a adăugat cu vocea lui groasă:

— Numa' să muncească.

Roșcovanul doctor s-a răsucit brusc spre el:

— Or să muncească! Am învățat câte ceva de ultima dată, fii sigur.

M-am băgat în vorbă:

— Presupun că o parte din banii ăștia sunt ai mei, iar altă parte, a femeilor ăstora — nu-i așa?

Doctorul Talos s-a relaxat:

— Ah, da, am uitat. Femeile și-au primit deja partea. Jumătate din ăștia sunt ai tăi. La urma urmei, nu i-am fi căpătat dacă n-ai fi fost tu.

A luat banii din mâna uriașului și s-a apucat să facă două grămezi pe pământ, în fața lui.

Mi-am zis că voise să spună doar că îmi adusesem umila contribuție la succesul piesei, atât și nimic mai mult. Dar Dorcas, care probabil simțise că în vorbele lui se ascundea ceva mai mult decât doar recunoașterea meritelor, a întrebat:

— De ce spui asta, Doctore?

Față-de-vulpe a zâmbit:

— Severian are prieteni sus-puși. Și am gândul ăsta de-o bucată de vreme — un torționar care să bată drumurile ca un vagabond e ceva greu de înghițit chiar și de către Baldanders; cât despre mine, eu mă tem că am un gâtlej extrem de strâmt.

— Dacă am asemenea prieteni, am zis, eu unul nu-i știu.

Grămezile erau egale acum, iar doctorul a împins una spre mine și pe cealaltă spre uriaș.

— La început, când te-am găsit în pat cu Baldanders, am crezut că poate ai fost trimis să ne avertizezi să nu jucăm piesa mea — în anumite privințe, după cum ai observat, este, cel puțin aparent, o critică la adresa Autocratului.

— Oarecum, a molfăit Jolenta sarcastică.

— Da' ca să trimiți un torționar din Citadelă ca să bagi spaima în doi comedianți vagabonzi mi se părea o reacție absurd de exagerată. Apoi mi-am dat seama că noi, prin simplul fapt că prezentam piesa, de fapt te ascundeam pe tine. Puțini ar bănuî că un slujitor al Autocratului s-ar asocia cu o asemenea trebușoară. Așa că am introdus rolul lui Mâna Dreaptă, ca să te putem ascunde mai bine, dând astfel o justificare veșmântului tău.

— N-am habar despre ce vorbești, am spus eu.

— Desigur. Nu doresc să te forțez să-ți trădezi secretul. Dar când pregăteam ieri scena, un slujbaş de rang înalt din Casa Absolută — cred că era un agamet, și cei de soiul ăsta sunt mereu aproape de urechea autorităților — a venit să-ntrebe dacă trupa noastră este aceea în care joci tu, și dacă ești cu noi. Tu și Jolenta vă făcuserăți nevăzuți, dar am răspuns că într-adevăr așa e. A întrebat apoi cât primești din ce câștigăm și, când i-am spus, a zis că a primit instrucțiuni să ne plătească pe loc pentru spectacolul de seară. Și chiar că am avut noroc, pentru că netotul ăsta cât un munte a pornit la atac în publicul nostru.

A fost una din puținele dăți când mi s-a părut că Baldanders se simte afectat de mășcarile doctorului său. Cu toate că era limpede că-i pricinuia o mare suferință, și-a răsucit matahala de trup până a ajuns cu spatele la noi.

Dorcas îmi spusese că, atunci când dormisem în cortul Doctorului Talos, dormisem singur. Acum am avut impresia că așa se simțea uriașul; că, pentru el, în luminișul acela

nu se găseau decât el și niște vietăți mici, niște animale de companie, care începeau să-l obosească.

— A plătit pentru nesocotința lui, am zis eu. Arată ars rău.

Doctorul a încuviințat din cap:

— De fapt, Baldanders a avut noroc. Hierodulii și-au îndreptat în jos razele și-au încercat să-l întoarcă din drum, nu să-l omoare. Trăiește acum datorită îngăduinței lor și o să se regenereze.

— Adică o să se vindece? a murmurat Dorcas. Sper să se întâmple astfel. Mi-e atât de milă de el, cum nu pot spune.

— Ești bună! Poate prea bună. Dar Baldanders crește încă, iar copiii care cresc au mare putere de recuperare.

— Crește încă? m-am mirat eu. Părul îi e pe jumătate încărunțit.

Doctorul a izbucnit în râs:

— Poate că îi crește cărunțeala. Dar acum, dragi prieteni — s-a ridicat și și-a scuturat pantalonii de colb —, acum am ajuns, și bine a spus poetul, în locul unde destinațiile lor îi despart pe oameni. Ne-am oprit aici, Severian, nu numai din pricină că eram sleiți, ci din pricină că aici se desparte drumul spre Thrax, unde te îndrepti tu, de acela care duce la Lacul Diuturna și în țara noastră. Mi-era nu știu cum să trec de punctul ăsta, ultimul unde trăgeam nădejde să te văd, fără să fi făcut o împărțeață dreaptă a câștigului nostru — dar acum asta s-a împlinit. De-o fi să mai stai la taclale cu binefăcătorii tăi din Casa Absolută, vrei te rog să le spui că ai fost plătit cu dreptate?

Grămada de chisoși se mai afla încă pe pământ, în fața mea.

— Aici se află de o sută de ori mai mulți bani decât m-am așteptat vreodată să primesc, am spus eu. Da. De bună seamă.

Am cules monedele și le-am vârat în sabreț.

Jolenta și Dorcas au schimbat o privire scurtă, iar Dorcas a spus:

— Eu mă duc la Thrax împreună cu Severian, dacă el într-acolo se îndreaptă.

Jolenta și-a ridicat o mână către doctor, așteptându-se de bună seamă s-o ajute să se ridice.

— Baldanders și cu mine vom călători singuri, a spus el, și vom merge toată noaptea. O să ne fie dor de voi toți, dar a sosit vremea să ne despărțim. Dorcas, copila mea, sunt încântat că vei avea un protector. (Mâna Jolentei se găsea, în acel moment, pe coapsa lui.) Vino, Baldanders, trebuie s-o luăm din loc.

Urișul s-a ridicat cu greu în picioare și, cu toate că nu a gemut, vedeam limpede că suferea îngrozitor. Bandajele îi erau ude și mânjite de sudoare amestecată cu sânge. Știam ce am de făcut, și am spus:

— Am ceva de vorbit cu Baldanders, între patru ochi. Pot să vă rog pe toți să vă depărtați vreo sută de pași?

Femeile s-au urnit din loc, să-mi îndeplinească rugămintea, Dorcas luând-o pe o potecă, iar Jolenta (ajutată de Dorcas să se ridice), pe cealaltă; dar Doctorul Talos a rămas neclintit, obligându-mă să-mi repet rugămintea.

— Vrei să plec și eu? N-are rost. Baldanders îmi va spune tot ce-i zici, de cum vom fi numai noi doi. Jolenta! Vino-n-coa, drăguță.

— S-a îndepărtat pentru că am rugat-o eu, așa cum te-am rugat și pe tine.

— Da, numai că merge în direcția greșită, și nu pot să admit așa ceva. Jolenta!

— Doctore, nu vreau decât să-l ajut pe prietenul tău — sau pe sclavul tău, sau ce-o fi.

Pe neașteptate, vocea adâncă a lui Baldanders a răzbit prin turbanul de bandaje:

— Eu sunt stăpânul lui.

— Întocmai, a spus doctorul, în timp ce culegea de pe pământ grămada de chrisoși pe care o împinsese spre Baldanders și o lăsa să cadă în buzunarul pantalonilor uriașului.

Jolenta se întorsese șchiopătând, lacrimile îi brăzdau chipul minunat.

— Doctore, nu pot merge cu voi?

— De bună seamă că nu, a răspuns el rece, ca unui copil care cere o a doua porție de tort.

Jolenta s-a prăbușit la picioarele lui.

Eu m-am uitat în sus, la uriaș.

— Baldanders, te pot ajuta. Cu ceva timp în urmă, un prieten de-al meu a fost ars la fel de rău ca și tine, și am putut să-l ajut. Dar pe tine n-am să te ajut dacă Doctorul Talos și Jolenta se uită. Vrei să vii cu mine puțin mai încolo, înapoi pe poteca spre Casa Absolută?

Încet, capul uriașului s-a clătinat dintr-o parte în alta.

— Știe ce lenitiv îi oferi, a râs Doctorul Talos. El însuși l-a oferit multora, dar iubește viața prea mult.

— Eu ofer viață... nu moarte.

— Serios? a ridicat doctorul o sprânceană. Unde ți-e prietenul?

Uriașul apucase mânerule roabei lui.

— Baldanders, știi cine a fost Conciliatorul?

— Asta a fost demult, a răspuns Baldanders. N-are importanță.

Și a pornit-o pe poteca nealeasă de Dorcas. Doctorul Talos a făcut câțiva pași în urma lui, cu Jolenta agățată de brațul său, apoi s-a oprit.

— Severian, ai păzit mulți prizonieri, cel puțin așa mi-ai spus. Dacă Baldanders ar mai da un chrisos dintr-ai săi, ai vrea s-o ții pe creatura asta până vom fi plecat de-aici?

Încă mă chinuia gândul la suferința uriașului și la eșecul meu; dar am izbutit să spun:

— Ca membru al gildei mele, pot accepta însărcinări numai de la autoritățile constituite legal.

— Atunci o s-o omorâm după ce nu ne vei mai vedea.

— Asta vă privește pe voi și pe ea, am spus, pornind după Dorcas.

Abia am ajuns-o din urmă, când am auzit țipetele Jolentei. Dorcas s-a oprit și mi-a strâns și mai mult mâna, întrebându-mă ce erau zgomotele acelea; i-am spus despre amenințarea doctorului.

— Și ai lăsat-o pe mâinile lor?

— N-am crezut că vorbește serios.

În timp ce spuneam acestea, am și făcut stânga-mprejur, luând-o înapoi pe drum. Am apucat să facem vreo doisprezece pași, când țipetele au fost urmate de o tăcere atât de adâncă, încât am auzit foșnetul unei frunze veștede. Am grăbit pasul; dar încă înainte să ajungem la răscruce, am fost sigur că era prea târziu, încât, dacă e să spun adevărul, mă grăbeam doar pentru că aș fi dezamăgit-o pe Dorcas dacă n-aș fi făcut-o.

Am greșit crezând că Jolenta murise. După un cot al potecii, am văzut-o alergând spre noi, cu genunchii lipiți, ca și când picioarele i-ar fi fost împiedicate de coapsele ei generoase, iar brațele îi erau încrucișate peste sâni, ca să-i împiedice să salte. Părul ei glorios, auriu-roșcat, îi cădea în ochi, iar cămașa subțire de organdi pe care o purta fusese ruptă în fâșii. A leșinat când Dorcas a îmbrățișat-o.

— Demonii ăia au bătut-o, a zis Dorcas.

— Acum o clipă ne-am temut că or s-o omoare. M-am uitat la urmele de lovituri de pe spatele frumoasei femei și am spus: Cred că astea-s urmele bastonului doctorului. A avut noroc că doctorul nu l-a asmuțit pe Baldanders asupra ei.

— Dar ce putem face?

— Putem să încercăm cu asta. Am pescuit Gheara din tureatcă și i-am arătat-o lui Dorcas. Îți amintești obiectul găsit în sabretașul meu? Despre care ai spus că nu e o nestemată adevărată? Asta era și, uneori, pare să-i ajute pe răniți. Am vrut s-o folosesc și asupra lui Baldanders, dar nu m-a lăsat.

Am ținut Gheara deasupra capului Jolentei, apoi am purtat-o peste rănile de pe spatele ei, însă gema nu-și sporea luminozitatea, iar Jolenta nu părea să-și vină în fire.

— Nu are efect, am spus eu. Voi fi nevoit s-o duc în brațe.

— Mai bine ți-o aburci peste umeri, ca să n-o ții tocmai de unde a fost rănită mai rău.

Dorcas a luat spada, iar eu am făcut așa cum îmi spusese, descoperind că Jolenta era aproape la fel de grea ca un bărbat. Și astfel ne-am târât o bună bucată de drum, pe sub baldachinul verde al frunzelor, înainte ca Jolenta să deschidă ochii. Dar chiar și atunci, abia se putea ține pe picioare fără să fie ajutată, și nu era în stare nici măcar să-și treacă degetele prin părul acela formidabil, ca să și-l ridice de pe față și să-i vedem mai bine ovalul mânjit de lacrimi.

— Doctorul nu m-a lăsat să mă duc cu el, a zis ea.

Dorcas a încuviințat din cap:

— Așa se pare.

Parcă se adresa cuiva cu mult mai tânăr decât ea.

— O să fiu distrusă.

Am întrebat-o de ce spune asta, dar ea doar a clătinat din cap. După o vreme, a spus:

— Pot să merg cu tine, Severian? N-am nici un ban. Baldanders mi-a luat tot ce-mi dăduse doctorul. I-a aruncat lui Dorcas o căutătură piezișă. Și ea are bani. . . mai mulți decât am primit eu. Cam tot atâția cât ți-a dat ție doctorul.

— Știe, a răspuns Dorcas. Și știe și că toți banii pe care-i am sunt ai lui dacă are nevoie de ei.

— Poate ar trebui să știți amândouă, am schimbat eu vorba, că eu s-ar putea să nu mă îndrept spre Thrax, sau cel puțin nu direct. Trebuie să descopăr pe unde se află ordinul Pelerinilor.

Jolenta s-a uitat la mine ca la un nebun:

— Din câte-am auzit, hălăduiesc peste tot în lume. În plus, nu primesc în rândul lor decât femei.

— Nu vreau să mă alătur lor, doar să le găsesc. Ultima oară când mi s-a spus de ele, se îndreptau spre miazănoapte. Dar dacă reușesc să aflu unde sunt, va trebui să mă duc după ele. Chiar dacă asta înseamnă să o apuc din nou spre miazăzi.

— Eu merg oriunde mergi tu, a declarat Dorcas. Chiar dacă nu la Thrax.

— Eu nu mă duc nicăieri, a oftat Jolenta.

Când n-a mai fost nevoie s-o sprijinim pe Jolenta, m-am îndepărtat puțin de ea împreună cu Dorcas. După ce-am mers o vreme, m-am răsucit să mă uit la Jolenta. Nu mai plângea, dar aproape că nu mai recunoșteam frumusețea care-l însoțise înainte pe Doctorul Talos. Își ținuse capul cu mândrie, chiar aroganță. Umerii îi fuseseră trași spre spate, ochii ei magnifici scăpăraseră ca smaragdul. Acum umerii îi atârnavă istoviți, privirile îi erau aplecate în pământ.

— Despre ce-ai vorbit cu doctorul și uriașul? m-a întrebat Dorcas în timp ce mergeam.

— Ți-am spus.

— O dată ai strigat atât de tare, încât te-am auzit și eu. Ai strigat: „Știi cine a fost Conciliatorul?” Dar nu mi-am dat seama dacă nici tu nu știai, sau doar voiai să afli dacă ei știau.

— Știu foarte puține — de fapt, mai nimic. Am văzut portrete care, din cât se spune, l-ar înfățișa pe el, dar sunt atât de diferite unul de altul, încât îmi vine greu să cred că reprezintă același om.

— Există legende.

— Multe din cele auzite sunt de-a dreptul caraghioase. Ce-aș vrea să fie Jonas aici! El ar avea grijă de Jolenta și ar ști multe despre Conciliator. Jonas era omul pe care l-am întâlnit la Poarta Îndurătoare, cel care călărea pe mericip. O vreme mi-a fost prieten bun.

— Unde-i acum?

— Asta a vrut să știe Doctorul Talos. N-am habar și nu vreau să vorbesc despre asta. Spune-mi despre Conciliator, dacă vrei neapărat să spui ceva.

Fără doar și poate că era o prostie, dar de cum am pomenit numele, am simțit tăcerea pădurii ca pe o greutate. Suspinul unei pale de vânt oareunde, printre ramurile cele mai înalte, putea fi suspinul unui bolnav; verdele pal al frunzelor flămânde după lumină mă făcea să mă gândesc la chipurile palide ale copiilor lihniți.

— Nimeni nu știe prea multe despre el, a început Dorcas, iar eu știu poate mai puțin decât tine. Nu-mi amintesc acum nici măcar cum am aflat tot ce știu. Sunt însă unii care spun că era un băiețel. Alții spun că nu era ființă umană — nu era cacogen, ci gândul, tangibil pentru noi, al unei inteligențe uriașe pentru care existența noastră nu e mai reală decât teatrele de hârtie pentru vânzătorii de jucării. Se povestește că odată a luat de mână o femeie muribundă, iar în cealaltă mână a luat o stea, și de atunci are puterea să împace universul cu spița omenească, și spița omenească s-o apropie de univers, punând capăt străvechii rupturi. Are un fel al său de-a dispărea și de-a reapărea când toată lumea l-a crezut

mort — reapare la un anumit timp după ce-a fost îngropat. Poate fi întâlnit sub forma unui animal, vorbind cu grai omenească, iar unei femei pioase i-a apărut sub formă de trandafiri.

Mi-am amintit de ziua în care mi s-a pus masca pentru prima oară.

— Cred că Sfintei Katharine, când a fost executată.

— Sunt și alte legende, mai sumbre.

— Spune-mi-le.

— Mă înspăimântau, a spus Dorcas. Acum nici nu mi le mai aduc aminte. Cărțulia aia cafenie pe care-o porți cu tine nu-l pomenește?

Am scos-o și am văzut că-l pomenea, dar pentru că nu puteam citi cum trebuie în timp ce mergeam, am pus-o la loc în sabreț, hotărând să parcurg acel capitol după ce ne vom fi găsit un adăpost pentru noapte, ceea ce trebuia să facem curând.

XXVII

Spre Thrax

Poteca noastră a continuat să străbată pădurea muribundă până la ultima rază de lumină; se lăsase întunericul de vreun rond când am ajuns la malul unui râu mai îngust și mai iute decât Gyollul, și în lumina lunii am văzut pe malul celălalt câmpuri întinse cultivate cu trestie, unduindu-se în suflarea vântului. La un moment dat, Jolenta începuse să plângă de oboseală, așa că am hotărât cu Dorcas să ne oprim. N-aș fi riscat niciodată să încerc tăișul ascuțit al lui *Terminus Est* pe ramurile grele ale copacilor din pădure, drept care am fi avut puține lemne de foc acolo; vreascurile peste care dădusem pe drum erau jilăvite de umezeală și înmuiate de putrezi-ciune. Malul râului era însă plin de bețe răsucite, tari, ușoare, uscate.

Apucasem să rupem o mulțime și să potrivim focul, înaintea să-mi amintesc că nu mai aveam oțelul, îl lăsasem la Autocrat, cel care, fără doar și poate, fusese „slujbașul de rang

înalt” care-i umpluse Doctorului Talos mâinile de chrisoși. Avea în schimb Dorcas și cremene, și o bucată de oțel, și iască printre puținele lucruri din bocceaua ei, astfel că în curând ne încălzeam la flăcările vuitoare. Jolenta se temea de sălbăticiuni, cu toate că mă străduisem să-i explic că era puțin probabil ca soldații să lase sălbăticiuni primejdioase să trăiască într-o pădure ce se întindea până la grădinile Casei Absolute. De hatârul ei am pus pe foc capetele a trei ramuri groase, încât, dacă ar fi fost nevoie, le-am fi scos de-ndată din foc și am fi amenințat creaturile de care se temea ea.

Fiare nu s-au ivit, focul nostru a alungat țânțarii, iar noi ne-am întins pe spate și am privit cum urcă scânteile spre cer. Mult mai în înalt, luminile navetelor treceau dintr-o parte în alta, umplând cerul, preț de-o clipă sau două, de zori fantomatici amăgitori, ceea ce însemna că miniștrii și generalii Autocratului se întorceau în Casa Absolută sau plecau la război. Încercam cu Dorcas să ghicim ce puteau gândi când se uitau în jos — doar o clipă, înainte de a se îndepărta — și zăreau steaua noastră roșie; probabil, ne-am zis în cele din urmă, și ei își puneau întrebări legate de noi, așa cum ne întrebam și noi despre ei, neștiind cine am putea fi și încotro ne îndreptăm, și de ce. Dorcas mi-a cântat un cântec, despre o fată care se plimbă într-un crâng la vreme de primăvară, neavând pe altcineva drept companie decât prietenii de cu un an înainte, frunzele căzute.

Jolenta se întinsese între foc și apă, poate pentru că se simțea mai în siguranță acolo. Eu stăteam cu Dorcas de partea cealaltă a focului, nu numai pentru că, pe cât posibil, nu

voiam să fim văzuți de ea, ci și pentru că lui Dorcas, după cum îmi spusese, nu-i plăceau priveliștea și sunetul pârâului întunecat și rece care curgea la vale.

— E ca un vierme, a zis ea. Un șarpe mare, de abanos, care acum nu e flămând, dar știe unde suntem și ne va hăpăi curând. Nu te temi de șerpi, Severian?

Thecla se temuse de șerpi; am simțit umbra fricii ei tresărind la auzul întrebării și am încuviințat din cap.

— Am auzit că, în pădurile calde de la miazănoapte, Autocratul Tuturor Șerpilor este Uroboros, fratele lui Abaia, și că vânătorii care-i descoperă vizuina cred că au dat peste un tunel pe sub mare și, coborând prin el, intră în gura lui și, neștiutori fiind cu toții, pătrund în gâtleejul lui, încât sunt morți în timp ce încă mai cred că sunt vii; alții însă spun că Uroboros este doar râul cel mare ce curge spre propriul lui izvor, sau marea însăși care-și devorează propriile ei obârșii.

Dorcas s-a tras mai aproape în timp ce-și amintea aceste lucruri, iar eu am cuprins-o cu brațul, știind că dorea să fac dragoste cu ea, deși nu puteam fi siguri că Jolenta adormise de partea cealaltă a focului. Într-adevăr, din timp în timp se mișca, iar coapsele ei pline, talia subțire și părul înfoiat o făceau să pară că se unduiește ca un șarpe. Dorcas și-a ridicat spre mine chipul mic și înduioșător de nevinovat, iar eu am sărutat-o și am simțit-o lipindu-se de mine, tremurând de dorință.

— Mi-e atât de frig, a șoptit ea.

Era goală, deși n-o văzusem dezbrăcându-se. Când am înfășurat-o cu mantia mea, pielea îi era încinsă — ca și a

mea — de la căldura focului. Măinile ei mici s-au furișat sub hainele mele, mângâindu-mă.

— Ce bine, a spus ea. Atât de netedă. Și-apoi (deși ne împreunasem și înainte) m-a întrebat, cu glas ca de copil: N-o să fiu prea mică?

Când m-am trezit, luna (aproape de necrezut că era aceeași lună care mă călăuzise prin grădinile Casei Absolute) fusese aproape înghițită de orizontul apusean care se înălța. Lumina de beriliu se revărsa pe râu la vale, dând fiecărei unde umbra neagră a unui val.

Aveam o stare de neliniște, nu știam de ce. Teama de sălbăticiuni a Jolentei nu mai părea atât de prostească, încât m-am ridicat și, după ce m-am asigurat că ea și Dorcas erau în siguranță, m-am dus să mai strâng lemne pentru foc. Mi-am amintit de notuli, despre care Jonas îmi spusese că erau adesea trimiși noaptea, și de ceea ce intrase în antecameră. Pe deasupra capului planau păsări de noapte — nu numai bufnițe, din care aveam o mulțime cuibărind în turnurile ruinate ale Citadelei, păsări pe care le recunoșteai după capetele rotunde și aripile scurte, late, neauzite, dar și alte soiuri de păsări, având cozi despicate în două și în trei, păsări care plonjau în apă și ciripeau în zbor. Din când în când, fluturi de noapte cu mult mai mari decât orice văzusem în viața mea treceau dintr-un copac în altul. Aveau aripi însemnate cu chipuri și largi cât brațele unui om, și vorbeau între ele, la fel ca oamenii, dar cu glasuri aproape prea ascuțite ca să fie prinse de ureche omenească.

După ce-am ațâțat focul, mi-am pus spada la îndemână și am privit o vreme la chipul inocent al lui Dorcas, cu genele ei lungi și moi închise în somn; apoi m-am întins din nou ca să mă uit la păsările ce călătoreau printre constelații și să pătrund încă o dată în acea lume a memoriei care, oricât ar fi de dulce ori de amară, nu este niciodată pe deplin închisă pentru mine.

Am căutat să trezesc la viață sărbătoarea din ziua Sfintei Katharine, din anul ce urmasse înălțării mele la rangul de căpitan al ucenicilor; dar abia începuseră pregătirile pentru banchet, când alte amintiri s-au bulucit nestăvilite în jurul primei. În bucătăria noastră mi-am dus la buze o cupă de vin furat — și m-am pomenit transformându-se într-un sân cu lapte cald. Era sânul mamei mele și cu greu mi-am stăpânit extazul (care ar fi putut șterge cu totul amintirea) că reușisem să mă întorc atât de departe în timp, până la ea, după atât de multe încercări nereușite. Brațele mele au încercat s-o cuprindă și, dacă aș fi putut, mi-aș fi înălțat ochii, să-i văd chipul. Fără îndoială era mama, întrucât copiii pe care-i iau torționarii nu cunosc sânul. Înseamnă că acel cenușiu de la marginea câmpului meu vizual era metalul peretelui de la celula ei. Curând avea să fie dusă de-acolo, ca să țipe în Aparat sau să gâfâie în Colanul lui Allowin. Am încercat s-o rețin, ca să marchez momentul și să mă-ntorc la el ori de câte ori vreau; dar ea a pălit în timp ce căutam s-o leg de mine, risipindu-se precum ceața atunci când vântul prinde putere.

Eram din nou copil... copilă... Thecla. Mă găseam într-o cameră magnifică, ale cărei ferestre erau oglinzi, oglinzi care

luminau și totodată reflectau. În jurul meu erau femei frumoase, de două ori mai înalte sau chiar mai mult, unele mai dezbrăcate decât altele. Aerul era greu de parfum. Căutam pe cineva, dar, uitându-mă la fețele boite ale femeilor înalte, minunate, într-adevăr desăvârșite, am început să mă îndoiesc că voi reuși s-o recunosc. Lacrimi mi se rostogoleau pe obraji. Trei femei s-au repezit la mine, iar eu am privit de la una la alta. Și-n timp ce făceam asta, ochii li s-au micșorat la două puncte de lumină și o aluniță în formă de inimă, lângă buzele celei mai apropiate, a întins niște aripi palmate.

— *Severian.*

M-am ridicat în capul oaselor, nesigur de momentul în care amintirea se transformase în vis. Vocea aceasta era dulce, dar foarte adâncă, și, deși eram conștient că o mai auzisem, nu mi-am putut aminti pe loc unde anume. Luna era acum aproape în spatele orizontului apusean, iar focul nostru murea a doua oară. Dorcas aruncase deoparte acoperământul zdrențuit, încât dormea cu trupul ei subțire neferit de aerul nopții. Văzând-o astfel, cu pielea ei palidă încă și mai palidă în lumina pierindă a lunii, în afară de locul unde lăcirea tăciunilor o făceau să apară roșie, am fost cuprins de o asemenea dorință cum nu mai simțisem niciodată — nici când o strânsesem la piept pe Agia pe Treptele Adamniene, nici când o văzusem întâiași dată pe Jolenta pe scena Doctorului Talos, nici măcar în numeroasele împrejurări când mă grăbisem să mă duc la Thecla, în celula ei. Dar nu pe Dorcas o doream; abia mă bucurasem de ea cu puțin timp în urmă și, cu toate că eram pe deplin încredințat că mă iubea,

nu puteam fi sigur că mi s-ar fi dat cu deplină încuviințare dacă ar fi avut cea mai mică bănuială că o pătrunsesem pe Jolenta în după-amiaza dinaintea piesei și dacă ar fi crezut că Jolenta ne urmărea din partea cealaltă a focului.

Nici pe Jolenta n-o doream, care zăcea pe-o parte și sforăia. Ci le voiam pe amândouă, și pe Thecla, și pe meretricea fără nume care se dăduse drept Thecla în Casa Azurie, și pe prietena ei care se dăduse drept Thea, femeia pe care o văzusem pe scară, în Casa Absolută. Și pe Agia, Valeria, Morwenna, și pe o mie de altele. Îmi aminteam de vrăjitoare, de nebunia lor și de dansul lor dezlănțuit în Curtea Veche, în nopțile ploioase; de frumusețea rece, virginală a Pelerinelor cu robe roșii.

— *Severian.*

Nu era vis. Păsări pe jumătate adormite, cocoțate pe crengi, la marginea pădurii, tresăriseră la auzul acelei chemări. Am scos-o pe *Terminus Est* și am mânuit-o astfel ca tăișul ei să prindă lumina rece a zorilor, încât oricine ar fi vorbit să știe că eram înarmat.

Apoi s-a lăsat din nou tăcerea — mai adâncă acum decât oricând în timpul nopții. Am așteptat, întorcându-mi încet capul în încercarea de a localiza ființa care mă strigase pe nume, deși eram conștient că ar fi fost mai bine dacă aș fi dat de înțeles că descoperisem direcția corectă. Dorcas s-a mișcat și a gemut, dar nu s-a trezit, și nici Jolenta; nu era nici un alt zgomot, decât trosnetul focului, vântul din zori printre frunze, clipocitul apei.

— Unde ești? am șoptit eu, dar n-am primit răspuns.

Un pește a sărit cu un plescăit argintiu, și iar tăcere.

— *Severian.*

Oricât de adâncă era vocea, aparținea unei femei, palpi-tând de pasiune, umezită de dorință; mi-am amintit de Agia și n-am vârât spada înapoi în teacă.

— *Bancul de nisip...*

Deși mă temeam că era doar un vicleșug pentru a mă face să mă întorc cu spatele la copaci, am cercetat cu ochii râul până l-am văzut, la vreo două sute de pași de focul nostru.

— *Vino la mine.*

Nu era vicleșug, sau cel puțin nu vicleșugul de care mă temusem la început. Vocea îmi vorbea din josul râului.

— *Vino. Te rog. Nu te aud de acolo de unde ești.*

— Nu am vorbit, am spus eu, dar n-a urmat nici un răspuns.

Am așteptat, nevrând să le las singure pe Dorcas și Jolenta.

— *Te rog. Când soarele o să atingă această apă, trebuie să plec. S-ar putea să nu mai fie nici o altă șansă.*

Micul râu era mai lat la bancul de nisip decât mai jos ori mai sus de el, și puteam să merg pe banc fără să mă ud, până aproape de mijlocul apei. În stânga, apa verzuie se îngusta și se adâncea treptat. În dreapta se găsea un ochi adânc, de vreo douăzeci de pași lățime, din care apa curgea iute însă lin. M-am oprit pe nisip, strângând cu amândouă mâinile spada și ținând-o cu vârful în muchii drepte înfipt între labele picioarelor.

— Sunt aici, am spus. Unde ești? Acum mă poți auzi?

Ca și când râul însuși îmi răspundea, trei pești au sărit odată din apă și iar au sărit, stârnind o serie de explozii domoale la suprafața undelor. Un mocasin de apă, cu spinarea sa neagră însemnată de inele înlănțuite de auriu și negru, a alunecat până aproape de vârfurile cizmelor mele, s-a răsucit ca pentru a amenința peștii săltăreți și a scos un fel de sâsâit, apoi a intrat în vad prin partea de sus a bancului și s-a îndepărtat înotând cu unduiri prelungi. La trup era la fel de gros ca antebrațul meu.

— *Nu te teme. Privește. Uită-te la mine. Să știi că n-am să-ți fac nici un rău.*

Apa din verde se făcuse și mai verde. O mie de tentacule de jad se frământau acolo, fără să străpungă suprafața. În timp ce priveam, prea fascinat ca să-mi fie teamă, printre tentacule, la vreo trei pași distanță, s-a ivit un disc alb, ridi-cându-se încet spre suprafață.

Abia când a ajuns la câteva degete de micile crețuri am înțeles ce era — și atunci doar pentru că a deschis ochii. Un chip mă privea prin apă, chipul unei femei care l-ar fi putut legăna pe Baldanders ca pe-o jucărie. Ochii îi erau stacojii, gura avea buze pline, de un roșu atât de închis încât în prima clipă nici nu am crezut că sunt buze. La adăpostul lor, o armie de dinți ascuțiți; tentaculele verzi ce-i încadrau chipul erau părul ei plutitor.

— *Am venit după tine, Severian, a zis ea. Nu, nu visezi.*

XXVIII

Odalisca lui Abaia

Am spus:

— Te-am visat o dată.

Îi zăream vag trupul gol în apă, imens, lucitor.

— *L-am urmărit pe uriaș, și așa te-am găsit. Vai, te-am pierdut prea curând, apoi voi doi v-ați despărțit. Ai crezut atunci că erai urât, fără să știi cât de mult erai iubit. Mările întregii lumi s-au cutremurat de jalea noastră după tine, valurile au plâns cu lacrimi de sare și s-au aruncat disperate pe stânci.*

— Și ce vrei de la mine?

— *Doar iubirea ta. Doar iubirea ta.*

În timp ce vorbea, mâna ei dreaptă a ieșit la suprafață și a plutit acolo asemenea unei plute din cinci bușteni albi. Cu adevărat aceea era mâna căpcăunului, care avea pe buricul degetului harta moșiei sale.

— *Nu sunt frumoasă? Unde-ai mai văzut piele mai limpede ca a mea sau buze mai roșii?*

— Ești amețitoare, am zis și nu mințeam. Dar pot să te întreb de ce erai cu ochii pe Baldanders când l-am întâlnit eu? Și de ce nu erai cu ochii pe mine, deși, din cât se pare, asta voiai?

— *Îl urmărim pe uriaș pentru că el crește. În privința asta ni se aseamănă și seamănă cu tatăl-soțul nostru Abaia. Va veni vremea când va trebui să coboare în apă, când pământul nu-l va mai putea duce. Dar tu poți veni acum, dacă vrei. Vei respira — noi îți dăm darul acesta — la fel de ușor precum respiri vântul subțire și slab de-aici, și oricând vrei te poți întoarce pe uscat, să-ți iei coroana. Râul ăsta, Cephissus, se varsă în Gyoll, și Gyollul în marea cea liniștită. Acolo poți călări pe delfini prin câmpurile de corali și perle, prin care trec curenții. Surorile mele și cu mine o să-ți arătăm uitatele orașe construite în străvechime unde o sută de generații de-ale seminției tale s-au înmulțit și au murit întemnițate, date uitării de voi, cei de deasupra.*

— Nu am nici o coroană de luat, am spus eu. Mă iei drept altcineva.

— *Toate vom fi ale tale acolo, în adâncurile roșii și albe, unde se adună peștii-leu.*

În timp ce vorbea, ondina și-a înălțat încet bărbia, lăsându-și capul pe spate, până când toată întinderea chipului s-a aflat la aceeași adâncime și chiar sub oglinda apei. Capul i-a fost urmat de grumazul alb, iar sânii cu sfârcuri de culoarea carminului au spart oglinda, astfel că vălurile săltărețe le mângâiau laturile. O mie de bulbuci scăpărau în apă. Abia de-am tras de câteva ori aer în piept, că ea se

întinsese în râu cât era de lungă, cel puțin patruzeci de coți de la labele de alabastru la părul încâlcit.

Nimeni din cei care citesc aceste pagini nu va înțelege cum de puteam fi atras de ceva atât de monstruos; și totuși voiam s-o cred, să mă duc împreună cu ea, așa cum un om care se îneacă vrea să tragă aer în plămâni. Dacă m-aș fi încrezut pe deplin în făgăduielile ei, m-aș fi aruncat în vârtoare în acea clipă, dând orice altceva uitării.

— *Ai o coroană, cu toate că nu știi nimic despre asta. Îți închipui tu că noi, care înotăm în atâtea ape — chiar printre stele —, nu vedem decât o clipă? Am văzut ce vei deveni și ce ai fost. Nu mai departe de ieri zăceai în căușul palmei mele și te-am înălțat deasupra buruienilor încâlcite, ca să nu te îneci în Gyoll, și te-am salvat pentru această clipă.*

— Dă-mi puterea să respir în apă, am spus, și lasă-mă s-o încerc de partea cealaltă a bancului. Dacă descopăr că ai vorbit adevărul, voi merge cu tine.

Am văzut cum se despart buzele acelea uriașe. Nu pot să spun câte de tare vorbea în apă, încât s-o aud eu de-afară; dar încă o dată peștii au săltat la vorbele ei.

— *Asta nu se face atât de ușor. Trebuie să vii cu mine, să ai încredere în mine, chiar dacă nu-ți ia decât o clipă. Vino.*

Și-a întins mâna spre mine, dar tocmai atunci am auzit vocea chinuită a lui Dorcas strigând după ajutor.

M-am răsucit să fug la ea. Și totuși, dacă ondina ar fi așteptat, nu știu dacă nu m-aș fi întors la ea. Dar nu m-a așteptat. Râul însuși a părut să-și iasă din matcă cu un muget ca de brizanți care se sparg. Parcă un întreg lac îmi căzuse în

cap — m-a lovit ca o piatră și m-a răsucit în învolburarea sa ca pe-un băț. O clipă mai târziu, când s-a retras, m-am pomenit departe pe mal, ud tot, plin de vânătăi, fără spadă. Cincizeci de pași mai încolo, trupul alb al ondinei se înălța pe jumătate din râu. Fără sprijinul apei, carnea i se fleșcăise pe oasele care păreau să plesnească sub greutatea ei, iar părul îi atârna lins pe nisipul ud. În timp ce-o priveam, din nări îi curgea apă amestecată cu sânge.

Am fugit și, când am ajuns la Dorcas, la focul nostru, ondina dispăruse, rămăsese doar un vârtej de mâl care întuneca apa mai jos de bancul de nisip.

Chipul lui Dorcas era palid ca nisipul.

— Ce-a fost asta? a întrebat ea. Unde ai fost?

— Ai văzut-o, prin urmare. M-am temut că...

— Ce îngrozitor. Dorcas s-a aruncat în brațele mele, lipindu-și trupul de-al meu. Îngrozitor.

— Dar nu de-asta ai strigat, nu-i așa? N-ai fi putut s-o vezi de-aici, până nu a ieșit din vârtoare.

Fără un cuvânt, Dorcas a arătat spre cealaltă parte a focului și am văzut că pământul pe care zăcea Jolenta era îmbibat cu sânge.

La încheietura mâinii stângi avea două tăieturi fine, fiecare cam de lungimea degetului meu mare; și cu toate că le-am atins cu Gheara, sângele care curgea din ele nu se închea. După ce-am mânjit mai multe bandaje rupte din puținele haine pe care le avea Dorcas, am pus la fiert ață și ac într-o crăticioară — luate tot din bocceaui lui Dorcas — și am suturat tăieturile. Jolenta aproape leșinase; din când în

când deschidea ochii, dar ei se închideau singuri aproape imediat și privirea sa nu arăta ca și când ar fi recunoscut ceva. A vorbit doar o dată, spunând:

— Eh, vezi, cel pe care-l adulezi drept divinitatea ta îngăduie și sprijină tot ce ți-am propus eu. Înainte să răsară Soarele Nou, hai s-o luăm de la-nceput noi doi.

La vremea respectivă, n-am recunoscut replica ei din piesă.

După ce rana a încetat să mai sângereze și am mutat-o pe Jolenta pe pământ curat și am spălat-o, m-am reîntors la locul unde mă aflasem când se retrăsese apa și, după ce am căutat o vreme, am descoperit-o pe *Terminus Est*, din care ieșeau din pământul umed numai măciulia și o parte din plăsele, cât de două degete.

Am curățat lama și am uns-o cu ulei, apoi am vorbit cu Dorcas despre ce-ar trebui să facem. I-am povestit visul meu din noaptea dinainte de a-i cunoaște pe Baldanders și pe Doctorul Talos, apoi despre cum auzisem vocea ondinei în timp ce ea și Jolenta dormeau și ce anume îmi spusese.

— Crezi că mai e acolo? Te-ai dus până în acel loc atunci când ți-ai găsit spada. Crezi că ai fi putut s-o vezi prin apă, dacă ar fi zăcut pe fundul ei?

Am clătinat din cap:

— Nu cred că mai e. S-a rănit cumva când a încercat să iasă din râu ca să mă oprească și, judecând după paloarea pielii ei, mă îndoiesc să stea prea mult într-o apă mai puțin adâncă decât Gyollul, când strălucește soarele într-o zi senină. Dar nu cred că aş fi zărit-o dacă ar fi fost acolo — apa era prea răscolită.

Dorcas, care nicicând nu arătase mai fermecătoare ca în acel moment — așa cum ședea pe pământ, cu bărbia sprijinită de un genunchi —, a tăcut o vreme, părând a urmări norii de la răsărit, pictați în cireșiu și purpuriu de eterna și misterioasa speranță a zorilor. Într-un târziu, a spus:

— Cumplit trebuie să te fi dorit.

— Ca să iasă așa din apă? Fără doar și poate că a trăit pe uscat înainte să crească într-atât de mult, și o clipă a uitat că n-o mai putea face.

— Dar înainte de asta a înotat în susul apelor murdare ale Gyollului și apoi în susul râușorului ăstuia îngust. Probabil spera să te prindă când aveam să traversăm, dar a descoperit că nu poate trece de bancul de nisip, așa că te-a chemat la ea. Oricum, nu cred că a fost o călătorie plăcută pentru cineva obișnuit să înoate printre stele.

— Înseamnă că o crezi?

— Când am rămas cu Doctorul Talos, după ce tu dispăruseși, el și Jolenta îmi spuneau că sunt prostuță pentru că dădeam crezare oamenilor pe care-i întâlneam pe drum, și celor spuse de Baldanders și chiar și celor spuse de ei. Așa o fi, dar eu gândesc că până și cei despre care se zice că sunt mincinoși spun mult mai adesea adevărul decât minciuni. E mult mai ușor! Dacă povestea aceea despre salvarea ta n-a fost adevărată, de ce s-o spună? N-ar putea decât să te înspăimânte dacă te gândești în urmă la ea. Și dacă ea *nu* înoată printre stele, n-ar avea rost s-o spună. Dar e ceva ce nu-ți dă pace. Ce-i?

N-am vrut să-i descriu amănunțit întâlnirea cu Autocratul, așa că am zis:

— Nu cu mult timp în urmă, am văzut o ilustrație — într-o carte — înfățișând o ființă care trăiește în golf. Avea aripi. Nu ca ale păsărilor, ci niște suprafețe enorme, dintr-o singură bucată de material subțire, pigmentat. Aripi ce acopereau lumina stelelor atunci când băteau.

Dorcas a părut interesată:

— E în cărțulia cafenie?

— Nu, într-o altă carte. N-o am la mine.

— Nu contează, dar mi-am amintit că voiam să ne uităm ce spune cărțulia ta despre Conciliator. O ai la tine?

O aveam. Am scos-o din sabreț. Se udase și ea odată cu mine, așa că am deschis-o și am pus-o pe pământ acolo unde soarele putea să-i mângâie paginile, iar adierile ce se stârniseră când fața Urth-ului privise din nou spre a Soarelui să se zbenguie peste ele. În timp ce vorbeam cu Dorcas, paginile se întorceau singure, prinzându-mi privirile, printre vorbe, cu imagini de bărbați și femei și monștri, astfel că se întipăreau în mintea mea, și încă și azi mai sunt acolo. Din când în când, propoziții și chiar scurte fragmente strălumeau și păleau când lumina prindea și apoi elibera lucirea cernelii metalice: „războinic fără suflet!”, „galben luminos”, „prin înecare colectivă”. Mai încolo: „Aceste vremuri sunt cele străvechi, când lumea e străveche.” Și: „Iadul nu are stăvile și nu are hotare; căci acolo unde ne aflăm este Iadul, și unde se află Iadul, trebuie să fim și noi.”

— Nu vrei s-o citești acum? a întrebat Dorcas.

— Nu. Vreau să aud ce s-a întâmplat cu Jolenta.

— Nu știu. Dormeam și visam ce... ce visez eu în-deobște. Intram într-o prăvălie de jucării. Erau rafturi de-a

lungul peretelui, pline cu păpuși, și o fântână în mijlocul podelei, pe ghizdul căreia erau așezate alte păpuși. Îmi amintesc că-mi spuneam în gând că pruncul meu era prea mic pentru păpuși, dar erau atât de drăgălașe, iar eu nu mai avusesem păpuși de când fusesem mică, așa că voiam să cumpăr una, s-o păstrez pentru pruncul meu, și până atunci aveam s-o scot din când în când, să mă uit la ea și poate să o fac să stea în picioare în fața oglinzii din camera mea. Am arătat spre cea mai frumoasă, una din cele de pe ghizd, și când vânzătorul a ridicat-o pentru mine, am văzut că era Jolenta, și a alunecat din mâinile lui. Am văzut-o căzând departe, spre apa neagră. Atunci m-am trezit. Bineînțeles că m-am uitat să văd dacă se întâmplase ceva cu Jolenta...

— Și ai văzut-o sângerând?

Dorcas a încuviințat din cap; părul ei auriu lucea în lumină.

— Așa că te-am strigat — de două ori — și apoi te-am văzut acolo, lângă bancul de nisip, și arătarea aia a ieșit din apă după tine.

— N-ai de ce să fii atât de palidă, i-am spus eu. Jolenta a fost mușcată de-un animal, e limpede. Habar n-am de ce soi, mușcătura arată că a fost un animal mic, și n-ai de ce te teme de el mai mult decât de orice alt animal mic, cu dinți ascuțiți și țâfnos.

— Severian, îmi aduc aminte că mi s-a spus odată că departe, la miazănoapte, ar exista lilieci vampiri. Când eram mică, cineva mă speria povestindu-mi despre liliecii ăștia. După ce-am mai crescut, a intrat odată un liliac în casă. L-a

omorât cineva, iar eu l-am întrebat pe tata dacă era un vampir și dacă într-adevăr existau asemenea lilieci. El mi-a spus că existau, într-adevăr, dar trăiau la miazănoapte, în pădurile aburinde din mijlocul lumii. Mușcau oameni care dormeau și animale care pășteau noaptea, iar saliva lor era otrăvitoare, făcând ca rănille lăsate de colții lor să nu se mai oprească din sângerat. Dorcas s-a oprit din vorbit și și-a ridicat privirile spre copaci. Apoi a continuat: Tata spunea că, de când există, orașul s-a tot întins încet spre miazănoapte, de-a lungul râului, după ce la început a fost un sătuc de băștinași, la locul de vărsare a Gyollului în mare, și va fi îngrozitor atunci când va ajunge în ținuturile în care zboară liliecii vampiri, care s-ar putea aciuia în clădirile dărăpănate. Probabil că pentru oamenii din Casa Absolută este cumplit încă de pe-acum. Nu pot să cred că ne-am și depărtat de ea atât de mult.

— Îl compătimesc pe Autocrat, am spus eu. Dar parcă nu te-am mai auzit vorbind atât de mult despre trecutul din viața ta. Îți amintești acum de tatăl tău și de casa în care a fost omorât liliacul?

S-a ridicat; încerca să pară curajoasă, însă tremura toată.

— În fiecare dimineață, după ce visez, îmi amintesc tot mai mult. Dar, Severian, trebuie să plecăm acum. Jolenta își pierde puterile. Are nevoie de hrană și de apă curată de băut. Nu putem rămâne aici.

Eu însumi eram rupt de foame. Am pus cărțulia cafenie înapoi în sabretaș și am vârat în teacă tăișul proaspăt uns al lui *Terminus Est*. Dorcas și-a strâns puținele lucruri în legăturica ei.

Și astfel am pornit din nou la drum, traversând râul mult mai sus de bancul de nisip. Jolenta nu era în stare să meargă singură; trebuia s-o sprijinim noi, de-o parte și de alta. Chi-pul îi era supt și, cu toate că-și recăpătase cunoștința când o ridicasem în picioare, abia dacă vorbea. Iar când o făcea, rostea doar un cuvânt sau două. Acum, pentru prima oară, vedeam cât de subțiri îi erau buzele, iar cea de jos își pierduse fermitatea și atârna, dezvelindu-i dinții și gingia lividă. Parcă tot corpul ei, ieri atât de opulent, se înmuiase asemenea cerii, încât în loc să arate ca o femeie (așa cum arătase înainte) în comparație cu trupul de copil al lui Dorcas, părea ca o floare de mult trecută, o ultimă rămășiță a verii față de primăvara lui Dorcas.

Mergeam noi astfel de-a lungul unei poteci înguste, colbuite, printre trestii de zahăr crescute mai înalte decât mine, și deodată m-am pomenit frământat de gândul că o dorisem pe Jolenta cu atâta intensitate în scurtul timp de când o cunoșteam. Memoria, perfectă și vie, mai îmbătătoare decât orice drog, îmi înfățișa femeia așa cum credeam că o văzusem prima oară, când ieșisem cu Dorcas noaptea dintr-un crâng și dădusem peste scena Doctorului Talos, strălucind de lumină, în mijlocul unui colnic. Ce ciudat mi se păruse atunci s-o văd în lumina zilei, la fel de perfectă ca în lucirea lingușitoare a făcliilor de cu o noapte înainte. Acea dimineață, când pornisem spre miazănoapte, a fost cea mai glorioasă din tot ce-mi amintesc.

Se spune că iubirea și dorința nu-s mai mult decât verișoare, și așa crezusem și eu, până când am fost nevoit să

merg cu un braț fleșcăit al Jolentei în jurul gâtului meu. Dar nu e chiar așa. Mai degrabă aș zice că iubirea pentru femei era partea întunecată a unui ideal feminin pe care mi-l făurisem, în mintea mea, visând la Valeria și Thecla, și Agia, la Dorcas și Jolenta, și la ibovnica lui Vodalus, cea cu fața în formă de inimă și voce gângurită, femeia despre care știam acum că era Thea, sora vitregă a Theclei. Astfel că, în timp ce ne târam cu greu printre pereții de trestie, când dorința dispăruse cu totul și mă uitam la Jolenta doar cu milă, am descoperit că, deși crezusem că nu-mi păsa decât de cărnurile ademenitoare, rozalii, și de grația stângace a mișcărilor ei, de fapt o iubeam.

XXIX

Păstorii

Am mers pe drumul acela prin trestiiș aproape toată dimineața, fără să întâlnim nici un alt suflet. Jolenta nu-și recăpăta puterile, dar, din câte-mi dădeam seama, nu era nici mai vlăguită; în schimb, îmi făcea impresia că foamea și oboseala pricinuită de faptul că trebuia s-o sprijin, ca și strălucirea nemiloasă a soarelui își spuneau cuvântul asupra mea, căci de două sau trei ori, privind-o pe Jolenta cu coada ochiului, parcă n-o vedeam pe ea, ci o altă făptură, o femeie de care-mi aminteam dar pe care n-o puteam recunoaște. Atunci când îmi întorceam capul s-o privesc, impresia aceasta (foarte vagă, de fiecare dată) dispărea cu desăvârșire.

Astfel ne-am continuat drumul, abia vorbind din când în când. Și pentru prima oară de când o promisem pe *Terminus Est* de la Maestrul Palaemon, simțeam spada ca pe-o povară. Cureaua de care atârna îmi făcuse rană pe umăr.

Am tăiat niște trestie ca să mâncăm și am ros tulpinile, sugându-le seva dulce. Jolentei îi era tot timpul sete și, pentru că nu putea merge decât cu ajutorul nostru și nu avea vlagă nici să-și roadă tulpina de trestie în timpul mersului, eram nevoiți să ne oprim adesea. Era ciudat să vezi cât de nefolositoare erau picioarele acelea lungi, atât de minunat modelate, cu glezne zvelte și coapse împlinite.

Ne-a luat o zi să ajungem la capătul lanului de trestie, unde începea pampa, marea de iarbă. Se mai zăreau câțiva copaci, dar atât de îndepărtați unii de alții încât nu se vedeau decât doi, cel mult trei odată. De fiecare trunchi era ținut corpul unei fiare de pradă, legat cu fâșii de piele netăbăcită, cu mădularele dinainte răscrăcănate ca niște brațe deschise. Erau mai cu seamă tigri tărcăți, fiare ce sălășluiau pe acel meleag al țării; dar am zărit și niște atrocși, cu păr ca al oamenilor, și smilodoni ai căror colți semănau cu săbiile. Din cei mai mulți nu mai rămăseseră decât oasele, dar unii mai erau încă vii și scoteau zgomotele acelea care, după cum cred oamenii, au menirea să sperie alți tigri, atrocși și smilodoni ce ar ataca vitele dacă nu s-ar înspăimânta.

Vitele însă reprezentau, pentru noi, o primejdie mult mai mare decât felinele. Taurii cirezilor atacă tot ce se apropie de ele, încât am fost nevoiți să păstrăm față de cirezile pe care le întâlneam în cale o distanță suficient de mare ca ochii lor cu vederea slabă să nu ne zărească, și să ne mișcăm tot timpul cu vântul din pupa lor, cum s-ar zice, ca să nu ne adulmece. În atare împrejurări, n-aveam încotro și-o lăsam pe Dorcas să sprijine trupul greu al Jolentei cât putea ea de bine,

pentru ca eu s-o iau înaintea lor și oarecum mai aproape de animale. Odată a trebuit să sar în lături și să retez căpățâna unui taur care se repezise la mine. Apoi am făcut un foc și am rumenit câteva hălci de carne.

A doua oară când s-a întâmplat să fiu atacat, mi-am amintit de Gheară și cum pusese aceasta capăt atacului oamenilor-maimuță. Prin urmare am scos-o și fiorosul taur negru s-a apropiat încet și mi-a adulmecat mâna. Am pus-o pe Jolenta pe spinarea lui, Dorcas s-a urcat și ea, ca s-o sprijine, iar eu am mers lângă capul dobitocului, ținând gema astfel ca el să-i vadă lumina albastră.

De următorul copac la care am ajuns — care părea să fie și ultimul — era legat un smilodon viu, iar eu m-am temut să nu-l înspăimânte pe taur. Dar când am trecut prin dreptul lui, parcă i-am simțit ochii în spate, ochi galbeni la fel de mari ca ouăle de porumbel. Limba părea să mi se fi umflat de setea fiarei. I-am dat lui Dorcas gema s-o țină, m-am întors și i-am tăiat smilodonului legăturile, gândindu-mă tot timpul că mă va ataca. A căzut la pământ, prea slăbit să se țină pe picioare, iar eu, cum nu aveam apă să-i dau să bea, mi-am văzut de drum.

Abia trecuse de amiază, când am zărit un hoitar zburând roată în înalt, deasupra noastră. Se zice că păsările astea adulmecă moartea, și-mi amintesc că o dată sau de două ori, când calfele își vedeau de treaba lor în camera de interogatoriu, noi, ucenicii, trebuiserăm să ieșim și să aruncăm cu pietre în hoitarii ce se așezaseră pe dărâmaturile curtinei, ca să nu

strice și mai mult proasta reputație de care se bucura Citala. Mă înfiora gândul că Jolenta ar fi putut muri, și aș fi dat orice să am un arc și să ochesc pasărea în zbor; dar n-aveam de unde să fac rost de-unul, așa că nu-mi rămânea decât dorința.

După un timp ce mi s-a părut nesfârșit de lung, acelei prime păsări i s-au alăturat altele două ceva mai mici; judecând după penajul viu colorat de pe capetele lor, pe care-l zăream când și când chiar și de la o asemenea distanță, am știut că sunt catartide. Prima, așadar, ale cărei aripi, când se întindeau, erau de trei ori mai mari decât ale celorlalte două, era teratornisul-de-munte, specia despre care se spune că-i atacă pe cățărători, zgâriindu-le fețele cu gheare otrăvitoare și lovindu-i cu încheieturile de la vârfurile aripilor lor uriașe, până când bieții oameni se prăbușesc în hău. Când ceilalți doi hoitari se apropiau prea mult de primul, acesta se năpustea asupra lor. Și-atunci auzeam un țipăt ascuțit ce se prăvălea de pe meterezele castelului lor de văzduh. Aflându-mă într-o dispoziție funestă, chiar le-am făcut semn păsărilor să ni se alăture. Toate trei au plonjat în jos, iar eu mi-am rotit spada în direcția lor, după care nu le-am mai făcut nici un semn.

Când orizontul apusean a urcat până aproape de soare, am ajuns la o casă scundă, mai curând o colibă, făcută din brazde de iarbă. Un bărbat vânos, îmbrăcat în pantaloni de piele strâmți pe trup, ședea pe o bancă în fața ei, bea maté și se prefăcea că admiră culorile norilor. Dar în fapt el trebuie să ne fi văzut cu mult înainte de a-l fi văzut noi pe el,

pentru că era mic de statură, cu pielea cafenie, aproape confundându-se cu mica lui cocioabă cafenie, câtă vreme siluețele noastre se desenaseră pe fundalul cerului.

Am ascuns Gheara de cum am dat ochii cu păstorul, cu toate că n-aveam habar ce-o să facă taurul când n-o va mai vedea. Dar animalul n-a făcut nimic, a mers înainte, cu pas mărunț, cu cele două femei pe spinarea lui. Am ajuns astfel la casa de iarbă, le-am coborât pe femei pe pământ, animalul și-a înălțat botul și a adulmecat aerul, apoi s-a uitat la mine cu un singur ochi. Eu am arătat cu mâna iarba unduitoare, ca să-i dau de înțeles că nu mai aveam nevoie de el și ca să-i arăt că mâna mi-era goală. El a făcut cale-ntoarsă și s-a depărtat cu pași mărunți.

Păstorul și-a scos dintre buze pipa de cositor.

— Ăla era un bou, a spus el.

Am încuviințat din cap.

— Am avut nevoie de el ca s-o duc pe biată femeia asta, care e bolnavă, așa că l-am împrumutat. E al dumitale? Trag nădejde că nu te-ai supărat și, la urma urmei, nu i-am făcut nici un rău.

— Nu, nu. Păstorul a făcut un gest vag dezaprobat. Am zis-o doar pentru că atunci când l-am văzut întâi am crezut că-i destrier. Ochii nu-mi mai sunt la fel de buni ca pe vremuri. Ne-a spus cât de buni îi fuseseră ochii odată, și-ntr-adevăr îi fuseseră buni. Dar, cum ziceați și voi, era bou, a mai spus el.

De această dată, a încuviințat și Dorcas din cap.

— Vedeți ce-nseamnă să îmbătrânești? Aș fi lins lama cuțitului ăstuia — a bătut cu palma plăselele de metal ce ieșeau deasupra brâului lat — și aș fi îndreptat-o spre soare ca să jur că am văzut ceva între picioarele bouului. Dar dacă n-aș fi atât de nătâng, aș ști că nimeni nu poate călări buhaii pampei. Pantera roșie o face, dar se ține cu ghearele, și chiar și ea moare uneori. Fără îndoială că era un uger moștenit de la maică-sa. O știam pe maică-sa, și ea avea unul.

I-am spus că eu eram orășean, cu totul neștiutor de tot ce e legat de vite.

— Aha, a zis el și a sorbit din maté. Sunt un om și mai neștiutor decât tine. În afară de mine, toți de pe-aici sunt niște eclecticici neștiutori. Îi știi pe ăștia cărora li se spune eclecticici? ăștia n-au habar de nimic — cum poate un om să-nvețe ceva cu asemenea vecini?

— Te rog, a spus Dorcas, ne lași s-o ducem pe femeia asta înăuntru, ca să se poată întinde? Mă tem că e pe moarte.

— V-am zis că nu știu nimic. Ar trebui să-l întrebi pe omul ăsta de-aici — el poate duce un bou — mai c-am zis buhai — ca pe-un câine.

— Dar el n-o poate ajuta! Doar tu poți.

Păstorul mi-a făcut cu ochiul, iar eu am priceput că trăsese concluzia lămuritoare pentru el că nu Dorcas, ci eu eram acela care îmblânzise taurul.

— Îmi pare foarte rău pentru prietena ta, a zis el, văd că a fost o femeie frumoasă odată. Dar chiar dacă șed aici și mă țin de glume cu voi, am și eu un prieten, și tocmai acum zace înăuntru. Te temi că-ți moare prietena. Eu știu că al meu

moare și vreau să-l las să se stingă fără să fie tulburat de nimeni.

— Înțelegem, dar n-o să-l tulburăm. Poate chiar îl putem ajuta.

Păstorul și-a trecut privirile de la Dorcas la mine și înapoi la Dorcas.

— Ciudați mai sunteți — da' ce știu eu? La fel de mult ca și eclecticii ăia ignoranți. Intrați, atunci. Dar să nu faceți zgomot și nu uitați că sunteți oaspeții mei.

S-a ridicat și a deschis ușa, care era atât de scundă încât a trebuit să mă aplec pentru a putea trece. Casa avea o singură încăpere, întunecată, mirosind a fum. Un bărbat mult mai tânăr și, am bănuir eu, mult mai înalt decât gazda noastră zăcea pe o saltea de paie, în fața focului. Avea aceeași piele cafenie, dar sub pigment nu era urmă de sânge; obrații și fruntea îi păreau mânjite cu noroi. Nu se zărea nici un alt culcuș în afară de acela pe care zăcea bolnavul, dar noi am întins pe podeaua de lut pătura zdrențuită a lui Dorcas și acolo am culcat-o pe Jolenta. Preț de o clipă ochii i s-au deschis. Nu arătau ca și când și-ar fi dat seama de ceva, iar verdele lor limpede de odinioară pălise asemenea unei cârpe lăsate în soare.

Gazda noastră a clătinat din cap și a șoptit:

— N-o să trăiască mai mult decât eclecticul ăsta neștiutor, Manahen. Poate nici atât.

— Are nevoie de apă, i-a spus Dorcas.

— Am în spatele casei un butoi. Aduc eu.

Am auzit ușa închizându-se în urma lui și atunci am scos Gheara. De data asta a scăpărat cu o flamă albastră atât de

intensă, încât m-am temut că o să treacă prin pereți. Tânărul care zăcea pe salteaua de paie a tras adânc aer în piept, apoi a dat aerul afară cu un suspin. Am ascuns Gheara de îndată.

— Pe ea n-a ajutat-o, a spus Dorcas.

— Poate o s-o ajute apa. A pierdut mult sânge.

Dorcas s-a aplecat spre Jolenta, să o mângâie pe păr. Probabil cădea, așa cum se întâmplă îndeobște cu părul bătrânelor și al celor care suferă de fierbințeală mare; atât de multe fire s-au lipit de palma umedă a lui Dorcas încât le vedeam cu limpezime, chiar și în întunericul din încăpere.

— Cred că întotdeauna a fost bolnavă, a șoptit Dorcas. De când o știu eu. Doctorul Talos i-a dat ceva care a întremat-o o vreme, dar acum a alungat-o — Jolenta a fost tot timpul o sclifosită, și i-a venit lui vremea să se răzbune.

— Nu pot să cred că a vrut într-adevăr să fie atât de aspru.

— Nici mie nu-mi vine să cred. Severian, ascultă: el și Baldanders se vor opri cu siguranță să joace piesa și să cerceteze terenul. Poate dăm de ei.

— Să cerceteze terenul?

Probabil că pe chipul meu s-a răsfrânt uluiala pe care o resimțeam.

— Așa mi s-a părut mie cel puțin, că pribegeau nu numai ca să câștige bani, ci și să descopere ce se petrece în lume, iar o dată Doctorul Talos aproape că a recunoscut asta, cu toate că n-am reușit să aflu ce anume căutau.

Păstorul a intrat cu o tidvă plină cu apă. Am ridicat-o pe Jolenta în capul oaselor, iar Dorcas i-a dus tidva la buze. Apa

s-a scurs, a udat cămașa zdrențuită a Jolentei, dar ceva-ceva tot i-a ajuns în gâtlee, iar după ce tidva s-a golit și păstorul a umplut-o la loc, Jolenta a reușit să și înghită. L-am întrebat pe păstor dacă știa unde se află Lacul Diuturna.

— Sunt un neștiutor, a zis el. N-am călărit niciodată atât de departe. Mi s-a spus — și a arătat cu degetul — că s-ar afla la miazănoapte și la apus. Într-acolo vreți să mergeți?

Am încuviințat din cap.

— Atunci va trebui să treceți printr-un loc rău. Poate că vor fi mai multe locuri rele, dar negreșit veți trece prin orașul de piatră.

— Să înțeleg că pe-aici prin apropiere se află un oraș?

— Da, e un oraș, dar nu și locuitori. Eclecticii ignoranți care sălășluiesc în preajma lui cred că oriîncotro s-ar îndrepta un om, orașul de piatră se mișcă și i se pune în cale. Păstorul a râs ușor, apoi și-a dres glasul: Dar nu e adevărat. Totuși, orașul de piatră cotește după cum înaintează calul omului, încât omul se pomenește cu orașul în fața lui când, de fapt, el crede că-i dă ocol. Înțelegeți? Nu cred că înțelegeți.

Mi-am amintit de Grădinile Botanice și am încuviințat din cap:

— Înțeleg. Continuă.

— Dar dacă mergeți spre miazănoapte și spre apus, trebuie oricum să treceți prin orașul de piatră. Nici nu va trebui să cotească după drumul pe care o veți apuca. Unii nu găsesc acolo decât ziduri năruite. Am auzit că alții găsesc comori. Sunt și din cei care se întorc cu povești proaspete, dar și din cei care nu se mai întorc defel. Nici una din femeile astea nu-i virgină, nu-i așa?

Dorcas a rămas cu gura căscată. Eu am scuturat din cap.

— Bine. Mai cu seamă ele nu se mai întorc. Încercați să treceți pe-acolo în timpul zilei, cu soarele deasupra umărului drept dimineața, iar mai târziu în ochiul stâng. Dacă vă prinde noaptea, nu vă opriți și nu vă abateți din drum. Aveți grijă ca stelele lui Ihuaivulu să se afle înaintea voastră atunci când încep să strălucească.

Am încuviințat din cap și tocmai voiam să-l mai întreb una-alta, când bolnavul a deschis ochii și s-a ridicat în capul oaselor. Pătura i-a alunecat într-o parte și atunci am văzut că pieptul lui era înfășurat într-un bandaj pătat de sânge. Tânărul a tresărit, s-a holbat la mine și a strigat ceva. În clipa următoare, am simțit la gât tăișul rece al cuțitului păstorului.

— N-o să-ți facă nici un rău, i-a spus el bolnavului. Vorbise în același dialect ca și tânărul, dar mai rar, încât l-am putut pricepe. Nu cred că știe cine ești, a continuat el.

— Tată, crede-mă, este noul lictor din Thrax. Au cerut să li se trimită unul, iar clavigerii spun că e pe drum. Omoară-l! Altfel o să-i omoare el pe toți cei care încă n-au murit.

Am fost uimit să-l aud pomenind de Thrax, care încă se afla atât de departe, și am vrut să-l întreb despre asta. Cred că aș fi putut sta de vorbă cu el și tatăl său și să liniștesc lucrurile, dar Dorcas l-a izbit pe păstorul mai bătrân cu tidva peste ureche — o lovitură zadarnică, muierască, al cărei rezultat a fost spargerea tidvei și pricinuirea unei iluzii de durere. Păstorul însă și-a repezit spre ea cuțitul cu două muchii — am apucat să-l prind de braț și să i-l rup, apoi am frânt și

cuțitul sub călcâiul cizmei. Fiul său, Manahen, a încercat să se ridice de pe jos; dar dacă Gheara îl readusese la viață, nu-i dăduse și puteri, așa că Dorcas l-a împins înapoi pe saltea.

— O să murim de foame, a zis păstorul.

Chipul lui cafeniu era schimonosit de efortul de a nu urla de durere.

— Te-ai îngrijit de fiul tău, i-am spus eu. În curând o să fie din nou în puteri cât să se îngrijească de tine. Ce-a făcut?

Nici unul dintre ei n-a scos un cuvânt.

Am fixat oasele la locul lor, am prins brațul în atele, iar Dorcas și cu mine am mâncat și am dormit afară în acea noapte, după ce le-am spus tatălui și fiului că-i voi omorî dacă îndrăznesc până și să deschidă ușa ori dacă Jolenta pățește ceva. A doua zi dimineața, cât încă dormeau, am atins cu Gheara brațul rupt al păstorului. În apropierea casei era priponit un destrier — am încălecat și, după puțină căutare, am mai găsit unul pentru Dorcas și Jolenta. În timp ce mă întorceam cu destrierii, am băgat de seamă că pereții de iarbă deveniseră verzi peste noapte.

XXX

Din nou Viezurele

În ciuda celor spuse de păstor, trăgeam nădejde să găsim vreun loc asemenea satului Saltus, unde să fie apă curată, iar de câțiva aeși să ne putem cumpăra de-ale gurii și un culcuș peste noapte. Ceea ce-am găsit în realitate erau doar rămășițele unui oraș. Iarbă aspră crescuse printre pietrele nepieritoare care alcătuiseră odată caldarâmul, încât de la distanță nu se prea deosebea de pampa înconjurătoare. Coloane prăbușite zăceau în iarba aceasta asemenea trunchiurilor copacilor într-o pădure devastată de-o furtună dezlănțuită; câteva coloane rămăseseră în picioare, sparte și dureros de albe în lumina soarelui. Șopârle cu ochi negri scăpărători și spinări zimțuite zăceau împietrite în soare. Clădirile erau simple movile pe care încă și mai multă iarbă răsărea din țărâna adusă de vânt.

N-aveam nici un motiv să ne abatem de la drumul nostru, încât am mers mai departe spre nord-vest, îmboldindu-ne

destrierii s-o ia la galop. Pentru prima oară îmi dădeam seama că în fața noastră se găseau munții. Încadrați în ruinele unui arc, nu erau mai mult decât o linie palidă de albastru la orizont; dar erau o prezență, așa cum în turnul nostru clienții nebuni de la al treilea nivel din oubliette erau o prezență, cu toate că nu urcaseră o singură treaptă, nici măcar nu ieșiseră din celule. Lacul Diuturna se găsea undeva în acei munți. La fel și Thraxul; iar Pelerinele, din câte reușisem să descopăr, rătăceau undeva printre piscurile și hăurile lor, îngrijindu-i pe răniții din războiul fără sfârșit împotriva ascienilor. Și acesta se petrecea tot în munți. Acolo piereau sute de mii doar pentru o trecătoare.

Dar acum ajunsesem la un oraș unde nu răsuna nici o voce în afară de-a corbului. Cu toate că luasem cu noi apă în burdufuri de piele de la casa păstorului, aproape nu mai aveam deloc. Jolenta era tot mai slăbită, încât și Dorcas și eu eram aproape siguri că, dacă nu mai găseam apă până la miezul nopții, Jolenta va muri. Când Urth a început să se rostogolească peste fața soarelui, am ajuns la o masă sacrificială spartă, al cărei rezervor încă mai păstra apa de ploaie. Apa era stătută, puțea, dar eram atât de disperați, încât i-am dat Jolentei să bea câteva înghițituri pe care le-a vomitat aproape imediat. Răsucirea Urth-ului a scos la iveală luna, care nu mai era de mult plină, astfel că ne-am ales cu lucirea ei verzulie palidă după dispariția luminii soarelui.

Ar fi fost un adevărat miracol să dăm peste un simplu foc sub cerul liber. Ceea ce am văzut de fapt era mai ciudat, dar mai puțin surprinzător. Dorcas a arătat spre stânga.

M-am uitat și, în clipa următoare, am zărit un meteorit — asta am crezut că este.

— O stea căzătoare, am spus eu. N-ai văzut nici una până acum? Uneori plouă cu stele.

— Nu, e o clădire — n-o vezi? Uită-te la pata aia neagră pe cer. Probabil că are un acoperiș plat și e cineva acolo sus care are cremene și amnar.

Am dat să-i spun că își imagina prea multe, când o lucire de un roșu stins, nu mai mare decât gămălia unui ac, a apărut acolo unde căzuseră scânteile. Încă două respirații și s-a zărit o mică limbă de foc.

Nu era departe, dar pietrele întunecate și sparte peste care treceam o făceau să pară astfel, și până am ajuns la clădire, focul lumina destul cât să vedem trei siluete ghemuite în jurul lui.

— Avem nevoie de ajutorul vostru, am strigat eu. Femeia asta e pe moarte.

Siluetele și-au înălțat capetele și o voce ascuțită de hârcă a întrebat:

— Cine vorbește? Aud voce de bărbat, dar nu văd nici un bărbat. Cine ești?

— Aici, am strigat și mi-am dat la o parte mantia fuliginoasă și gluga. În stânga ta. Am haine negre, asta-i tot.

— Cu adevărat... cu adevărat. Cine-i pe moarte? Nu-i păr deschis și firav... e roșu-auriu, bogat. Avem vin aici, și un foc, leacuri ba. Dă colțul, acolo-s scările.

Am dus animalele după colțul clădirii, cum îmi spusese femeia. Zidurile de piatră au acoperit luna aflată aproape de

orizont, lăsându-ne în beznă cu totul, dar eu am dat peste niște trepte nefinisate, făcute probabil din pietre luate din structuri prăbușite și puse unele peste altele lângă zidul clădirii. După ce-am priponit picioarele destrierilor, am luat-o pe Jolenta în brațe și am început să urc, Dorcas pornind înaintea ca să încerce drumul și să mă avertizeze asupra pericolului.

Când am ajuns sus, am constatat că acoperișul nu era plat, ci destul de înclinat ca să mă tem de cădere la fiecare pas. Suprafața dură, neregulată, părea făcută din țigle — la un moment dat, una s-a desprins și am auzit-o hârșâind și clămpănind peste celelalte până a căzut peste margine și s-a spart de lespezile neregulate de jos.

Pe vremea când eram ucenic și prea tânăr să mi se încredințeze alte sarcini decât cele mai simple, mi s-a dat o scrisoare pe care urma s-o duc în turnul vrăjitoarelor, aflat în Curtea Veche, vizavi de-al nostru. (Mult mai târziu mi s-a spus că exista un motiv întemeiat pentru a alege doar băieți neajunși încă la vârsta pubertății, ca să ducă mesaje vecinelor noastre vrăjitoare.) Acum, când cunosc groaza pe care-o trezea turnul ghildei mele nu numai în oamenii din cartierul nostru, ci, într-o măsură egală sau chiar mai mare, și în ceilalți locuitori ai Citadelei înseși, recunosc o undă de naivitate caraghioasă în propria mea spaimă ce mi-a rămas în amintire; dar era foarte reală, pentru băiețușul neatrăgător care eram atunci. Auzisem povești cumplite de la ucenicii mai mari în vârstă și văzusem spaima ce-i stăpânea pe băieți mult mai

curajoși decât mine. În cel mai înfricoșător dintre miriadele de turnuri ale Citadelei, noaptea luceau lumini ciudat colorate. Țipetele pe care le auzeam prin ferestruicile dormitorului nostru nu veneau din vreo cameră de interogatoriu ca ale noastre, ci de la etajele superioare; și știam că vrăjitoarele înseși erau cele care țipau astfel, nu clienții lor, căci ele nu aveau clienți în sensul în care foloseam noi acest cuvânt. Și nici nu erau urlete de lunatici sau zbierete de agonie, ca acelea de la noi.

Mi se ceruse să mă spăl pe mâini, ca să nu pătez plicul, și eram foarte conștient de jilăveala și roșeața mâinilor mele, în timp ce ocoleam băltoacele aproape înghețate, presărate prin curte. Mintea mea imagina o vrăjitoare extraordinar de distinsă, în fața căreia să simt că intru în pământ de rușine, care nu s-ar feri să mă pedepsească într-un fel odios pentru că am îndrăznit să-i aduc o scrisoare cu mâinile mele roșii, și m-ar trimite înapoi la Maestrul Malrubius cu vorbe batjocoritoare la adresa mea.

Trebuie să fi fost într-adevăr foarte mic: am fost nevoit să sar ca să ajung la ciocănașul ușii. Pocnetul scos de tălpile subțiri ale pantofilor mei când au atins pragul foarte tocit al vrăjitoarelor îmi stăruie și acum în minte.

— Da?

Chipul aflat în fața mea era aproape la aceeași înălțime cu al meu. Un chip — cu totul deosebit în felul său de sutele de mii de chipuri văzute de mine în viața mea — din cele care te fac să te gândești la frumusețe și boală totodată. Vrăjitoarea căreia îi aparținea chipul îmi părea bătrână, deși avea

doar vreo douăzeci de ani, poate chiar mai puțin; dar nu era înaltă și mai umbla și îndoită de spate, cum merg femeile foarte bătrâne. Chipul ei era atât de drăgălaș și de palid, încât putea fi o mască cioplită în fildeș de un maestru sculptor.

Mut, i-am întins scrisoarea.

— Vino cu mine, a spus ea.

De acele cuvinte mă temusem, iar acum, când fuseseră rostite, îmi păreau la fel de inevitabile ca și perindarea anotimpurilor.

Am intrat într-un turn foarte diferit de al nostru. Al nostru avea o soliditate apăsătoare, fiind făcut din plăci de metal atât de apropiat fixate una de alta încât, cu evuri în urmă, se contopiseră între ele, devenind o singură suprafață, iar etajele inferioare ale turnului erau calde și jilăveala se scurgea pe pereți. Nimic nu părea solid în turnul vrăjitoarelor și, cu adevărat, puține lucruri erau. Mult mai târziu, Maestrul Palaemon avea să-mi explice că era mai vechi decât aproape tot ce exista în Citadelă, fusese construit când alcătuirea turnurilor era doar ceva mai mult decât imitarea în materiale lipsite de viață a fiziologiei umane, încât scheletele de oțel erau folosite pentru a susține o țesătură de substanțe netrainice. Cu trecerea secolelor, scheletul acela se corodase aproape cu totul — până când structura căreia odată îi conferise rigiditate se mai ținea în picioare doar datorită reparațiilor pe bucăți făcute de generațiile trecute. Încăperi uriașe erau despărțite de pereți groși doar cât o draperie; nici dușumelele și nici scările nu erau drepte; fiecare balustradă și fiecare parapet pe care le atingeam păreau să se desprindă din locul

lor. Desene gnostice în alb, verde și purpuriu fuseseră trasate cu creta pe pereți, mobilă însă nu exista aproape deloc și parcă era mai frig înăuntru decât afară.

După ce am urcat câteva trepte și o scară de lemn încropită din ramurile nedecojite ale unui copac aromat, am fost dus în fața unei femei bătrâne care ședea pe singurul scaun pe care-l văzusem până atunci în acel turn, privind printr-o tăblie de sticlă la ceea ce părea să fie un peisaj artificial populat de niște animale fără păr și oloage. I-am dat scrisoarea și am fost condus afară; dar preț de-o clipă ea se uitase la mine, iar chipul ei, ca și cel al femeii tinere-bătrâne care mă adusese la ea, a rămas, de bună seamă, întipărit în mintea mea.

Amintesc de toate acestea acum deoarece am avut impresia, în timp ce o întindeam pe Jolenta pe țigle, lângă foc, că femeile care stăteau ghemuite acolo erau aceleași. Ceea ce era cu neputință; bătrâna căreia îi dădusem scrisoarea murise, fără doar și poate, iar tânăra (dacă mai trăia) trebuie să fi devenit de nerecunoscut, așa cum devenisem și eu. Și totuși, chipurile care s-au răsucit spre mine erau aceleași pe care mi le aminteam. Sau te pomenești că pe lume sunt doar două vrăjitoare care se nasc și se renasc mereu.

— Ce-a pățit? a întrebat femeia mai tânără, iar Dorcas și cu mine i-am explicat cum ne-am priceput mai bine.

Cu mult înainte să isprăvim noi de povestit, bătrâna luase capul Jolentei în poala ei și îi turna cu de-a sila pe gât vin dintr-o butelcă de lut.

— I-ar face rău dacă ar fi atât de tare încât să facă rău, a zis ea. Dar pe trei sferturi e apă curată. Și cum nu vreți s-o vedeți murind, veți fi avut noroc că ați nimerit la noi. Dar nu pot spune dacă și ea va avea noroc.

I-am mulțumit și am întrebat-o unde se dusesese a treia persoană care stătuse cu ele la foc.

Bătrâna a oftat, s-a uitat scurt la mine, apoi și-a întors atenția la Jolenta.

— N-am fost decât noi două, a spus tânăra. Ai văzut trei?

— Cu limpezime, în lumina focului. Bunica ta — dacă bunică îți e — și-a ridicat privirea la mine și mi-a vorbit. Tu și cine mai era cu voi v-ați înălțat capetele, apoi le-ați lăsat din nou în jos.

— Ea e Cumaeana.

Mai auzisem cuvântul, dar pe loc nu mi-am amintit unde, iar chipul femeii mai tinere, imobil precum al unei oreade într-un tablou, nu mă ajuta cu nimic.

— Vizionara, m-a lămurit Dorcas. Apoi, către femeie: Iar tu cine ești?

— Acolita ei. Numele meu este Merryn. Are poate un tâlc faptul că voi, care sunteți trei, ați văzut că eram trei la foc, în vreme ce noi, care suntem două, am văzut la început doar pe doi dintre voi.

S-a uitat la Cumaeana ca pentru a i se întări spusele, apoi, ca și când i-ar fi fost adevărate, și-a întors ochii spre noi, cu toate că nu văzusem nici un schimb de priviri între ele.

— Sunt sigur că am văzut o a treia persoană, mai mare la trup decât oricare dintre voi, am spus eu.

— E o seară ciudată aceasta și sunt fapte care călăresc pe aerul nopții și uneori își aleg o înfățișare omenească. Întrebarea e de ce-ar dori o asemenea putere să ți se înfățișeze ție.

Efectul ochilor ei negri și al chipului senin era atât de mare, încât poate că m-aș fi încrezut în vorbele ei dacă n-ar fi fost Dorcas, care mi-a dat de înțeles, cu o mișcare abia perceptibilă a capului, că al treilea membru al grupului din jurul focului ar fi putut să se ferească de noi traversând acoperișul și ascunzându-se pe marginea lui îndepărtată.

— S-ar putea să trăiască, a spus Cumaeana, fără să-și ridice privirile de pe chipul Jolentei. Cu toate că nu și-o dorește.

— E bine pentru ea că voi două aveți atâta vin, am spus eu.

Bătrâna n-a mușcat din momeală, spunând doar:

— Da, așa e. Pentru voi și poate chiar și pentru ea. Merryn a cules de pe jos un băț și a zgândărit focul.

— Nu există moarte.

Am râs ușor, mai mult, cred, din pricină că nu mai eram chiar atât de îngrijorat pentru soarta Jolentei.

— Cei care au profesia mea gândesc altfel.

— Cei care au profesia ta greșesc.

Jolenta a murmurat:

— *Doctore?*

În acea dimineață era prima oară că vorbea.

— Nu ai nevoie de tămăduitor acum, a spus Merryn. Aici se află cineva mult mai bun.

Cumaeana a șoptit:

— Își caută iubitul.

— Care nu e acest bărbat în fuligin, Mamă? Mi s-a părut mie că e prea de rând pentru ea.

— E doar un torționar. Ea caută unul mai rău.

Merryn a încuviințat din cap ca pentru sine, apoi mi s-a adresat:

— Poate că nu vreți s-o mișcați de-aici în noaptea asta, dar trebuie să vă rugăm s-o faceți. O să găsiți o sută de locuri mai bune de popas de partea cealaltă a ruinelor, aici s-ar putea să fie primejdios să rămâneți.

— Primejdie de moarte? am întrebat eu. Dar mi-ai spus că nu există moarte — prin urmare, dacă te cred, de ce să mă tem? Și dacă nu te pot crede, de ce te-aș crede acum?

M-am ridicat totuși în picioare.

Cumaeana și-a înălțat privirile.

— Are dreptate, a croncănit ea. Deși nu știe și vorbește fără să se gândească, așa cum cârâie un graur în colivie. Moartea nu e nimic, și din această pricină trebuie să te temi de ea. De ce altceva să te temi?

Am râs din nou.

— Nu mă pot încontra cu cineva atât de înțelept ca tine. Și pentru că ne-ai ajutat cum ai putut, vom pleca acum, pentru că așa vrei.

Cumaeana mi-a îngăduit s-o iau pe Jolenta din brațele ei, dar a spus:

— Nu așa vreau. Acolita mea încă mai crede că universul este al ei și-l poate stăpâni, că e o tablă pe care poate muta piesele pentru a alcătui orice model își dorește ea. Magii

gădesc potrivit să mă numere printre ei atunci când îşi scriu scurta lor listă, şi mi-aş pierde locul de pe ea dacă n-aş şti că oamenii ca noi sunt doar nişte peşti mici care trebuie să înoate în unde nevăzute dacă nu vor să piară din lipsă de hrană. Acum trebuie să înveleşti făptura asta nenorocită în mantia ta şi s-o pui aici, lângă focul meu. Când locul ăsta va ieşi din umbra Urth-ului, o să mă uit din nou la rana ei.

Am rămas în picioare, ținând-o pe Jolenta în brațe, neștiind dacă trebuia să plecăm sau să rămânem. Cumaeana părea să aibă gânduri prietenești, dar metafora ei îmi trezise în minte neplăcuta amintire a ondinei; şi, privind atent la chipul ei, am început să mă îndoiesc de faptul că era o bătrână şi să-mi amintesc cu prea mare claritate de chipurile hidoase ale cacogenilor care-şi scosese răştile când se repezise Baldanders printre ei.

— Mă faci să mă ruşinez, Mamă, a zis Merryn. Să-l chem?

— Ne-a auzit. Va veni fără să-l chemi.

Avea dreptate. Apucasem să aud scrâşnetul cizmelor pe țiglele din partea cealaltă a acoperişului.

— Te-a apucat frica. N-ar fi mai bine s-o pui jos pe femeie, așa cum te-am instruit, ca să-ți poți apuca spada şi să-ți aperi metresa? Dar nu va fi nevoie.

Până să termine ea de vorbit, zărisem o pălărie înaltă, un cap mare şi nişte umeri lați desenându-se pe cerul nopții. Am întins-o pe Jolenta lângă Dorcas şi am tras-o pe *Terminus Est* din teacă.

— N-ai nevoie de ea, a zis o voce adâncă. Nu-i deloc nevoie, tinere. M-aş fi ivit mai devreme ca să reînnoiesc cunoştinţa noastră, dar nu ştiam dacă Chatelaine doreşte asta. Stăpânul meu — şi-al tău — îţi trimite salutări.

Era Hildegryn.

XXXI

Purificarea

— Poți să-i spui stăpânului tău că i-am transmis mesajul, am zis eu.

Hildegryn a zâmbit:

— Și ai vreun mesaj în schimb, armigerule? Adu-ți aminte că eu sunt din altarul de stejar.

— Nu. Nici unul.

Dorcas și-a ridicat privirile:

— Am eu unul. O persoană pe care am întâlnit-o în grădinile Casei Absolute mi-a zis că îmi va ieși în cale cineva care va rosti aceste cuvinte, iar eu va trebui să-i spun: „Când frunzele vor fi crescut, pădurea va porni spre miazănoapte.”

Hildegryn și-a dus un deget lângă nas.

— *Toată* pădurea? Asta a zis?

— Nu, doar cuvintele pe care ți le-am spus adineaori, nimic altceva.

— Dorcas, mie de ce nu mi-ai spus? am întrebat-o eu.

— N-am prea avut ocazia să vorbesc cu tine între patru ochi de când ne-am întâlnit la răscruce. Pe lângă asta, mi-am dat seama că ceea ce aflasem era ceva primejdios. Și nu vedeam de ce să te pun și pe tine în primejdie. Cel care mi-a spus aceste cuvinte era același om care i-a dat Doctorului Talos toți banii ăia. Dar nu i-a transmis și mesajul — știu asta pentru că i-am ascultat vorbind. N-a zis decât că e prieten cu tine, apoi mi le-a zis mie.

— Și ți-a spus să mi le transmiți mie.

Dorcas a clătinat din cap.

Chicotul gutural al lui Hildegrin părea să vină din adâncul pământului:

— Mă rog, nu mai are importanță acum, nu-i așa? A fost transmis și, în ce mă privește, nu m-ar fi deranjat dacă mai așteptai nițel. Dar aici suntem printre prieteni, în afară doar de fata asta bolnavă, care nu cred că aude ce vorbim sau că ar putea pricepe tâlcul vorbelor noastre. Cum ziceai că se numește? Nu te-am auzit prea bine din partea cealaltă a acoperișului.

— Asta pentru că nu i-am rostit numele, am răspuns eu. O cheamă Jolenta.

Cum am pronunțat *Jolenta*, m-am uitat la ea și, văzând-o în lumina focului, mi-am dat seama că nu mai era Jolenta — în chipul acela supt nu mai rămăsese nimic din femeia frumoasă pe care-o iubise Jonas.

— Și zici că o mușcătură de liliac e pricina? Înseamnă că în ultima vreme au devenit neobișnuit de puternici. Și eu am fost mușcat de două ori.

L-am săgetat pe Hildegryn cu privirea, iar el a adăugat:

— O, da, am mai văzut-o pe femeia asta, tinere Sieur, ca și pe tine, și pe mica Dorcas. Doar nu ți-ai imaginat că v-am lăsat pe voi și pe cealaltă femeiușcă să părăsiți Grădinile Botanice singuri-singurei? Mai cu seamă după ce mi-ai spus că te-ndrepti spre miazănoapte și că urmează să te lupți cu un ofițer de-al Septentrionilor. Te-am văzut luptând și te-am văzut cum l-ai scurtat de cap pe omul ăla — că veni vorba, am dat o mână de ajutor la prinderea lui, pentru că am crezut că, în adevăr, era unul de la Casa Absolută — și am stat în spatele oamenilor care te-au urmărit pe scenă în noaptea aia. Nu te-am pierdut din ochi până la întâmplarea de la poartă, a doua zi. V-am văzut pe voi și am văzut-o și pe ea, cu toate că n-a mai rămas mare lucru din ea acum, doar părul, și cred că și ăsta s-a schimbat.

— Să le spun, Mamă? a întrebat-o Merryn pe Cumaeană. Bătrâna a încuviințat din cap:

— Dacă poți, copilă.

— A fost îmbibată cu un farmec care a făcut-o să fie frumoasă. Acum frumusețea asta pălește din pricina sângelui pe care l-a pierdut și din pricină că a făcut prea multă mișcare. Până mâine-dimineață abia de vor mai rămâne niște urme.

Dorcas s-a dat un pas îndărăt:

— Vrajă, adică?

— Nu-i vrajă. Doar știință, mai mult sau mai puțin ocultă.

Hildegryn se uita ținută la Jolenta, cu o expresie gânditoare pe chip.

— Nu ştiam că înfăţişarea poate fi schimbată atât de mult. Ceva ce chiar ar putea fi de folos. Stăpâna ta e în stare să facă aşa ceva?

— Ar fi în stare de şi mai multe, numai să vrea.

Dorcas a şoptit:

— Dar cum a fost cu putinţă?

— E vorba de nişte substanţe extrase din glandele fiarelor, care i-au fost injectate în sânge, ca să schimbe tiparul în care i-a fost depusă carnea. Substanţele acestea i-au subţiat talia, i-au făcut sânii ca nişte pepeni şi aşa mai departe. Se prea poate să i se fi adăugat şi nişte carne de viţel la picioare, cum se obişnuieşte uneori. Curăţarea şi aplicarea pe piele a unor fierturi de însănătoşire i-au împrosătat chipul. Dinţii i-au fost şi ei curăţaţi, unii i-au fost piliţi şi au fost îmbrăcaţi cu coroane false — dacă vă uitaţi, o să vedeţi că una a şi căzut. Părul i-a fost vopsit şi îndesit prin coaserea unor fire de mătase colorată de pielea capului. Fără îndoială că a fost distrusă o mare parte a părului de pe corp şi cel puţin asta aşa va rămâne. Mai mult, i s-a promis frumuseţe în timp ce se afla în stare de transă. Încrederea în asemenea promisiuni este mult mai mare decât a oricărui copil, iar încrederea ei v-a făcut şi pe voi să credeţi.

— Nu se poate face nimic pentru ea? a întrebat Dorcas.

— Eu una nu pot, iar Cumaeană nu s-ar apuca de-o asemenea treabă decât la mare ananghie.

— Dar va trăi?

— Cum v-a spus Mama — doar că ea nu-şi doreşte asta.

Hildegryn şi-a dres glasul şi a scuipat peste marginea acoperişului.

— Asta e, prin urmare. Am făcut tot ce-am putut pentru ea și e tot ce putem face. Așa că eu zic să continuăm ceea ce am venit să facem. Cum spuneai, Cumaeană, e bine că au venit ăștialalți. Am primit mesajul pe care trebuia să-l primesc, iar ei sunt prieteni cu Liege al Frunzelor, la fel ca mine. Armigerul aici de față mă poate ajuta să isprăvesc cu Apu-Punchau ăsta, și cum tovarășii mei au fost uciși pe drum, mă bucur că-l am pe el aici. Așa că ce ne împiedică să continuăm?

— Nimic, a murmurat Cumaeană. Steaua este în ascendent.

— Dacă e să vă ajutăm cu ceva, n-ar trebui să știm despre ce e vorba? a întrebat Dorcas.

— Despre aducerea înapoi a trecutului, i-a răspuns Hildegryn pe un ton înfumurat. Despre scufundarea în vremurile de măreție ale bătrânului Urth. A locuit cineva chiar aici, în casa asta pe care stăm noi acum, care știa lucruri ce ar putea schimba multe. Am de gând să-l aduc aici. Va fi punctul cel mai înalt, dacă pot să spun așa, al unei cariere care este și acum privită ca spectaculoasă în cercurile de cunoscători.

— Adică ai să deschizi mormântul? am întrebat eu. Păi, chiar și alzaboul...

Cumaeană și-a întins mâna ca s-o mângâie pe Jolenta pe frunte.

— Putem să-l numim mormânt, dar nu mormânt i-a fost, a spus ea. Ci mai curând casă.

— Înțelegi, a început Hildegryn să explice, muncind eu atât de aproape de ea, într-un fel i-am făcut acestei

Chatelaine câte o favoare din când în când. Mai mult de una, îndrăznesc să spun, și mai mult de două. Ei, am socotit că a venit vremea să-mi încasez răsplata. I-am vorbit de micul meu plan Stăpânului Pădurii, fii sigur de asta. Și iată-ne.

— Din câte mi s-a dat de înțeleș, am spus eu, Cumaeană îl slujea pe Părintele Inire.

— Ea își plătește datoriile, s-a umflat în pene Hildegrin. Cei de calitate așa fac. Și nu trebuie să fii femeie înțeleaptă ca să știi că ar fi înțelept să ai câțiva prieteni în tabăra cealaltă, dacă se întâmplă ca acea tabără să câștige.

Dorcas a întrebat-o pe Cumaeană:

— Cine a fost acest Apu-Punchau, și de ce palatul lui încă este în picioare, în vreme ce restul orașului e doar piatră prăvălită?

Bătrâna nu a răspuns, așa că Merryn a zis:

— N-a fost chiar o legendă, pentru că nici măcar învățații nu-și mai amintesc povestea lui. Mama ne-a spus că numele lui înseamnă Capul Zilei. În eonii de început, apărea în mijlocul oamenilor de aici și-i învăța multe taine minunate. Dispărea adeseori, dar se întorcea de fiecare dată. În cele din urmă nu s-a mai întors, iar invadatorii au pustiit orașele lui. Acum se va întoarce pentru ultima oară.

— Aha. Fără magie?

Cumaeană și-a ridicat privirile spre Dorcas, cu ochi ce păreau la fel de luminoși ca și stelele:

— Cuvintele sunt simboluri. Merryn preferă să delimiteze o asemenea magie care nu există, prin urmare fără magie. Dacă voi vreți să numiți magie ceea ce urmează să facem aici,

înseamnă că magia se manifestă în timp ce noi facem ce facem. În zilele de demult, pe un tărâm foarte îndepărtat, existau două imperii, despărțite de munți. Un imperiu își îmbrăca soldații în galben, celălalt, în verde. Timp de o sută de generații s-au luptat între ele. Văd că bărbatul care e cu tine cunoaște povestea.

— Și după o sută de generații, am continuat eu, a venit un eremit în mijlocul lor și l-a sfătuit pe împăratul armatei galbene să-și îmbrace soldații în verde, iar pe stăpânul verziilor să-și îmbrace soldații în galben. Dar bătălia a continuat ca și înainte. În sabrețul meu am o carte numită *Minunile de pe Urth și din Cer* și-acolo e spusă povestea asta.

— Cartea aceea este cea mai înțeleaptă dintre cărțile oamenilor, a spus Cumaeana. Dar sunt puțini cei care au vreun câștig citind-o. Copilo, explică-i bărbatului acestuia, care cu timpul va ajunge un mare înțelept, ce facem noi în noaptea asta.

Vrăjitoarea cea tânără a încuviințat din cap.

— Timpul există în întregul său. Acesta este adevărul din spatele legendelor spuse de epotți. Dacă viitorul n-ar exista acum, cum am putea călători spre el? Iarăși, dacă trecutul n-ar exista, cum l-am putea lăsa în urmă? În somn, mintea este încercuită de propriul ei timp, și din această pricină atât de adesea auzim acolo vocile morților și primim informații despre lucruri ce se vor petrece. Aceia care, asemenea Mamei, au învățat să intre în aceeași stare în timp ce sunt treji, trăiesc înconjurați de propriile lor vieți, la fel cum Abraxas percepe timpul în întregul său ca pe o clipă eternă.

În noaptea aceea vântul nu prea suflase, dar am băgat de seamă că acel vânt, oricât de slab ar fi fost, încetase cu totul. În văzduh atârna o asemenea liniște, încât, în ciuda vocii stinse a lui Dorcas, vorbele ei păreau să răsunec:

— Asta o să facă femeia pe care o numiți Cumaeana? O să intre în acea stare și o să vorbească aici cu vocea morților ca să-i spună omului ăstuia ceea ce el dorește să afle?

— Ea nu poate. Este foarte bătrână, dar acest oraș a fost devastat cu multe evuri înainte ca ea să vină pe lume. Doar timpul ei o încercuiește, pentru că mintea ei doar acest timp îl înțelege prin cunoaștere directă. Pentru a reconstrui orașul, trebuie să folosim o minte care a existat când orașul a fost întreg.

— Și e cineva pe lume atât de bătrân?

Cumaeana a clătinat din cap:

— În lume? Nu. Dar există o asemenea minte. Uită-te în direcția pe care o arăt eu, copilo, chiar deasupra norilor. Steaua aceea roșie de acolo se numește Gura Peștelui, și pe singura lume a ei care a supraviețuit trăiește o minte străveche și pătrunzătoare. Merryn, ia-mă de mână, și tu, Viezure, ia-mă de cealaltă. Torționarule, ia mâna dreaptă a prietenei tale bolnave și pe a lui Hildegrin. Metresa ta s-o ia de cealaltă mână pe femeia bolnavă, și pe a lui Merryn... Acum suntem uniți, bărbații de o parte, femeile de cealaltă.

— Și ar fi bine să trecem iute la treabă, a bodogănit Hildegrin. Îmi pare că vine furtuna.

— O să trecem la treabă cât se poate de iute. Acum trebuie să mă folosesc de toate mințile voastre, și chiar și a

femeii ăsteia ne va ajuta puțin. O să simțiți că vă călăuzesc gândurile. Faceți așa cum vă spun eu.

Dând drumul pentru o clipă mâinii lui Merryyn, femeia bătrână (dacă într-adevăr era femeie) și-a băgat mâna în corsaj și a scos o vergea ale cărei vârfuri au dispărut în noapte, ca și când se aflau la marginile câmpului meu vizual, cu toate că vergeaua era cu puțin mai lungă decât un pumnal. Bătrâna și-a deschis gura, am crezut că voia să țină vergeaua între dinți, dar ea a înghițit-o. O clipă mai târziu, am putut să-i întrevăd imaginea luminiscentă, stinsă, cu o nuanță de purpuriu, sub pielea atârânădă a gâtului ei.

— Închideți ochii, toți... E o femeie aici pe care n-o cunosc, o femeie de rang înalt, înlănțuită... nu contează, Torționarule, acum știu cine e. Nu te retrage din mâna mea...

În letargia ce urmasă după banchetul lui Vodalus, descoperisem ce înseamnă să-mi împart mintea cu altcineva. Dar acum era cu totul altfel. Cumaeana nu apărea așa cum o văzusem eu, ori ca o versiune tânără a ei înseși, ori ca orice altceva (așa cum mi-a părut mie). Ci mai curând, m-am pomenit că gândul meu este împresurat de-al ei, așa cum un pește într-un bol plutește printre bulbuci de apă invizibilă. Thecla era acolo cu mine, dar pe ea n-o vedeam întreagă; era ca și când ea stătea în picioare în spatele meu și, la un moment dat, i-am văzut mâna peste umărul meu și, în clipa următoare, i-am simțit răsuflarea pe obraz.

Apoi a dispărut și ea cu totul. Mi-am simțit mintea smulsă afară în noapte, pierzându-se printre ruine.

Când mi-am venit în fire, zăceam pe țigle, lângă foc. Gura îmi era udă de spuma salivei mele amestecate cu propriul meu sânge, căci îmi mușcasem buzele și limba. Picioarele îmi erau prea vlăguite ca să mă țină, dar m-am ridicat în capul oaselor.

La început, am crezut că ceilalți muriseră. Acoperișul era solid sub mine, dar ceilalți deveniseră, în fața ochilor mei, la fel de aburoși precum fantomele. O fantomă Hildegryn era răstignită în dreapta mea — mi-am vârât mâna în pieptul lui și i-am simțit inima bătând lipită de mâna mea, asemenea unui fluture de noapte care se lupta să scape. Jolenta era cea mai puțin vizibilă, aproape că nu mai era prezentă. Mult mai multe se făcuseră asupra trupului ei decât bănuise Merryn; am văzut sârme și benzi de metal sub carnea ei, deși chiar și acestea erau nedeslușite. Apoi m-am uitat la mine, la picioarele și labele mele, și am descoperit că vedeam Gheara arzând ca o flamă albastră prin pielea cizmei mele. Am apucat-o, dar degetele mele nu aveau putere; n-am izbutit s-o scot.

Dorcas zăcea ca adormită. Pe buze nu avea nici urmă de spumă și era mult mai vizibilă decât Hildegryn. Merryn se prăbușise, arăta ca o păpușă îmbrăcată în negru, atât de subțire și de firavă, încât mlădia Dorcas părea robustă pe lângă ea. Acum că inteligența nu mai anima acea mască ivoarie, am văzut că nu era decât pergament întins pe oase.

După cum bănuisem, Cumaeana nu era câtuși de puțin femeie; dar nu era nici una din ororile pe care le văzusem în grădinile Casei Absolute. Ceva ca o reptilă lucioasă se

încolăcise în jurul vergelei luminiscente. Am căutat din priviri capul, dar nu l-am găsit, cu toate că fiecare dintre desenele de pe spinarea reptilei era un chip, și ochii fiecărui chip păreau pierduți în extaz.

Dorcas s-a trezit în timp ce eu priveam de la unul la altul.

— Ce s-a întâmplat cu noi? a întrebat ea.

Hildegryn se mișca și el.

— Cred că ne vedem dintr-o perspectivă mai lungă decât aceea a unei singure clipe.

Gura ei s-a deschis, dar țipătul n-a izbucnit.

Cu toate că norii amenințători nu aduseseră nici o pală de vânt, praful se învâртеjea pe străzile de sub noi. Nu știu cum să descriu ce se întâmpla decât spunând că părea ca și când o armată fără de număr de insecte minuscule, de o sută de ori mai mici decât musculițele, stătuse ascunsă în crăpăturile caldarâmului hârtopit, iar acum era atrasă de lumina lunii să-și execute zborul nupțial. Nu se auzea nici un sunet, și în mișcărilor armatei zburătoare nu era nici o regularitate, dar după o vreme masa aceea amorfă s-a alcătuit în roiuri care se mișcau încioace și-ncolo, crescând tot mai mari și mai dense, ca până la urmă să se lase din nou pe pietrele crăpate.

Atunci mi s-a părut că insectele nu mai zburau, ci se târau unele peste altele, fiecare încercând să ajungă în mijlocul roiului.

— Sunt vii, am spus eu.

— Ba sunt moarte, a șoptit Dorcas.

Avea dreptate. Roiurile care clocotiseră de viață cu o clipă înainte arătau acum ca niște coaste descărnate; firele de praf,

unindu-se între ele — așa cum fac savanții când împreunează cioburi de sticlă străveche, ca să recreeze pentru noi o fereastră colorată spartă cu mii de ani în urmă —, alcătuiau cranii ce luceau verzi în lumina lunii. Sălbăticiuni — aelurodoni, spelaeae greoaie și forme furișânde pe care nu știam cum să le numesc, toate mai nelămurite decât noi, care le priveam de pe acoperiș — se mișcau printre cadavre.

Unul câte unul, cadavrele s-au ridicat în picioare și sălbăticiunile s-au făcut nevăzute. La început timid, cadavrele au început să-și reconstruiască orașul; pietrele au fost ridicate din nou, bârne plămădite din cenușă au fost fixate în găurile din zidurile reclădite. Oamenii, care păruseră cu puțin mai mult decât niște leșuri umblătoare atunci când se ridicaseră de jos, prindeau puteri chiar în timp ce trudeau, devenind o seminție cu picioare crăcănate, cu mers clătinat, ca al marinarilor, și rostogoleau bolovani ciclopici cu forța umerilor lor lați. Orașul a fost reconstruit în întregime, iar noi am așteptat să vedem ce urmează să se întâmple.

Tobe au spart tăcerea nopții; după sunetul lor, am știut că atunci când răsunaseră ultima oară, orașul fusese înconjurat de o pădure, pentru că reverberau așa cum reverberează sunetele printre trunchiurile marilor copaci. Un șaman cu țeasta rasă mărșăluia pe stradă, în pielea goală, vopsit pe trup cu pictograme dintr-o scriere pe care n-o mai văzusem niciodată, atât de expresivă încât simplele forme ale cuvintelor păreau să-și urle înțeleșurile.

În urma lui veneau dănțuitorii, o sută sau mai mulți, mișcându-se toți odată, într-un singur șir, fiecare ținându-și

mâna pe creștetul dansatorului din fața lui. Chipurile le erau ridicate, făcându-mă să mă întreb (și încă o mai fac și acum) dacă nu cumva dansul lor imita șarpele cu o sută de ochi pe care noi îl numeam Cumaeană. Se încolăceau, șerpuiau în susul și-n josul străzii, în jurul șamanului și înapoi, până când, în cele din urmă, au ajuns la intrarea în casa de pe care îi priveam noi. Cu o bubuitură ca de tunet, lespede de piatră a ușii s-a prăbușit. Văzduhul s-a umplut de o mireasmă ca de mir și trandafiri.

Un om a ieșit să-i întâmpine pe dănțuitori. Nici dacă ar fi avut o sută de brațe și și-ar fi dus capul pe mâini n-aș fi fost atât de uimit, căci chipul lui îmi era cunoscut din copilărie, chipul bronzului funerar din mausoleul unde mă jucam ca băietan. Pe brațe purta brățări de aur masive, brățări bătute cu hiacinte și opale, carneole și smaragde scăpărătoare. Cu pași măsurați, el a înaintat până a ajuns în centrul procesiunii, iar dănțuitorii se legănau în jurul lui. Apoi s-a întors spre noi și și-a ridicat privirile. Se uita la noi, și atunci am știut că el, singurul dintre sutele care se aflau acolo, ne-a văzut cu adevărat.

Fusesem atât de vrăjit de spectacolul de jos, din stradă, încât nu băgasem de seamă că Hildegrin părăsise acoperișul. Acum s-a repezit — dacă despre un om atât de masiv se poate spune că se repede — în mulțime și l-a înșfăcat pe Apu-Punchau.

Ceea ce a urmat zău că nu știu cum să descriu. Într-un fel era ca mica dramă din casa de lemn galben din Grădinile Botanice; în fapt, era mult mai ciudat, măcar pentru că atunci

știusem că femeia și fratele ei și sălbaticul se găseau într-o stare de transă. Iar acum aveam impresia că Hildegryn, Dorcas și cu mine eram învăluiți în vrajă. Sunt sigur că dănțuitorii nu-l vedeau pe Hildegryn; dar își dădeau oarecum seama de prezența lui și huiduiiau, loveau aerul cu măciuci cu ținte de piatră.

Și mai eram sigur că Apu-Punchau îl *vedea*, așa cum ne văzusem și pe noi pe acoperiș, și așa cum Isangoma ne văzuse pe Agia și pe mine. Dar nu cred că-l vedea pe Hildegryn așa cum îl vedeam eu, și se prea poate că ceea ce vedea i se părea la fel de ciudat cum mi se păruse Cumaeana mie. Hildegryn îl ținea, dar nu-l putea supune. Apu-Punchau se lupta, dar nu se putea elibera. Hildegryn și-a ridicat privirile spre mine și a strigat după ajutor.

Nu știu de ce i-am răspuns. Cu siguranță nu mai voiam, în mod conștient, să-i slujesc pe Vodalus și scopurile sale. O fi fost efectul prelungit al alzaboului sau doar amintirea legată de cum ne traversase Hildegryn pe Dorcas și pe mine Lacul Păsărilor în barca lui.

Am încercat să-i împing la o parte pe oamenii crăcănați, dar una din loviturile lor întâmplătoare m-a nimerit în cap dintr-o parte, prăbușindu-mă în genunchi. Când m-am ridicat din nou în picioare, parcă nu l-am mai zărit pe Apu-Punchau printre dănțuitorii care țopăiau și țipau. În schimb, erau doi Hildegrini, unul care se încleștase în luptă cu mine, și unul care se lupta cu cineva invizibil. Cu un efort sălbatic, am scăpat de primul și am încercat să vin în ajutorul celui de-al doilea.

— Severian!

Ploaia ce-mi biciuia chipul ridicat în sus m-a trezit — stropi mari de ploaie rece care înțepau ca grindina. Tunetul se rostogolea peste pampă. Preț de o clipă am crezut că orbisem; apoi, o scăpărare de fulger mi-a adus în fața ochilor iarba culcată de vânt și pietre rostogolite.

— Severian!

Era Dorcas. Am dat să mă ridic și mâna mea a atins o țesătură și noroi. Am apucat țesătura și am tras-o din noroi — o fâșie lungă, îngustă de mătase, cu ciucuri la capete.

— Severian!

În strigătul ei deslușeam groaza.

— Aici! am strigat eu. Sunt aici jos!

Un alt fulger mi-a arătat clădirea și silueta disperată a lui Dorcas decupată pe acoperiș. Am dat ocol pereților orbi și am găsit treptele. Caii noștri dispăruseră. Dispăruseră și vrăjitoarele de pe acoperiș; nu mai era decât Dorcas, aplecată peste trupul Jolentei. La lumina fulgerului am văzut fața moartă a chelneriței care ne servise pe Doctorul Talos, Baldanders și pe mine la cafeneaua din Nessus. Nu mai avea nici o urmă din frumusețea dinainte. Când tragi linie, nu rămâne decât iubirea, numai această divinitate. Faptul că suntem capabili doar de a fi ceea ce suntem rămâne păcatul nostru de neiertat.

Aici mă opresc din nou, după ce te-am purtat, cititorule, din loc în loc — din Saltus, micul sat de mineri, până în

dezolantul oraș de piatră al cărui nume s-a pierdut de mult prin anii învântejiți. Saltus a fost pentru mine poarta spre lumea de dincolo de Orașul Nepieritor. Iar orașul de piatră a fost, la rândul său, o poartă, poarta spre munții pe care-i zărisem prin arcele sale ruinate. Multă vreme după aceea aveam să călătoresc prin defileurile și printre bastioanele lor, printre ochii orbi și chipurile lor gânditoare.

Mă opresc aici. Dacă nu vrei să mă însoțești mai departe, cititorule, nu te condamn. Nu e un drum ușor.

Anexe

Relații sociale în Commonwealth

Una dintre cele mai dificile sarcini ale traducătorului este redarea corectă a problemei privind castele și rangurile în termeni pe înțelesul societății sale. În cazul *Cărții Soarelui Nou*, lipsa unui material ajutător face această sarcină de două ori mai dificilă, iar în cele ce urmează nu e oferită decât o schiță.

Din cât se poate deduce din manuscrise, societatea Commonwealth-ului este compusă din șapte grupe de bază. Dintre acestea, cel puțin una pare complet închisă. O femeie sau un bărbat trebuie să se nască *exultant* și, dacă se naște astfel, rămâne *exultant* toată viața. Deși e posibil să existe gradații în această clasă, manuscrisele nu indică nici una. Femeile sunt denumite „Chatelaine”, iar bărbații prin varii titluri. În afara orașului pe care am hotărât să-l numesc Nessus, această clasă administrează treburile de zi cu zi. Preluarea ereditară a puterii este în contradicție profundă cu spiritul Commonwealth-ului

și explică suficient tensiunea evidentă între exultanți și autocrație; totuși, e greu de văzut cum ar putea guvernarea locală să se desfășoare mai bine în condițiile date — democrația ar degenera inevitabil în ciorovăieli, iar o birocrație desemnată nu e posibilă fără un grup suficient de numeros de executivi educați și relativ neremunerați, care să-i ocupe posturile. În orice caz, înțelepciunea autocrațiilor include fără îndoială principiul că atașamentul total față de clasa conducătoare este cea mai mortală boală a statului. În manuscrite, Thecla, Thea și Vodalus sunt fără îndoială exultanți.

Armigerii par asemănători cu exultanții, doar că pe o treaptă mai jos. Numele indică o clasă de luptători, dar nu sunt arătați că ar fi monopolizat rolurile majore în armată; fără îndoială că poziția lor poate fi asemănată cu aceea a samurailor care îl slujeau pe daimio în Japonia feudală. Lomer, Nicarete, Racho și Valeria sunt armigeri.

Optimații sunt negustorii mai mult sau mai puțin bogați. Dintre cele șapte grupe, ei apar cel mai puțin în manuscrise, deși există câteva indicii că Dorcas a aparținut la origine acestei clase.

Ca în orice societate, există și *gloata*. În general mulțumiți de condiția lor, ignorați pentru că națiunea lor e prea săracă să-i poată educa, membrii ei detestă aroganța exultanților și-l venerază pe Autocrat, care este, totuși, în ultimă instanță, idealul lor deificat. Jolenta, Hildegrin și sătenii din Saltus aparțin toți acestei clase, la fel și nenumărate alte personaje ce apar în manuscrise.

În jurul Autocratului — care, din cât se pare, nu are încredere în exultanți, și fără îndoială cu deplină justificare — se găsesc *slujitorii tronului*. Aceștia sunt administratorii și consilierii Autocratului, atât în viața militară, cât și în cea civilă. Provin din rândul gloatei și trebuie notat că pun preț pe bruma de educație pe care o capătă. (Vezi, în schimb, atitudinea Theclei, care respinge o asemenea educație.) Se poate spune că Severian însuși și ceilalți locuitori ai Citadelei, cu excepția lui Ultan, aparțin acestei clase.

Religioșii sunt aproape la fel de enigmatici ca și zeul pe care-l slujesc, un zeu care pare fundamental solar, dar nu și apollinian. (Deoarece Conciliatorului i se dă o Gheară, există tentația de a face asociația, cea mai la îndemână, cu vulturul lui Iov și soarele; totuși, e o asociație neconvingătoare.) Asemenea clericilor romano-catolici din zilele noastre, ei par să fie membri ai mai multor ordine, dar, spre deosebire de aceștia, nu se supun nici unei autorități unificatoare. Uneori, ordinul lor amintește de hinduism, în ciuda monoteismului evident. Pelerinele, care în manuscrise joacă un rol mai important decât orice altă comunitate sfântă, pot fi considerate surate ale preoteselor și sunt însoțite de servitori înarmați (așa cum și trebuie să fie un grup atât de rătăcitor, la vremea lor și pe acele meleaguri).

În sfârșit, *cacogenii* reprezintă, într-un fel pe care-l putem doar intuit, acel element străin care, tocmai prin caracterul său străin, este cel mai universal cu putință, existând în aproape orice societate care ne este cunoscută. Numele lor are o componentă vulgară și pare să indice faptul că sunt

temuți sau cel puțin detestați de gloată. Prezența lor la festivalul Autocratului se dorește un semn că sunt acceptați la curte (poate din constrângere). Deși populația din vremea lui Severian îi consideră, aparent, ca formând un grup omogen, mai curând s-ar zice că sunt foarte diverși. În manuscrise, Cumaeana și Părintele Inire reprezintă acest element.

Titlul pe care l-am tradus prin *Sieur* ar putea părea propriu numai claselor de sus, dar este de multe ori folosit peiorativ și la nivelurile inferioare ale societății. *Gospodar* înseamnă proprietarul unei gospodării, nimic altceva.

Bani, unități de măsură și timpul

Mi-a fost imposibil să găsesc echivalențe exacte ale valorilor monedelor menționate în textul original al *Cărții Soarelui Nou*. Lipsind orice certitudine în această privință, am folosit *chrisos* pentru a desemna orice piesă de aur ștanțată cu profilul unui autocrat; deși diferă oarecum în greutate și puritate, se pare că toate au cam aceeași valoare.

Monedele de argint ale perioadei, mult mai variate, au fost reunite sub termenul de *asimi*.

Monedele mari de aramă (care, din cât se deduce din manuscrise, reprezintă mijlocul principal de schimb al oamenilor obișnuiți) sunt desemnate prin termenul *oricalcuri*.

Miriadele de monede mici din bronz și piesele de cupru (bătute nu de guvernul central, ci de arhonții locali, ori de câte ori e nevoie, și menite să circule doar în provincie) le-am

numit *aeși*. Cu un *aes* cumperi un ou; cu un *oricalc* plătești ziua de muncă a unui muncitor obișnuit; cu un *asimi* — o haină bine croită pentru un optimat; un *chrisos* valorează un cal bun.

E important să Țineți minte că unitățile de măsură pentru lungime sau distanță nu sunt măsurabile în sensul strict al cuvântului. În această carte, *leghe* desemnează o distanță de aproximativ trei mile; este măsura corectă pentru distanțele între orașe și în cadrul orașelor mari, cum e Nessus.

Palma este distanța dintre degetul mare întins și degetul arătător — aproximativ 20 de centimetri. Un *lanț* este lungimea unui lanț de măsurat format din 100 de inele, în care fiecare inel măsoară o palmă; prin urmare, are 20 de metri.

Un *cot* reprezintă lungimea tradițională a săgeții militare: cinci palme sau aproximativ 1 metru.

Pasul, așa cum e folosit aici, indică un singur pas, sau aproximativ 75 de centimetri. Un *pas mare* e format din doi pași normali.

Cea mai obișnuită unitate de măsură dintre toate este distanța de la cotul brațului până la vârful degetului mijlociu (aproximativ 45 de centimetri), redat în carte prin cuvântul *cubit* (de remarcat că pe parcursul întregii mele traduceri am preferat termeni moderni care să poată fi înțeleși de orice cititor, în încercarea de a reproduce — cu alfabetul latin — termenii originali.)

Termeni indicând durata apar arareori în manuscrise; uneori poți intui că sentimentul, al autorului și al societății căreia îi aparține, de trecere a timpului a fost tocit ca urmare

a relațiilor cu inteligențe care au fost supuse paradoxului einsteinian al timpului sau care au depășit acest paradox. Acolo unde totuși apar acești termeni, un ciliad desemnează 1.000 de ani. Un *ev* este intervalul între epuizarea unui mineral sau a altei resurse în forma sa naturală (de exemplu sulful) și următoarea epuizare a altui mineral. *Luna* (cea de atunci) corespunde revoluției Lunii, adică 28 de zile, iar săptămâna este astfel egală cu a noastră: un sfert de lună — de revoluție a lunii — sau șapte zile. Un *rond* reprezintă perioada în care o santinelă face de serviciu: a zecea parte dintr-o noapte, sau aproximativ o oră și 15 minute.

G. W.

Glosar

ABAIA — unul dintre marii monștri de pe Urth, o creatură acvatică malefică

ABRAXAS — zeu din Asia Mică, stăpân al celor 365 de duri cu însușiri diferite, care reprezentau zilele anului; identificat cu Mithra și Iehovah, numit „Tatăl Nostru” în creștinismul timpuriu, și stăpân suprem al cerurilor și al eonilor, zeu al numerologiei

AELURODON — panteră asemănătoare cu lupul, strămoș comun al canidelor și felidelor

AES — monedă mică de alamă, bronz sau cupru, folosită în Commonwealth

AGAMET — ființă asexuată

AGUTI — animal mic asemănător iepurelui

ALCALDE — magistratul unui oraș, șerif

ALFANGE — cuțit sau pumnal

ALGOFIL — persoană care găsește plăcere în durerea proprie sau a altei persoane

ALOUATTE — maimuță urlătoare din America de Sud

- ALZABO — animal de origine extraterestră care împrumută personalitatea prăzii pe care o devorează
- ANALEPTIC — fortifiant, reconfortant
- ARBORIUM — casă construită în copac
- ARCTOTHER — creatură folosită pentru jocuri sângeroase în Turnul Ursului; la origine, cuvântul desemnează o specie preistorică de urși
- ARGOSIE — corabie
- ARHONTE — magistratul suprem al unui oraș, desemnat de Autocrat
- ARMIGER — membru al unei caste de războinici, inferioare celei a exultanților și superioare celei a optimaților
- ASCIENI — invadatori dinspre nord ai Commonwealth-ului
- ATHAME — sabie folosită pentru ritualuri magice
- ATROX (pl. atrocși) — felină de dimensiuni mari, care trăiește în pampa Commonwealth-ului
- AURIPIGMENT — sulfură naturală de arsen, de culoare galbenă
- AUTOCRAT — cârmuitorul suprem al Commonwealth-ului
- BALUCITER — fiară asemănătoare cu elefantul, folosit în Commonwealth pentru transportarea poverilor
- BRIGANDINĂ — za, cămașă de zale
- CACOGEN — ființă degenerată, de etnie incertă
- CARNIFEX — călău
- CASA ABSOLUTĂ — locul din care Autocratul cârmuiește Commonwealth-ul
- CALOGER — călugăr
- CARONADĂ — vechi tun naval scurt
- CARYOTĂ — un soi de palmier

- CATARTIDE — familia vulturilor din America
- CENOBIT — călugăr care trăiește în mănăstire
- CHATELAINE — titlu purtat de femeile care aparțin castei exultanților
- CHILIARH — comandant a mie de militari
- CHRISOS — monedă de aur folosită în Commonwealth
- CLAVIGER — ostaș din corpul de gardă
- COMMONWEALTH — națiunea de pe Urth
- CONCILIATORUL — figură mesianică din istoria Commonwealth-ului
- CULTELARI — asasini
- CUMAEANA — un cacogen sau extrasolarian care sălășluiește pe Urth, o reptilă cu o sută de ochi, care și-a luat forma unei vrăjitoare bătrâne
- DESTRIER — cal de tracțiune de talie foarte mare
- DIMARHI („cei care luptă în două feluri”) — poliția și totodată trupele de luptă ale arhontelui
- ECLECTICI — autohtoni și descendenți din rase amestecate ai coloniștilor din sudul Commonwealth-ului
- EREBUS — demon de gheață, unul din Marii Stăpâni care se opun Soarelui Nou
- ERENTARII — ostași din infanteria ușoară
- EXULTANT — membri al celei mai înalte și mai vechi caste sociale dintre cele șapte ale Commonwealth-ului
- GOSPORT — dispozitiv de comunicare între punțile unei corăbii
- HASTARII — sulițași
- HELIOTROP — nuanțe de violet până la purpuriu

HETAIRĂ — curtezană

HIERODULI — reprezentanți ai unei rase create de ființe ale unui univers superior

HIPOGEUL APOTROPAIC — o aripă a Casei Absolute

HOWDAH — scaun prevăzut cu baldachin, fixat pe spinarea unui elefant

HYPETRALĂ — o încăpere în Casa Absolută, unde se găsesc multe plante și care nu are tavan

IHUAIVULU — constelație care apare la orizontul nordic în timpul verii

INCREATUL — unul dintre numele sub care este cunoscută Puterea Supremă; alte nume sub care apare: Numen, Pancreator, Judecător Suprem

INDANTREN — nuanță de albastru

JAVELINĂ — lance, suliță

KAIBITĂ — clona unei concubine a Autocratului, creată pentru a o înlocui pe aceasta în dormitoarele Casei Absolute

KELAU — ostaș din infanteria ușoară, înarmat cu praștie și proiectile incendiare

LLANERO — cowboy

LICTOR — subofițer, subordonat arhontelui, care administrează tribunalul penal și este superiorul clavigerilor

LIEGE („Senior”) — formulă de adresare

MAHAGONI — arbore tropical

MEGATERIU — animal de talie mare întâlnit uneori în Commonwealth

MERETRICE — prostituată

- MERICIP — specie de cal de talie mică, folosit pentru călărie în Commonwealth
- NENUFAR — nufăr albastru din apele râului Gyoll
- NOCTILUCENT — referitor la fosforescența marină, derivat din *noctiluca*, un protozoar marin fosforescent
- NOTULI — creaturi folosite pe o altă planetă pentru asasinări ritualice, numite astfel pentru că de obicei își fac apariția după lăsarea întunericului
- OREADĂ — nimfă
- ORICALC — monedă de alamă folosită în Commonwealth
- OUBLIETTE — temniță din subteranele Turnului Matachin
- PELAGIC — marin, oceanic
- PEONI — membri ai unei subclase a țărănimii
- PETAS — pălărie rotundă cu boruri largi
- PHILOMAT — erudit
- PHORUSRACOS — o specie de păsări nezburătoare gigantice care au trăit în Miocen în Patagonia
- PICHENARI — sulițași
- PRETORIENI — ostași din garda Casei Absolute
- ROND — unitate de măsură a timpului, echivalent cu perioada în care o santinelă face de serviciu: a zecea parte dintr-o noapte, sau aproximativ o oră și 15 minute
- SABRETAȘ — geantă de piele atârnată de centiron
- SARBACANĂ — pușcoci
- SCYLLA — unul din dușmanii principali ai Soarelui Nou, alături de Abaia și Erebus
- SIEUR — formulă de adresare
- SMILODON — un fel de tigru ce populează pampa Commonwealth-ului

СПАНИИ — călăreți

СПЕЛАЕАЕ — creaturi care trăiesc în grote

СУКУБ — demon cu aspect feminin

ТЕОЛОГУМЕНОН — enunț teologic despre teologie

ТЕРАТОИД — un semn asemănător cu o hieroglifă

ТИАС — petrecere

ТИЛАКОДОН — oposum primitiv

ТРИБАДА — lesbiană

ТИРИАН — purpuriu

УЛАНИ — trupă de patrulare în Commonwealth

УНАУ — leneș

УПАНА — instrument muzical asemănător cu flautul

УРОБОРОС — în Commonwealth: 1) ecuator; 2) râu sau mare la ecuator; 3) monstru ecuatorial

УРТА — numele lumii în care au loc evenimentele cărții de față, planeta ale cărei origini se pierd în trecut

ВИНГТЕР — ostaș ai unei unități de infanterie (formată din douăzeci de ostași)

ВИС — armă de origine stelară

ВОДАЛУС — Senior al Pădurii, exultant revoluționar care urmărește înlăturarea Autocratului

Unități de măsură

Пальма — 20 cm

Субит — 45 cm

Пас — 75 cm

Сот — 1 m

Лант — 20 m

Легхе — 3 mile (4,8 km)